
UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 10 12 07 05 001 5

مدافعه

اهل اسلامی نصرانیته دعوت ایدنلره

قارشو قلمه النمشدر

محرری

« احمد مدحت »

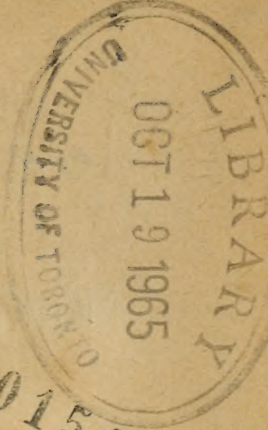
رجان حقیقتـه تفرقه ایدلدکدن صکره

(ایلک دفعه)

ولەرق رساله شکلنده دخی طبع اولنمشدر

استانبول

١٣٠٠

مقدمه

نصارا میسیونرلرینك نشر دین نصارا ایچون ایتدكلری غیرت جمله نك معلومیدر. اناجیل موجوده یی دنیانك هر طرفنه نشر ایتمك ایچون بتون دنیا یوزنده نه قدر لسان تكلم ایدلمكده ایسه جمله سنه ترجمه ایدرك بادهوا صورتیله طاغتمق درجه لرینه قدر وارمشلردر.

بو مساعیده دها هانكی درجه لره قدر اوردقلری تفصیلاتنه كیرشمكه بو اثر ایچون

ترتیب ایتمش اولدیغمز پلانك مساعده‌سی کافی اولمیوب انجق میسیونرلرك الڭ زیاده خصومت کوستردکاری دین بزم دینمز اولاغله دین اسلام علیهنه ایتدکاری غیرتلرك ازتق بر تعرض درجه‌سنه وارمش اولدیغنی کوسترمك لازمدر .

بز نصارایه مقابل ایکی قید ایله مقیدز بو ایکی قیدك برنجیسی شرعی و دیکری قانو نیدر . قید شرعی اقتضاسنجه نصارایی هر حالده اهل کتاب اولمق اوزره تلقی ایدرز . معبدلرینه و اجرای آیینلرینه تعرض و ممانعت ایده‌میه‌جکمز کبی حمایهٔ شرعیه‌یی دخی انلردن اسیرکه‌میه‌رك جانلرینی عرضلرینی مالالرینی ده جانمز عرضمز مالمز کبی محافظه وظیفهٔ شرعیه‌سیله دخی موظفز . حتی

خرستیان ویهودی اولنلری هیچ بر وقتده
مجوسی وسائر کفره یه قیاس ایده میه‌رك
کفرهٔ مرقـومه‌نك قادینـلری ومذبوحاتی
بزم ایچون قطعیاً لوث وحرام اولدقلری حالده
نصارا ویهودك مذبوحاتنی اکل ونسـوانی
ـ دینلرندن آیرمدیغمز حالده ـ استنکاح دخی
ایدرز . قید قانونی دخی ینه بو قید شرعی
اوزرینه مبتنی اولوب قوانین عثمانیه تبعهٔ
خرسـتیانیه ویهودیه‌مزه هرنوع حقـوق
عثمانیه‌یی بخش وتأمین ایلش ودول معظمه
ایله منعقد اولان عهودمز اقتضاسنجه هرنوع
دین ومذهبك حریت کامله‌سی اودرجه‌لرده
تأمین اولنمشدرکه ایشته میسیونرلر ملکمز
داخلنده مربست اوله‌رق کزوب هر صنف
خلقه کتابلر طاغتدقلری وجله‌یی خرستیا .

نلغه دعوت ایلدکاری حالده انلری ده منع ایتیورز .

انجق نصارا اشبو مساعدهٔ شرعیه وقانونیه مزدن استفاده یی سوء استعمال درجه سنه وارديرمشدر . دين اسلام عليهنه نشر ایلدکاری کتابلرده ایراد ایتدکاری مقالهلرده تعرض میدانلری آچه رق اوقدر شدتلی هجوملر کوستریورلرکه بزدن بشقه هر کیملر اولسه بونلرك شوجرأتلری اوکنه سد چکمکه ومساعده دن بو سوء استعمالی منع ایلمکه مسارعت کوستررر .

ملت اسلامیه نك بوبابده اهمال ویا امهال کوسترمه سی دیانت نصرانیه مروجلرینك ایتدکاری مساعیدن کندیلرینی موفق صایه . بیله جکلری کبی اسلامجه هیچ بر سوء تأثیر

حاصل ایده‌میه‌جکی خصوصنده‌کی امنیتدن نشأت ایده‌بیلور .

انجق بو بابده قطعیاً سکوت ایدیله‌جك اولورسه بو سکوتك دخی عجزه حمل اولنه بیله‌جکی بدیهیاتدندر .

واقعا غیرت اسلامیه اربابندن بعض ذوات کرام شمدی‌یه قدر بر قاچ رد به قلمه الەرق بیوك بر اثر حیث کوسترمشلردرکه بوکا بالوجوه تشکرلر اولنور . انجق نصرانیتك مروجلری اوبله اولور اولمزرد یه‌لر اوزر . بنه غیرتلر بنه فتور کتورمیه‌رك حالا چالیشمقده اولدقلری کبی اخیراً برچوق قادینلری وا . پورلرده سیر برلرنده وحتی مسلمان فامیلیالری ایچنده بیله نشر دینه سوق ایدرك نصرانیتك اسلامیت اوزر ینه رجحاندن بحثله اهل

اسلامی علناً وبر درجه‌یه‌قدر دخی مصراً
نصرانیته دعوت ایلمکده درلر .
فضائل اسلامیه‌یی بحق تقدیر ایتمش
اولان اهل ایمانك هر حالده میسیونرلر طرفندن
ایدیلان نشریاته نظر نفرتله باقه‌جقلری
درکار ایسه‌ده میسیونرلرك اسلام اوزرینه
رجحانی ادعا ایلدکاری نصرانیتك ماهیتی
نه‌دن عبارت اولدیغنی کوره‌جك اوله‌لر
اومثللو ارباب ایمانك کندی دینلرینه
اولان محبتلری برقاتدها ارته‌جغنده شبهه
ایدیله‌مز . شاید فضائل دینیه‌سنی بحق
اوکرنه‌مامش اولنلر بولنوب‌ده میسیونرلرك
نشریات غافل فریبانه‌لرینه قاپلمق ورطه‌سنه
تقرب ایدرلر ایسه بونلرك دخی ماهیت نصرا
نیتی بیلملری بالآخره کندی فضائل دینیه‌لرینی

دعوا کرمکه وسیله اوله جغندن هر حالده
انلری ده ارشاده لزوم وار در .

ایشته بو لزوم بوندن یدی سکز سنه اول
نظراً همبته النه رق نصرانیتك ماهیتنی میدانه
قویه جق بر اثرك ترتیبی بو عبد عاجزه حواله
بیورلمش و او اوجهله بر مسوده قلمه المش
ایدی . شمدیلرده از جمله موسیو رهنان کبی
اوروپا محافل علمیه سنده بیله اسلامیتی انواع
افترا ایله تحقیر ایدنلره قارشو بر مدافعه
اولمق اوزره اثر مذکورك بو دفعه نشرینه
لزوم کورلمشدر .

واقعا خرستیانلغك ماهیتنی اورته یه
قویمق خرستیانلره قارشو بر تعرض عد
اولنه بیله رك بو دخی شرعاً و قانوناً معین اولان
وظیفهٔ مساعده کاریمزه اویمزه کبی تخطر

اولنور ایسه‌ده اصلا تعرضی ایدنلر انلر
اولدقلرینه کوره بزم بو حرکتمز هر حالده بر
مدافعه‌عد اولنور . ذاتاً مدافعات عسکریه
ده بیله تعرض کونه مدافعه صورتی موجود
اولوب حقوقنی مدافعه‌یه چالیشانلر ایسه
هیچ بر اهل انصاف نظرنده اتهام اولنه‌مز .
مع هذا بز خرستیانلغه قارشو تعرض
هیچ سنده اولسه ایدك الیوم فرانسه‌ده بر طاقم
دینسزلرك « بیبلیوته‌لك آنتی قله‌ریقال » نامیله
برچوق کتابلردن عبارت اوله‌رق وجوده
کتوردکاری یکی کتبخانه‌یه مراجعت ایلر
ایدك . لکن او کتابلری یازانلرك کاری بر
طاقم تزییلاتدن عبارت اولوب او مثللو
تزییلاته مسلمانلرك هیچ بر وقتده نظر اعتبار
یله باقیه‌جقلری درکاردر . حتی حکومت

سنیه‌مز بو یولده‌کی کتابلرك داخل ممالك شاهانه‌یه دخوللرینی بحق منع دخی ایدیور. مشدر. بزایسه ماهیت نصرانیتی الك جدی بر مباحثهٔ دینیه اولمق اوزره انلرك دخی الك معتبر کتابلری اولان مأخذلره بالمراجعه میدانه قویه‌جغزکه اداب وتربیه‌یه و حق رستلکه هیچ بر وجهله ذره قدر خلل کتورمیه جکز.

ومن الله التوفیق!

« احمد مدحت »

« اخطار مخصص »

میسیو زِلوك اسلام علیهنه نشر ایلدیکلری کتابلری کورمش اونلر البته دقت ایتمشلردرکه بونلر کویا اهل اسلامی اسکات والزام ایچون محتاج اولدقلری دلیللری اکثریا آیات انجیلیه دن کتورمشلر . حالبوکه یکدیکرینك مذهبنده اولمیان ایکی مناظرك بری طرفندن کندی مذهبنه موافق ایراد اولنان براهینی دیکرینك قبول ایتمه جکی درکار اولدیغندن وبو اثرده بزدخی آیات قرآنیه واحادیث نبویه یی انلره قارشو حجت اوله رق ایراد ایتمش اولمدق یوقسه انلرك دوچار اولدقلری خطایه

دوشمش اوله جغمزدن اسلام ایله نصارا اره

سنده ایدیله جك مناظره نك ادابنی تعیین

ایلمك مقصدی سائر هر مقاصده تقدم ایلمك

ضروریدر •

﴾ مقصد ﴿

— ۱ —

اسلام ایله نصارا اره‌سنده ایدیله‌جك
مناظره‌نك ادابی

ایکیسی بر دین و مذهبده بولنان مناظره‌
لرك ایده‌جكلری مباحثه‌ده رعایت و توفیق
حرکت ایلیه‌جكلری آداب و اصول كه قانون
مناظره‌در اوته‌دنبری علم منطق اربابی
طرفندن كمال اهمیت و دقتله تعیین ایدلمش

برشی اولدیغندن شو اثر مختصرده قانون
مناظره‌نك بو جهتنی تکرار وضع
وتعیینه حاجت کوریله‌مز . واقعا ایکیسی
بردین ومذهبده اولمیان معارضلر ایچون
قانون مناظره‌یه دقت ورعایت ایدلمسی
لازم کلان بعض احکام دخی کتب
منطقیه وادبیه‌یه درج ایدلمشدر . لکن
احکام مذکوره‌نك بوکون فعلیاته تطبیق
اولنه‌میه‌جغی تسلیم ایدلمامش اولسه بیله
کفایت ایده‌میه‌جکی تسلیم اولنمق ضرو-
ریدر . نصل تسلیم اولنه‌مسون که نصارانك
ازجمله « غداء الملاحظات » سر لوحه‌سیله
نشر ایلدکلری اثرده نصرانیتك اسلامیته
رجحانی اثبات ایچون « باقکز ای مسلمانلر
جناب اللهك نصرانیلری مسلمانلردن دها

زیاده سودیکی شونکله ده استدلال اولنه .
مزمی که خرستیان مملکتلری اول قدر معمور
وآبادان ایکن سزك مملکتلرکز خراب وآشیانهٔ
بوم وغرابدر . حتی سزك مملکتلرکزده
بیله خرستیان محله لری اکثر یتله اسلام محله .
لرندن معموردر . خرستیانلر زنکین اولوب
دائما راحت وحضورده وذوق وصفاده .
درلر . سز ایسه فقیر وبی مجالسکز . دائما
الله سزی حالقی کبی اعمال شاقه ده استخدام
ایدر !» بوللو سوزلر سویلنمش وحالبوکه بویله
جاهلانه سوزلر ایله مناظره ومباحثه یه منطق
وآدابك اصلا مساعده سی اولمیه جغی درکار
بولنمش اولدیغندن بو ولده کی مباحثاتك
جریاننه برمجرا تعیین ایتمك لازم کلمشدر .

اما دینلور ایسه که: «ای یابزدخی انلرله

اویولده مباحثه ایده‌لم . دیه‌لم که : بز مدنیت
ومعموریت وثروت ویسارك اوج اعلاسنده
بالاپرواز ایکن سز هنوز ات یمسنی بیلمزویا
لحمه نائل اوله‌مز برطاقم بیچاره‌لر ایدیکز .
وقتیله عالمك خزینه‌لری ممالك اسلامیه‌یه
یاغمش کبی هرطرف ثروتله طولو ایکن سز
آتش فقر وضرورت ایچنده قاوریلور ایدیکز
دین اسلام اوزمان عندالله مقبول ایدی‌ده
شمدی‌می مقبول دکلدر ؟ حال بوکه ثروت
ویسارك دین ایله بر تعلقی اوله‌مز . هندده بت
پرست نوابلر واردرکه هربری سزلك اوردو-
لرکزی اوچر کره صاتون الور . انلرك دینی
دخی عندالله مقبول اوله‌جغنی دعوا ایدرمیسکز
هم سز ثروت ویساردن اوقدر بول بول
بحث ایتمکله نصل مقتدر اوله‌بیلورسکز که

بزلك مملكتده اجلقدن هلاك اولان پك
چوق ناموسلی آدملر واردر » دیه‌لم وبو
جوابی دها بسط ایتدکجه ایدرك غذاء المللا
حظاتك بشی قدر برجلد اورته یه قویه‌لم .
اوت ابو سوز دیکنور ایسه حقسزاولق
اوزره رد ایدیله‌مز . لکن خصمزك جاهلانه
بر یولده ایتدیکی مکابره یه بزم دخی مکابره
ایله مقابله ایتمکه مجبور یتمز بوقدر . ذاتا
اویله مکابره جاهلانه یه عالمك قطعات
خمسه سنده دیندار اولسون دینسز بولنسون
علی العموم عقلانك قهقهه استهزا ایله کوله .
جکاری درکار بولندیغندن انلرك معامله سنی
تقلید ایله کندیمزی دخی معرض استهزا
وقهقهه یه عرض ایتمك یته جهلایه یاقیشور
بر کیفیتدر . بز بحثمزی بر یولده اجرا

ایتمکله افتخار ایده بیلورزکه عالمی کندیمزه
کولدیرمدکدن بشقه تحسین و آفرینه
دخی مظهر اولملی ز . بونك ایچون ایسه
ایدیله جك مباحثه یه برمجرای مخصوص
اولمق اوزره برقانون مناظره وضعنه وجوه
کثیره ایله لزوم وضرورت واردر .

واقعا بوآداب مناظره یی کندی طرفز-
دن وضع ایتمك ایسته یشمزه برجرأت عظیمه
معناسی و یریله رك اوجرأته اعتراض
ایچون دخی هرکسك حقی مسلمدر . اکربزه
« بویله برقانونی کندیکزوضع ایتمك ایچون
کندیکزده نه صلاحیت کوره بیلیورسکز؟ »
دینله جك اولورایسه صلاحیتمزی دعوادن
عاجزقالورز . شوقدرواركه مباحثه ومجادله-
نك برمجرای معیندن جریانی ایچون بویله برقانونه

لزوم اولمدیغنی دعوا ایتمك ممکن اولەمز .
قانون مذکوری کندی طرفزدن وضع
خصوصندەکی صلاحیتە گلنجە :

سؤال ایدرزکه - سیاسی دکل - فقط
علمی برقانون وضعنە کیمك صلاحیتی وار.
در ؟ بو سؤالمزك جوابی بدیهیدر . چونکه
ارباب علمك هیئت مجموعەسنك صلاحیتی
اولەبیلەجکی هرکسك بیلدیکی برشیدر .
بناءً علیه تکرار سؤال ایدرزکه برآدم برقانون
وضع ایتسەاَنی ارباب علمك هیئت عمومیه.
سنه عرض ایلسه او هیئت دخی او قانون
مذکوری موافق بولەرق بکنسه اوقانون
مقبول اولورمی اولمزمی ؟ اکر بو سؤاله
اولمز جوابی وریلور ایسه اولکی جواب
ضروری وبدیهی ایله بونك ارا سندەتناقض

واقـع اولمش اولور . زیرا ارباب علمك هیئت عمومیـهسی برقانون یاپمش اولمغله یاپیلان برقانونی کندیسی یاپمش کبی قبول ایلمش اولمسی ارهسنده حکماً هیچ برفرق یوقدر .

شـو نقطه اوزرنده دخی علیهمزه براعـتراض ایدلمك ممکندر . دینلورکه : « اویله برقانونی وضع ایدهبیلمك ایچون بك چوق شیلره وقوف حاصل ایلدکدن صکره برده واضعك کندیسنی اول قدر بی طرف طوتمسی ایجـاب ایلرکه عادتا کرهٔ ارضك خارجنه چیقوب ده احواله اورادن دقت ایتمسی لازم کلور . بواقتدار سزدهوارمیدر که بویله آغر بریوکه تحمـل ایتمکه حاضر . لانیورسکز ؟

بو سؤال اوزرینه « اواقتدار بزده
اردر » دیسه‌ل؛ عجبا اولمدیغنه نه حجت
راز ایده‌بیلورلر ! « بوقدر » دیسه‌ك
و اقتدار بزده وار اولدیغی حالده هضماً
فسنا انکار ایتمش اولقلغمزی اثبات ایچون
برهان کوستریله بیلور ٠

دیمك اولیورکه بو سؤاله قارشو بزم
لا » و « نعم » دن عبارت اولمق اوزره
یره‌جکمز جوابلردن هیچ بریسنی اولو
ورته رد ایتمکله خصممزك قدرتی بوقدر
ول ایتدیرمکده بزم قدرتمز اولمدیغنی
جبوراً اعتراف ایدرز ٠ ایله ایسه بوقدرتك
زده اولوب اولمدیغنی اورته‌یه قویه‌جغمز
زدن بشقه اثباته کافی هیچ برشی تصور
ولنه بیلورمی ؟

ایمدی بوصورتك نتیجه‌یه استنادا
مطلوب اولان قانون مناظره‌یی بروجه‌آ
وضع ایدییورز . بوکتیلور و خصما طرفند
دخی قبول اولورایسه قانون اولور . انجق
قبول اولنمدیغی صورتده یرینه قبوله شایا
اولانی ایسته‌مکه حقمز واردر . زیرا
قانونك لزومی ثابتدر .

✵ بحث ✵

« ١ »

(دعوی)

قانون مناظره ایکی مناظر ومنازع
تکون ایدن مناظره ومنازعه‌سی ایچون
مجرا اولوب حالبوکه مناظره ومناز
مطلقا بردعوا اوزرینه تکون ایده‌جکند
اول امرده دعوی دینیلان شیئك ماهیتی

عنی کورمك لازمه‌دندر ·
رآدم برفکر ویا فعلی اورته‌یه قویارده
وفعله اعتراض ایچون اورته‌یه بر
ض چیقمز ایسه او فکر و فعل بر «دعوی»
وانه‌مز · معترض چیقوب ده ایکی طرف
ده منازع فیه اولور ایسه اکا «دعوی»
ب اودخی اول امرده ایکی قسمه منقسم
ر ·
ر بجیسی دعوانك بوزماندن غیری بر
ه وبومکاندن غیری برمکانده ظهور
رفکر وفعل اوزرینه ترتب ایتمسی
بجیسی ایسه بو زمانده وبومکانده
ر ایدن برفکر وفعل اوزرینه مرتب
یدر ·
ثانیاً دعوا ایکی قسم آخره دها انقسام

ایدر . برنجیسی دعوانك مناظر صـفـ
اورته یه چیقان آدملرك کندیلرینه متعلق
فکر وفعله عائد اولمسی وایکنجیسی ایسـ
کندیلرندن بشقه بر آدمك فکر وفعلی اوز
رینه مناظره ایدلمکده بولنمسیدر . بو ایکنـ
قسم دخی کندیسنجه ایکی یه انقسام ایدر
برنجیسی فکر وفعل صاحبنك او مناظر
کندیسی طرفلرندن وکیـل ایتمش اولمـ
وایکنجیسی آزاده بوله بر وکالت بولنمد
حالده مجرد سائرینه متعلق بر فکر وفعلد
حقیقتی حسبةً لله میدانه چیقارمقده بولنملر
دعوی اوچنجی درجه ده اوله رق ا
قسمه دها منقسم اولوب برنجیسی مختـ
فیه اولان مسئله نك مادیاته متعلق اولـ
وایکنجیسی ایسه معنویاته عائد بولنمسیدر

صولك درجه‌ده اولمق اوزره دعوا
قسم آخره دها انقسام ايدر . برنجيسى
ك شخص واحده تعلق ايتمسى وايكنجيسى
ى واحده تعلق ايتيوب برجماعته تعلق
در .

ايمدى بر دعوا قانون مناظره‌يه تطبيقاً
بحث ومجادله‌يه قونيله‌جغى زمان اول
ه دعوانك شو تقسيمات اصليه واساـ
ن هانكيسنه متعلق اولديغى تعيين
ت لزوم ضرورى ايله لازمدر . چونكه
مناظره‌ده اثبات مدعا ايچون ايراد
جك وماهيت وانواعى اشاغيده ذكر
جق اولان برهانلر دعوايه اكا كوره
ق ايديله‌جكدر . مثلا برآدم ه بوندن
سنه مقدم فلان كيمسه هندك امر يقاده

اولدیغنی اعتقـاد وروایت ایلـدی
روایتك طوغری اولدیغنـه فلانجه
اعتراض ایدییور و بندن مدعاملك اثب
ایستیور ٠ بودعوا حقدر ٠ زیرا اع
بویا؟ بن بونی بو بله اعتقاد ایدرم ٠ ب
نم شودر که هرکس کندی اعتقادنده
مطلقدر ٭ دیسـه کیفیت قانون منظر
دستور العمل طوتلدیغی ویاخود طوتل
لازم کلـدیکی بر محکمه‌یه حواله ایدلـ
اوراده بودعوانك اقسام سابقه‌دن هانکی
عائد اولدیغی تفریق وتعیین ایدلکسـ
برهانك برهان اولوب اولدیغی وبودعو
تطبیق قبول ایدوب ایتدیکی میدانه چ
رلمق ممکنمیدر ؟ واقعا اشاغیده کور
جکی وجهـله مدعی مرقومك ٭ هر

ندی اعتقـادنده حر مطلقـدر « دیمسی
ر برهـاندر . انجق او برهـانك اثبـات
یدەجکی دعوا بومیدر ؟ او یله ایسـه بن
دعوا ایدرم که استانبول دیدکاری مملکت
روی عالمده موجود دکلدر . انك موجو
دیتی حقنده اولان اعتقاد خلیادن عبارتدر
رهانمی صـورار ایسه کز اعتقـادمدر .
چـونکه هر کس کنـدی اعتقـادنده حر
مطلقدر . بونی بن دیمکه جسارت السهم
یله خلقك بنی استهزا ایتمکده کی حقلرینی
منع ایدەمم . زیرا اوزمان اصل خلق بنی
استهزاده کی حریت مطلقه‌لرندن بول بول
اسـتفاده ایدرلر . یعنی برقانون منـاظره
بولندمزکه خلقك استهزاسنی منعله بکاحق
ویرسون .

﴿ بحث ﴾

« ٢ »

(برهان)

برهان موقع بحث ومناظره‌یه قونیلان دعوالرك حل وفصلی خصوصنك مدار محضیدر . اكر برهان اولمز ایسه ایدیلان مناظره مناظره اوله‌میوب عادتا معانده‌دن عبارت قالورکه او بولده کی مناظره‌یی منعه هركسك حقی واردر .

مثلا زیدك قائم و یاخود قاعد اولدیغی حقنده ایکی آدم ارا‌سنده مناظره واقع اولسه بریسنك زید ایچون قیامی ودیکرینك قعودی حكم ایتمك ایستیه‌جكاری بدیهیدر . بركره شوده بدیهیدركه منازعه‌یی منع ایچون زیده هم قیامی همده قعودی حكم ایتمكه اصلا امكان یوقدر . جمع

اضداد لازم کاور که بوده جمیع قواعد وبالجمله عقلا عندنده باطلدر . ایکی حکمدن بریسنی ترجیح ایسه او حکمك خلافنی التزام ایدن معارضی التزامندن واز کچورمك ایله ممکن اوله بیلور . بو ایسه برهانه محتاجدر . زیرا متخالف ومعاند اولان کندی دعواسنك بطلاننه کندی دخی قائل اولمق ایچون برهاندن بشقه برشیئه احتیاج کوسترمز .

شو صورتله لزومنی ایکی طرف مخالفك دخی تسلیم ایده جکاری چونکه ایکیسنکده یکدیکری علیهنده سلاح اولمق اوزره استعمال ایلیه جکاری برهان ایکی طرفدن بریسنك و یاخود حکم صفتنده بولنه جق براوچنجینك کندی فکرو وجدانی و یاخود کیف واعتقا.

دی اوله مامق ضرور یدر . او بله برشی
اوتلمیدرکه او برهان اوزرینه حقیقت اولاق
اوزره میدانه چیقار یلان حکمك محض
حقیقت اولدیغنه شبهه براقامیدر .

برهانك طرفین متنازعیندن ایکیسی
عندنده دخی مقبول اولمسی شرط اولوب
بو بابده اولان بعض قیود جزؤیه سهولتله
حل اولنه بیلور . اکر برهان ایکی طرف
متنازعدن بریسی ایچون مقبول اولمز ایسه
او طرف اول امرده برهانی قبول ایتمز که
حتی انکله بالاستشهاد و بریله جك حکمی
قبول ایده بیلسون . اما برهانك مقبولیتی
مسلم اولان براهمیتده بولندیغی اثبات اولنه
قدن صکره طرف معاند عدم قبولنده اصرار
ایدر ایسه او حالده تعند بیهوده یه وارمش

اوله‌جغندن دعواده تزویرینه حکم اولنه .
بیلور . مع هذا مناظرلرك برهانی رد ایچون
برهان اوزرینه براهین ایرادینه دخی حقلری
انکار اولنه‌مز .

مناظرلردن بریسی بر برهانی شو
دعواده قبول ایدوب ده بنه او برهانله تبرهن
ایده‌بیله‌جك اولان دیکر بر دعواده قبول
ایتمامك ایستر ایسه تزویر بردر .

براهینك انواعنه کلنجه :

بونلردن بریسی نفس الامردرکه بر
شیئك حقیقتده نه‌دن عبارت اولمسنك تعیینی
دیمك اولوب حالمده بوندن بیوك برهان تصور
ایدیله‌مز . مثلا ایکی آدم ایکی کره ایکی بش
و یاخود التی ایدر و یا ایدیدن درت طرح
اولنور ایسه باقی سکز و یاخود طقوز قالور

دیه برمناظره ایتمه بومناظره‌ده بربنه‌کوره
مقبول ومحکوم‌به اوله‌بیله‌جك واشاغیده
ایضاح ایدیله‌جك اولان براهین سازه‌دن
برهانلر ایراد ایلمه‌دلر ازجمله « بن فلان
معلمدن ایشتدم وفلان کیمسه‌لر دخی
شاهددلر که مسئله بویله‌در » دیسه‌لر
بونلرك هیچ بریسی مقبول اولمز . نفس
الامر دنیلان برهان ایله حکم ایدیلورکه
مدعیلرك ایکیسی دخی باطلدر . زیرا ایکی
کره ایکینك درت ایده‌جکی و یدیدن درت
طرح اولنور ایسه باقی اوچ قاله‌جغی نفس
الامرده محققدر .

اشبو نفس الامر برهانی ماضیده حالده
استقبالده حضورده غیابده هر دعواده
تمسك ایدلکه صالح بر برهان اولوب اندن

صکره دخی اقتضای حال برهانی کور بیلورکه
قوتی اولمدیغندن آز ایسه ده ماضی یه حاله
استقباله شمولی اولمکی قدردر ٠
اقتضای حال کرک دعوانک صورتِ
سرد وتمهیدندن وکرک براهین غیرمقبوله
وسفسطه‌لردن بالطبع یعنی منطقاً میدانه
چیقه جق و یره جك نتیجه‌لردر ٠ مثلا ایکی آدم
اراسنده برمجادله واركه بریسی « بن زهری
ایچرم! » دعواسنده اولوب اوته‌کی بوکا معارض
چیقدیغی حالده اولکی مدعی زهری ایچمش
وشمدی ده دعوانی قزاندم دعواسنه قیام
ایتمشدر ٠ کور بیلیورکه بودعواده حریفك
ایراد ایلدیکی برهان پك بیوکدر ٠ ز یرا دیور
که : بن زهر ایچرم دیه دعوا ایتدم و برهان
اوله رق دخی زهر ایچدم ؛ انجق بودعوا

نك صورت سرد و بسطنده كتور يلان برها.
نك ماهيتندن كنديسنك حقسز اولديغني
حكم ايد يله بيلور . بو حقسزلغني حكم
ايچون مراجعت ايده جك اولان برهان
ايسه اقتضاى حال برهانيدر . اكر مدعي
مرقوم زهري ايچمش اولسه ايدي هلاك
اولمسي لازم كلور ايدي . چونكه زهرديه
اني ايچني هلاك ايدن شيئه ديرلر . مدعينك
ايچديكي شي كنديسني هلاك ايتمامش ايسه
اكا زهر دينله مز . اويله ايسه اقتضا ايدركه
مدعى زهر ايچمامش اولسون . چونكه
هلاك اولمامش .

اقتضاى حال و مصلحت برهانه يالكز
نفس الامر غلبه ايدوب اندن بشقه هيچ بر
شي غلبه ايده مز . مثلا نفس الامرده بر طبيب

مدعی به زهر قاتل و یرمش و مدعی دخی ایچدیکی حالده هلاك اولمامش اولسه ارتق هلاکی قتضای حالدن ایکن وقوعبولمامسی کذب مدعاسنه برهان اوله من . نفس الامر حکم ایدرکه اوآدم زهر ایچمشدر . زیرا ایچدیکی شی زهر قاتل اولمغله زهر دینلان شی اودر . و یاخود اکا زهر دینلوو .

بو ایکی برهاندن صکره براهین سائره نك انواعنی تعیینده دعوالرك انواعنه عطف نظر دقت ایتمك لازم کلور .

اکر دعوا بو زماندن غیری بر زمانده و بو مکاندن غیری بر مکانده ظهور ایدن فعل وفکر اوزرینه مرتب ایسه بونك ایچون ایراد ایدیله جك برهان « نقل صحیح » اوله بیلور . بر نقلك صحیح اولمسی ناقللرك صادق

القول آدملردن اولدقلرینی اثبات ایتمکه متو.
قف اولوب هله الشبیوك شرطی قول منقو.
لك عكسنه برحكم اثبات ایدلمامش بولنمقدر
برقول ایكیسی ده ناقل صادق اولمق اوزره
حكم ایدیله بیلمكده اولان ایكی ناقل طرفندن
اختلاف اوزره نقل ایدلمش ایسه
بو اختلاف ایكی ناقلدن ایكیسنی ده
تكذیب ایتمكه مدار اوله بیلور • چونكه
ایكی ناقل مخالفك نقلی بر برینك ضدی اوله.
جغندن ایكی قول متضادی بر نقطه ده تطبیق
ممكن اولهمیه جغی كبی ایكیسندن برینی
ترجیح ایچون وجه رجحان بولمق لازم كلوب
حالبوكه ایكیسنك ده صادق القول اولدقلری
اثبات ایدلدیكندن وجه رجحان دخی بولنه.
میه جغی دركار در •

اکر بویله بر حالده نفس الامره
و یاخود اقتضای حال و مصلحته مراجعت
اولنور ایسه او حالده برهان اولهرق تمسك
ایدیله جك اولان شی قول صحیح اولمیوب بو
ایکیسی اولدیغنی تسلیم ایتمك ایجاب ایدر •
برنقل صحیح حکم واحدده و یاخود
احکام متشابهه و متناسبه ده تناقض ایتمش ایسه
او نقل صحیحه باطل اولق اوزره حکم ایدلمك
مغایر ادب عد اولندیغی تقدیرده هیچ اولمز
ایسه حکمدن ساقط اولق اوزره حکم ایدلمك
ضروریدر • چونکه قول صحیح زیدك
اولا قیامنی خبر ویروب ده صکره تناقض
ایدرك قعودینی خبر ویرمش ویاخود
زیدك قیامنی خبر ویردکدن صکره زید کبی
عمروك دخی – قیامنی خبر ویرملك لازم کلور

ایکن ـ قعودینی اخبار ایلمش ایسه زیدك
هم قیامنی هم قعودینی وزید قائم اولدیغی
حالده عمرونك دخی زیدك قیامی کبی اقعو-
دینی! قبوله امکان اولمدیغندن وایکیسی ده
نقل صحیح اولدیغی جهتله ایکیسندن
برینی ترجیحه امکاردن ماعدا طریق سلامت
یوقدر . اوحالده تمییز اختلاف ایچون
براهین سائره یه مراجعت لازم کلور .

علم تاریخ ناقل صحیح القول طرفندن
نقل ایدلمش برقول صحیح اولمق اوزره قبول
اولنه بیلور . لکن مقبول اولان شیئك
« علم تاریخ! » اولدیغنه کمال اهمیتله دقت
ایتمك لازمدر . فلانجه تاریخ مقبول اوله مز .
زیرا اوفلانجه تاریخك برغرض اوزرینه
ترتیب ایدلمش اولمسی احتمالدن بعید دکلدر .

علم تاريخ ايسه فلانجه وفلانجه تاريخدن عبارت اولیوب اخبار ومعلومات تاريخيه‌نك هیئت عموميه‌سی بالمقايسه وبالموازنه استنتاج ايديلان معلوماتی خارجدن بعض آثار وعلايم عتيقه‌نك دخی اثبات ايتمسيله وجوده كلمشدر . ايشته برنقل صحيح اولمق اوزره مقبول اولان علم تاريخ بودر .

صحيح القول اولان ناقلك خبرو برديكی شيلرك جمله‌سی كرچك اولمسی شرط دكلدر يعنی صحيح القول اولان برناقلك خبرو يرديكی اون شيدن برقاچنك وحتی طقوزينك واقعه مطابق چيقمامسی باقی برينك دخی يالان اولديغنی اثباته مدار اولەمز . زيرا او طقوز قولك واقعه مطابق اولمامەلری انلرك

علمنده برحکم آخر اثباتیله تعین ایتمش اوله جغندن او طقوز قول قول صحیح اولمق مرتبه سندن دوشمشدر . اما بریسی علمنه بویله برحکم اثبات ایدیله مدیکندن انی نقل صحیح اوله رق قبول امکانی باقیدر . شوقدر وارکه ناقلك صحیح القول آدملردن اولمسی شرائطندن بریسی اولمق اوزره ناقل خبرویره دیکی شیده غرضدن عوضدن بری اولیوب بده غرضکار برآدم اولور وخبرویردیکی شی ایسه کندی غرضنه تعلق ایدر مسائلدن بولنورایسه او حالده خبرویرمش اولدیغی یوز شیدن طقسان طقوزی طوغری چیقدیغی حالده یالکز برشی کندی اغراضی جمله سنده داخل بولنمق اعتباریله یالاندر دیه رد اولنه بیلور .

ناقللر تعدد و تسلسل ایتمش ایسه زما
نمزله معاصر اولان ناقلك و بر دیگی خبری
کندیسندن اولکی ناقلك دخی و یرمش
اولدیغنی واندن اول ودها اول تاخبرك
موردی اولان زمانه قدر بو خبرك ناقللری
طرفندن فی الحقیقه و یرلمش ایدوکنی اثار
مقنعه ایله اثبات ایدر • زیرا بن بو کون
دیرمکه « بوندن التیوز سنه مقدم بغدادده
برآدم هواده اوچشدر و بو خبر بکا نقل
صحیح ایله کلمشدر • بن بابامدن ایشتدم •
بابام دخی باباسندن ایشتمش وتا اوزماندن
بو خبر بکا اول صورتله کلمشدر » بو صورتله
و یرمش اولدیغم خبرده کذبم اولمدیغنی نه
ایله اثبات ایده بیلورم؟ مطلقا اوته ده کچن
زمانلری سندات واثار مقبوله ایله اثبات

اوغلی یم . اما بابامك و یاخود انك باباسنك
کندی زماننه تعلق ایدن خبری نقل ایدر
ایسه‌م او خبرك کرك بکا و کرك بابامه و باباسنه
اصلا تعلق ایدر بر ایشدن اولمدیغنی و بزم
غرضمزه خدمت ایتمدیکنی بنی و بابالرمی
طانیانلرك شهادت مقبوله‌سیله اثبات ایده.
بیلور ایسه‌م بو خبرك صدقنه ایمان ایدیله.
بیلور . زیرا بنی و بابالرمی طانیانلردرکه
او خبرك صدقنی قبول ایده‌جکلردر . کتب
کلامیه و ادبیه‌ده مذکور اولان سائر شرائط
دخی بوراده ایراد ایلمدیکمز خصوصاتی
تحکیم و تقویه‌یه خدمت ایدرلر .

اکر دعوا بو زمانده و بو مکانده ظهور
ایدن بر فکر و فعل او زرینه ترتب ایتمش
ایسه قبوله شایان اولان برهان شهود عادله

در . برشاهدك عادل اولمسی ایچون اول
امرده لازم اولان شی او دعوانك كندیسنه
اصلا تعلق اولماسی و او مسئله ده هیچ بر
غرض ومنفعتی بولنمامسیدر . بو شرط اسا
سیدن صكره شاهدك ناموسلی وصادق
القول اولمسی كبی شروط سائره نك وجودینه
اولان لزوم دخی باقیدر .

عدالتلری مسلم اولان ایكی ویا داها زیاده
شاهدلر بر دعوا اوزرنده تناقض ایتمشلر ایسه
جمله سنك شهادتی باطل اولمق اوزه حكم
ایدیلور . زیرا تناقض دیمك احكام متضاده
یی حكم دیمك اوله جغندن وجمع اضداد
ایسه باطل اولوب شهودك عدالتلری بابنده
وجه رجحان دخی بولنه میه جغندن جمله سنك
شهادتنی حكمدن ساقط طوتمق لازمه دندر

اما بو خصوصده عادله‌نك نادرس ذاتیلرندن
خلل و برهان شهادت ذاتلری انلرك بذاته نامو
سلری دیمك دكلدر . بلكه منازع فیه اولان
دعوانك صورت مشاهده‌لری بدر . شهادتلر
نده اولان تناقض ایسه محضا كیفیتی حقیله
و لایقیله كورمامش اولملرندن نشأت
ایلمشدر . بو صورتله وقوعبولان تناقض
جهله سنك دعوانك حقیله و لایقیله مشاهده
و تدقیق ایتمامش اولملرینی حكمه مدار اولور
اكر ایچلرندن برینی واقعه‌یه مطابق چیقار
و یاخود واقعه‌یه مطابق چیقدیغی دعوا
ایدیله‌رك براهین سائره ایله حكم اولنور ایسه
او حالده دعوا اوشاهدك شهادتیله حل
ایدلمش اولماز . بلكه صكره‌دن ایراد ایدیلان
براهین سائره دلالتیله حل ایدلمش اولور .

سندات وامارات اول براهیندر که
کرك بوزمانده و بومکانده ظهور ایدن بر
دعواده و کرك بوزمان و بومکانك غیری
زمانلرده ومکانلرده تحدث ایدن دعاویده
محکوم به اوله بیلورلر . انجق بو سندات واما
راتك صحیح القول و یاخود شهادتده عدالتلری
مسلم اولان ذوات طرفندن ایرادواراءه
ایدلمش اولملری لازم کلور . هله اك بیوك
شرطی سندات مذکوره نك ظهور دعوادن
مقدم واماراتك دخی ظهور دعوایی متعاقباً
تکون ایتمش بولنمسیدر . بر دعوانك ظهو
رندن صکره تدارك ایدیلان سنداته ده ثم
التدارك دنیله بیلور که انلرك او دعوایی
اثبات ایچون لغرض تدارك ایدلمش اولد
قلرینه یقین واردر . امارات اکر دعوادن

اول تکون ایتمش ایسه اصلا مقبول اولەمز
زیرا امارات اثر ومنازع فیه اولان مسئله
مؤثر اولەجغندن اثرك مؤثره تقدمی لازم
کلوب بوده باطلدر ٠ واکر امارات منازع
فیه اولان دعوادن بك چوق صکره تکون
ایتمش ایسه امارات مذکورەنك مجرد مسئلهٔ
منازع فیها یوزندن تکون ایتمش اولمسنی
بشقەجه اثبات لازم کلور زیراز یدك وفاتی
اللی کون مقدم عمروك اورمش اولدیغی سلە
دن نشأت ایتمیوب ده اندن صکره بکرك
اورمش اولدیغی سلەدن نشأت ایتمش
اولمسی لازم کلور ٠ بناءً علیه زیدك بنا
قلرندەطوقاداورلمقدن حاصل اولان امارات
اوطوقادی عمروك اورمش اولمسنی اثباته
برهان محض اولەمز ٠

اكر دعوا مناظرلرك كندى ذاتلرينه
تعلق ايدن فكر وفعل اوزرينه متعلق ايسه برها-
نلريني ايسته‌دكارى كبى عرض و بسط ايتمكه
صلاحيتلرى واردر . اما بشقه برآدمك
فكر وفعلنى ترويج ايتمكده ايسه‌لر اوآدملرك
كندى ايراد ايلمه‌دكارى برهانلرى تقديم
ايتمكه مجبوردرلر . اكر اصل دعوا
صاحبنه اسناداً « شو برهانى دخى
او ايراد ايلمشدر » و ياخود « انك بودعواده
ايراد ايلديكى برهانلره باقيكز . او دعواسنى
اثبات ايده‌مامش . ايشته بو بنم ايراد ايلديكم
شو برهانه باقكز ! » دير ايسه اولكيسنده
صاحب دعوايه افترا ايتمش اولور . اصلى
يوقدن ايديلان افترالرك برهان اوله‌رق قبول
ايديله‌ميه‌جكى ايسه بديهياتدن اولمق اوزره

هر کس عندنده مقبولدر . ایکنجیسنده
ایسه دعوا یری دکشدیرمش اولور . یعنی
او مناظر بشقه سنك دعواسیله میدانه چیقمش
اولمیوب کندی دعواسیله میدانه چیقمش
اولور که او حالده قزاندیغی ویا غیب ایلدیکی
حق دخی کندیسنه راجع اولوب بوقسه
التزام ایلمش اولدیغی ذاتی حقلی چیقارتمش
صایلەمز .

مناظرلر بشقه بریسی طرفندن اظهار
ایدیلان فکر وفعلی انك طرفندن بالوکاله
مدافعه واول وجهله مناظره ایدیورلر ایسه
وظیفهٔ وکالتی کمالیله اجرایه صلاحیتلری
مسلم اولوب اکر برحقیقتی حسبةً لله میدانه
چیقارمق ایچون منازعه یه کلمشلر ایسه بو
دعوانك کندی غرضلرینه تعلق کرك اولدیغی

وکرك اولمدیغنی اول امرده بالاثبات قبول
ایتدیرمك لازمدر ٠

زیرا حقیقت اوزرنده حسبةلله مناظره
ایتمك دخی هیچ اولمز ایسه رضاءالهدرعیا.
ر براءمل وغرض اوزرینه مبنی اوله بیله ـ
جکی درکار بولندیغندن شو امل وغرض
نه ایسه انك تعیین ایتمسی البته لازمدر ٠

اکر دعوا مادیاته متعلق ایسه بورایه
قدر اخطار ایلمش اولدیغمز براهینك جمله ـ
سندن اقوی اولمق اوزره او ماده یی بنه ماده
اوله رق بمینهـا اورته یه قویمق اولا وار
جقدر ٠ مثلا پورتقالك بیضی الشکل اولدیغی
حقنده یوز بیکلرجه دلیل و برهان ایراد
ایدلسه برادم پورتقالی مادةً وبذاته اورته یه
قویدیغی کبی هر برهان حکمندن ساقط اولور

یالکز مادهٔ متنازع فیهانك کندی وجودی
کندیسی ایچون برهان قاطع اولور .
برده بو بله مادیانه متعلق اولان دعوانك
بالمناظره و بالمحاکمه حکمی و برلدکدن
صکره او حکمه تطبیق فکر و عمل
ایچون مخالفی دعوته واجابت ایچون جبره
صلاحیت واردر . اکر دعوی معنویاتدن
عبارت ایسه براهین متنوعه نك هر نوعنه
مراجعت ایچون یول اچیق اولمغله برابر
بالمحاکمه دعوا فصل ایدلدکدن صکره
و یریلان حکمه تطبیق فکر و عمل ایچون
مخالفی دعوته و اجابت ایچون جبره صلا-
حیت یوقدر . زیرا بیهوده در . او آدمك
وجدانی نه اولدیغنی اثباته امکان یوقدر .
و برادمی منافقلغه مجبور ایتمکدن ایسه اتمامك

اولادر • هم معنویاته متعلق عقایدده هرکس
حر مطلقدر • شوقدر وار که او فکری سار.
لرینـه نشر وتلقین وقبول ایچون مخـالف
مرقوم منع ایدیله بیلور • زیرا سـاٸرلرك
حریت وجدانیه سـنه تعرض ایتمش اوله.
جهتدن ارباب تعرضدن اونلری بغیر حق
وقوعبولان حرکتلرندن منعه قوهٔ جبریه نك
صلاحیتی واردر •
اکر دعوا برفرده عائد خصوصـاتدن
ایسه غالب طرفنك شـان غالبیتی ومغلوب
طرفنك دخی عیب مغلوبیتی کندی طرفلرنده
قاله جغندن بونلر شو نقطه اوزرنده ایستدکاری
کبی ملاحظه وملاحظه لری وجهله حرکت
ایتمکـده سربستدرلر • یوق اکر دعوا
عمومـه عائد خصوصاتدن اولوبده شـان

غالبیت و یاعیب مغلوبیت بنه عمومه عائد
اوله جق ایسه مناظرلر هر حالده عمومك قبول
وتصدیق ایده جكاری بر بولده براهین ایرا
دینه مجبوردرلر والاقوم دخی كندیلری
علیهنده قیاملە « سن شو بولده براهین ایراد
ایلمنك ودعوایی بو صورتله حل ایتدك ·
امابزم اكارضامز یوقدر · » دیه یكیدن یكی به
برمناظره قپوسی آچارلر · مثلا نصارا ایله
اسلام آراسنده اچیلان برمنازعه ده نصارا
طرفندن بولنان مناظرلر ملت نصارانك قبول
ایده میه جكی براهینی ایراد ایدرلرده اول
صورتله حق قزانمغه چالیشورلر · وازجمله
« پاپاجنابلری بنك غفور رحیم اعتقادایدلمسی
یاكلش برشیدر · اكا فلان وفلان مذهب
اینانور ایسه ده فلانجه مذهب اینانمزه » دیرلر

ایسه عندی برسوزسه‌ده یله مامش اولورلر . چونکه نصارانك هیئت عظماسی بونی دعوا ایدلدیکی کبی قبول ایدەمزلر . برشیئك ملتجه مقبولیتی ایسه اعظمیته و اکثریته نظراً حکم ایدیله جکی درکاردر .

هر ملتك معتزله‌سی اولمق ضروری کبی برشی اولوب عمومه تعلق ایدن دعاو یده اوخلقك معتزله‌سنك ایراد ایلدیکی دلائل مقبول اولمق ضروریدر . اما اکر معتزله کندیسنی اوخلقدن آیرمش واوخلقك هیچ دعواسنی قبول ایتمامش اولورایسه او حالده کندیسنی اوخلقدن عد ایتمکه امکان یوقدرکه حتی برهانلرینی اوخلقك برهانلری اوله‌رق قبوله امکان کورلسون . برهانلری مقبول اولان معتزله اول صنف مدققلردرکه احکامدن

بر حكمك حكمتنى تدقيقده زيادەسيله تعم
ايدرك بولدقلرى معنايى اودينك قبول ايد
بيله جكى معانئ صحيحەدن كوردكلرى و بو
بوبله جه اودينك هيئت علماسنه عرض
ايلدكلرى حالده محضا ايكى طرفك ابر
ايلدكلرى دلائل تطابق ايتماسندن طولا
مسئله منازع فيها قالمشدر . مثلا فخر الراز
حضرتلرينك بعض احكامده طريق اعتز
طوتمش اولمسنك بعض علما طرفندن مرو
بولنمسى سببيله مشار اليه حضرتلرينى اسلا
مدن خارج طوتمغه (معاذالله) هيچ امكا
يوقدر . انك موافق رأى جمهور اولا
روايانى كاملاً مسموع اولوب بو حال عيناً
ملل سائره حقنده دخى جاريدر .

بر طاقم مناظرات و منازعاتده معتزله نك فكر

عتباردن ساقط طوتيلور . اكر ايكى طرف
اظ ارەسندە بر مقاولە عقد ايدلمش ايسە
ادامكە مقاولەدر مقبول اولمق ضرور يدر .
ط بويلە بر مقاولە عقد ايدلامش ايسە معتزلەنك
كرينى اعتباردن ساقط عد ايتمكە امكان
لەمز . زيرا معتزلەنك افكار معترضانە
ى حاصل ايدن شى يـنـە او دين ومذهب
اعتقادك كنديسنە مخصوص اولان براهين
تبرەسيدر . يعنى معتزلە براهين موجودە
ك بر بر ينە قياس وموازنەسندن چيقاردىغى
كر اوزر ينە بر شبهەيە دوشمش واو شبهە
تك هيئت عموميەسى طرفندن حل ايديلە
يكى ايچون معترضك اعتزالنە حكم
لنمشدر . يوق اكر معتزلە بر دينك خارجندە
لنان براهيندن بالاستدلال اعتزال ايلمش ايسە

کندیسی اودینك خارجنه چیقمش اوله جقدر
انی ملتك هیئت عمومیه سندن صد ایتمکه
صلاحیت واردر . مثلا یهودی معتزله
سندن بریسی توراتجه قربانك لزومنه دائر
بر وعدم لزوم وغیر مقبولیتنه دائر برآیت
كوروبده بوندن هیچ برحکم چیقارهمز
وعلمای یهود دخی مسئله‌یی صورت مقبو
لیتده حل وحکم ایدهمز ایسه او معتزله‌یه
یهودیلکدن چیقمش نظریله نصل باقیله .
بیلور که انی ابواعتزاله سوق ایدن شی محضا
توراتدر . توراتدن بشقه هیچ برشی دکلدر .

❁ بحث ❁

- ۳ -

مناظرلرك صفت وموقعلری

بوقاروده دیمش ایدك که ایراد ایدیله جك

لان برهانلرك ایكی طرفجه دخی مقبول
لمسی لازم كلوب برهان طرفیندن بریسنك
ول ایده‌میه‌جكی شی اولور ایسه انكله
عوا حكم اولنه‌مز ۰ زیرا معترض
كره برهانی قبول ایتمزكه حتی حكمی
خی قبول ایتسون بركره بواساسی
ضع ایلدكدن صكره انك اوزرینه ابتنا
ه‌جك اولان احكام معلومدر ۰ یعنی
مناظر ایراد ایدیلان برهانی قبول
لدكدن صكره او برهانه تطبیقاً و بربله
ك اولان حكمی دخی قبوله مجبور اولوب
ز ایسه معانده و مكابره‌یه چیقمش
له‌جقدر ۰
ایمدی برهانلرك ایكی طرفجه ده مقبول
لمسی ایچون ایكی طرفك دخی بردین

ومذهب واعتقادده بولنمسی لازم کلور
حالبوکه ایکی طرفك ایکیسی ده بر دیر
و مذهب واعتقادده بولنور ایسه
یا منازعه ومناظره هیچ ظهور ایتمز
یاخود باشلانمش اولسه بیله برقاچ برهانك
تعاطیسیله تسویه اولنور کیدر ۰ اصل
مجادله‌نك اشتدادی اوزانوب گیتمسی ایکی
طرف مناظرك بردن ومذهب واعتقادده
بولنمدیغی زمان اولور ۰ بوکا ایسه بر چاره
بولمق لازمدر ۰

بوراده بوچاره‌یی بز بوله‌جق دکلز
ذاتاً بولنمش وکتب آدابه درج ایدلمش اولان
چاره‌یی بسط وایضاح ایله انلردن بعضلرینك
جهت امکان وامتناعنی موازنه وایجاب
ایدن حکملری وضع ایده‌جکز ۰

ایکیسی بر دین و مذهبده بولنمیان مناظر.
بر یسنك کندیسنی دیکری مذهبنده
ترمسی برنجی مرتبه‌ده اورته‌یه چیقان
ه‌لردندر . مثلا برسنی ایله برشیعی بحث
ظره‌یه کیرسه‌لر شیعینك حالا اجتهاد
مشغول بولنان مجتهدلرندن بر یسنك
انی قبول ایتمز ایسه بو اخذه ایدیله‌میه .
ر . زیرا سنی برکره مذهب شیعه‌یی
ایتمیورکه حتی احکامندن بر حکمی
ایده بیلسون . بو حق و صلاحیت
ه شیعیده دخی اوله جقدر .
بو حالده ایکیسندن هانکیسی قوتنده
ن ایتمکده ایسه دیکرك مذهبنه کیرمك
ذهبده کورونمك یولی واردر . اما
م اعتراضی ایدن و قارشوسنده بولنانی

کندی دعواسنی تسلیم وقبوله دعوت ایدن
ایچوندر • معترض علیه ایچون دکلدر •
زیرا معترض علیهك کندی مذهب واعتقا .
دندن خارجه چیقمغه اصلا مجبوریتی او .
لیوب معترض بولنان ذاتی چیقارتمغه
لزوم کورمشدرکه اعتراض ایدییور • بو
مقصد واملك حصولی ایچون ایسه اول
امرده معترض علیهك فکر واعتقادینه
اولان بطلانی ینه کندی فکر واعتقادنده
موافق کله جك برهانله اثبات ایتمیدر •

فقط ایش یالکز بونکله ده بیتمز • طر .
فیندن بریسی دیکرینك فکر واعتقادینی ینه
اکا موافق وکندیسنجه مسلم اولان براهین
ایله رد وجرح وابطال ایلدکدن صکره
برده کندیسنك قبول ایتدیرمك ایستدیکی

فكر و اعتقادك مقبوليتنى اثبات ايتمسى
لازمدر . زيرا احتمالدن بعيد دكلدر كه
جرح و ابطال ايلديكى اعتقادكى كنديسنك
قبول ايتديرمك ايستديكى اعتقاد دخى جرح
ايديله بيله جك برشيدر . يعنى حقيقت
ايكيسندن دخى عبارت دكلدر .

بوراده منظورلك دين ومذهب ديه
تعبير ايلديكمز شى يالكز بو لفظلرك حكم
اصطلاحيسندن اكلاشيلان دين و مذهب
دكلدر . هر نقطه اوزرنده اختلاف
افكار طرفيندن برى ايچون او نقطه يه
مخصوص اولمق اوزره بردين ومذهب
واعتقاد تعيين ايده بيلور . مثلا بن شو
قارشومده طوران جسمك دستى اولديغنى
اعتقاد ايتمشم . چونكه خبر المشم واعتقاد

ایتمشم که چامورد ن یاپیلان بر جسمی آتشده
پشوررلر واو چاموره بر جبلت کلور . قاب
اولور واو قابه دخی دستی دیرلر . خارجدن
ر معترض کلدی . بنم بو اعتقادمه اعتراض
ایلدی . دیدی که « او سنك دستی دیدیکك
شی دستی دکلدر . کوکومدر » بو اعتراضی
ایتدکدن ماعدا بنی کندی مذهبنه یعنی بنم
دستی دیدیکم شیئه کوکوم دیدیرتمکه دعوت
ایلدی . بونك ایچون معترض اولا بنم بطلان
اعتقادمی بنه بنجه معتبر براهین ایله اثبات
یتملی . دیملی که :

« سن دستینك پیشمش چاموردن عبارت
اولدیغنی اعتقاد ایتیور میسك؟ ایشته بو بنم
کوکوم دیدیکم قاب پیشمش چاموردن معمول
دکلدر . زیرا پیشمش چاموردن معمول اولان

ایشته شو دستی قریغی پارچه‌سنه مشابه
اولمق لازم کلور ، سنك کوستردیکك قاب
ایسه او جوهرده دکلدر ، و اکا مشابه‌ده
دکلدر « بونی بویله دیدکدنصکره بنم دستی
دیه دعوا ایتدیکم شیئك دستی اولدیغنه
قائل اولمق بنم ایچون ضروری اولور ، اندن
صکره اول قابك کوکوم اولدیغنی اثبات
ایچون دخی بکا دیملیدر که « سن باقر لوحه‌-
لردن اعمال اولنان قابه کوکوم دیمیه -
جکمیسك ؟ ایشته بو قاب باقر لوحه‌لردن
اعمال اولنمشدر ، زیرا محك دخی بویله
شهادت ایدیور » معترضم دعوایی بو صو-
رتله اثبات ایتدکدن صکره بکا قبول و تسلیمدن
بشقه یول قالمز ، او حالده بن دعوایی بالطبع
تسلیم ایدرم اما معترضم بنم مذهبمه کیرمرك

دعوایی اول صورتله اثبات ایتمیو بده
یالکز خارجدن ده سنك فکرك باطلدر بوقاب
دستی دکل کوکومدر ده دیه‌رك قیامتك صوك
کوننه قدر باغرمش حایقرمش اولسه هیچ
فائده و یرمز •

بعض علما رأی ایتمشلر و بعض کتابلره
قید ایدلمشدر که اکر ایکیسی بر دین و مذهبده
بولنمیان مناظرلر یکدیکرینك سندات دینیه
و مذهبیه سنی قبول ایده‌جکلر ینه دائر بر مقا
وله عقد ایتمشلر ایسه بومقاوله مقبول اوله
بیلور و اول صورتله ایدیله‌جك مباحثه
اداب وقانون مناظره‌یه موافقدر •

بوندن اول دیمش اولدیغمز کبی هر مقاوله
حد ذاتنده مقاوله اولمق اوزره مقبولدر •
ذاتاً حالده مقبول اولمق ایچون اقدم صلا .

حيله صالح مقاوله‌دن بشقه نه اوله‌بيلور؟ طرفين يكديكر ينك رضاسنى استحصال ايده. بيلورلر ايسه منازعه‌و مناظره‌دن واز كچمكه دخى مقتدر اوله‌بيلورلر . لكن شوده تسليم ايدلمك ضرور يدركه بو يله طرفين بر بر ينك براهين شرعيه‌سنى استماع وقبول ايتمك مقاوله‌سيله مناظره‌يه باشلار ايسه او مناظره‌دن بر نتيجهٔ قطعيه چيقارمق محال دنيله‌جك قدر مشكل اولور . بافكز نصل :

بن دعوا ايديورم كه جام دينلن جسم صودن ياپيلور . زيرا بونى بكا بر دوستم بو يله خبرويردى . دوستمك ويرديكى خبر ايسه بنجه خبر صادقدر . بر برهانم دها وار . اوده كرك جامك وكرك صو يك بر برجسم شفاف اولمقده مساوى بولنملريدر .

ایشته شو مشابهت تامه دخی بو دعواده حقمی
اثباته مدار اوله بیلور . فقط معترضم دعوا
ایدیور که جام هوادن یاپیلور . چونکه
بو بابده انك دخی النده نص واردر نصنه
اعتمادی ایسه کالده در . حتی او دخی بنم کبی
جام ایله هوا ارەسنده شفافیتده بر بیوك
مشابهت ومناسبت بولندیغنی ایراد ایدیور .
شمدی بز ایکیمز دخی بر بر یمزك سنداتنه اعتبار
ایده جك اولسه ق جامك صودن و یاخود
هوادن اعمال ایدلمسی حقنده کی مناظره وجدا.
دله به نصل اولورده بر نتیجهٔ قطعیه ویره
بیلورز که ایکیمزك برهانی بر نقطه اوزرنده
جمع ایتمکه امکان یوقدر . جامه هم صودن
هم هوادن یاپلشدر دیه حکم ایتمك اضدادی
جمع ایتمك دیمك اولوب بو ایسه باطلدر .

بناء عليه ايكى آدم ارەسنده ايديلان هر
مقاوله مقبـول اوله بيلـور . لكن بر آدم
محال اولان بر شيئى درعهده ايتمش ايسه و
مقاوله مقبوول لەماىق ضرورى اولەجغى
كبى اصول مناظرەده بويله بر بر ينك دلائل
وسنداتنى قبول ايليەجكلر ينەدائر مناظرلرك
عقد ايليەجكلرى مقاولەلر دخى حالى محله
تعليق ديمك اولەجغى جهتله مقبول اولەمز
باخصوص برخلق طرفنـدن كرك بالوكاله
وكرك بالذات ميدان مناظرەيه چيقانلر طرف
مخالفك سنداتنى قبول ايتمك خصوصنده
برمقاوله عقد ايدەجك اولورلر ايسه بونك
ايچون اول امردە كندى منسوب اولدقلرى
خلقك موافقتى استحصال ايتمك لازم كلور
وموافقت لازمەبى بعد الاستحصال عقد ايده.

جكاری مقاوله‌یی ابطال خصوصی ایکنجی درجه‌یه قالور .

ایکیسی بر دینده و بر مذهبده بولنیان معارضلرك ایکیسی دخی موقتاً کندی دین ومذهبلرندن ماعدا بر دین ومذهبده کوریندرك اشبو اوچنجی مذهب بی طرفك براهین وقواعدی داخلنده مناظره ایده‌بیله‌جکاری بعض کیمسه‌لر رأی ایتمشلر ایسه‌ده بونده دخی جهت جهت نظرلر واردر . بویله بر حالده اوچنجی بی طرف عد اولنه‌جق اولان دینك کمال بی طرفیسی اثبات ایدلمك لازمدر . بو ایسه نه قدر مشکلدر اوچ ذات فرض ایدیکز که برنجیسی زیدی عالم اولمق اوزره اعتقاد ایلسون . ایکنجیسی زیدی عاقل اولمق اوزره دعوا ایتسون .

بونلرك حکم اتخاذ ایلیه‌جکاری ذات کمال
بی طرفیده بولنمق ایچون اکر زیدی هیچ
طانیمامق وانك حقنده هیچ بر فکر حاصل
ایتمامك لازم کلور ایسه حکم اوله‌مز ·
زیرا اوحالده بیلدیکی برشی حقنده حکم
ویرمش اولمسی لازم کلور · اکر زیدی
طانیور ایسه اوحالده یا ایکی معارضك
بریسنك بیلدیکی کبی بیلور ویاخود ایکیسنك
بیلدیکلرندن ده خارج بر صورتده بیلور · اکر
ایکیسندن بریسنك بیلدیکی بر صورتده بیلور
ایسه کمال بی طرفیده بولنمامش اولور ·
چونکه کندی بیلکیسیله ایکی طرفدن
بریسنك بیلدیکی متحد ومتوافقدر · یوق
ایکیسنك بیلدیکلرندن بشقه بر صورتله
بیلور ومثلا اوکندیسی زیدی جاهل طانور

ایسه بو صورتده و یره جکی حکمی ایکی
معارضدن ایکیسنده ده قبول ایتدیره مز .
چونکه معارضلر زیده علم و یاخود عقل
کبی ایکی حسندن هانکیسنك موجود
اولدیغنه دائر مناظره ایتمکده درلر . حکم
اولان ذاتك اسناد و حکم ایلدیکی صفت
جهله ایکیسی دخی معارض چیقارلر ایسه
بجادر .

(تنبیه)

قاعدهٔ اساسیه‌یی شو صورتله بسط ایتمش
اولمقلغمز قانون مناظره و حاکمیت و قاضیلق
ادابنه وقوفی اولمیانلر عندنده معترض علیه
اولسه ایدنلر معذوردرلر . چونکه حکم
اولمق ایچون هر نوع امکان قالدیرلمش کبی
برشیدر . فقط حاکمیتك صلاح و صدقی

اتمام ایدلمش اولمق ایچون بو اساسی بو یله وضع ایتمك لازمدر . حاکم بیلدیکی برشیئی حکم ایتمیه جکدر . بیلدیکی برشیئی ده حکم ایتمیه جکدر . برشی ده ماهو الواقع ونفس الامر نه دن عبارت ایسه انی بالتدقیق اول وجهله حکم ایده جکدر .)

واقعا مناظرلك مراجعت ایده جکاری اوچنجی حکم وقاضی صفتنده بولنه جق بر شخص کندی شخصیتندن وکندی شخصیتنه مخصوص اولان فکر ومعلوماتدن بالتجرد مسئله یی تحقیق وتحقیقات واقعه سنه کوره حکم ایده بیلور . انجق ایکیسی بردینده بولنمیان مناظرلر بو حکمك طانیدیغی شریعتی طانیمامقده حردرلر . اوته ده بو یله بر شخص بولنیوب ده ایکیسی کندی دین ومذهبلرندن

ماعدا بر اوچنجی دین ومذهبه کیررلر
واوراده کور ینورلر ایسه مذهب مذکورك
کندی مذهبندن تجرد دینه امکان
یوقدر . او مذهب اصلنده نه ایسه
ینه او اصل أوزرینه باقی قالور . بونیده
قبول وعدم قبولده طرفین حردر . حر-
یتلری ایسه ضرورتله مؤیددر . چونکه
یااو مذهب طرفیندن برینك اعتقادینه موافق
اولور یا اولمز . موافق اولور ایسه بوقا-
روده اوچنجی ذات حقنده دیمش اولدیغمز
وجهله ارایه ایسترایسه مز بر غرض کیرر .
اولمز ایسه ایکیسندن هیچ برینك املی
حاصل اولمزکه مطلوب اولان دخی بودکل
ایدی . زیرا مناظره ده مطلوب اولان
نتیجه ایکیسندن برینك غالب ودیکرینك

مغلوب اولمسی ایدی . او حالده ایکیسی
دخی اوچنجی یه مغلوب اولمش اولدی .

مذهبلری مخالف اولان مناظرلرك ایکیسی
ده برینك سندات معتقدلرینی قبول
و یاخود ایکیسی ده بر اوچنجینك رأینه
مراجعت ایده بیلدکلری خصوصلرنده بر
سؤال محرر سرد ایلدیکمز افکار موافق
کوریلور ایسه بونك ایچون ایلك چاره
اولمق اوزره عرض ایلدیکمز « معترضك
معترض علیه مذهبی ایچنه کیره رك اوراده
معترضك قبول ایده جکی براهین معتقده
ایله اثبات مدعا ایلمسی » قضیه سندن اسلم
طریق کوره مامکده یز .

اما بونی هر معترض قبول ایتمز . او
حالده ایکیسنك دخی موقتاً دین و مذهبلری

خارجنه چیقه‌رق وفقط بر اوچنجی دینده
کوریمه‌رك بتبتون وعلی الاطلاق بیطرف
بولنمق ومسئلهٔ مبحوث عنهابی خارجـدن
مباحثه ومناظره موقعنه چکمك صورتنه
مراجعت لازم کلور . مثلا ایکی مناظردن
بریسـی زیدی عالم ودیکری عاقل اولـق
اوزره اعتقاد ایتمشلر ایسـه بونلر کویا بو
اعتقادلر کندی اعتقادلری دکل ایمش کبی
ایکی آعتقادك ایکیسنك ده خارجنه چیقه‌رق
زیدده عقله دلالت ایدر حالاتمی یوقسـه
علمه دلالت ایدر خصوصاتمی موجود اولد.
یعنی بالتدقیق اکا کوره برهانلر ایرادو اکا
کوره مناظره‌یی اجرا ایدرلر حتی بوقاروده
حکم انتخـاب ایدیله‌جك اوچنجی ذاتك
حکمنده‌ده صلاحیتنی دخی کندی فکر ومعلو

ماتندن تجرده متوقف كوسترديكمز بوندن نشأت ايتمشيدي .

بويله اولنجه برهان جهتجه نه لازم كله جكي بداهة معلومدر . زيرا بك نظرده كوريلورکه مناظرلرك ايكيسي دخي كنديلرنجه معتقد اولان دلائل شرعيه دن اصلا بحث ايتميه رك ايشي صرف عقليانه تطبيق ايتكه مجبور اوله جقلردر .

اصول مناظره حقنده شو بسط ايلديكمز صور اساسيه نهايت و برمدن مقدم شوني ده درميان ايده لم كه :

اكر موقع بحث ومناظره يه قونيلان دعوا يالكز برشخصه خاص اولميوب ده بر جماعته بر خلقه تعلق ايدن خصوصات عموميه دن اولور ايسه او حالده مناظري

دعوا قزانمق ایچون ایراد ایده جکی براهیندن اولیوب او اعتقادده بولنان جماعتك یا هیئت عمومیه سی و یاخود هیچ اولمز ایسه قسم کلیسی نزدنده مقبول و معتبر اوله جق براهیندن بولنمسی لازم کلور . کالك مناظر مقابلنده بولنان ذاته غلبه ایدر ایسه مغلوبك فکر و اعتقادینه مشترك اولان خلقك عمومنه دخی غلبه ایتمش صاییله مز . زیرا احتمالدن بعید دکلدر که غالبك مقابله سنه چیقاردیغی یعنی کندی معترض علیه و یا معترض اتخاذ ایلدیکی ذات منسوب اولدیغی خلقك اجهلی اوله بیلیر و یاخود غالب کندی غرض و نفسانیتنی ترویج ایچون مغلوبی اطماع و کندی طرفنه جلب ایتمشدر .

شو احتمالی بو وجهله آنی برده مثاله
تطبیق ایده‌لم :

مثلا بز بر خلقز که دنیانك قطع
ناقص مجسم اولاسنه قائل اولمشز . المزده
کی‌لیمزه کوره بعض سندات و براهین
دخی واردر . بر معترض کلمش و بو اعتقاد -
ده بولنان جماعت جمله‌سندن بنی کندیسنه
معترض علیه ایدنمش و بکا دنیانك قطع
ناقص شکلنده دکل بلکه مخروط ناقص
شکلنده اولدیغنی قبول ایتدیرمك ایچون
برهان ایرادینه باشلامش . اما اویله
برهانلر ایراد ایلمش که بن انلری رده مقتدر
اوله‌مامشم . بناءً علیه دعواده مغلوب
چیقمشم .

ایمدی بنم مدافعه ایتدیکم برهانلری

دنیانك قطع ناقص مجسم اولمسی اعتقادنده
بنمله مشترك بولنان خلقك هیئت مجتمعه‌سنك
دخی رد ایده‌مامسی لازم کلمز . بنم مغلوبیتم
محضا براهین مذکوره‌یی رد ایده‌مامکدن
نشأت ایلدیکی جهتله براهین مذکوره‌یی
رده موفق اولان هیئت مذکوره‌نك مغلو.
بیتدن دخی کندیسنی قورتارمش اولمسی
لازم کلور . یاخود معاذالله بن منافق برآدم
اولوب ده ارضك مخروط ویاقطع ناقص
اولمسی دعواسنده معترض طرفندن جلب
ایدلمش بولنور ایسه بنم شودناءتم سیئه‌سیله
هیئت عمومیه‌نك دخی مغلوب قالمسی شان
مروت وحقانیته موافق کوریلور می؟

بو احکامك جمله‌سی طرفینك هرایکیسی
حقنده واقعدر .

(نتيجه)

ایشته اصول مناظره ایچون وضع ایدن
حکمز آداب وقواعد شوندن عبارت اولوب
ظن واعتقادمزه قالور ایسه مناظره ایچون
بوندن اساسلی بریول ارامغه لزوم اوله مز .
زیرا بز بو قانونی دینی وشرعی بر علم ایله
یاپمدق . صرف فنون منطقیه وحکمیه
دلالتیله یاپدق . بناءً علیه بو قاروده دخی
دیمش اولدیغمز وجهله اکر خصما طرفندن
دخی مباحث جاریه نك مجراسی اولمق اوزره
قبول اولنور ایسه قانون اوله بیلور وقبول
بیورلمز ایسه اوحالده بوندن اکمل و اصلحی
کندیلری طرفندن تنظیم اولنه رق بزم نظر
قبولمزه عرض ایدلمك لازم کلور .

مع مافیه بز شمدیلك اسلام ونصارا بیننده

جریان ایدن و بعدما اتمی ملحوظ بولنان مسائل دعاوی بی شو آداب موضوعهٔ مناظره یه تطبیق ایله اولا مرده مسئله نك هیئت عمومیه سنی تحلیل ایدهلم :

﴿ بحث ﴾

« ٤ »

(تحلیل مسائل)

اسلام ایله نصارا بیننده تحدث ایدن دعوالی یوقاروده بحث مخصوصنده انواعنی تفریق وتعیین ایلمش اولدیغمز انواع دعاویدن برقاچنه جهت جهت تعلق ایده بیلور . برکره ایکی دینك اساس وضع وانتشاری حقنده تکون ایده جك اولان مسائل بوزماندن غیری برزمانده بومكاندن

غیری بر مکانده ظهور ایدن بر فکر وفعل
اوزرینه ترتب ایتمش اوله جغی جهتله نفس
الامرلکقوتی هر نوع مسئله ایچون باقی بولنغله
برابر دعوانك بو جهتنده نقل صحیح برهانه
احتیاجمز اوله جقدر . یعنی بزم بو مسئله ده
شمدی جیبدن ویره جکمز خبرلرك اقچه
ایتیه جکی کبی بوندن ایکی اوچ والی آخره
عصرلر مقدم کلان ادملر طرفندن ویره جکمز
خبرلر دخی اقچه ایتیوب خبرك تامخبر عنه
طرفندن متسلسلا کلمش بولنمسی لازم کله .
جکدر . اکر بز هجرتك دردنجی عصرنده
پیغمبرمز حضرتلری طرفندن ایلك دفعه
اولمق اوزره برشیئی خبرویرن ذاتك خبر .
ینی قول صحیح اولمق اوزره عرض ایدرده
زمان پیغمبردن اوذانه قدر خبرك نصل

كلمش اولديغنی بنه اقوال صحيحه ايله اثبات
ايده مز ايسه‌ك خصملرمزك بوخبری بر قول
صحيح اولمق اوزه قبول ايتاملرنده‌كی حقلر.
يني تسليم ايدرز . بوكا مقابل انلر دخی بزم
حقمزی تسليم ايده‌جكلردر . زيرا بو نقطه
اوزرنده طرفينك كار وضرری مساويدر .
ايكی طرف دخی نه‌بيله‌لكه مبدأدن تا درت
بش عصر صكره راوی اول خبری نره‌دن
أخذ وروايت ايتمشدر .

اما كرك بوزمانده وكرك بوندن مقدم
ومخبر عنهدن مؤخر بر وقتده علمادن بريسی
اقوال صحيحه‌دن استدلال واستشهاد ايله بر
حكمی ميدانه قويمش ايسه انی نظر قبول
ايله تلقی ايتمكده معذورز . زيرا قبول ايتما.
ملك ايچون اوشيئك مبنی عليهی بولنان اقوال

و براهینی رد ایتمك لازم کلوب اقوال مذ.
کوره یی رد ایدەمز ایسەك انلرله و بر یلان
حکم عینیله بزم بالذات و یره جکمز حکم
کبی اوله جغندن مقبولدر ٠

مسائل مذکوره دن ادیانك حال حاضری
اوزرینه ترتب ایده جك مباحثده دخی
برهان ایچنده ذکر اولندیغی وجهله شمدیکی
شهود وسندات وامارات موجوده نك دلا.
لتلرینه مراجعت ایدجکدر مثلا احوالدن
برشی شمدی ایکی طرف عندنده کمالیله
نامعقول ونامشروع کورلدکده ایسه دینك
اصلنده بو یوقدر ٠ بوصکره دن دوزمه
برشیدر » دیمکه ایکی طرفك ده حقی اوله.
میه جقدر ٠ زیرا بز حال حاضر اوزرینه
بحث ایدر ایکن اساسه واساسدن بحث ایدر

ایکن حال حاضره انتقال ایدر ایسه‌ك ایکی بحث متضادك یته متضاد اولان برهانلرینی یکدیکرینه تطبیق ایتمکه چالشمش اوله . جغمزدن و بوایسه تطبیق قبول ایده‌میه . جکندن بحثه بر نتیجهٔ قطعیه و یرملک ممکن اولەمز .

مثلا خرستیانلرك اعتراف جرم ایله پاپالردن استغفاری مسئله‌سی خرستیانلغك اساسنده بولنمدیغندن بحثله صکره‌دن دوزمه برشی اولدیغنی حال حاضراوزرینه ایدیله . جلك مناظره‌ده ایراد ایتمك جائز اولمیه‌جقدر انلر دخی ایسترلر ایسه بزم بوکا بکزر بر شیئمزی بولسونلرده « شریعت محمدیه‌نك اساسنده بوشی یوقدر » دیه ایده‌جکمزمقا. بی قبول ایتمسونلر .

فقط منازعات واقعه‌نك حين جريانده طرفين شريعتجه معتقد اولميان بر طاقم خرافات وخيالاته اهميت ويره‌رك بحثه قائمق وياخود اهميت ويرميه‌رك بحثه قائمامق طرفينك مقاوله‌سنه منوط برشيدر • اكر خرافات واساطيردنه كوره‌ن بحثه قائمق لازم كلور ايسه بزم كارلى چيقه‌جغمزه شبهه يوقدر • چونكه اوكبى قوجه‌قاري مسئلى ايكى طرفجه دخى اكسيك اولمامقله برابر خرستيانلرده بزده اولان مقدارك بش اون مثلى واردر • نه حاجت؟ بزده اولان خرافاتك قسم اعظمى بزم جهله‌ناسه ينه خرستيانلردن كلمش اولديغى بزدن مقدم انلرده وار اولديغى اثبات ايسر اثار مقبوله ايله اثبات ايدلمك دخى مشكل برشى دكلدر •

بوندن صکره مسائلك مادياته عائد
اولانی ایله معنویاته عائد بولنانی یکدیکرندن
تفریق ایتمك كمال اهمیتله لازمدر . از .
جمله سیاسیات مادیاته متعلق اولدیغندن
انلری دینك معنویاتندن چیقارمق ضرو .
ریدر . مثلی کچن قریم مسئله سنده اوروپا
دول معظمه سنك بزله متفقاً روسیه یه قارشو
جنك ایتمسنه خرستیانلغك خرستیانلغه
قارشو جنك ایتمسی معناسی ویریله مز .
زیرا بو مسئله سیاسی برشی اولدیغندن اکر
بزه کوردیکزمی ای پاپاسلر ؟ بزم دینك
قدرینی سز بیلیورسکز اما اوروپاده ارباب
عقول نصل بیلورلر ؟ وانلر خرستیانلغك
پك فنا بر دین اولدیغنی نصل تسلیم ایدیورلر ؟
ایشته قدس شریف ایچون آچیلان برمنا .

زعه ده روسیه علیهنه سلاحله قیام ایلدیلر اه
دیه جلك اولور ایسه ك خندهٔ استهزایه
دوچار اولمقدن بشقه برشیئه نائل اولهمیز •
كذلك خصمامز دخی امویه ایله عباسیه
محارباتی كبی بروقعهٔ سیاسیه‌یی رقائع
دینیه‌دن اولمق اوزره میدانه قویارلر ایسه
قهقههٔ استهزایه دوچار اولورلر • اما
ایشلك ایچنده برغرض دینی و بر اهل مذهبی
بولنورده مجرداندن طولایی بروقعه ظهور
ایدر ایسه انی بردین مسئله‌سی كبی اورته‌یه
قویه‌بیلمكده ایكی طرفك دخی حقی اوله ـ
جقدر • بونك مصایب ومحسناتنی آیرمق
امرنده دخی تاریخدن بیوك حجت اولهمیه ـ
جغی دركاردر •

دعوانك دیكر انقسامنه یعنی بودعوا

بز مناظرلرك كنديمزه عائد بر فكر وفعلندن
عبارت اولمسی ویاخود سائره عائد بولنمسی
وبویله ایسه وكالت صورتیله‌می یوقسه
حسبة لله‌می مناظره ایدلمكده بولنمسی صورتنه
یعنی شو بحثده‌كی غرضمزه كلنجه بز كمال حجد
وثنا ایله اعتراف ایدیورز كه :

بو دعوای اسلام اولا پیغمبرمز
محمد الصادق الوعد الامین علیه السلام
طرفندن ایدلمش واندن صكره متسلسلاً تا بزه
قدر كلمش اولدیغندن الیوم دعوا بزم كندی
دعوامز اولمشدر . فقط دعوانك قسمیندن
ایكیسنه بردن مطابقتی خصممز تسلیم
ایتمیه‌جكلرندن و برادار جمع اضداد ایلمش
اولدیقملیزی درمیان ایلیه‌جكلرندن دعوامزی
شو صورتله تفریق وتعیینه و غرضمزی

بو وجهله ایضاح و تبیینه لزوم کوردك که :

اسلامك اساسنه عائد اولان مسائلده اوزمانك وکیلی کبی حرکت ایده‌جکز . دیمزك حال حاضر یننه تعلق ایدن خصوصاتده دعوا کندی دعوامز اولمق اوزره مناظره‌یه کیریشه‌جکز . نهایت بر طرفه مدنیت نوع بشری یعنی انسانلرك دنیا وآخرتده نجاتی وفوز وفلاحی مقصدینی قویوب دیکر طرفده ادیانی اکا تطبیق خصوصنده ایسه حسبة لله مناظره ایده‌جکز :

دعوانك شو صورتله تفریق وتعیینده حقمزاوصاتمز بالوجوه مسلمدر . زیرا بز علما انبیای عظامك ورثه‌سی اولمق اعتقادنده بولندیغمزدن و بو اعتقاد منطقاً وحکمةً کافهٔ ادیانده بولنمسی ضروری اولان عقا .

يدن اولوب حالبوكه انبيايه وراثت مادى
يعنى متروكات ماليه سى جهتيله اولميه جغى
وبلكه معنوى يعنى متروكات دينيه سى
جهتيله اوله جغى دخى دركار بولنديغندن
دينمزك اساسنه تعلق ايدن مسائلده بروكيل
صفتنده بولنمق خصوصنده كى صلاحيتمزى
بوصورتله اثبات ايدرز .

حال حاضره گلنجه : لله الحمد والمنه
حال حاضرده قلباً وقالباً مسلمان بولنديغمز -
دن عقايد دينيه مزك حال حاضرينه تعلق
ايده جك خصوصاتده بنه حال حاضرينه
سوز سويله مكه هر مسلمانك حقى اولديغى
كبى بزم ده حقمز مسلمدر . هله جمله مز مسلم
اولوب جمله مز راحت دنيويه بى مدنيتك
كمال وتماميسندن اراديغمزده انسانلر ايچون

فیوضات مادیه وروحانیه وسعادت ازلیه
وابدیه بخش ایده‌بیلان ادیانك حوایج مد.
نیه به تطبیقیله ترقیات وکمالات مدنیه‌یی وبناء
علیه هیئت مجتمعهٔ بشریه ایچون سعادت
مادیه ومعنویه‌یی هانکی طرف اتمام
واکمال ایتمکده ایسه انی التزام ایلمکه
واولبابده سوز سویلمکه هر فرد مدنی
کمال حریتله حر بولندیغی کبی بوحریتدن
بزم دخی استفاده‌یه حقمز اولدیغنی هیچ
برعاقل انکار ایتمز که خصمامز دخی انکار
ایده‌بیلسون.

ایشته بز شو مناظره‌ده کی موقعمزی
اچیقدن اچیغه تعیین ایلدك. فرض واملز
خصوصنه کلنجه الك صکره سویلیه‌جکمزی
الك اول سویلیه‌لم که بوامالك نتیجه‌سی اولق

اوزره نصارانك مسلمان اولملرینی تمسالك درجه‌سنده طلب سوداسنده دكلز . چونكه مسلمانلر اهل كتابك یعنی یهود ونصارانك امتیازات دینیه‌سنی وحقوق مدنیه‌سنی محافظه ایتدكی - مروت ذاتیه ایله دكل بلكه - مجبوریت شرعیه ودینیه‌لریله متعهد بولندقلرندن سائر اهل كتابی طوعاً وكرهاً كندی دینلرینه صوقمق دعواسی خرستیانلرده وار ایسه اسلامده بو قدر . (لا اكراه فی الدین)

شمدی بزم املزمی بو صورتله میدانه قویمقلغمزه مقابل نصارادن بولنان مناظرلرمز دخی غضبلرینی تبیین ایتملیدرلر . هم بز ایمز كه طرفینك ماهیت اصلیه‌سنی دها بو تبیین غرض مسئله‌سی میدانه چیقارر .

زيرا هيچ اميد ايتميز كه دين نامنه سوز
سويليان بر خرستيان دين نصرانيي مدنيت
بشريه ايله تطبيقه جسارت السون .
نيچه اله بيلور كه انلرك عيساسي خلقي ارشاده
مأمور ايلديكي حواريلرك شو بلده ندالريني امر
ايديور : « واروب وندا ايدوب ديك كه
كوكلرك ملكوتي يقيندر . خسته‌لري صا.
غلدك . جذاملري پاك ايدرك اولولري
دريلتك شيطانلري قوولك . مفت الديكز
مفت ويرك . نه التون نه كموش نه باقر
قوشاقلر كزه تدارك ايتميكز . نه يول ايچون
يابه‌جق نه ايكي قفتان پابوچلر نه دكنكر
اولسون . (متى انجيلنك اونجى بابنده)
بوندا مدنيتله موافقميدر كه نصارا بحثلرينه
مدنيتي قاته بيلسونلر؟ اول نصرانيت كه

ثروتی سامانی دقت درجه‌سنده کریه کو-
ریور . هم بونلر نه قدر چالشسه‌لر بر
عاقلی خرستیان اولدیغنه اقناع ایده‌مزلر .
مثلا عاقل خرستیان اولدی . انده ایمانك
وجودی اثبات اولنمق ایچون بر طاغه
« یورو! » دیسه طاغك یورومه‌سی لازم
کله‌جك . خرستیانلرك عیساسی بویله
دیور . طاغی یوروته‌مزیجه ایسه خرستیان
اولمامش ایدوکنی عاقل حکم ایده‌جك .
بویله قبولی محال اجراسی محال بر دینی مدنیته
قارشو نصل توصیه ایده‌بیلورلر بیله‌میز .
واقعا بوکبی غرائبك ایراد اولنه‌جغی
بر بوراسی دکل ایسه‌ده مثال اولمق اوزره
ایراد ایلدیکمزدن معاتب طوتلمامقلمزی امید
ایدرز)

الحاصل معلومات يقينيه مز ايله شمديدن
حكم ايده بيلورز كه دين نامنه سوز سويليان
بر خرستيان سائر اهل كتاب اديانى محو دكل
بلكه محافظه ايچون كندى النده بر حكم
شرعى بولنغله افتخار ايده ميه جكدر . (ذلك
فخرلنا) واقعا كندى عيسالرينه « بن بوز
مغه كلدم » ديدرتمشلر ايسه ده بوسوزك
نه قدر چوق حكمى اوله بيلديكى و كنديلرى
نصل بوزوب خراب ايتمش بولندقلرى محال
مخصوصه سنده اثبات اولنه جقدر .

نتيجهٔ كلام بالمناظره ويريله جك حكمى
بومسئله ده بتون بى طرف بولنسانلرك
هانكى طرفده ايلكات فالغه غالب اولديغنه
دقت ايدرك اكا كوره ويره جكلرى
مأمولدر . مثلا بر صاحب عقل بوز مسئله نك

سكسانده برطرفي و يكرميسنده ديكرطرفي
حقلي كورمش و ياخود برطرفده حسناتدن
سكسان وديكر طرفده بالكز يكرمي شي
بولمش ايسه تقدمي سكسان قزانانه و يرەجكي
اشكار بولنمشدر . بوقيدي شو مطلعه ايله
درج ايتمكده يزكه بزانصافز حسبيله اخلاق
انجيلده « كندي نفسلك ايچون تجويز
ايتديكك شيئي بشقه سي حقنده روا كورمه »
طرزنده كي حكملري كريه كورميه جكز .
بو حكملري خرستيانلقدن اول وصكره ملل
سائره كبارى دخي و يرمش اولدقلرندن انلر
هر حالده مقبول ومستحسن كوريلور .
لكن بردينده يكرمي فائده يه نائليت ايچون
سكسان مضرتي نظر اغماضله كورمك كار
عاقل اولەمز والسلام .

مقصد

- ٢ -

(خرستیانلغك تاریخ تأسس وانتشاری)

ظاهر حاله باقیلور ایسه بو سرلوحه
التنده عرض ایده جکمز خصوصات بر محرری
اصلا یوره‌میه‌جق ایشلردن عداولنمق لازم
کلور . زیرا خرستیانلغك تاریخ تأسس
وانتشارندن دها واضح بر مسئله‌نار یخیه‌می
اوله‌بیلور که محرر اختیار تعب ومشقتله
برچوق تحریاته مجبور اولسون ؟
انجق استغراب ایدلمسنده هرکسك
معذور قاله‌جغی موادندر که قارئلرینه بر
دلالت حقیقیه‌ده بولنمق غیرتیله ایشه باشلا.
مش اولان بر محرری الڭ زیاده یوره‌جق
برشی وار ایسه اوده دیانت نصارانك خلا.

ضمۀ تاریخ انتشار بنی بولوب میدانه چیقا‌رمقدر .

واقعا بونلر ایچون بیکلرجه کتاب میدانه قونلمشدر . لکن اول صورتله مطلو بمز اولان وجه حقیقت برغلبه‌لك ایچنده تستر ایدرك غیب اولمقدن بشقه هیچ بر حکم میدانه چیقار بله مامشدر .

بر بوش چول فرض ایدیکزکه اراد یغمز آدم آنك ایچنده‌در و اوراده اندن بشقه کیمسه اوله‌میه‌جقدر . سزده عزم و همتی هر طرفه کمال غیرتله سوق ایدر و هر کیمی بولورایسه‌ك مطلو بمز اولان آدم کندیسی اولوب اولمدیغنی بك نظرده فرق ایده‌بیلورز . برده برمیدان فرض ایدیکزکه ایچنده میلیونلرجه آدم واردر و بزم مطلو بمز اولان آدم دخی

انلرك ایچنه قارشمشدر . البته مطلوبمزی بو غلبه لك ایچندن بولوب چیقارمق دها مشکلدر .

ایشی اك زیاده مشکلاته دوشورنشی بالکز بیکارجه مؤلفلردن همان هیچ بریسنك قولی دیکر بنه او یمامسی دکلدر . بونلردن هر بر بنك بو صحیفه ده سویله دکاری سوزك دیکر صحیفه ده عکسنی ایراد ایتملری دخی شاهد حقیقتی اکا طالب اولاندن دائما کیزلهمکدر . واقعا بو مشکلات اناجیلده واعمال مرسل و مراسلات کبی تفرعاتنده دخی یوزلرجه محلده انسانك اوکنی کسمکده اولدیغی موقع بحثه چکیله جك ایسه ده او مشکلات هرحالده ماهیت دیانت نصارانی میدانه چیقارمغی تسهیل ایده جك اسبابدن اولوب

بورادە تاریخجە یعنی تتبعجە اولان مشکلا.
تدرکە محرری بزم کبی شکایتە مجبوردر ·
باقکز سزە بر مثال عرض ایدەلم :

خرستیانلغك نصل بر امل اوزرینە
قورلمش وصکرە او املك نصل استحصالی
ایچون نە بولدە انتشارینە خدمت ایدلمش
اولدیغنی اکلامق اوزرە علمای نصارادن
مثلا قاردینال غوسەنك کتابنی آچارسەکز ·
حضرت آدمك نوحك ابراهیمك دینلری
موسانك دینلری نە ایسە خرستیانلغك دخی
اندن عبارت اولدیغی وجناب حق عالمە بر
دیندن بشقە دین کوندرمامش وکوندرمك
شانندن بولنمامش اولمسیلە حضرت موسی
ایلك دفعە اولەرق دین اللهی بر شریعت
موضوعە ومؤسسە صورتنە قویدیغی

کبی حضرت عیسا دخی بنه اولی شریعت
موسویه‌یی تأیید وتحکیم ایلمش ایدوکی
حقنده‌کی برقولی کمال تحسین ایله تصدیق
ایلدکدن صکره قاردینال جنابلرینک شویله
دیمش اولدیغنی کوررسکز . « تأسیس
وتشکیلی مطلوب اولان برشی محضا واضع
ومؤسسنک قوردیغی پلان وویردیکی
مقیاس درجه‌سنده تأسس وتأید ایدر .
خرستیاز دینی‌ده بویله‌در . دین نصارا
یکی برشی اولمیوب دنیانک ابتداسندن
بری موجود اولان دینلرهپ دین
نصارادن عبارت ایدی . افکاربشرک
ابتداسندن بری ظانیدیغی الله هب اوالله
وکوردیکی عیسی اوعیسی وامیدایلدیکی
فیض هب اوفیض ایدی . جناب حق انسانلره

بر زمانده کوسترمش اولدیغی دینک غیر یعنی دیکر بر زمانده کوسترمامشدر .

موسانک قویدیغی شریعت آدمک نوحک ابراهیمک اسحقک یعقوبک شریعتلرندن بشقه برشی دکل ایدی . شریعت عیسویه دخی اصلا بونلردن بشقه برشی دکلدر . حضرت عیسا بنه پیغمبران عظامک شریعتنی تجدید وبسط وتمهیدینی اکمال ایچون کلوب انجاب ایتدکه کلمامشدر وبوسببه مبنیدرکه همان درحال دنیایی طوته جق بر مرتبه ده انتشار ایده بیلمشدر .

شمدی شو سوزلری کوردیکزیا؟ بر دینک اساس وضعی حقنده معلومات کافیه اولمق اوزره بونلری قبول ایده بیلورسکز . زیرا اسکی شریعتلرک طبان طبانه ضدومخا

لنی اولمق اوزره برشریعت جدیده وضعی قبول اولنه مز . شریعت جدیده نك مطلقا « مصدق لما بین یدیهم وما خلفهم » اولمسی ضروریدر . لکن برده قاردینال غوسه نك شو سوزینه باقکز :

« دیانت مسیحیه نك حقیقت محضه او لدیغنه بوندن بیوك برهان معجزمی ایسترسکزکه حواریلر هپسی بالقجیلقدن وسائر بومقوله صنایع عادیه دن کلمه علمسز عرفانسز ! (کندیسی بویله دیه‌ور) ثروتسز حیثیتسز قوتسز آدملر اولدقلری حالده ینه چوق کورنه میه جك قدر از برزمان ایچنده دین موسایی اساسندن هدم وخرابه الت اوست ایده جك مرتبه ده موفقیت الهیه یه مظهر اولمش وارتق اوکنی کسه‌لر الله

میوب بتون دنیایه بالانتشار الیوم نوع
بشرك قسم اعظمی خرستیان بولنمشدر »
قاردینالك کتابنده بش اون صحیفه یوقاروده
« شریعت موسویه‌یی امحایه کلمشدر »
سوزیله بزده بورادکی « شریعت موسو-
یه‌یی الت اوست ایتمشدر » سوزلرینی یانیکا
کتوره‌رك قاردیناله عرض ایتسه‌لر عجبا
نه‌دیر ایدی ؟

برده شو سوك فقره‌نك صوکنده « الیوم
نوع بشرك قسم اعظمی خرستیان بولنمشدر »
دینلمسیله برقاچ جزؤ اشاغیسنده « واسفاکه
میدانده خرستیانلق قدر عندالله مقبول
بردین وارایکن الیوم نوع بشرك قسم
اعظمی ظلمت کفر ایچنده در »

زیرا دنیاده طوبی طوپی اوچیوز

ملیونه قریب خرستیان اولوب باقیسی
بر شمنی وجودی و مجددینلرینه تابعدر »
دیبور .

ایشته سزه الثاسملی اولمق اوزره اوچ
معلومات که اوچیده بربرینی تکذیب
ایدیور . واقعا وفی الحقیقه اوچیده کذب
محضدرلر .

حال بومرکزده اولدیغنه کوره بزمطلوبمز
وجهله بر « خرستیانلغك تاریخ تأسس
وانتشاری » خلاصه سی یازه بیلمکدن مأیوسمی
قاله جغز ظن ایدرسکز ؟ اولا شونی دوشونملی
که دیانت نصارانك خلاصهٔ تاریخ تأسس
وانتشارینی قارئین کرامك نظر اطلاعلرینه
وضع اتمکه بو کتابده لزوم صحیح کورلمشدر
زیرا نصارانك اسلام میاننه نشر ایلدکلری

وسائلده کندی دینلرینک تاریخ تأسیس
وانتشاری بزجه معلوم اولمامسندن بك
بیوك استفاده ایله اول قدر واضح یالانلر
سویلیورلرکه تعریفه صیغمز . کندی
تاریخلرنده کندینی تذلیل ایده جك نه قدر
معایب وارایسه جمله سنی بزه عزو ایدیورلر
واقعا حقایق دینیه‌سنی وملتنك تاریخنی
بیلن قوتلی مسلمانلر نصارانك بوکبی ترهاتیله
اصلا ذهنلرینی یورمزلر . زیرا انلردن
هربری ازجمله دیانت اسلامیه‌نك قلیج
قوتیله انتشار ایلمش اولدیغی حقنده‌کی
افترایه « نه اچیق یالان قلیج قوتی یالکز
حدود سیاسیه مزی توسیع ایدوب حدود
دینیه‌مزی توسیع ایچون نه زمان براوق
آتلمش ویاز قلیج چکلمش ویاخود برمزراق

سیلکامشدرکه انك جلادتلی زمانمز عهد فاروق دکلیدر که او زمان فتح ایلدیکمز قدس شریفك کونی هـوایه صـاور مقدن بزی کیم منع ایده بیلور ایدی ؟ حالبـوکه حضرت فاروقك دیانت نصارانك حقوق و حریتنی تأیید ایچون وردیکی عهد نامه حالا محفوظ اولسه کرکدر که بو عهدی بز قورقومزدنمی و یردك ؟ اویله ایسـه کیـدن قـورقدق! اندن یوزلرجه سنه صکره هم ده اسلامك انك قاریشق و بناء علیه انك ضعیف برزمانـنده عموم اوروپا قدس شریفه دوکولدیکی حالده نیچون بزی قورقوته مدی ؟ » جوابنی ایراد ایله نصـارانك لوث افترالرینی یوزلرینه اورمغه مقتدر اوله بیله جکلری درکاردر . بولـوث افترانك ارقـه سی صره برده

کندی لوث ذاتیلرینی بوزلو ینه
قارشو عرض ایتمك غلبه‌سی دخی بزده
اوله‌جق ایکن خلقمز میاننده خرستیانلغك
تاریخ انتشاری معلوم اولمامسی بو غلبه‌یی
بزه ویرمدکدن ماعدا شو مفقودیت و محرومیت
عکس هر کتبه جرأتلرینی نصارا ایچون
تسهیل ایده بیلیور • زیرا انلر بزده بو معلو
ماتك مفقود اولدیغنی بیلیورلر • هم نه حاجت
شو برقاچ سنه دنبری نصارا بزمله مباحثه
کبی بر مناسبت دینیه پیدا ایتدیلرمی ؟ انلر
بزم کیم اولدیغمزی و اصلمز نسلمز • ور دمزنه
ایدوکنی بیلدکاری حالده بزمده انلرك
بجادی الاولارینی بیلمه‌کلکمز ضروریدر •
هم ده انك اول بونی بیلوب ده مناسبتمزی
صکره اکا کوره تأسیس ایتمك لازمدر •

چونکه اصلی معلوم اولمیانلر ایله عقد مناسبت اساسلی برشی اولەمز . برکیمسەنك اصلنی تحری ایدر ایسەکز صکره منازع فیه اولەجق برچوق مسائلی دها بومعلومانکزله منازع فیه اولمقدن منع ایدرسکز .

ایمدی اورتەده بوقدر لزوم وار ایکن دیانت نصارانك تاریخ تأسس و انتشارینی ولوکه بیك مشکلاتله اولسون میدانه چیقارمقده و قارئین کرام والاشانك نظر اطلاعلرینه عرض ایتمکده جسارت تسرلك می کوستره . بیلورز؟ هرشیده اولدیغی کبی بونك ایچون دخی توفیق باری‌یه دخالت ایلدیکمز حالده موفق اولەجغمزی قویاً و یقیناً جزم ایتمکده‌یز .

نصرانیتك خلاصهٔ تاریخ تأسس و انتشا!

رینی بیلمك لازم کلنجه اول امرده یهودینك حین تأسسنده موقع تأسسنك احوال سیاسیه و علمیه و حکمیه سنی بیلمك لازمه دندر . بناء علیه بز دخی بو لزوم اوزرینه حرکت ایتملی یز .

مبحث

— ۱ —

(خرستیانلغك مبادیسنده فلسطین طرفلرینك)
(احوال سیاسیه و علمیه و حکمیه سی)

خرستیانلغك ایلك موقع انتشاری اولان فلسطین ایالتنك تاریخ عتیق زماننده بری یهودیلر مملکتی اولدیغی و بو ایالتك مرکزی بولنان قدس شریفك دخی یهودیلرك دینجه قبله‌گاهلری بولندیغی معلومات عادیهٔ عمومیه دندر . بو ایالت حقنده تاریخ قدیم اساننده [sic] و یریلان

تفصيلاته بوراجه لزوم اولمديغى وجهله
نيجه انقلاباته اوغرادقـدن و باخصوص
صكره لرى آثور قرالى سـالمانا سار و بخت
النصر وعجم قرالى سـيروس وماكه دونيا
قرالى اسكندر كبير ومصر قرالى بطلميوس
وسوريه قرالى سلوكوس نيقادور طرفلرندن
ضبط اولنـدقدن وسلوسيدلر النـده قرار
قلدقدن صكره يهوديلر بونلرك اذا وجفـا
لرينه طاقت كتوره ميـه رك ماكابه نام بر
موسوى خاندانڭ رياستى التنده اوله رق
عموماً عصيان ايتمشلر ونيجه خونريزانه محا
ربه لرله ميلاد عيسـادن ١٦٩ سنه مقدم
استرداد اسـتقلال ايلمشلر ايدى . انجق
مؤخراً بياغى قراللق صورتيله ادارۀ امور
ايدن بوخاندانه تفرقه واختـلال كلمسـيله

ذاتاً اورالره نظر طمعنی اتمش اولان روما دولتی ایشـه بارمق صـوقه‌رق میلاددن قرق سـنه مقـدم ماکابه‌لردن هرود مجرد روما‌لولرك مظاهرتیله قراللق مقامنه اوتور. مشدر .

ایشته حضرت عیسا بو هرودك زماننده دنیایه کلدی . اول زمانده که روما ایمپرا. طورلغنده مشهور نرون کبی شدید البطش برایمپراطور بولنـوب یهـودیلرك قرالی هرود اللهـدن زیاده نروندن قـورقار وحضرت موسانك شریعتنـدن زیاده نرونك امرلرینه تبعیت ایدر ایدی .

مرقوم هرودك وفاتندن صکره فلسطین درت قسمه منقسم اوله‌رق هرودك درت نفر اولادی اداره‌سـنده یوده وجلیل و باتانه

واتوره حکومتلری قورولدی ایسه‌ده بو
ایشلر هپ روماولولك رغبتیله یاپیلوب امل
ومقصد ایسه ایالت مذکوره‌نك ضبطی
اولدیغندن چندسنه‌صکره روما امپراطور-
لغی طرفندن قدس شریفه بر والی کوندر-
ریله‌رك والئ مرقوم فلسطینی طوغریدن
طوغری‌یه‌روما نامنه‌اداره ایتمکه باشلادی ٠
واقعا یهودیلر قدس ارزرنده روما بایراغی
تموج ایتمسنه بروجهله قائل اولمیه‌رق
میلادك یتمشنجی سنه‌سنده عموما سلاحه
صاریلدیلرایسه‌ده مؤخرا روما امپراطوری
اولان تیتوس برقاچ سنه محاربه وبالخاصه
یدی‌آی مدت غایت خونریزانه محاصره
ایله قدسی تکرار ضبط ایلدی ٠

بز رمحاربه ومحاصره‌ده یهودیلرك

كندی چوجقلری بیدكاری مرتبه‌ده مضا-
یقه‌لری و برمیلیون بشیوز بیك قدر یهو-
دی باشی كسیلدیكنی ومؤخراً عصیانك
تكررنده بنی اسرائیلك هرقی كسیلك در-
جه‌سنده قتل عام ایدلدیكنی ونهایت
فلسطیندن طرد واطراف عالمه پرا كنده
و پریشان نفی وتبعید قلندقلرینی
تفصیلاً یازمیه‌جغز . بوتفصیلاتی كورمك
ایستیانلر قانتو تاریخ عمومیسنك بشنجی
جلدینك طقوزنجی بابنه یعنی ١٤٤ صحیفه-
سندن ١٦٥ صحیفه‌سنه قدر مراجعت
ایده‌بیلورلر .

ایشته خرستیانلغك ایلك تأسس
وانتشارنده فلسطینك احوال سیاسیه‌سی
بوندن عبارت اولوب شو مدت ظرفنده هنوز

آيين نصارانك اورالرجه اسمى ايله اوقونه -
مامق درجه‌سنده ضعفيتنى دخى اشاغيده
كوره‌جكز . بوراده يالكز شوقدر بنى اخطار
ايده‌لم‌كه خرستيانلغك قدس شريفده‌تأييدى
٣١٣ سنهٔ ميلاديه‌سنده ايمپراطورقسطنطين
واسطهٔ جبريه‌سيله وقوعبولمش و نصل و نه
صورتله وقوعبولديغى ايسه اشاغيده
دردست ايضاح بولنمشدر .

اشبو بدايت تأسس دورنده فلسطين
طرفلرينك احوال علميه‌سنه كلنجه :

فنونك تاريخ انتشارى مطالعه‌سندن
معلوم اوله‌جغى وجهله مبدئى چيندميدر
هندميدر يوقسه كلدانى ومصريلرميدر
هنوز قطعياً تعيين اولنه‌ميان وفقط مصره
دخى سياحت و برنه بعض يونان عقلاسى

طرفندن تأسيس بولنده توسيع ايدلديكى
كوريلان علوم كرك مناسبات حربيه
وتجاريه وكرك سياحت علميه ايله فلسطين
طرفلرينه انتشار ايتمكه باشلامش ايديسه ده
او زمان الده اولان علوم ذاتاً بك ناقص
اولديغى كبى بو ناقص مقدارينك دخى اقلى
انتشار ايده بيلمشيدى .

او زمانلر بالنسبه سائرندن مكمل اولق
اوزره اوروپه ده ارسطونك تاريخ طبيعيسى
وار ايكن بونك فلسطين طرفلرنده انتشارينه
دائر براثر كوريلهمبوب علوم طبيه ايسه هنوز
وجودده جولان ايدن هوامىدر قائمىدر ؟
تعيين اولنهمامش بر درجهٔ ناقصه ده بولند .
يفندن اطباى يهودده بو علم دخى موجود
اولميهرق تجارب جزؤيه نك دلالتى درجه‌

..ده اجرای طبابت ایدرلر ایدی .

واقعا علوم ریاضیه نك اساسی یونانیلر
..نده قویاً وضع اولنمش وحتی هندسه یی
..کنه فننه تطبیقله حکمت طبیعیه جه
..ی بعض شیلر میدانه چیقارلمش ایدیسه ده
..رب واقعه ده اربابنه وساطت ایده جك
..رهنوز مفقود اولدیغندن قوانین فزیقیه نك
..چوغی ظن نوعندن قالمش و بونلر دخی
..طین طرفلرینه حتی اوزمانکی موجود
..ی نسبتنده بیله انتشار ایده مامشدر .

بو علملری فلسطین طرفلرینه سرعت
..ردن منع ایدن شی تعلیم وتعلملرنده
..ربه وتطبیقلرنده اولان صعوبت
..ه جغی درکار اولوب واقعا تاریخ
..لق اوزره الده تورات بولندیغی کبی

شعرای یوناندن هومرك و مورخین یونا
هرودوتك اثرلری دخی وار ایدیسه ده یو
نه کبی اسرائلیات واساطیردن بحث ای
کلری الیوم عینا الده بولنملریله جمل
کوردیکی برشیدر . جغرافیانك در
ایسه هرزمان تاریخدن آیرلمیه جغی ا
معلومه دندر .

خرستیانلغك مبادیٔ انتشارنده فلسفه
طرفلرنجه حکمی الك زیاده جاری او
برعلم وار ایسه اوده نجوم اوله جغی ش
سزدر . حتی شمدی اولدیغی کبی اوز
علم هیئت واحکام نجوم بربرندن بل
تفریق ایدلمامش اولدیغندن احوال آتیه
استخراج ایتمکده بولندقلرندن ایشته
خلقك غائبی وآتی یی استخراجه او

، کاهلری سائر برچوق افسونلره رواج
مش اولدیغی کبی علم نجومك رواجنی
ی آرتدیرمشدر .
ملل قدیمه عندنده کوردکاری حبه‌یی
اتمکله ملومات صاتان محررلر آثار
ه‌دن برصو دولابی کورمکله او
لابك منسوب اولدیغی ملتك ماکنه
ه مهارت کلیه‌سنی قوجه قوجه جلدلره
لدیرمقده ایسه لرده برتك دولابه اسناد
دکاری مبالغه‌لی معلوماتك اثرلری دایللری
انلری کندیلرندن سؤال و طلب ایدیله جك
سه مبهوت قالورلر . خرستیانلرك بدایت
ارندن فلسطین طرفلرینك احوال
یه‌سی حقنده بوراجه‌و بردیکمز معلوماتك
ن حقیقت اولدیغی هانکی تاریخی

آچمه‌کز سزه اثبات ایده‌بیلور .
علوم مادیه‌نك بو درجه ضعفنه و نقص
نه مقابل بوراده علوم معنویه تعبیر
بر بأس کوره مدیکمز حکمیات پك رواج
ایدی . ذاتاً دخی بویله اولمسی لا
کلمزمی یا ؟ اثبات وتطبیقده اولان صعو
دکلمیدرکه هر برده علوم مادیه‌یی تصعی
ایدر ؟ علوم معنویه ایسه ظنه قوت و
مکدن وظن مخصوصی حقیقت محضه او
اوزره قبول ایده بیلمکدن عبارت بولند
ایچون برازجق سیوریلانلرك اشبو علـ
ظنیه‌ده مراتب عالیه‌یه واره‌بیلمه‌لری پك
لایدر . مسئله‌ده سکا ایلاك ایدنلره ای
وکفیك ایدنلره کلیك اعتایسبن ده ویا خ
ده سکا ایلاك ایدنلرده ایلاك وکلیك ا

ه ایلمك موافق مروندر ٭کبی مسائل
ووجدانیه‌دن عبارت اولور ایسه بو
آز چوق عقلی اولانلرك ابی کونی ر
ویره بیله‌جکلری وجربزه اسانله‌رایلو
زو بجه دخی مقتدر اوله جقلری درکار .
• امااپشك ایچنده برده فقاهت قایلور.
بنی بشرك حریت انسانیه وحقوق
ه‌سی ضایع ایدلمامك اوزره قوانین سیا.
قویمق ایچون سوز سویلنور ایسه
له یك زیاده اهمیت له‌جق ایمش • ایش
زیاده بیویه‌جك ایمش • بوراسی پك طو.
ندر • نصل که ائمه وعلمای اسلامیه‌یه‌ا لك
شرفی ویرنده بودر • لکن خرستیا.
ك مبادیٔ انتشارنده رواجده اولدیغنی
ویردیکمز حکمیاتده بوصه‌وتلردخی

یوق ایدی . انسانلرك حریت بشر
وحقوق سیاسیه‌سی باغنی بر مروت ملکیه
باغلامق ایسترلر و بو صورت ممکناتدن او
لمدیغی حالده محالی ممکن اتملك ایچون
ذهنلری نیجه بیك شبهه‌لره آیره‌ر
مسائلی ایچندن چیقیله‌میه‌جق بر حاله قویار
ایدی . نصارا دعوا ایدرلر که حضر
مسیحه کلنجه‌یه قدر هیچ برکیمسه انسانیت
هیئت عمومیه‌سنه دائر سوز سویله میو
یالکز کندی ملتلری حقنده سوز سو
دکلرندن نصرانیتك عموم بنی بشره بر حری
مخصوصه ویرلمك ایچون کلدیکنی بو اثبا
ایدر . حالبوکه بو سوز نصارانك جهـ
جهت مغلوبیتلرندن بشقه هیچ برشی اثبا
اتمدیکنی و کتب اولینده دخی انسانیتك هیئـ

يه‌سی حقنده سوز سویلنمش اولدیغنی
صرانیت شرایع اولیندن بشـقه برشی
ر ه دعواسـنه مقـابل بو سـوزی
رمك دخی نه بیوك برنقـض ایدوكنی
ی كلدیكچه میدان محا كه‌یه چكه‌جكز •
یكی دعوامز ایسه خرستیانلغـك بدایت
ارنده عقل وحكمت اولمق اوزره اور-
دونن شیلر ایچنده ال ایله طوتیلور ریاضیه
حه و حساب ایدیلور برشی اولدیغی
بشریت ایچون برقانون سیاسی اولور
د دخی بولنمیه‌رق صرف آدم اولادینی
ی ایتمـك سعی عبثـیله اشـتغال وبنی
ری ملك ایتمك مطلوب اولدیغنه كوره
ایچون ایجاب ایدن قـوانین سـیاسیهٔ
ارانه‌ده بالوجـوه اظهـار عجزایلر

برطاقم ظنيات اولمسندن عبارتدر . دعوا
ايسه فلاطوندن ارسطودن بدأ ايله انجيل
كلنجه يه قدر اليوم الزده بولنان كتابلر
مطالعه ايدنلر عندنده ايسه‌تر ايستدمز تس
اولنمق ضروريدر .

قارئين والاشيا نمزه اولبابده بر ف
مخصوص ويرمك وفلسطين طرفلر
رواجده ولديغنى خبر ويرديكمز حكما
درجاتنى كوسترمك ايچون بزدخى بوراده بر
ايضاحاته كيريشه لم :

خرستيانلغك اوائل انتشارنده فلسط
طرفلرنده باشليجه بدى مذهب فلسفه موج
ايدى كه بونلر مسالك حكماى يونانيه‌ي
ديلكه تطبيق وتوفيق ايتمكله وجو
كتورلمش شيلر ايدى . بونلردن برنجيس

قرِ يسيلردركه ميلاد عيسادن يوزسكسان سنه
مقدم هيلل نامنده برذات وجوده كتور .
مشدر • بومذهب ار بابى شريعت موسويه .
نك خصوصات ظاهريه سنه غايت اهميت
و برهرك شرعك هر حكمنى تطبيقده بذل
مجهود ايدرلر واول صورتله شاكردانى
آرتديردقجه آرتديررلر ايدى • الوهيتنه
روحك بقاسنه بعث بعدالموت يعنى اولدكدن
صكره ديرلمكه وعذاب آخرته ايمان ايدرلر
ايدى • شو احوال عموميه دين طرفدارى
اولانلرك فكر يله مشترك ديمك اولديغندن
بومذهب پك زياده يوومش وقدس شريف
بونلرك حكمى التنه كيرمش ايدى • انجيللرده
قريسيلر عليهنه برقاچ يرده شدتلى اعتراضلر
واردر •

اول زمان موجود اولان مذاهب فلسفه .
نك ایکنجیسی صادوقیلر اولوب بو مذهب
میلاد عیسادن اوچ عصر مقدم تشکل
ایلمش و اگرچه ینه یهودیلك دائره‌سی
داخلنده موجوده کاوب حتی اصل حضرت
موسایه نازل اولان کتب خمسهٔ توراتیه‌یه
یعنی سفر تکوین المخلوقاف وسفر الخروج
وسفر اللاوین وسفر الاعداد وسفر تورات
الثنی کتابلرینه اعتقاد ایتمکده بولنمشلر
ایسه‌ده بونلرك شرح وتفسیرینه دائر هیچ
برکتاب قبول ایتمدکلرندن و بونلرده ایسه
روحك بقاسی وارواح طیبه وخبیثه وبعث
بعدالموت کبی نقطه‌لره دائر صراحت
بولنمدیغندن اوکبی شیلرده قریسیلره مخالف
اوله‌رق اصلا ایمان ایتمزلر ایدی . بو مذهبك

ر بابی قر یسیلر قدر چوق دکل ایدیسه ده
خلق میاننده آز چوق نفوذ و حیثیتی اولان
ذواتدن بولنملریله قریسیلر ایله معانده ایلمد.
کاری حالده بنه زبون اولملر ایدی . انجیلر.
ده بونلرك اسمی دخی مذکوردر .

مذاهب فلسفه نك اوچنجیسی اسه نیه ن
دنیلان مذهب اولوب میلادك ایلك عصرنده
شهرت آلمش اولان رومالی طبیعیون حکمادن
پلین بشنجی کتابنك یکرمی یدنجی بابنده
اشبو اسه نیه ن مذهبی ایچون « برابدی فامیلیا
اما بچنده کیمسه طوغمز » دیمش و بو سوزی
مذهب مذکور اربابنك ازدواجدن استکراه
ایتملرندن نشئت ایلمش ایسه ده بونلر صلحی
سور محاربه دن نفرت ایدر عشق الهی یی
توصیه ایلر روحك بقاسنه قائل ادملر اولوب

مناستر کبی عزلتکاهلره چکلمشلر واورالرده اخلاقه ووجدانیاته دائر درسلر ویرمکله اشتغال ایتمکده بولنمشلر ایدی . اوروپانك قولاغی دلیك حکماسی حضرت عیسانك بومذهبدن اولدیغنه قائلـدرلر . ازجمله قاموس تاریخ وجغرافیـا صـاحبی بوبیه اسه‌نیه‌ن مذهبیله خرستیانلغك بدایتی اره‌سنده پك بیوك منـاسبت ومشابهت بولمش وخرستیانلغك بدایتنده نصارانك اشتراك اموال قاعده‌سیله اسه‌نیه‌ن مذهبنك اشتراك اموال قاعده‌سی الك بیوك مشابهتلردن کو. رلمشدر . پاپاس کروهی مرتبـهٔ الوهیته واردیردقلری حضرت مسیحی بواسه‌نیه‌ن مذهبندن کتورتمش اولمغـله افتخار ایده .

مزلر ایسه ده خرستیانلرك و اثنیه اسه نیه نلر
ارا سنده کی مشابهتدن خوشلانمز دخی الدن
براقمزلر . حتی انلر کندی کیفلرینه موافق
کلان بحثلرده عالمی اجهـل قیاسـیله یالان
سویله مکه قدروار دقلرندن میلادك ایلك
عصرینه تصادف ایدن یهودی مـورخ
ژوزفك اون ایکنجی بابنده « انتو ریوزینك
فنالقـلرینی تحقیر ایدرلر . انلر جور و جفایه
صبر و تحمل ایله غلبه ایدرلر . ناموس ایچـون
اولدقدن صـكره اولومی حیـاته ترجیح
ایدرلر . اتشلره یوررلره و کیکلرینك قرلمسنه
تحمل ایتدیلر او حالده دخی رئیس مذهبلری
علیهنه حرف واحد تکلم ایتدیلر و لحم ممنوعی
یمدیلر » دیه ایتدیکی ستایشی اسـه نیه نلر
حقنده اولمق اوزره کوسترلر . حتی بعض

دها جسورلری بونلك خرستیانلر حقنده
اولمسی ده دعوا ایدرلریا ! انجق خرستیانلق
حقنده حرف واحد سویله مامسی استشهاد
مقامنده عرض اولنه جق قدر شهرت المش
اولان ژوزفه بو افترا ایك اچیق اوله جغندن
برازعقلاسی افترانك بو درجه سنه كندیلری
دخی بالاعتراض شومدحك یالکز اسه نیه نلر
حقنده اولمسیله و « ایشته خرستیانلرده بویله
ایدیلر » دیمکله اکتفا ایدرلر . لکن بو ده
یالاندر . بومدح وستایش خرستیانلغك
بدایت انتشارنده موجود اولان مذهبك
دردنجیسی بولنان یهودائی مذهبنه مخصوص
اولدیغی ژوزفك برقاچ سطر اشاغیده کی
ایضاحاتیله اکلاشیله بیلور . زیرا دیورکه
« یهودانك شو مذهب جدیدی دیکرلرندن

یعنی صادوقیلردن فریسیلردن واسه نیه نلردن
بتون بتون بشقه در « یهودائیلردخی
یکدیکری میاننده رعایت ایدیلان براخوت
متقابله ایله یاشارلر وشهوت پرستلکی
کریه کورورلر ایدی . بعضلری بونلر
یهودنك الوهیتنه قائل اولمشدر ظننده
ایسه لرده تاریخ موجود اولدیغی زماندنبری
بنی بشردن برکمسه نك الوهیتنه طوعاً
خرمتیانلردن ماعدا کیمسه نك ایمان ایتمامش
اولدیغی آشکاردر .

مذهب موجوده نك بشنجیسی تراپوتلر
اولوب وولتربونلرك اسه نیه نلردن فرقلی
برمذهب اولدیغنی روایت ایلمش ایسه ده
سائر ارباب دقت ترابوتلر ایله اسه نیه نلر
ارەسنده بیوك مشابهت ومناسبت اولدیغندن

ماعدا حتی بونك اسه نیه‌نڭ مذهبنده ن برشعبه
اولدیغنی دخی خبرویرمشلردر ۰ قرمادن
فیلونك خبرویردیکنه کوره بونلر عشق
الهی ایله عادتا غشی درجه لرنده اولوب
حتی کندیلر ینه‌طاقدقلری اسم دخی بونی
اشعار ایدر ۰ زیرا تراپوت دیمك لسان
یونانیده محب الله دیمکدر ۰ بونلر دخی ناهلدن
نفرت ایتمش وکمال فقرایچنده یشامغی اختیار
ایلمش آدملردر ۰ شوحاللری وسائر اخلاق
حسنه‌لری انجیلك کیدیشنه مشابه اولدیغندن
وزوب وسن ژروم نام باپاسلر بونلرك خرستیان
اولدقلرینی روایت ایتمشلر ایسه‌ده بوروایتلریله
جهللرینی ابراز ایلمشلردر ۰ زیرادها خر-
ستیانلق منتشر اولمزدن مقدم تراپوتلر موجود
اولدیغی وقایع مقیدهٔ تاریخیه دندر ۰

التنجيسی رقابیت دینلان مذهب اولوب
بونك بقیه سی حالا موجوددر . بو مذهب
اربابی شرابك قطره سنی حرام اعتقادیله
اصلا ایچمدكلرندن وولتر اسلامده شرابك
ممنوعیتنه بونلری تقلید معناسی ویرمش
ایسه ده بو سهوی اسلامده شرابك نه كبی
احوال اوزرینه نه صورتله منع بیورلدیغنی
بیلمامسندن نشأت ایلدیكنه شبهه یوقدر .
یدنجیسی هرودیتلر اولوب بونلر رومانك
مظاهرتیله یهودیلر اللغنه انتخابنی یوقاروده
خبر ویردیكمز هرودك قدسی بنا وتعمیر
واهالیسی بر بلیهٔ قحطه دوچار اولدیغی
زمان برچوق اعانه‌لر ایله محافظه ایتمسی
كبی كرملری اوزرینه كلهجك بر مسیح وار
ایسه اوده هرود اولدیغنه قانع اولان برطا

قسم یهودیلردن عبارت ایدی ٠

فلسفه‌ئی دینه ویاخود دینی فلسفه‌یه قاتمق صورتیله وجوده گلمش اولان شو بدعی مذهبدن صکره بردوواقتیر الیجی دیه شهرت المش بولنان یوحنانك کندی طریق دیانته جلب ایلدیکی آدملر واردرکه بعضیلری بونلری مذاهب مذکوره‌نك سکزنجیسی وبعضیلری ایسه خرستیانلغك مقدمه‌سی نظریله کوررلر ٠ بوآدملر الیوم موصل ودیاربکر طرفلرنده بولنان ویوحنائی یاخود یعقوبی دینلان خرستیانلر اولوب واقعا الیوم خرستیان اولدقلری معلوم ایسه‌ده بونلر نصرانیتی مسیحدن ویاخودانك سائرحواریلرندن المیوب (کرك حواریو- ندن عد اولنسون کرك اولنمسون) هرحالده

واقف اولمدقلرینی
یوحنادن المش اولدقلرینی
نصارا معترفدرلر . زیرا انجیلده (رسو-
للرك اعمالی) قسمنده اون طقوزنجی بابده
بیان اولندیغی وجهله حواریلردن سن
پولوس اناطولیده واقع افس (شمدیکی
ازمیر طارفلریدر) شهرنده اشبو یوحنائیلر
دن برقاچ کیمسه یه تصادف ایدرك « سزه
روح القدس کلدیمی ؟ » دیه سؤال ایلدی .
کده انلرك « حتی روح القدس دیه
برشی وار اولدیغنی بیله ایشتمدك » جوابنی
ویردکاری و بونك اوزرینه پولوسك
« اویله ایسه سزی کیم واقف ایلدی ؟ »
دیه تکرار سؤالی اوزرینه دخی « بزی
یوحنا واقف ایلدی » جوابنی ویردکاری
مندرج بولنمشدر .

شو حاله کوره یعقوبیلری عن اصل
نصارادن عد ایتمك لازم کلمیه جکی کبی
طرفای نصارادن بریسنك دیدیکی وجهله
اکر مسیحی و افتیرلیان یوحنا ایسه خر.
ستیانلغك اصل واضعی دخی یوحنا اولمق
لازم کله جکی سررشته سیله خرستیانلر علیهنه
برقوجه مسئله قپوسی دخی بو رادن آچیله
جقدر .

ایشته یوحنانك ارشاد ایلدیکی جماعتله
برابر سکزه واران شو مذاهب میاننده درکه
حضرت عیسا دیانت نصارایی قورمشدر .
دیانت نصارانك ایلك حالی بالتدقیق بونلره
تطبیق اولنور ایسه عن اصل بالقجی مقوله
سی آدملر اولدقلری انجیللرده اعتراف
وتصدیق ایدلمش اولان حواریلرك انجق

بو مذهبلری تقلید ایلمش اولدقلری وفقط مذا
هب مذکوره ذاتاً بر ملتی متمدن اتمکه کافی
شیلر اولیوب بو قاروده دخی دیدیکمز وجهله
ظنیات مقوله سندن اولمسیله بونلری تقلیددن
عبارت بولنان خرستیانلغك دخی ایلك اسا.
سی اوزرینه دوام ایده مدیکی کوریله جکدر
خرستیانلغك مبادیٔ انتشارنده اول طرفلرك
احوال سیاسیه و علمیه و حکمیه سنی بیلمك اولبابده
ادارهٔ افکار ایده جك اولانلری کوزی آچیق
وقولاغی دلیك اوله رق ادارهٔ افکاره سوق
ایده بیله جکی کبی برده بو دینك واضعلری
نصل آدملر اولدقلرینی کورمك دخی مسئله یی
بتون صورت وضوحه چیقاره جقدر .
زیرا دیانت اسلامیه علیهنه ایتدکلری افترا
لرك اك بیوك قسمی انلرك بوکبی احوالنه

عدم اطلاعمزدن نشأت ایلدیکی درکار او-
لمغله شمدی‌ه اسلامیتدن واساساً وضع او-
لنمش برشی دکلدر «مسلمانلرك پیغمبری تورات
وانجیلدن بعض معلومات طوپلایوب عر-
بلره سویلمش اولمدن بشقه هیچ برشی یاپما-
مشدر» دیه‌مبه‌جکلری—چونکه اسلام
جمعیت بشریه‌نك مادی معنوی محتاج اولد-
یغی احکام روحانیه و جسمانیه‌یی حائز وقرآن
کتب اولیه‌دن حق اولانلری شامل اولوب
انلرك انجیللری ایسه انجیلدن مقدم موجود
اولان یدی مذهبدن قاپمه برطاقم ظنیاتدن
عبارت اولدیغی کورلدی ودها کوریله‌جکی
کبی خرستیانلغی وضع ایدنلرك ترجمهٔ
حاللری کوریلور ایسه‌ده اویله برالهرب او-
زرنده برقاچ عربك قویدیغی دینك نه ماهیتی

اولور » کبی هذیانلری سویله‌که دخی هیچ
موفق اوله‌میه‌جقلردر . زیرا کرك رسول
افندمز علیه الصلوة والسلامك وکرك اصحاب
کرام رضوان الله علیهم اجمعین افندیلرمزك
اصل ونسللری و بین العرب حائز اولدقلری
حیثیت ذاتیه‌لری فرانسزجه یازیلان تراجم
احوال کتابلرنده موجود اولدیغندن ایکی
دینك واضعلری یان یکا کتورلدیکی آنده
حقیقت کندیلکیله میدانه چیقه بیله‌جکدر .
بناءً علیه تفصیلات سائره‌دن قطع نظرله
همان ایشه مباشرت لازم کلور .

مبحث

– ۲ –

(دین نصارا واضعلرینه یعنی حواریلرك)
(تراجم احوالی)

نصارانك انجیل اولمق اوزه تصدیع

ايلمدكارى كتابلرك مسيح اولمق اوزره خبر
ويردكارى ذاتك ترجمهٔ حالى ينه اول انجيللر
ده كوريلور . واقعا بز او ترجمهٔ حالى صحيح
اولمق اوزره قبول ايده ميز . زيرا روح الله
اعتقاد ايلديكمز حضرت عيسى المسيح عليه
الصلوة والسلام افندمزك حاشا صلب اولنمدقلرى
ينه خبر صحيح قرآنله اعتقادمز اولديغندن
وانجيللرده حكم قرآنه مخالف اولان
خبرلرى البته قبول ايده ميه جكمزدن انلرك
حكايه وترجمه ايلدكلر احوال بز جه
مصدق دكلدر . مع هذا خرستيانلرك عيسا.
منك ترجمهٔ احوالى كورملك ايستدكلرى ايسه
پروتستانلرك هر طرفى طولديرمش اولدقلرى
تركى انجيللره مراجعت اولنه بيلور . بناء
عليه بزانى تكرار اتمامش اولق ايچون
ايشه حواريلردن بدأ ايده جكز .

(پطرس)

حواریلرك الك بیوكی و ذمه‌لرانك تعبیر-
نجه برنسی عد اولنان ذات اشبو پطرسدرکه
بو اسمی فرنکلر « پیه‌ر » دیه اوقورلر معناسی
(طاش) دیمکدر . یهودیجه « سفاس » دینلور
ایمش . حواریلردن اتیه‌نك قرنداشیدر . اولا
کندیسنه « سمعون » دینلور ایکن مسیح
« سن برطاشسك که اوزرینه کلیسامی
بنا ایده جکم » دیمش اولدیغندن او مناسبتله
کندیسنه « پطرس » دینلمشدر . بو سوز
انجیلده مندرجدر . اول انجیلدکه عیسایه
« بن شریعتی بوزمغه کلمدم قیامته قدر شر-
یعت موسادن بر حرف بیله زائل اولمیه جقدر »
دیدیرتلمش اولدیغی حالده مجرد پطرسك قد-
رینی بیوتمك ایچون بنه اول عیسایه کندیسنه

مخصوص بر ده کلیسایاپتلق املی ویرلمشدر
بوکبی تناقضلر بویله بر برنده اویمز
حکملر خرستیانلقده بیکاری چکریا! مع
هذا صره سی کلدکجه بنده براز اخطارایتمکی
وظیفه دن عد ایلرز ·

ایشته خرستیانلق کلیسانک تملی اوله
جق اولان بوذات انجیلك روایتنه کوره
جلیل کولنك کنارنده بالقجی ایمش
« انسقلوبدی » نام قاموس مشهور قاردینال
غوسه نك سوزینی تکرار ایله حواریلرك
جمله سنی « جاهل ! فقیر ! حیثیتسز !
حسبسز ! » اولمق اوزره - فقط بونلری
تحقیر ایچون دکل بلکه خرستیانلغك
جداً قدرینی اعلا ایچون - خبرو بردیکندن
اکلاشلدیغنه کوره خرستیانلق کلیسانك

نملی اولان پطرس دخی جاهل فقیر حیثیتسز
حسبسز نسبسز برآدم ایمش .

اکر مسیح خرستیانلرك دعواسی کبی
ابن الله ایسه اکا نه قدر اطاعت ایتمك لازم
کله جکنی تصور ایدر میسکز ؟ اوقدرکه
اطاعت فلان کلمه لری اومقدارك ماهیتنی کو.
سترهمز ! اویله دکلمی ؟ « فداك روحی ! »
دیمك هیچ قالور . چونکه بدن وجان هب
اندن کلمش اوله جق . اویله ایسه باقکز
انجیل پطرس ایله عیسانك مناسبتنی نه
یولده حکایه ایدیور . حتی متی انجیلنك اون
دردنجی بابنده عیسانك دکز اوزرندن کله
رك حواریلرك بندیکی قایغه یاقلاشدیغی
حکایه سنده یکرمی سکزنجی آیتدن اشاغی
شویله یازلمشدر :

« پطرس اكا جواب ويروب ديدى كه
يارب! كرسن ايسه‌ك بيوركه سكا صواوزرندن
يورويه‌رك كله‌يم! عيسى دخى كل ديدى
و پطرس قايقدن اينوب عيسايه كلك ايچون
صواوزرنده يورر ايدى . اما روزكارى
شديد كورمكله قورقدى و باتمغه باشلادقده
چاغروب ديدى كه يارب بنى قورتار . و عيسى
همان النى اوزادوب انى طوتدى و اكا
ديدى كه از ايمانلى آدم !.......
نيچون شك ايلدك ؟...)

بو فقره اوزرينه ايديله‌جك محاكمه‌يك
قيصه‌در . اكر انجيل و خرستيانلرك عيسا-
سى يالانجى ايسه پطرس عبثدن قورتيلور يوق
يالانجى دكل ايسه پطرس ضعيف ايمانلى برآد-
مدر . او حالده دخى خرستيان كليساسنك تملى

ضعيف ايمانلي وشك وشبهه اوزرنده بولنان
برآدم اوزرينه قورلمش اولور . بو ايكي
يولدن بشقه معنا چيقاران وار ايسه چيقا.
رسون . بزه كوسترسون .

نه حاجت ؟ حواريلرك آز ايمانلي اولد.
قلريني نصارانك عيسامي متي انجيلنك اون
التنجي بابنده واناجيل سائره ده دخي كوستر.
لديكي وجهله تكرار ايتمشدر . ديمشدر كه:
« اي آز ايمانلي آدملر نيچون اتمك الديغكز
ايچون بر بريكزله سو يلشيورسكز ؟ »

يا نه بو بابده پطرس حقنده يازلمش اولان
شو فقره يه نه دينله بيلور :

« عيسي كنديسنك صلب اولنه جغي حقنده
بعض معلومات و يرمسي اوزرينه پطرس
آني بشقه جه چكوب آزارلامغه باشلادي

ودیدی که یارب سکا مرحمت اولسون ! بو سکا هیچ واقع اولمز . اما او زمان عیسی دونوب پطرسه دیدی که اردیمه کیت ! یعنی دفع اول شورادن ! ای شیطان ! سن بکا معترضسك ! زیرا سن اللهك نسنه لرینی حس ایتمزسك ! اما آدملرك نسنه لرینی حس ایدرسك ! »

ارتق کلیسانك تعلیمی اولان ذات شریف حقنده بوندن بیوك رذالتمی اولورکه متبوعی و خرستیانلرك اعتقادنجه الهی اولان عیسادن بویله (اردیمه کیت) و (ای شیطان) دیه خطابلره مظهر اولسون ؟ انجیلك روایات متعددهسنه کوره پطرس جنابلری ایچون بوکبی رذالتلر پك بجادر . زیرا باقکز دها نهلر اولمش :

متّانك بكرمى التنجى بابنده « عيسى
پطرسه ديدى كه حقا سكا ديرم كه همان بو
كيجه خروس اوتمزدن اول سن بنى اوچ
كره انكار ايده جكسك »

واقعا ايتديا ا خصما عيسايى طوتد .
قلرى زمان بو حال عينيله واقع اولدى .
پطرس كبى برادمدن بو يله برخيانتدن بشقه
نه بكلنور ؟ ايشته نه ، و بابده شو يله يازلمش
« پطرس سرايك طيشاروسنده طورر
ايدى . و برجاريه اكا ياناشوب ديدى كه
بوده عيسى ايله ايدى . اوزمان پطرس
جمله نك حضورنده انكار ايدوب ديدى كه :
سنك ديديكك آدمى بن بيلم . قپو اوكنه
چيقديغى زمان برغيرى جاريه انى كوروب
ديدى كه : بوده عيسى برلكده ايدى .

اما پطرس بنده مین ایدرك دیدی که! ... بن اول آدمی بیلم! .... و براز صکره انده طورانلر پطرسه یاناشوب دیدیلرکه کرچك سن دخی انلردنسك . او زمان پطرس لعنت! .... وآند! .... ایتمکه باشلایوب دیدی که: بن اول آدمی بیلم! ....

چهاریار گزیننك وازجمله یارغار رسول رب العالمین افندیلرمزك اول پیغمبر عالیشانه اولان محبت و صداقت و فداکارلقلرینه مقابل پطرسك کندی معلمی بویله لعنتله یاداتمسی نه بیوك استغراب اولنه جق شیدر!

پطرس حقنده بو اچتلمغی حکم ایتمیه جك وار ایسه میدانه چیقسین . بو بر اچتلقدرکه اصلا تأویله امکان یوقدر . زروه تأویل قبول ایدر بوایتمز .

ایشته خرستیان کلیساسنك تملی بو آدم
ایمش! بز بورادہ مرقومك حواریلك خدمتنی
نه یولده ایفا ایلمش و نه قدر غریب حاللرده
بولنمش اولدیغنی حکایه ایتمیه جکز . بوراجه
بزه لازم اولان شی کندیسنك نصل برآدم
اولدیغنی اوکرنمك اولدیغندن وانی ایسه
شریعت عیسویه جه انکار قبول ایدہ میه جك
براهین ایله کوستردیکمزدن بوقدریله اکتفا
ایدہ جکز . واقعا عیسانك پطرس حقنده
ه یریوزنده سنك باغلامش اولدیغکی کوکده
الله دخی باغلایه جقدر . وچوزمش اولد.
یغکی چوزه جکدر » دیمش اولمسی کبی مرقوم
حقنده انجیللرده بعض مدایح بولنور و بو
مدحلر کندیسندن بشقه سائر حواریلره دخی
عائددر . لکن عاقل اولان مسئله یی شویله

محاکمه ایدرکه انجیل بوقدر دنائتی متنفرانه
حکایه ایلدیکی ادملر حقنده مدحلر دخی
یازلمقله یا تناقض ایتمشدر یاخود ایکی روایتك
بریسنده یالان سویلمشدر . شو امکانلرك
هانکیسی قبول اولنسه مطلوب حاصل
اولور .

(آندره)

حواریلردن اشبو آندره سالف الذکر
پطرسك قرنداشی وآنك کبی بالقجی برآدم
اولوب فقط حال وشاننه دائر کلیسا کتابلرنده
بر کونه معلومات قطعیه یوقدر .

(صاحب انجیل یوحنا)

اشبو یوحنایی « صاحب انجیل » دیه
قید ایدرلر . زیرا برده وافتیزایجی یوحنا
واردرکه او حواریلردن اولمیوب بعضیلر

عندنده بنی اسرائیل انبیاسندن عداولنور .

یوحنا فلسطینده جلیل سنجاغنده واقع بت‌ساید نام بر محلده طوغمش و ینه حواریلردن یعقوبك برادری اولوب ایکیسی دخی عن اصل بالقجی بولنمشدر . عیسا بونی معیتنه الدیغی زمان یکرمی بش یاشنده ایمش . واقعا بو ذات میلادك ایلك عصرنده تمامیله یاشامش ونشر آیین خصوصنده بك چوق غیرت ایدوب حتی اواخر عمرنده الیوم درت انجیلدن بریسی بولنان یوحنا انجیلنی دخی یازمش اولدیغی مروی ایسه‌ده خرستیانلقجه اهمیتی پطرس درجه‌سنه وارهمامشدر . شوقدر وارکه بو آدمك احوال عمومیه‌سی بك ده یوز قزارته‌جق درجه‌ده دکلدر .

(فليب)

بودخی یوحنانك قرنداشی اولوب عیسا یوحنایی معیتنه الدقدن برکون صکره بونی ده الدیغی معلـوم و صلب عیسـادن صکره اناطولی ایچنه نشر ایین اتمکه کیتدیکی مجزوم ایسه ده بقیهٔ احوالنه دائر معلومات یوقدر . کندیسی یك پس پایه برآدم اولدیغی و با ـ لقجبلقدن ادنا ایشلرده مستخدم بولنـدیغی یوحنادن دها اشاغی اولمسیله مستدلدر .

(بیوك یعقوب)

سالف الذکر صاحب انجیل یوحنانك قرنداشی و عن اصل انك کبی بالقجیـدر . نشر دیانت ایچـون اك زیاده غیرت ایدن حواریلردن معدود اولدیغی کبی قانجقلده پطرسك شریکی اولوب خصمـا مسیحی

اخذ و توقیف ایلدکلری زمان قورقوسندن طولابی عار فراری ارتکاب ایلمشیدی . صلیب مسئله‌سندن صکره ینه کلوب حوار یلره قارشدی . کندیسنه یولث یعقوب دنیلمسی یاشجه دیکرندن بیوك اولدیغی ایچوندر .

(بارتەلەمی)

بو حواری جلیل اهالیسندن پك بیاغی بر آدم اولوب حتی روایته کوره مسیحی « باقکز شو کا باقکزکه نه کبی ادملرله ییوب ایچیور دوشوب قالقیور ! ... » دیه تقبیح ایدنلر ایشته بو بارته‌لمی کبی اشاغی وجاهل وصویسز ادملرله دوشوب قالقدیغنی مراد ایتمشلردر . بو ذاتك صلبیدن صکره هند طرفلرینه نشر دینه کیتدیکی مظنون ایسه ده قطعیاً معلوم دکلدر .

(طوماس)

مجهول الاصل و الاحوال بر يبانجی ادم
اولوب حتی حوار يلر ميانده جهت اشتهادی
دخی عيسا يه اولان ايماننك ضعيفدر .
چونكه متی انجيلنك يكرمی سكزنجی بابنك
١٧ ولوقا انجيلنك اون ٦ نجی بابنك ١١
و١٢ و ١٣ و ١٤ ايتلرنده حكايه ايدلديكی
وجهله حوار يون جنابلری عيسانك الله
اولديغنه ايناندقلری حالده صلبندن صكره
ديرلمكه مقتدر اولديغنه ايناممدقلرندن !..
طولايی كندیلرينی ازارلامش ايدی .
طوماس ايسه بو ايماني زلقده جمله يه تقدم
ايلمشيدی . زيرا ديمش ايدی كه « عيسانك
ديرلمسنه احتمال يوقدر . آوجلرنده چيوی
چاقلمقدن حاصل اولان ذايكاری كورمينجه

ابنانغم ! » حتى كوردكدن صكره دخى ابنانه.
ميوب يالان اولمسون ديه اليله يوقلامش
ايمش !

بو ايمانسزلك ! ... بقيهٔ حوالى حقنده
معلومات قطعيه اولميوب بعض روايات
واردركه اصح صحيح اولدقلر بنه ابنانمق
ايچون پاپاسلرك دخى مساعده ايتمزلر .

(متى)

من اصل جليل اهاليسندن اولديغى
ورو مالولرك تحصيلدارلق خدمتنده
بولنديغى حالده مسيح كنديسنى دعوت
ايلمشدر . بو مأمور يته كرك يهوديلر كرك
مسيح ملعنت درجه سنده نظر نفرتله باقدقلر.
ندن ومتى اسمى ايسه دائما او مأمور يتى
اخطار ايلديكندن بو اسمى (لوى) اسمنه

تبدیل ایلمشـلر وحتی دیکر انجیـللر دخی
مرقوسی بوایکنجی اسمیله یاد ایتمشلرایسه ده
متی صلیبدن صکره اولکی اسمنی المشدر ٠

بعدالصلیب بوذاتك بقیهٔ عمرینی نصل
کچوردیکنـه دائر عادتا هیچ بر خبر صحیح
بوقدر برچوق روایتلر وار ایسه ده جمله‌
سی بر برینی تکذیب ایدرك هیچ بریسنه
پاپاسـلر دخی صحیح نظریله باقزلر ، حتی
درت انجیلـدن بریسی انك نامنه منسوب
اولدیغی حالده بوانجیلی نره‌ده وهانکی لسان
اوزرینه ونه‌زمان یازدیغی دخی مجهولدر ٠

(سیمون)

بوذاتك حواریلردن اولدیغی مروی
ایسه ده احوالنـه دائر عادتا هیچ بر کونه
معلومات صحیحه بوقدر ٠

ایشته سزه بر خائن دها که حوار .
بلکه‌دن طولابی خرستیانلر کندیسنی تقد.
یس ایتدکاه برابر الله طانیدیغی ذاتی یعنی
مسیحی بش اون درهم کموش طمعیله
دشمنلرینه تسلیم ایلدیککندن طولابی خیانتنی
اعتراف ایدرلر ! هم ده نصل دنائتکارانه
بر تسلیم ایدیش یا ؟ آچیقدن آچیغه بر دشمنلك
اولسه هر دالکه جل اولنه بیلور ایدی .
بلکه دشمنلره (بن انلردن هر کیمی او پر
ایسه‌م عیسی اودر) دیه تنبیه ایدوب ده
بعده دوستلق و محبت یوزندن (ربی ربی)
دیه عیسانی قوجانلایه‌رق واو یه‌رك تسلیم
ایدیش که قابحقجه‌سنه بر عداوت دیه ایشته
بوکا دیرلر .

نصارا كو يا صرقومك صكره بالندامه
پارەلری بر ینه و یرەرك كندی كندیسنی
اورمش اولدیغنی روایت ایدرلر ایسەده
ایشیدیلوب دە ایناملیەجق روایتلرك بریسی‌
ده ایشته بودر . بوقدر الیجق اولان آدم
ایچون ندامت نه اوزاق ! بوده بقیهٔ
احوالی بالكلیه مجهول اولان حواریلر
دندر .

(كوچك یعقوب)

بوقاروده ذكری سبق ایدن سمعون
ابابه اتی الذكر بونك قرنداشیدر . صلبیدن
صكره بك چابق اعدام اولنوب مع هذا
بوز قزارمەدن قاله النەجق ذواتدندر .

(بود)

یعقوبك وسمعونك قرنداشی اولوب

نشر دیانتنده حسن خدمتی سبقت ایتمش ضررسزجه بر آدمدر .

نصارا شو اون ایکی نفر حواریلردن ماعدا پولوس ایله ایکی نفر رفیقی بارنابه وماتیاسی دخی حواریلر زمره‌سنه ادخال ایدرلر ایسه‌ده بونلر مسیحدن تلمذ ایتمدکلری جهتله انلری فی الحقیقه عیسانك شاکردانندن عد ایتمك طوغری دکلدر . واقعا بونلردن پولوس دنیلان ذات پطرس قدر اهمیت المش برادمدر . انجق بز انك احوالنی حواریلر صره‌سنده ذکر ایده‌مامکده معذوروز . اما ظن اولنمسون که پولوس برایی ادمدرده انی حواریلره قاتمق ایشیمزه کلمز . بالعکس بز خرستیانلغك فنالقلرینی کوستره‌جك اولسه‌ق ایلك سطرده پولوسی ارائه

ایماء ایدلك ! محضا پولوس بو کتابده باشلی باشنه بر باب تشکیل ایده بیله جك قدر مهم اولدیغی ایچون آیردق .

❊ مبحث ❊

- ٣ -

« عقیب صلیبده حواریلرك نشر آیین »
« ایچون اطرافه انتشارلری و بو بابده »
« معلومات کاذبه نك معلومات صحیحه دن »
« تفریقی »

بعض کلیسا کتابلرینی آچوب ده او قویه جق اولسه کز اشبو حواریلر حقنده اول قدر معلومات مفصله کوررسکز که عادتا بونلرك هر برینی آرقه سنه متعدد کاتبلر تعیین اولنه رق زره یه برآدیم آتمشلر و نره ده بر کلمه جك تکلم ایتمشلر ایسه قید ایدلمش

ایدوکنه ایناندجق اولورسکز . انلرده
و یریلان تفصیلاته کوره مسیحده اولان
احیای اموات قوتنه وارنجه‌یه قدر کافهٔ
معجزه قونلری هب بونلره انتقال ایتمش و قما
انجیللرده بویله سویلیور . بونلردخی
مسیح کبی اولولری دیرلتمشلر جذاملری ابی
ایتمشلر . دیلسزلرك دیللرینی اچمشلرچو.
لاقلره قول وطوپاللره ایاقلر بنه قوت ویر.
مشلر . فلان یرده شویله یاپمشلر . شو
قدر وارکه علمای نصارادن مفسرلك مرتبه.
سنده مدقق اولانلری جهلهٔ نامی الداتمق ایچون
تصنیع ایدلمش اولان بوقبیل هذیانلرك هیچ
بریسنك مورد ومأخذینی کوستره‌میوب
اظهار عجز ایتمکده درلر . خوش مدققین
علما نصارا الده بولنان انجیللر واعمال رسل

وسائرهكبی الك بسولك حجتلرك الك قوتلی
تمسكلرك دخی اصللرینی تعیین ایتمكده
عاجزدرلریا !

امادینله جلك كه دینه بوقدر یالان قاتمقده
معنا نه در ؟ بوسؤالك جوابی بك قولایدر .
اطرافكزده برخلق واركه هرنه سویلهمش
اولسه كز اصلا شبهه ایتمه دن ایمان ایدیورلر .
« بن شوطاغی برندن قالدیره بیلیورم ! »
دیسه كز بوكا ایناندقدن ماعدا « بنده آز
سویلدی . اومراد ایتسه دنیایی بیله
برندن قالدیره بیلور ! » دیرلر . هله ایشی
اللی سنه قدر مقدمه آتهرق « فلانجه
اولیا كور اولان برذاتك كوزلرینه توكرك
سوردیكی انده ایی ایتمشدر ! » دیرایسه كز
بوكا درحال بلا مخالفت ایمان ایتمكده درلر

الحاصل ویردیککز خبرلرك صدقه کذبه
احتمالنی اصلا دوشونمزلر ۰ هیچ برمسئله
اوزرنده « حقیقت نه اوله ؟ » دیه برثانیه
جك بیله تفکر ایتمزلر ۰ بویله اولان بر
جماعته نه سویلهمش اولسه کز چوقدر ؟
السده بوقدر تراجم احوال کتابلری
واردر ۰ بزحوار یلرك احوالنه دائر بو.
قاروده درج ایلمش اولدیغمز چند سطرلق
معلوماتی الهق ایچون تراجم احوال کتا.
بلرندن بش التی درلوسنه مراجعت ایلملك
طوغری اولمق اوزره اومقداربنی بولدق ۰
واقعا براز دها معلومات وارایسهده هپسی
« ظن اولندیغنه کوره ! ۰۰۰۰۰ » و
« هرنه قدر علیهنه بیك حجت قائم ایسهده
کلیسا کتابلرینك طوغری اولمق اوزره

حكم وقبول ايلدكلرينه كوره !.....
وه راويسى معلوم ومأخذى موجود
اوليان روايانه كوره ....هكبى
قيدلر ايله مقيد اولدقلرندن اوكبى چوروك
شيلرى طالب صدق وحقيقت اولان قارئين
كرام حضراتنك نظرلرينه عرض ايتمكدن
حيا ايلدك .

ايشته اصللرى وصورت حال وحر
كتلرى حقنده شوقدرجق معلومات موجود
اولان وعلى الاتفاق تراجم احوال وكليسا
كتابلرنده ده باقمجى مقرله سى جاهل وغبى ! ه
آدملر اولمق اوزره روايت ايديلوب ايشلك
صكرهلرينه نظراً فى الحقيقه ده بويله اولملرى
لازم كلان اشبو حواريلر مسئلهٔ صلبيدن
صكره مصر وسوريه واناطولى ويونانستان

وایتالیا طرفلرینه انتشار و (کلیسا کتابلر-
ینك روایتلرینه کوره) فیلسوفلرك وار
باب ادیان قدیمه‌نك جمله‌سنی مجرد وحی آلهی
ایله صوصدیروب مغلوب ایدرك عالمی
فوج فوج ایمانه صوقشلر ایسه‌ده ایچلرندن
الکچوغنی بقایی اله ویردکجه اولولری احیا
ایدن اوذاتلر پنجهٔ جلاددن کندیلرینی
قورتاره‌میه‌رق (ینه کلیسا کتابلرینك روا-
ینجه) نائل رتبهٔ شهادت اولمشلر! .....
....

وولترك دیدیکی کبی میلادك ایلك
عصرلرینه مصادف اولان فیلسوفلرك
اثرلری ایچنده عجبا حواریلر اللهٔ ایتدکاری
مباحثه‌یه دائر نیچون صراحت یوقدر؟
« انلر مغلوبیتلرندن طولایی بوبحثلری یاز-

مامشلر در ه دیان برقاچ باپاس اولقدر
جاهلانه برسوز سویله مشلر دیمکدرکه خر.
ستیانلق ایچون بوندن بشقه عیب اولمسه
یالکز بوعیب کفایت ایدر . اکرخر.
ستیانلغك مبدأندن منتهاسنه قدر تاریخنده
هیچ برصراحت اولمسه بوکبی هذیانلره
بلکه حواله سمع اعتبار اولنه بیلور
ایدی . انجق صراحت اولدقدن صکره
انلرك کندیلرینی مدحلری اصلی نسلی نه
ایدوکی معلوم اولان بربد اصلك کندیسنی
کوکلره چیقارنجه یه قدر مدح ایتمسنه بکزر .
مادامکه بونلر ایلمك انتشارلریله برابرهرملتی
فوج فوج ایمانه صوقدیلر . اویله ایسه
یاعجبا میلادك ایلك عصری ایچنده
خرستیانلق نیچون شرقدن غربه قدرعالمه

انتشار ایتدیکده ایلک عصری ایچنده همان
(کلیسا کتابلرینک تعبیرنجه) اول نور
عالمگیر برسوخته فتیلی کبی سونمک درجه-
لرنده پارلار طورر ایدی ؟ فیلسوفلری طور-
دیران وصوصدیران وملتلری فوج فوج
دیانت عیسویه یه صوقان حواریلره لایق
اولان بودکلی ایدی ؟ حالبوکه بونلرک فوج
فوج ملتلری دیانته صوقدقلرینه دائر آثار بحثده
برصراحت اولمدیغی کبی کندیلری احوال
خصوصیه لرینه دائر بیله تفصیلات اولمیوب
موجود اولان معلومات بسبتون عکسنه در.

انسیقلوپدی کبی انجق فن وحقیقتدن
بحث ایدن بر کتابک خرستیانلق ایچون
بوانان الک بیوک معجزه لردن بریسی دخی
بودینک برطاقم نه ایدوکی بلورسز جاهل

وحشیتمز آدملر واسطه‌سیله شمشك كبی برسرعتله همان عالمی استیلا ایدو یرمسی ایدوكی خبرو یریشنده نظر واردر . زیرا دین نصرانك حق اولدیغنی اثبات ایدن الك بیوك معجزه بو اولدیغنی بیان ایلدكدن صكره اودخی حواریون حقنده موجود اولان معلومات صحیحه بزم نقل ایلدیكمز قدردن عبارت اولدیغنی حكم ایدییور .

اویله ایسه عقیب صلیبده حواریلرك نشر آیین ایچون اطراف واكنافه انتشارلرینه دائر اهل اسلامك وسائر ارباب عقولك قبول ایده بیله جكلری معلومات موجودهٔ صحیحه‌نك خلاصه‌سی شو قالیور كه :

اسلامك پیغمبر ذیشان اولـق اوزره
طانیدقلری عیسی روح اللهك انجیل شریفندن
بك آز بعض آیتلری بیلمش اولان بر طاقم
بالقجی و قایقجی منزله سنده کی آدملر حضرت
مسیحدن صکره قدس طرفلرنده دیکیش
طوتدیره میه‌رق اطراف و ممالك بعیده‌یه
طاغلمشلر و شریعت عیسویه‌یی نشر
ایتدکه چالشمق ایستمشلر ایسه‌ده لسان عبرانینك
اقتضاسی و اصطلاح تورات و انجیلك ایجابی
وجهله « الله بابامز » و « عیسی اللهك اوغلی ! »
کبی سوزلری قالهالور المز ذاتاً حقایق
شرعیه و اصطلاحات عبریه‌دن خبردار
اولمیان اهالی « بونلر کفر ایتدیلر ! هیچ الله
بابامز اولورمی ؟ هیچ اللهك اوغلی بولنو-
رمی ؟ » دیه بیچاره‌لری بقالادقلری کبی

صلب ویاقتل حاصل اعدام ایلمشلردر .
ایشته اسلامك قبول ایده بیله جکی معلومات
شوندن عبارت اولوب تاریخ دخی معلوماتك
بو درجه سنی طوغری اولمق اوزره روایت
ایتمکده در . بوقسه احیای اموات درجه
سنده کی معجزات حضرت مسیح علیه السلا.
مك کندی ذاتلرینه مخصوص اولوب
حواریلرده بویله انبیایه مخصوص اولان
معجزه لر بولنمق شویله طورسون حتی انلر
انجیلمدن بیله بك جزؤی شیئه مالك اوله
بیلمشلردر ذاتاً حضرت عیسی قاچ سنه
نشر دین ایتمکه موفق اوله بیلدی که شاکرد
لرینه نه تعلیم ایده بیلسون؟ ول شاکردلرکه
خرستیانلرك اللرنده بولنان کتابلر مفادنجه
مسیح کندیلرینه بن کوکه رفع اوله جغم !»

دیه خبر ویردیکی بو خبر صحیحه جانله
باشله اینانمق لازم کلدیکی حالده اینانمامشلردر •
اول شاکردلرکه ایچلرندن اوچ درت دانه
سنک الک بیوک الچقلقلری کورلمشدر •

دیانت نصارانک ابتدای انتشاری حقنده
معلومات صحیحه اولمق اوزره ویردیکمز
شو خبر اهل اسلامه مخصوص اولدیغی
جهتله بوارالق کندیلرینه شونیده اخطار
ایدهلمکه قرآن عظیم الشانک بزه روح اولمق
اوزره خبرو یردیکی حضرت عیسی المسیحک
الیوم ترجمهٔ حاللرینی کلیسا کتابلرنده
کوردیکمز حواریلر کبی برطاقم بالقجی
قایقجی واصلی نسلی بلورسز جاهل
وباخصوص خائن آدملر ایچنده بولنمسی قدر
عالیشانه خلل ویرمز • بر پیغمبر ذیشانک

امتی واصحابی کدیسنه یار اولمدیغندن
طولایی ترتب ایدن لعنت یار اولمیانلره عائد
اولور . حضرت نوحك ولوطك وسائر
امتلری طرفندن دوچار اذاوجفا اولان
پیغمبرلرك جمله سی حقنده هیچ برشبهه وعیب
ترتب ایتمیه جکی کبی نزم طانیدیغمز حضرت
مسیح علیه السلامك حق عالیلرنده دخی
نصارانك بوکفر یوللو ترهاتندن هیچ بر
فنالق ترتب ایتمز . ذاتاً علمای اسلام الیوم
نصارا اللرنده بولنان کتابلردن هیچ بریسنی
طانیمدقلری وجمله سنه تحریف اولنمش و(حتی
تحریفدن دها بیوك اولمق اوزره) شونك
بونك طرفندن دوزلمش واویدورلمش شیلر
نظریله باقدقلری دخی ایشته حضرت مسیح
افندیمزدن صکره انك شریعت صحیحه سنی

اقامه ایده جك بر قوت قالمیه رق انجیل صحیحك دخی رفع اولنمش حكمنی كیسه‌ندن نشأت ایتمشدر ٠

مع هذا بر شریعت صحیحهٔ مسیحیه دن نه قدر چوق بر شیئك نه قدر چوق بر مدت حكمنی كوستره بیلمش وهم ده نصل غرضكار و خائن و ظالم آدملر الندەنه صورتله كوستره بیلمش اولدیغنی اكلامق مراد بیورلور ایسه اشاغیكی بند مخصوصمز دقتله مطالعه بیورلسون ٠

❁ مبحث ❁

– ٤ –

(شریعت صحیحهٔ مسیحیه دن نه قدر چوق بر شی
(نه قدر زمان و نه صورتله باقی قاله بیلدی)

انجیللرك تواریخله متفقاً خبر ویردكلر

بنه وطبیعت مصلحتنك دخی تصدیق ایلمد .
یکانه کوره حضرت مسیح یهودی ملتندن
ویهودی اوله‌رق طوغمش . سنت اولمش .
شریعت موسوبه‌نك تعیین ایلدیکی بیر املرك
وسائر آیینلرك جمله سنی اجرا ایتمش . حتی
قدس شریفده مسیحدن صکره جمعیت
نصارایه امامت ایدن اون بش نفر امامك دخی
هپسی سنتلی بولنمش ایدی . شمدی نصارانك
اصلا رد ایده میه‌رك قبول ایده جکاری بر
برهان دخی شودرکه پطرس کبی کلیسانك
تمللرندن عد اولنان سن پولوس شاکردی
بولنان تیموته‌یی سنت ایلمشدر . حتی سن
پولوس روما اولره اولان رساله سنك ایکنجی
بابنده یکرمی بشنجی آیتندن اشاغی
ختانك لزومنی دخی اعتراف وتأیید ایلمشدر

بو بابده ایلك فقره اوله‌رق قارئین کرامك نظر
اطلاعلرینه شو سنت مسئله‌سنی عرض ایدیشمز
خرستیانلغك ایلك اساسی (عیسانك دخی
دیمش اولدیغی وجهله واقعا شریعت موسویه
اوزرینه قورلدیغنی کوسترمك ایچوندر .
حتی سن پولوس قدس شریفده ایکن عیسا
المش اولدیغی درس اوزرینه شریعت
موسویه‌نی یقه‌جغنه دائر علمای یهودایله بر
معارضه چیقارمش وایش بو درجه‌یه وارمك
استعدادینی المش اولمسیله حواریلردن
یعقوب پولوسی تکدیر ایدرك بو کناهدن
تطهر ایتمك ایچون پولوسه باشنی تراشله دیکر
درت نفر یهودی ایله برابر بیت الله ایچنده
شریعت موسویه موجبنجه توبه واستغفار
ایتمسنی وبو توبه ایله شریعتی اخلال ایتمدیکنی

طاله کوستر مسنی امر ایلدی و انجیلده اعمال رسلك یکرمی برنجی بابنده کوستردیکی وجهله پولوس بخو بو امر موجبنجه حرکت ایده رك شریعت موسویه خلافنده بلا اختیار برکونه حرکتی وقوعبولوب ده کناهکار اولمش ایسه اوعیبدن تطهیر ایلدیکنی طاله کوستردی !

ایشته بو برهان قاطع دخی اثبات ایدرکه مسیحك قویدیغی شریعت ینه یهودیلك اوله جقدر .

روما تاریخلری میلاددن یوزلرجه سنه صکره یه قدر ه خرستیان ه لفظنی تلفظ بیله ایتمامشلردر . لکن خرستیانلق علیهنه شدتله قیام ایدن بعض ارباب غرضك دیدیکی کبی بو حال اوعصرده خرستیانلغك کرچکدن

وجودی اولمامسندن نشأت ایتمامشدر . بلکه
خرستیانلغک یهودیلکدن اصلا فرق ایدلمامکده بولنمسندن نشأت ایلدیکی کون کبی
آشکاردر .

الحاصل تا انطاکیه شهرنده مسیحیلره
« خرستیان » اسمی و یریلنجه‌یه قدر
مسیحیلک یهودی دینی ایچنده صورت
تشکلنی بوقاروده محل مخصوصنده خبر
و یرمش اولدیغمز یدی سکز مذاهب حکمیه‌یه
علاوه اولنمش بر مذهب حکمی اوالقدنبشقه
بر نظرله کورلمامشیدی . لکن بو مذهبک
ایچنده شریعت صحیحهٔ مسیحیه‌دن برچوق
حکملر وار ایدی . لحم خنزیر وسائر بعض
لحوم ممنوعه‌نک اکلی حرام ایدی . شرابک
دخی حرام اولمسی حقنده احکام قویه

وارد . زیرا عیسانك صوك كیجه حوا-
ریلرله برابر طعام ایلدیكی زمان بركاسه‌یی
نوش ایلدیكی انجیللرده روایت اولنمش
ایسه‌ده اوظرفك مظروفی ذكر ایدلمامش
ومسیحك « بن تایوم آخرده (شراب كو-
ثری ایچنجه‌یه‌قدر) اصمه‌نك محصولنی ایچمیه‌
جكم » دیدیكنی دخی انجیل صاحبی قید
ایلمشدر . بوكاضمیمۂ « تأسیسات مسیحیه »
سرلوحه‌سیله الده بولنوب انجیللر مثللو
مؤلفی معلوم اوله‌میه‌جق قدر اسكی بولنان
كتابك اون‌بشنجی جزؤ بنك یدنجی بابنده
بیان اولندیغنه كوره نصرانیتك بوایلك
دورنده میخانه‌جیلره اشقیای امت نظر یله
باقوب حتی انلرك فقرای نصارایه صرف
ایدلمك اوزره‌ویردكلری صدقه‌لری دخی قبول

تمزلو بناء عليه مسيحيلر شراب خمره ميل ایتمد .
ئاری کبی بو اخذ اعطایه دخی اصلا رغبت
وستر مزلر ایدی . حتی قانتو تاریخ عمو .
میسنك بشنجی جلدینك یدنجی بابنده کور .
له جکی وجهله قدمده حوار یوندن کوچك
بجی نه شراب نه ده سائر مسکرات ایچما .
مشدر . ینه کتاب مذکورك اون بشنجی
جزؤ ینك برنجی بابنده خبرو یرلدیکی
وجهله پاپاسلر ایچون تزوج وتأهل قطعا
ممنوع اولمیوب حتی بر زوجه ایله اکتفایه
انجق پاپاسلر مجبور اولدیغی بیان ایدلمسندن
اکلاشلدیغنه کوره نصرانیتك شو ایلك
دورنده مسیحیلر ایچون تعدد زوجات دخی
مباح ایدی .

ذاتاً شریعت موسویه دن عبارت اولد.

یعنی حکایه و اثبات ایلدکدن صکره شو
عرض ایلدیکمز دلائل سائره به احتیاج ایله
قالمیه جغی بدیهی ایسه‌ده مادام که الده
مسئله‌یی مفرداتنه قدر اثبات ایتمکه برهانلر
واردر وار اولاندن استفاده‌یی قاچرمامق
اوزره بوقدرجق مفرداته کیریشمکده بر بأس
کورمه‌دك .

حکیم افلاطون آلهه‌نك بر طاقم اصنامه عبادت‌کار عاقل اولدیغنه و خالق سموات
وزمین اولان حق جل وعلا انجق عبادته
لایق وسزا ایدوکنه دائر آچمش اولدیغی
مذهب الهی خرستیانلغك اشبو ایلك دوره
رنده یونانستان و مصر و رومامده بیاغی
رواج بولوب بت پرستلکك قونی قرلمغه
باشلامش اولدیغی و خرستیانلق ایده‌شمدی

ندیغی کبی بابا اوغـل وروح القدسدن
بارت اوچ الله توصیه ایتمیوب بحث مخصو.
نده اطرافیله و براهین لازمه سیله محاکمه
اثبات اولنه جغی وجهله الله واحده ایمانی
صیه ایلمدیکی مناسبتیله برنجی مسیحیلر
لاطونیلر ایله فکراً اشتراك ایتمشلر وشومنا .
ـبتله مصر و یونانستان وروما یه انتشار
ده بلرك اکرچه حالا یهودیلکدن آیریله .
امقده ایسه لرده شوقدر جق وارکه مصری
یونانی رومیلردن بك آز کیمسه لری یهودی
ولانلره اسان تاریخنده « یهود یونانی »
یهـود رومی » و « مصری » تسمیـه
ولنور . اوزمانلردن بوسوی ایچنده تشکل
ن مذاهب حکمیه اربابی مطلقا کندی جهیتلری
ائره سی داخلنـده براخوت پیـدا ایتمکده

وافرادی بر برینه قرنداشجه‌سنه معامله ایلکد
بولندقلری کبی مسیحیلر جمیتی دخی بو یا
براخـوت تشـکیل ایلمشلردر . بونی قی
ایتمکدن مرادمز پاپاسلر جهلای نصارای
انسانلر میاننده ایلك دفعه اوله‌رق اخوت
متقابله‌یی دین نصارا قویمش اولدیغنـدر
بحثله اغفال ایتمکده و بو یالانی اسلام علیهن
نشر ایلدکاری تهاتده دخی اورته‌یه قو یمقد
بولنملرندن بونك دخی یالان اولدیغنی اثبات
ایتمکدر . بو یله بر اخوت مذاهب حکمیه
نك جمله‌سنده اولـدیغی کبی افلاطونیلرد
جمله‌دن دها قوتلی اولدیغی وحتی بو یله ب
اخوتك عن اصل افلاطون طرفندن وضع
ایدلدیگی مسـالك ومذاهب حکمـایه اد
وقوفی اولانلر عندنده مسلمدر . حالبـوک

ثر برچوق مدققلرله برابر وولترك دخی
تقادینه کوره مصر و یونانستان وروما
لاطونیلری مذهب جدید مسیحی یه
ر دکدن صکره کندیلری بتون بتون
ودیلکه قایدیرمیوب بلکه او مذهبی
فلاطونیلکه صوقغه موفق اولمشلردر •
تی مسیحك بو برنجی دورنده جمعیتك
یاستنده بولنان ذاتلرك هب مذاهب
فلاطون اربابندن اولدقلری دخی متفق
علیهدر •

ایمدی هرحالده افلاطونیلکدن کلمش
ولان براخوت جمعیت جدیدهٔ مسیحیه‌ار.
ابنی یکدیکرینه ربط ایتمش اولدیغندن بونلر
بالکز عیالدن بشقه شیلره اشتراك ایله یاشا.
یوب فقرای اطفالی وطول قالان قاریلری

صيانت وانفاق ايدرلر ايدی . لكن ينه تكر
ايده لم كه حالا يهوديلردن آيرلميوب چو
هنوز بت پرست بولنان روماده يوديلرسـ
بسنجه اجرای آيين ايلدكلرندن بو مساعد
دن بالاستفاده مسيحيلر دخی دائما يهود
حورالرينه دوام ايدرلر واوراده قربانلري
عرض ايتمك وسائر شريعت موسويه نك ا
ايلديكی عبادتلري ايتمك ايله مشغول اولور
ايدی .

بورايه قدر ايتديكمز حكايه دن اكلاشل
يقنه كوره ديانت موسويه دن مذه
مسيحی دائره سنده بولنانلر هيچ بر كو
اذا وجفا چكمكسزن و هيچ برفرد ديكر
اوزر ينه تفوق داعيه سنده بولنمقسزن بنجه
سی كمال مساواتله قرنداش كبی ياشامق

ر كه ايشته بو صورت تعيش عندالعقلا
مذهب صحيح عيسوى اولمق اوزره
ايدلمكده در • واقعا برارەلق شومدا
قطعيه يه و بو اخوت اساسيه يه براز
كلوركبى اولدى • شو يله كه (دولتلرك
ز بفانه اوله رق و بر ديكى معلومات قبول
ز ايسه قانتولك تاريخ عموميسنده
نجى جلدينك يدنجى بابنده كمال ادبله وير
خبردن ا كلاشيله جغنه كوره) جمله سى
اورته يه قويه رق مساواة بالتقسيم
قرنداشندن دها ايى ياشامقده ايكن برارالق
طوغمه قويه يهودى اولان طوللقار يلر
يونانى اولان يعنى يونانى ايكن مذهب
دىٔ مسيحى يه كيرن طوللر اوزرينه
يح اولنه رق انلره دها زياده جه حصه

و برلكده باشلامسیله بوحال جمعیت میانند
قال و قیلی موجب اولمش ایدی . فقط جمعیتل
رأی عمومیسیله درحال یدی نفر ه ذیاقر
انتخاب اولنه رق بونلر توزیع معیشانه مأمو
ایدلدیلر وایشته بوزمانه قدر کندیلرنج
هیچ برحکومت طانیمیان افراد جمعیت بویدی
نفر دیاقرلك حکومتی التنه کیردیلر . اند
صکره ایسه جمعیت ایچنده بوکبی دکل ده
بیوك منازعات اکسیك اولمدیغی کبی مذهبل
شو صفوت اصلیه‌سی دخی بوزوله رق
ایسه یواش یواش خرستیانلغك شریعت
موسویه دن یعنی حق اولان دین مسیحد
آیریلوب بالتدریج باشلی باشنه بردین تشکل
ایتمسی یعنی نصرانیتك حقانیتدن چیقوب
علمای اسلامك دعواسی وجمله منحرف

طل ردين اولمق اوزره ميدانه چيقمسنى
اج ايلمشدر . بوحقيقتى كورمك ايچون
به نه كبى اختلافات كيرمش اولديغنى
مترمك لازم كلور ايسه ده خرستيا .
لك تأييد اساسنه اون ايكى حواريلردن
زياده پولوس خدمت ايتمش وجانبـو كه
اختلاف ومنازعاتك كافه سى انك يوزندن
يقمش اولمسيله الك اول انك نصل برآدم
لديغنى كورمك لازم كلمشدر .

❋ مبحث ❋

ـ ٥ ـ

(سن پولوس)

بوذات تارس شهرنده طوغوب انجيلده
مدرج اولان رساله لرنده كنديسنك روما
عهٔ ممتازه سندن بولنديغنى درميانله افتخار

انكده ايسه‌ده اليوم بو افتخار مدققلر ميانـ
بر بيوك منازعه‌يه سبب اولمشـدر . ز
آثار عتيقه ايله اشتغال ايدن مدققلر براهـ
قاطعه ايله اثبات ايدرلركه تارس شهرى بو
سدن تمام بر عصر صكره روماليلر طرفند
ضبط اولنه‌رق اندن صكره شهر مذكور اهـ
اليسى روما تبعهٔ ممتازه‌سندن عد اولنمشدر
واقعا ارباب مطالعه‌دن بعضيلرى شمد
بولسك روما تبعهٔ ممتازه‌سندن اولوب اولـ
يعنى بحثنده سوزى اوزاتمقده اولديغمـ
صقيله‌جقلر ايسه‌ده بو بحث من جهة اخر
بك مهمـدر . زيرا ايلروده انجيـللر
واعمال رسل ورسائل حواريون اوله‌ر
اورته‌ده بولنان شيلرك جمله‌سى صـكره‌د
دوزمه اويدرمه اولدقلرينى اثبات امر

و برهانك بزه بك چوق ياردمى اوله جقدر •
ذاتاً شمديه قدر انجيل وسائره دن ايتديكمز
ستشهادلر انلرله اثبات ايده جكمز مسائلى
سلمين ارباب مطالعه يه قبول ايتديرمك
يچون اولميوب نصارايى الزام ايچون
ولدانغى دركاردر • چونكه مسلمين ارباب
طالعه انلرى ذاتاً قبول ايتمزلر •

كنديسندن يوزسنه صكره مملكتى
وما مملكتنه الحاق ايتمسندن طولايى
كندى نامنه اسناد ايديلان رسائلده رومالو
ولمغله افتخار ايدن پولوس جنابلرى اوزمان
هوديلرك الك بيوك علماى شرعيه سندن
عدود اولان جالين نامكسنه دن تلمذ ايدرك
ريعت موسويه احكامنى اوكرنمشدر •
كن كنديسى خواجه سنك قزينى المق

سوداسنه دوشوب حالبوکه لوسـيه‌دن نا
مؤلفك (فيلوبازی محاورهسی) سرلوحه‌لی
اثرنده بيان ايدلديكنه وانجيلك رسوللرك
اعمالی قسمنـده دخی بعض بعض اشـارت
قلنديغنه كوره پولوس جنابلری قوجه‌باشلی
دكل‌وچاتق ودوشوكـ قاشلی وقرغه‌برونلی
وقيصه‌بويلی‌وغايت شيشمان واكری‌بجاقلی
برشی اولمسيله قز كنـديسنی بكنمديكندن
و بناء عليه خواجه‌سی دخی ممانعت ايتد
يكندن اوزمانه‌قدر (صول) تسميه اولنان
پولوس جنابلری يالكز اسمنی دكل دينني
دخی تبديل ايتمش واول كوسكونلكله كوي
خواجه‌سندن انتقام المق ايچون جهت
مسيحيه‌يه دخالت ايلمشدر ٠

حضرت عيسايه ايديلان اذار جفال

ثناسنده پولوس دخی دیانت مسیحیه یی قلع
ومحو ایتمك خصوصنده خواجه سی بولنان
جمالین ایله هم فکر وهم حرکت اولوب حتی
قانتو تاریخ عمومیسنك بشنجی جلدینك
١٢٣ نومرولی صحیفه سنده حکایه ایلدیکی
وجهله انتخاب اولنان یدی دیاقرلردن اتیه ن
حضرت مسیحك توراتلرده کله جکی اشارت
اولنان اصل مسیح اولدیغنی وقعهٔ صلیبدن
برازصکره بعض دورلرده اثباته قالقشمسی
اوزرینه یهودی علماسی او بیچاره یی سوروب
کلیه رك انواع اذا وجفا ورذالتله اعدام
ایلدکلری اثناده پولوس دخی ارباب طغیانك
ایچنده وانلرك حرکتنده مشترك ایمش ٠
انسیقلوپدینك حواریلر بحثنده دخی بو مسئله
بویله جه اعتراف ایدلمشدر ٠

ايمدى عن اصل خرستيانلغك بودرجه
دشمنى اولوب بوعداوت ايسه محضا خوا.
جه سنك غيرتندن نشأ ايدن پولوس
جنابلرى مجرد معلمنك قزينى الهمديغندن
طولايى كو يا معلمنى تذليل ايچون رغماً
خرستيان اولمش بولنديغى نظر تاريخله هر
زمان بداهةً كورلديكى حالده نصارا بو
مسئله يى برصورتله تأويل ايتمكده درلركه
انسان انى كوروب متحيراولمامق ممكن
دكلدر . بركون اوكلـه وقتى حيوانله
كيدر ايكن شمشكلردن دها پارلاق اولان
برنور كنديسنى استيلا ايدرك حيواندن
ييقلمش واوارالقَ كنديسنك يهوديلك اسميله
ه صول ! صول ! نيچون بكا بواذارى
ايديورسك ؟ ه ديه قولاغنه برندا كلمش ده

انك اوزرينه تبديل مذهب ايتمش ايمش!

عجبا خرستيانلرده بر آدم عاقل اولوب ده بوكا اينانه بيلمك ممكنميدر ؟ مادامكه خرستيانلرك عيساسى پولوسى خرستيانلره اذا وجفادن منع ايده جك ايدى نيچون ده‌ا آتيه‌نى اولدرمه‌دن اول منع ايتمدى ؟

حالبوكه پولوسك نه‌قدر بيوك بر طارغلق ونه‌قدر شدتلى بر غضبله تبديل مذهب ايتمش واوزمانه‌قدر هرحالده يهوديلكدن عبارت اولمق اوزره كوريلان وعيسانك اهلى دخى اندن عبارت اولان مسيحيلكى يهوديلكدن آيرمق ايچون نه بيوك جرأت كوسترمش اولديغنى مورخ قانتونك — هم ده عيسانك الوهيتنه ايمان ايتمك درجه‌سنده قوتلى خرستيان اولان مورخ قانتونك —

بشنجی جلدینك سالف الذکر ١٢٣ صحیفه سنده‌کی شو فقره‌نك مطالعه‌سندن اکلارسکز:

« انجیله ایمان ایلدکدن صکره الڭ غیرتلی منادیسی کندیسی اولدی . حالبوکه اوّلجه الڭ وحشی الڭ غدار دشمنی کندیسی ایدی . انك رسائلی دیانت نصرانیه‌یی بسط ایلدی . (یعنی یایدی اچدی شرح ایتدی دیمك) ناصریلری (یعنی خرستیانلری دیمك . زیرا اوزمان هنوز انلره ناصری دیرلر ایدی) حوراییه ربط ایدن روابط دینیه‌یی قردی کچوردی ! . . . . . و ناصریلر برملتك کسوراتی ایکن انلری طوپلایوب باشلی باشنه مستقل برکلیسا یاپدی . اول خرستیانلغی که یالکز برملته و برمحل معینه مخصوص دکلدر . »

بو فقره دقتله مطالعه بیورلدی یا؟ ایشته
[بو]ورخ قانتـو حتی [بر] خرستیان مورخی
[او]لدیغی حالده خرستیانلق عیسانك دخی
[د]ینیدیکی وجهله یهودیلکـه مربوط دکل
بلکه یهودیلکدن عبارت ایکن انی چاتر
چاتر آیروب [بر] بشقه ومستقل کلیسا حالنـه
قویان پولوس جنابلریدر . بو عزم و جرأتك
هپ کندی خواجـه سی جانبنـه اولان
حدت و شدتندن ایلرویه کلهجکنی خاطردن
چیقارماملیدر . قانتـونك بو قارودهذکر
ایلدیکمز فقره سی پولوسك تمام اجراآتنك
[بر] فهرست اجمالیسی دیمکدر . بوندن صکره
[بر] ازده اجراآت مذکوره یی بسط و شرح
ایدهلم . کورهلم که پولوس بو درجه موفقیتلره
نه صورتله و نه سعی و غیرتله موفق اولمشدر :

تفصیل کیفیت انجیللك رسوللرك عمالی
قسمنده که ـ سن پولوسك تاریخی دیه‌کدر ـ
کوریله‌جکی وآنسیقلوپدیه ینه او قسم شو
صورتله اجمال ایلدیکی اوزره پولوس
مسیحیتی قبول ایلدکدن صکره یونانستان
وسائر بعض طرفلری طولاشه‌رق وفقط هر
یرده دوکوله‌رك صوکوله‌رك قوغیله‌رق
قدس شریفه کلدکده بحر دیهودیلك علیهنه
اولان شدتنك ایجابیله بعض یبانجیلری
معبده صوقش وانلرله برابر طاقم مستهزیانه
حرکتلره قیام ایلمش اولدیغندن یهودیلر
آیاقلنه‌رق کندیسنی حکومته تسلیم ایلمشلر
ایدی . اوراده باشی صققسیله ایتدیکی
حقارتلری انکار ایلمش وحتی بوندن
مقدم دخی بیان اولندیغی وجهله

ایتدیکی کناهلردن تطهیره قدر تنزل ایتمش ایدیسه‌ده یهودیلرله آره‌سنی بولمق محـال بولندیغنی قدسده بولنان روما محافظی کو . رنجه کندیسنی تحت الحفظ فقط هیچ برکونه اشکنجه ایتمدن رومایه سوق ایتمشدر .

پولوس رومادہ کوز حبسنده بولنور ایدی . انجق اطراف واکنـافه رسـاله‌لر یازمقدن ممنوع دکل ایدی . رسائلنك همان کافه‌سنی اوراده یازمشـدر . بوذات یهو . دیلکه کوستریلمش اولدیغنی بوقارودن برو حکایه ایلدیکمز خصومتدن ماعدا جمعیت نصارانك الت اوست ایدرجه‌سنه قارشدیر . مقسز بن کندی خلیا ایتدیکی کلیسایی قوره . مامشـدر . بوقار یشقـلق الك اول پطرس و یعقوب و یوحنا نام حواریلرله چیقار .

دیگی معارضه‌دن باشلادی .

خاطردن چیقمامشدر که پطرسك خر-
ستیان کلیساسنك تملی عد اولنمسی یالکز
عیسانك « سن بر طاشسك که کلیسامی سنك
اوزر یکه قوره‌جغم ! » دیمش اولمسنك مروی
بولنمسندن نشأت ایدوب هم ده بونشأتك
موردی دخی – ایلروده ایضاحات و تفصیلات
لازمه‌سی کله‌جکی وجهله – عصراً بعد
عصر رومانك عموم خرستیانلق عالمی
ایچون بر پایتخت روحانی و جسمانی و پاپالرك
دخی عموم خرستیانلر اوزرینه حکمدار
روحانی و جسمانی اولدیغی زمان مجرد عن
اصل پطرسك روما برنجی امامی طانمش
اولمسندن عبارتدر . حالبوکه پطرسك رومایه
کیتمسی بیله نه انجیل نه‌ده تاریخله اثبات

اولنمه‌یور یا؟ بوده بشقه بر بالاندر .
هر نه حال ایسه پولوس پطرسک وسائر
حواریلرک جمعیت نصارا اوزرنده آز چوق
نفوذ گوسترمه‌سنی کندیسنک مستقل بر کلیسا
تشکیل ایتمکدن عبارت اولان املنه معارض
گوره‌رک بونلری چوروتمک یولنی ارامغه
باشلادی . ارادیغنی بولقده صعوبت
چکمدی . زیرا پولوسک غلاطیه‌لولره
یازمش اولدیغی رساله‌ٔ اولاسنده ذکر
ایلدیکی وجهله پطرس شریعت موسویه
وشیموبه‌نک احکامنی یالکز یهودیلرله برابر
بولندیغی زمان طوتوب ملل سائره‌دن مذهب
مسیحی یه کیرنلرله برلکده بولندیغی زمان حکم
شریعته اصلا اعتبار ایتمدیکندن و حرام اولان
لحم خنزیر وسائر طعام ممنوعه‌یی ییمک وسائر

احکام معنویه‌نك خلافنده بولندق کبی
حاللری کورلدیکندن پولوس بونلری فرصت
اتخاذیله ـ باب مذکورده کندی اقراری
موجبنجه ـ اول ازارلنمغه مستحق اولان
پطرسك قباحتنی یوزینه اورمش ایدی ・
ایشته بوصورتله باشلایان منازعه ومعارضه
جمعیت مسیحیه‌نك تفرقنه سبب اولدیغی کبی
ایلروده صورت اصلیهٔ حقیقیه‌سندن
چیقمسنك باشلانغجی دخی اولمشدر ・

واقعا کلیسا اولیاسندن سن ژروم
واضع دین اولان بوایکی ذاتك یعنی پطرس
ایله پولوسك بوصورتله معارضه‌سنی لایق
کورمك ایستمیه‌رك بونی جعلی برمعارضه
اولمق اوزره حکم ایتمش و « بوایکی ذات
معزز بربریله غوغا ایتمامشلردر ・ بربرینك

بلکه بر یسی یعنی پطرس یهودیلره و پولوس یونانیلره نشر آیین ایلدکلرندن ایکی اووقات مشتریلرینه کندیلرینی بکندیرمك ایچون بحثه شدت ویردکلری کبی بونلر دخی کندی طرفدارلرینه کندیلرینی بکندیرمك ایچون بویله برمعارضهٔ جعلیه آچمشلردر « دیه « برنجی اوملی » نام اثرینك اوچنجی جلدنده اوزون اوزادی یه تأویلات غیرمقبوله یه قیام ایلمش ایسه ده کلیسا اولیاسندن سنت اوکستن نام دیکر بریسی ژرومه اولان رساله سنده بوتأویلاتی قبول ایده میه رك « تأسف ایدرمکه ژروم قدر بیوك برآدم یالانه حمایه سنی دریغ ایتمسون ! « دیه ژرومی تعییب ایلمشدر .

هیچ پولوس ایله پطرس یعنی خر .

اغراض بی ادبانه سنی اورته یه قویمامشلردر •
حتیالمق دینك بو ایکی تملی ارهسنده کی محا.
ربه یه نصل جهلی دیه حکم اولنه بیلور که
بونلر شو منازعه ده ارتق روما ایمپراطوربنی
دلکیر ایده جك درجه یه وارهرق حریف
نهایت ایکیسنی دخی حاچه کروب اولدور.
مش اولدیغنی دخی بنه کلیسا کتابلری
روایت ایدوب طوریورلر •

اراپه منازعات مذکورهنك کیرمسی
وسرآمدان نصارادن بعضیسنك برطرفی
و بعضیسنك طرف اخری طوتمسی نصرا.
نیتك اتحاد اصلیسنی اخلال ایدرك صکره کی
اباطیلك قپوسنی آچمشدر که بو کیفیت دخی
بروجه آتی کوریله جکدر •

﴿ مبحث ﴾

— ٦ —

(دين نصارانك فرق ضالهٔ باطله‌يه)

(انقسامى)

بوقارى بابده اعطا ايتمش اولديغمز معلومات مسيحيتك ايلك عصر ميلادينك نصف اولنده اولان احوالى اولوب بومدت ايچنده مذهب جديد مسيحيتك يهوديلكدن آيرلديغنى مطلقا خاطردن چيقارمامق لازمدر. واقعا پطرس ايله پولوسك روما ايمپراطورى طرفندن اعدام ايدلمسى كيفيتى خرستيانلغك رازدها اشاعه‌سنه ياردم ايده‌جك موادن اولديغى ظن اولنور ايسه‌ده بونلر خرستيانلق نامنه اعدام ايدلميوب ينه يهوديلك نام عموميسى آلتنده بولندقلرى حالده اعدام

ایدلمش اولدقلرندن بو وقعه دخی رومالولره دنیاده خرستیانلق نامنه بردین اولدیغنی اوکرتهمامشدر ·

برنجی عصرك نصف اخیری ایچنده خرستیانلر کندیلرینی یهودیلکدن یواش یواش آییروب عصر مذکورك نهایتنده طوغری بتون بتون آیرلدقلری وتعبیراخرله ارتق شریعت موسویهنك امر ایلدیکی قربانلری کسمیان اورجلری طوتمیان ومنهیاتدن توقی ایتمیان و بالخصوص یهودیلرك مسیح صحیح اولمق اوزره قبول ایتمیوب رد ایلدکلری برذاتی مسیح صحیح اولدقدن فضله انسانیتك اوسط طرفندهواقع بوطبقهٔعالیهیه چیقارمق ایستیان برطاقم کفرهلی یهودیلر بتون بتون کندی مذهبلرینك خارجنده

طوتدقلری حالده دخی روماولر خرستیانلغی
برمذهب مخصوص ومستقل اولمق اوزره
طانیامشلردر . واقعا اوائل روما حکومتی
یهودیلرك التماسی اوزرینه خرستیانلری
قهرایتمکه باشلامش ایدیسه ده « خرستیان »
نامنی الدقلری وصکره اولدیغی کبی رومانك
دین قدیم باطلنی طانیدقلری ایچون دکل
بلکه روما حکومتی عندنده مستقل بردین
طانمش وهروجهله محافظه سنه حکومت
طرفندن یاردم ایدلمکده بولنمش اولان بردینك
کفره سنی تأدیب مقصدیله قهر ایدلمك بولنه
کیدلمشدر .

کلیسا تاریخنك برنجی شهیدلردن عدایلدی.
کاری وباخصوص شهدای سائره دن دها
بیوك طوته رق صورت شهادتنی حکایه ایله

بیچاره جهلا بی آغلاتدقلری ذات انیاس اولوب باقکز کلیسا تاریخنك دخی رد ایده مدیکی وجهله تواریخ سائره صورت شهادتنی نصل حکایه ایدیور :

« انیاسك شهادتی تراژان کبی حلم وسکونت و فرط شفقت و مرحمتله شهرتشعار اولان بر ایمپراطور زماننده وقوعبولمسی فوق العاده تعجبی موجب اولمقده در . اورته ده هیچ برسببی هیچ برموجبی اولمدیغی حالده تراژان آسیاده ایکن بردن بره عزیز انیاسك اعدامنی امر ایلدی . هم ده اویله اولور اولمز اعدام دکل . رومایه کوندروب وحشی حیوانلرك بسلندیکی بره برافیله رق انلرك پنجهٔ دندانده پاره لنمك صورتیله اعدامکه ایشته عالمی اغلاتان برده بوراسیدر . فقط

انیاس رومایه کیررایکن رومادهٔ موجود
اولان مسیحیلرک کندیسنی استقبال ایتملر ینه
و حالنه یانوب یاقلملر ینه اصلا ممانعت اولنمدی
بو ایسه اثبات ایدرکه انیاسک شهادتی خر•
ستیانلق ایچون اولمامیلیدر •زیرا خرستیانلق
ایچون اوله جق اولسه اندن ماعدا خرستیا•
نلرکده اعدامی و یاتنکیلی و هیچ اولمز ایسه
استقبال رسمنک منعی لازم کلورایدی •
احتمالکه سیاسی برسبب انیاسی شهید ایتدیر
مشدر • احتمالکه یهودیلرک براغواسنه
قربان اولمشدر سنه ١٠٧ میلادایدی ••
تاریخک شو محاکمه سی پک بجادر •
زیرا کندی دینلرینک علیهنه آچیقدن آچیغه
قیامه جسارت المغه باشلایان خرستیانلر
حقنده یهودیلرک بو بوالده حرکتلری یالکز
بوندن ده عبارت دکل ایدی •

شو تفصيلاتدن اكلاشلديغنه كوره
ميلادك ايلك عصري ايچنده روماولو
خرستيانلغك وجودينى برحكم واهميتمله
بيلمزلر ايدى . واقعا كليسا تاريخى ميلادك
٩٥ سنه‌سنده ايمپرا طوردوميسيه‌نك رومادە
خرستيانلغى ترقيدن منع ايچون برچوق
خرستيانلرك قانني دوكديكنى و بونكله برابر
جناب مسيح كليساسنى ينه محافظه ايلديكنى
يازار ايسه‌ده اوزمان هنوز رومادە كليسا
دينله جك كليسا اولميوب باخصوص دو.
ميسيه‌نك بو حركتى محضا روما حكومتى
عليهنه ايديلان بر حركتى منع ايچون اولدى.
يعنى تواريخ عموميه اعتراف ايديورلر .
حتى مورخ قانتو بشنجى جلدك ١٧٤
صحيفه سنده اوزمان اعدام اولنان آدملر

ایچنده فلاویوس قلەمانس کبی ایمپراطورک یقین اقرباسندن آدملر دخی بولندیغنی اعتراف ایدیور .

ایلك عصر میلادیده خرستیانلغك بو درجه برحال تنکرده بولنمسی یهودیلرله برابر بچندکاری مدت مسیحیلر انلرك عبادتخانه‌لرنده اجرای آیین ایلدکاری کبی یهودیلرله بوزوشوب آیرلدقدن صکره دخی انلرك شریله بر بلایه اوغرامامق ایچون سرلرینی بغایت صاقلامەلرندن نشأت ایتمشدر . بعض یرلرنده کائن مخزنلرده و بعض کیمسه‌لرك خانه‌سنده عقد انجمن مشورت و دیانتله خلاصهٔ عقیده‌لرینی — شمدیکی بکتاشی و فارماسون اسرا‌ری کبی — کتم ایدرلر ایدی . اما بو کتم اسراری دخی انلر ایجاد ایتمدیلر . او زمانه قدر

مذاهب حکمیه‌نك جمله‌سنده بو عادت موجود اولوب حتی افلاطونیلرده دخی بو کارمایت ایدلدیککندن مسیحیلر کتم اسرار قضیه‌سنی انلردن اوکرنمشلردر .

انجق ظاهراً کندیلرینی هرکسدن صاقلادقلری وایشـلك اچ یوزندن یهودیلرله منازعه‌یی آزدیره‌رق اول ملتك پك بیوك بر عداوتنه میدان اوقودقلری شو مدت ظرفنده مسیحیلر کندی بینلرنده دخی ـ پطرس و پولوسلك اچـدیغی منـازعانك بقیـه‌سی اولمق اوزره ـ برطاقم منازعه‌لر چیقاره‌رق و بو منازعه‌لر اوزرنده مدت مدیده دوام و عناد کوستره‌رك نهایت خرستیانلغی ـ هر بری باللی باشلی بر مذهب اولمق اوزره ـ نیوستیق وابیونیت و نصرانی وقار پوقراتیه‌ن و باز.

يليديه‌ن و والانتينيه‌ن ومارسيونيت وسا.
بلليه‌ن و مونتانيست مذهبلری کبی اللی درت
مذهبه اروب بونلرك دخی هر بری بر
طاقم شعبه‌لره تقسیم درجه‌سنه واردیلر .
بو اختلاف وانقسام وقوعه کلدیکی
زمان شمدی متداول اولان انجیللر وزسائل
رسل وارمی ایدی یوقمی ایدی؟ بوراسی
ارباب تحقیق عندنده منازع فیه اولوب
شوقدر وار که ایلروده بری کلنجه محاکمه
ایدیله‌جکی وجهله نه قدر انجیل فلان وار
ایسه هپ بو ایلك عصرك اواخریله ایکنجی
عصر ابچنده یازلمش اولدیغنه یقین حاصل
ایدلمکده‌در . لکن انجیللرك یالکز درت
انجیل اولمق اوزره یازلدقلرینه یقین حاصل
ایدلیوب هر مذهب اربابنك کندیسنه

مخصوص بر انجیل یازمسیله میدانه باشلوجه
اللی درت دانه انجیل چیقمشدر ٠

(شو حقیقت کون کبی میدانده ایکن
نصارانک حالا کندی کتابلری تحریف
اولندیغنه دائر علمای اهل اسلام طرفندن
ایدیلان ادعایی رده جالشملری جای تعجبدر ٠
انجق ظن ایدرزکه علمای اهل اسلام کتاب
نصارانک تحریف ایدلدیکنی ادعا ایتدکله
بنه نزاکت کوسترمشلردر ٠ اکر نصارانک
هیچ کتابی اولمدیغنی وجمله‌سی صکره‌دن
اویدرمه‌شیلر اولدیغنی هپسی بربرینی ناقض
بناءعلیه هپسی یاکلش ایدوکنی دعوا ایتمش
اولسه‌لر عجبا خرستیانلرنه جواب بوله‌جقلر؟
خوش بودعوایی ایده‌جکز یا؟ لکن هنوز
بودعوانک بری بوراسی دکلدر ٠ بز بوراده

یالکز دیانت نصارانك خلاصهٔ تاریخ
تأسس و انتشاریله اشتغال ایتمکده یز
وایده جکز)

دیانت نصارانك بر منوال محرر اللی درت
فرقه یه آیرلمش اولدیغنی حاشا اسلامك درت
مذهبه آیرلمش اولمسنه قیاس ایتمك بیوك
بر خطادر . مذاهب اربعهٔ اسلامیه دن
بریسنك دیکرندن عادتا هیچ فرقی اولدیغی
ارباب کلامه معلومدر . حتی فرق خر .
ستیانیه یی اهل سنت ایله شیعه اراسنده کی
اختلافه بیله قیاس ایتمك خطادر . چونکه
شیعه ایله اهل سنت اراسنده کی منازعه
یالکز محبت آل بیت دعواسنده افراطدن
عبارت اولوب یوقسه ایکی طرف دخی
قرآن کریمه علی حاله اعتبار و ایمان ایتمکده

اولدقلری ده معلومدر . فرق نصارانی طایفه‌ی ایچون ایشی شو صورتله طوتملیدر: برکره بو قاروده حکایه ایلدیکی وجهله دها حواریلر شریعت حقیقیهٔ عیسویه خلافنده لحوم ممنوعه‌یی اکل ایتمک کبی احوالدن باشلایه‌رق آزوقت ایچنده شریعت حقیقیهٔ مسیحیه‌یی تماميله تقلیب ایلمشلر ایدی . اما بو تقلیب و تحریف ضروری الوقوع برشی ایدی . چونکه عروج مسیحدن صکره انك شریعتنی اقامه ایده‌جك نه مادی نه معنوی هیچ برقوت قالمدیغندن یعنی کندیسی کبی کتابی و شریعتی دخی بالطبع کلدیکی جانب جلیله رفع اولندیغندن برکره شریعت یسوع کندیلکیله تأسس ایده‌مامشیدی . ثانیاً حواریلرك ویردکلری

خبرلر يعنى انجيللرك روايتى جناب يسوعك
ترجمهٔ حالندن عبارت قالوب احكام جهتى
پك ضعيف دكل هيچ بيله موجود اولمديغندن
احكامدن خالى اولان بر مذهبه بكنيلان
احكامى قانق خصوصنده بر صعوبت
چكلمدى . ثالثاً مسيحيت نامنه ظهور ايدن
مذهب درحال مذاهب فلاسفه ايله قاريشه
رق ومذاهب فلاسفه بالطبع مسيحيه غلبه
ايدرك مسيحيتك حكمى كركى كبى ده دكل
بتون بتون غيب اولدى . رابعاً روماليو
لردن و يونانيلردن و مصريلردن واناطولى
خلقندن حاصلى يهودى اولميان ملتلردن
مذهب جديد يسوعه كيرنلر اوته دنبرى
انسان شرع اولمش بولنان انسان عبرانيده
(بابا اوغل رب الله) كبى اصطلاحلرك

حكمنی بیله میوب جهل اوزرینه و یردکاری
معنالرله حواریلرك عیسادن کتور دکاری
جزؤی معلوماتی دخی بتون بتون یاکلش
وترس اکلایه رق بوده مسیحیتی بسبتون
ضلالتده براقشدر •

ایشته اساساً شودرت اسبابدن وفروعاً
اسباب سائرهٔ کثیره دن ناشی سالف الذکر
اللی درت مذهبك اللی دردی دخی ضلالتده
قالمش وهیچ بریسی دین حقه بکزه مدکاری
کبی الڭچوغی بر بر ینه دخی بکزه مامسك
ضروری حکمنه کیرمشدر •

ارباب مطالعه یه بر مثال اولمق اوزره
بونلردن بعضلرینك ماهیتلرینی عرض ایده لم :

(نیوستیق مذهبی)

کتب حکمیه ده بیان اولندیغی وبا

خصوص فرانسه نك سر آمدان مشـاهير حكماسندن اللى درت نفر ذواتك اجتمـاع واتفاقيله وجوده كلان غايت مكمـل بر (قاموس علوم فلسفيه) ده تفصـيلات لازمه سيله محاكمه ايدلديكى وجهله اشبو نيوستيق مذهبى بر طاقم مذاهب حكميه دن مذهـب جـديد مسيحى يه كيرمش اولان ذواتك ايلك عصر ميلاديده تشكيل ايلمش اولدقلرى بر مذهبدركه اندن صـكره بر قاچ عصر دها يعنى قاتوليك مذهبى عالمده قاتو ليكلكدن بشقه كافهٔ مذاهـب اربابنى محـو ايلديكى زمانه قدر دوام ايلمشدر .

مذهب مذكورك تشكلنه لزوم كوستر. مش اولان شى مذهب مسيحينك عدم كفايتى اولمشـدر . زيرا بونلر حـواريلرك مسيح

حقنده ویردکاری معلومات بر دین صورتنه
قونیلوب ده بر ملته عرض اولنمغه صالح
اولمدیغنی وفکر بشری اقناع ایده بیله جك
خصوصات نادور آدملر بی کلان تجاربك
دلالتندن بشقه بر شیله استحصال اولنه میه.
جغنی، حکیم ایله مسیحك طریقی طوبی بر قاج
نصیحتی بعض مسائلده ایشه یار ایه بیله جکنی
حکم ایتمشلر ایدی . بونلر موخراً خرستیان
کلیساسنی تشکیل ایدن آدملرك هیچ
بریسنی بکنمامشلردر ... انلر کندی
ذهنلرنده هیچ بر شی محاکمه ایتمکه مقتدر
دکلدرلر . زیرا قدرتلری اولسه ایدی
اول امرده خرستیان قالمز ایدیلر ، خرستیا.
نلغك افکاره چکدیکی طار حدود داخلنده
محاکمه یه چالیشانلری ایسه بر طاقم فکرلره

...نامشلردرکه عقلای زمان دنیانك صوکار-
...ه قدر کندیلرینه کوله جکلری شبهه سزدره
...رلر ایدی اکن بونلر هر علم و فن کندیلرنده
...ولندیغنی دعوا ایلدکلری حالده بنه او یله
... علم و عرفان داخلنده بر طاقم خلیالره و همله
...جون و یردیلرکه سائر مذهب حکماسادن
...نجی بونلرك علیهنه قیام ایدنلر بولندی .
...زجه الئزیاده اهمیت الان حکملری حوا
...یلر دن بدأ ایله انجیل یازانلره قدر جمله سنك
...کاذب و مفتری اولملری حقنده و بردکلری
...حکمدر .

(ابیبوبیت مذهبی)

اشبو ابنیوبیت مذهبی عن اصل موسوی
...ولدقلری حالده مذهب جدید مسیحه کیرمش
...ولان ذواتدن مرکبدر . سبب ظهورلری
...بو اولمشدرکه :

بعض روماللی یونانلی یکی مسیحیلر لسان
عبری یه واقف اولمیوب کویا اصطلاحات
عبریه داخلنده یازلمش اولان انجیللر اوزر-
ینه حضرت مسیحه الاهك صلب صحیح
اوغلیمی یوقسه الاهك کندیسیمی دینلمك
لازم کله جکنه دائر شبهه لره دوشمسی اوز-
رینه ایفان نامنده بر ذات علوم عبرانیه ده
ماهر بولنمق حسبیله الفاظ ظاهرهٔ کتب
ورسائلدن رومیلرك ویونانیلرك اکلادقلری
معنا یاکلش اولدیغنی بر طاقم ارباب عقوله
اثبات ایلمش وایشته بو صورتله مذهب مذ-
کور کندی نامنه منسوب قالمشدر ٭

بومذهب متی انجیلندن ماعدا اناجیلك
جمله سنی یالاندر دیه انکار ایتمش وحتی متی
انجیلینی دخی صکره دن خرستیانلغی تحویل

ایدن پاپاسلرك طوله‌ردقلری یالانلردن تفریق ایدرك قبوله شایان اوله‌بیله‌جك برحاله قویوب اولوجهله قبول ایلمشلردر .

مسیحه بر پیغمبر مبعوث نظریله باقارلر حواریلردن هیچ بریسنی پیغمبر ورسول اولمق اوزره قبول ایتمیوب یالکزنتایی حافظ انجیل اولمق اوزره طانورلر ایدی . مسیحك توصیه ایلدیکی وحال بوکه دینی تحویل ایدن نصارانك ترك ورد ایلدکلری (بعض لحوملك ییلمامسی کبی) احکام موسویه‌یی بتّه مرعی الاجرا طوتارلر ایدی . بناء علیه قاتولیك کلیساسی « کلیسامزك تملی اولان پطرسك بیله اکل ایتمش اولدیغی شیلری نصل منع ایده‌بیلورلر ؟ » دیه بومذهب اربابنی اولو اورته تکفیر ایلمشدر .

(بازیلیدیه‌ن)

بو مذهب بازیلید نام بر آدم ریاستیله
تشکل ایتمش بر فرقهٔ ضاله و باطله‌دن عبارتدر .
خرستیانلقدن همان بتون چیقمش کبی
برشی اولوب کندیلرینه مخصوص بشقه‌جه
بر انجیللری وار ایدی . انلر سمایی اوچیوز
التمش بش طبقه فرض ایدرك هر طبقه‌ده
« عقل » لفظیله تعبیر ایلدکاری بر ربك مو-
جود اولدیغنه وبو دنیا الڭ صکره‌کی طبقه‌نڭ
ربی طرفندن خلق ایدلدیکنه قانع اولورلر
ایدی .

بعث بعد الموتی تناسخ ارواحله تفسیر
ایتمك بونلرده کورلمشدر . « انسانڭ حیات
روحانیه‌سی دکل حیات حیوانیه‌سی دخی
زائل اولمز ایسه‌ده بو وجود برکره چورو-

دكدن صكره يرينه كله جك اولان وجودك ينه بو وجوده اوله جغى حكم اولنه مز . ارتق هانكى بر شكلى الور ايسه انكله متشكل اولور ، ديرلر ايدى .

(والانتينيه‌ن)

بو مذهب والانتين نامنده بر مصرلى پاپاس طرفندن تأسيس ايدلمشدر كه اساسى خرستيانلقله مذهب افلاطونى بى قارشدير - دقدن صكره ايچنه هندك چينك بعض او - هامى ده قاتةدن عبارت بولنمش ايدى . عالمى ايكى يه تقسيم ايدوب بريسنه عالم روحانى وديكرينه عالم جسمانى تعبير يدر . عالم رو - حانى الى غير النهايه كنيش برعالم اولوب اوتوز نفر الاهلر بونك اوتوز طبقه سنى اداره ايدرلر ايمش . عالم جسمانى ايسه عالم روحا.

نیدن بتون بشقه اولوب انی خلق ایدن رب فکر و حرکتنده عالم روحانی اربا-بندن آیرلمق ایستدیکی ایچون مخلوقاتده بو کمالسزلك کورلمکده ایمش . ایمدی بنی بشر دخی روحانیت وجسمانیت کبی ایکی تجلی ایله متجلی اولدیغندن اکر تربیهٔ ذات وتصفیهٔ قلبله کندیسنی جسمانیتدن روحانیته چیقارر ایسه جسمانیتك ناتمامیسندن قور-تیلوب روحانیتك تمامیسنه انتقال ایدرایمش بوروایته کوره بومذهب جناب مسیحی عالم روحانیتدن عالم جسمانیته اینمش قیاسیله کندی فلا کتلری مجرد عالم جسمانیتك ناتمامیسندن نشأت ایلدیکنی اعتقاد ایدرایمش .

(مارسیونیت)

مارسیون نامنده سینوبلی بر پاپاسلك

قورمش اولدیغی مذهب اولوب هرمزم
ریسی خالق الحسنات ودیکری خالق
السیئات اولمق اوزره ایکی الله فرض ایتمش
وانبیای بنی اسرائیلك کافه‌سی خالق السیئات
اولان الله طرفندن کلوب جناب مسیح ایسه
خالق الحسنات اولان الله طرفندن کلدیکی
ایچون یهودیلرك قبول ایتمامش اولمرینه قانع
اولمشدر . حتی شریعت موسویه‌ده اساس
عبادت برطاقم قربانلر عرض ایلمسی یعنی
جانه قیمقدن عبارت بولنمسی سیئاتدن اولمق
اوزره قبول ایدرك نصرانیتده ایسه بونلرك
لازم کلمامسی حسناتدن عدایلمش ایمش .
ایشته نمونه‌سنی کوسترمش اولدیغمز
تومذهبلر کبی باشلی واساسلی شیلر اولمق
اوزره اللی درت مذهب وجوده کلوب

بونلرك دخی هر برینك بشقه جه تشكل ایدن
فروعاتی بوزلره وارمش وقاتولیك واورتودو
قس دینلان واللهی براپچنده اوچ واوچ
ایچنده براعتبار ایتملكبی صكره كی اجتهادلریله
حالی كندیلرینه كولدیرن مذهبلردخی هب
بونلردن تفرع ایلشدر . شمدیكی حالده
ارباب مطالعه نك خاطرینه خطور ایده جك
اولان شی بوقدر انقلابات وتحولات اراسنده
اصل خرستیانلغك نرده قالمش اوله جغی
قضیه سی اولمق طبیعیدر . واقعا اصل
خرستیانلق هنوز محو اولمامش ایدی .
نصرانی نامیله ینه باقی قالمشیدی كه احوالی
بروجه آتی خبرویریلور .

(نصرانیلر)

اسلامك حضرت رسول افندیمزدن

مقدم مذهب حق اسلام اولمق نظر بله کوره
بیله جکلری برمذهب وار ایسه او ده اشبو
نصرانیلر مذهبی اوله جغنه شبهه یوقدر ·
بو مذهب حضرت مسیحدن بك چوق مقدم
واردر · یهودیلر اصل شریعت موسویه
احکامنه برچوق اباطیل قاتهرق یولدن
چیقدقلری وقت اشبو نصرانیلر مذهبی
اربابی شریعة للهی اصلا بوز مامشلر شراب
ایچمامشلر وعدل و نصافدن ایرلمامشلردر ·
الیوم کتب فلاسفهده بونلرك حسن اخلاقی
زیادهسیله مدح اولنور · عهده وفا هر کسه
ایلك بونلرك برنجی شعارندن اولوب حتی
وافتیرلیجی بوحنا کبی بعض اعاظم دخی
هب بو مذهبی اختیار ایتمشلردر که بونی کلیسا
کتابلری دخی انکار ایتمزلر ·

حضرت مسيحك ظهوريله برابر نشر
ايلديكى اخلاق ملكيه اشبو نصرانيلر
عندنده مرعى الاجرا اولان شريعتك احكامى
ديمك اولديغى جهتله مسيحه الك اول امتثال
واعتبار ايدنلر بونلر ايدى • حتى يهوديلر
مسيح طرفدارانه بونك ايچون نصرانى
ديمشلردر • رومانك بعض جاهل پاپالرى
حضرت مسيح ناصرت قريه سندن ظهور
ايلديكى ايچون ايلك خرستيانلره نصرانى
ديلديكنه ذاهب اولمشلر ايسه ده خطادر •
زيرا ناصرت قريه سنه منسوب بيتيالكز
عيسايه مخصوص اولوب اوده ناصرى
لفظيله ادا اولنمش ايدوكى هركسه معلومدر •
الحاصل ميلادك ايلك عصرى اوا
خرندن باشلايه رق ايكنجى عصرى ايچنده

تکون ایدن منازعات مذهبیه ایله اورته‌ده
یوزلرجه مذهب حکم سورمکه باشلادیغی
زمان نصرانیلرك ینه اوالکی نصرانیتدن
آیرلمیه‌رق انك اوزر ینه باقی قالملری کندی
تحول وانقلابلرینی کوره‌میان ومؤخراً
قاتولیك نامیله آیریلان خرستیانلر نظرنده
نصرانیلری اصل خرستیانلقدن ایرلمش کبی
کوسترمشیدی . زیرا کندی تحو-
لاتندن خبردار اولمیانلرك عالمی تحول ایتمش
ظن ایده‌جکلری معلومدر . حتی دیوانه‌لر
دخی چیلدیردقلری زمان کندی جنتلرینی
فرق ایده‌میه‌رك عالمی چیلدیرمش ظن ایدرلر .
ایشته بونك کبی سائر خرستیانلر دخی اشبو
نصرانیلری تکفیر ایلمشلردر .

بومذهبك تفصیل احوالنی مراق

ایدرك نصرانك كتب كلامیه‌سنی ز یاده‌جه قارشدیروب نصرانیلری سبب تكفیرینه وقوف حاصل ایلدك . بونلرك سبب تكفیری شریعت موسویه احكامندن بعضلرینی شریعت عیسویه‌یه قارشدیرملری ایمش . باقكز نصرانیلر نه جواب ویرمشلر . دیمشلركه :

« اوت بز شریعت موسویه‌دن برطاقم احكامی شریعت عیسویه‌یه قاتمقده‌یز . لكن سزه صورارزكه عیسا شریعت موسویه‌یی بوزمغه‌می كلدی یوقسه اكمال اتمكه‌می؟ جمله‌كز اعتراف ایده‌جكسكزكه اكمال اتمكه كلدی . ایشته بزدخی عیسا هانكی شیلری اكمال ایلدی ایسه قبول ایلدك . لكن ختان كبی لحوم ممنوعه‌یی اكل اتمامك

گبی حضرت عیسانك دخی قبول واجرا
ایتمش اولدیغی احکامی نه حجتله ترك ایتدیرمك
ایستیورسکز ؟ »
شو محاکمه یه آقان صولرك دخی طوره -
جغی هرحالده تسلیم ایدیلور . امانه فائده که
یالکز ضلالتده قالان خرستیانلر تسلیم ایتمدیلر
انلر بریاندن « بوزمغه کلمدم اکمال ایتمکه
کلدم » آیتنه ایمانله برابر دیکر طرفدن خر-
ستیانلغی بتون بتو بوزمش اولدقلری جهتله
بردرلو اصل خرستیانلق اشبو نصرانیتدن
عبارت اولمسنه قائل اولهمدیلر . نصل که
علمای اسلام « سزك دینکز بوزلمشدر ! »
دیدکاری حالده دخی قبول ایتمیوب بودعوا
نك علیهنه اقامه ایده جك برهان آرارلر
آرارلرده بوله مزلر . یاعجبا نصرانیلر

علیهنه برهان اقامه ایده بیلمشلرمی قیاس ایدرسکز ؟ نه ممکن ؟ میلادك دردنجی عصرنده نیجه الچقجه‌سنه انتریقه‌لر ایله مذاهب سائره‌دن اغلبنك اربابنی محو ایدن قاتولیکلر بونلری دخی جبراً محو ایتمشلردر .

نصرانیلرك حضرت مسیحه الوهیت اسناد ایتدکلرینی خبر ویرمکده لزوم یوقدر . انبیای بنی اسرائیل نصرانیلره مسیح اولمق اوزه برذات کله‌جکنی خبر ویرمشلر ایدیسه‌ده اوذات الله اوله‌جغنه دائر برصراحت کوسترمامشلر ایدی . حتا برپیغمبر ذیشان اوله‌جغنی خبرویرمش اولملریله نصرانیلر دخی برپیغمبرك ورودینه منتظر ایدیلر . حواریلرك بعضلری حضرت

مسیحك اصحابی اولمق اوزره بونلرجه
مقبولدر . واقعا پطرس کبی بودا کبی
خائنلری دخی اصحاب عیسادن اولمق اوزره
اعتراف ایدرلر . انجق اهل اسلام ابوجهلك
مجرد وجه مبارك حضرت رسولی کورمش
ومکالمه ایتمش اولمسندن طولایی صحابیلکنه
نصل حکم ایدرلر ایسه نصرانیلر دخی خونهٔ
حواریونه اویله حکم ایدرلر . بو حالده
قاتولیکلرك بونلری عفو ایتملری متصورمی
اوله بیلور ؟

خرستیانلغك مبادیٔ انتشارنده دوچار
اولدیغی مروی بولنان مظالمه دائر معلوما
تك الك طوغریسی :

﴿ مبحث ﴾

- ٧ -

خرستیانلغك کیفیت انتشارینه دائر

جمع و خلاصه ایتدکده اولدیغمز معلومات
تاریخیه‌نك اجمالندن شو اکلاشیلورکه :

« مسیحك رفعندن صکره فلسطینده
دیکیش طوتدیرامیه‌رق اطرافه انتشار ایدن
حواریلرك همان جمله‌سی اعدام ایدلدی .
مذهب مسیح بر طاقم مذاهب سائرهٔ حکمیه یه
قاریشوب بوزلدی . و اصلندن چیقدی .
مع مافیه روماولر نظرنده حالا مسیحیلکك
یهودیلکدن هیچ بر فرقی یوق ایدی . شوقدر
وارکه یهودیلر مسیحیلری قبول ایتمیوب انلر
دخی یهودیلردن آیرلدیلر وهرکون بر آدمك
روایتیله بر قید علاوه ایتدکاری مذهبلری
کیرلیجه توسیع وتقویه ایدرلر ایدی . یهو-
دیلرك خصومتی وخصومت سائقه‌سیله رو-
ماولری اغواسی مناسبتیله برقاچ مسیحی

اعدام ایدلدلدی . لکن بو اعدام خرستیانلقدن طولایی دکل ایدی . مجرد سیاسی بر ماده اولدیغنی اثبات ایلمشیدك »

ایمدی پاپاسلر خرستیانلغك مبادیسنده دوچار اولدیغی مظالمی بیوله بیوله بر درجه یه واردیرمشلرکه کویا بودین حقك مبادئ انتشارنده قوجه بر روما دولتی خرستیانلغك علیهنه وار قوتیله قیام ایتمش و نزده جمعیتك براز جانلاندیغنی کوردیسه همان قتل عامه باشلایه رق دینك کوکنی قرمغه یورومشدر . لکن جناب حق بو دینی جهانده فرمان فرما ایتمك مرادنده بولندیغندن خرستیانلر برطرفدن ینه چوغالوب میدانه چیقمشلردر .

دینلر ینه قوت و یرمك ایچون بز پاپا.

سلری بوکبی یالانلرده مسطور کوروروز .
چونکه منافع ذاتیه‌لری خلقی بو صورتله
الداتمقدن حاصل اوله‌جقدر . انجـق بو یا-
لانلری معلومات تاریخیه‌دن عد ایتمـلرینه
تاریخك رضاسی یوقدرکه حتی بزده راضی
اوله بیـلەلم . هـله اکاذیب مذکوره‌یی
معلومات تاریخیه‌دن عد ایده‌رك برهان مقامنده
عرض ایلیه بیله‌جکلری صورتی مطالعه
ایدیلنجه ارباب انصافه بو یالانلرك درجه‌ٔنی
اکلاتمق ایچون خرستیانلغك بدایتنده دوچار
اولدیغی مظالمه دائر مورد اولان معلومات
تاریخیه‌یی کاهی حقهـا ارباب مطـالعه‌یه
اکلاتمغه لزوم صحیح کورلمشدر .

واقعا مسیحیلرك بدایت انتشارنده بعض
شدتلی جزالره دوچار اولدقلری منکر دکلدر

انجق بوكره بوجزالر ظلم دكلدر . زيرا ظلم
ديه بغير حق و بلاموجب ايديلان غدارلغه
ديرلركه وولترك دخی ديديكی كبی اوزمان
مسيحيلره ايديلان جزالر بلاموجب و بغير حق
دكل ايدی . ثانياً پاپاسلر مظالمه برده عموميلك
علاوه ايدرك « مظالم عموميه » ديه بونی
عموم خرستيانلره تعميم ايدرلر ايسه ده بوده
ياكلشدر . زيرا ايديلان جفالر عمومی دكل
خصوصی ايدی .

بوماده حقنده معلوماً صحيحه نك
مبدئی كليسا مورخلرندن اولوب يازلمش
اولديغی تاريخ خرستيانلرجه اصح صحيح
اولمق اوزره مقبول اولان بادونيوسلك
تاريخنده مندرج اولان شوامر نامه دركه
خرستيانلر عليهنده وقتيله يدی ميلادك ايلك

عصرنده ایمپراطور طرفندن ویرلمشدر :

« سپرانوس وسپتیموس و سـاٸر بعض کیسه‌لر مسیحی اولدقلرندن بحثله ایمپراطوره رعایت وعرض عبودیت ایتمیه‌جکلرینی اقرار ایلدکلرندن قتل اولنملری ایچون شو فرمانمز اصدار قلنمشدر »

بو ترجمه‌مز حرفیاً کبی بر ترجمه‌در . دقتله مطالعه بیوریلور ایسه تسلیم ایدیلورکه ایلك مظالم برکره دین ایچون دکل ایمش . زیرا اعداملری حکم اولنانلرك قباحتی ایمپراطوره حرمت ورعایت ایدلمدیکندن عبارت اولدیغنی کوستریلور . واقعا بو ایشده خرستیانلق دخی بر علت اولمق اوزره کوریلور . لکن اعدامك سبب وعلتی دکل رعایت ایتمملکك سبب وعلتی اولمق اوزره کوریلور . ثانیاً

اعدام عموم خرستیانلر ایچون دکل ٭ زیرا مقتوللرك اسامیسی ذکر ایدیلمور ٭

اما بو ایشده یهودیلرك برفتنه لکی اولمسنی دعوا ایدن پاپاسلری تکذیبه لزوم کورمیز ٭

یوقاروده بربرده مبدای انتشارنده خرستیانلغك روماليلر عندنده بر نظر اهمیتله وبردین مستقل کبی کورنمدیکنی اثبات ایچون بر دفعه سنده اعدام اولنان مسیحیلرك دین ایچون دکل سبب آخرله اعدام ایدلد- کارینی معدوملرك ایچنده فلاویوس قله مان کبی خاندان ایمپراطوری اعضاسندن آدملر دخی بولندیغنی درمیان ایلمشیدك ٭ پاپاسلر بونی مظالم عمومیه نك ایکنجیسی عدایله مجرد خرستیانلغك امحاسی ایچون یاپلدیغنی دعوا ایدرلر ٭ بز بوراده ایضاحات حقیقیه یی

مورخ قانتو اغزندن ویرەلم ۰ اودخی
بشنجی جلدك ٤٧٧ صحیفەسندە بونی مظالم
عمومیەنك ایكنجیسی دیە قید ایلدیكی حالدە
سببنی شویلە حكایە ایدییور :

« ایمپراطور دومسیون مشتری نام
معبودك منهدم اولان عبادتخانەسنی مجدداً
انشا ایتمك ایستدیكی زمان مصارف انشائیە
ایچون یهودیلردن اعانۀ نقدیە ایستەمش
ایدی ۰ اوزمانلر خرستیانلر دخی یهودیلك
تامی التندە بولندقلرندن ۱۰۰۰۰ و بومعبد
دنخانەنك احیاسنی بت پرستلكە بر خدمت
عد ایلدكلرندن طلب اولنان اعانەیی قطعاً
وقاطبةً ویرمامكدە عناد واصرار ایلدیلر
ایشتە ایكنجی مظالم بوندن نشأت ایلدی »

شمدی عاقلانە وكاملانە مطالعە ایدلم ۰

خرستیانلغی محو ایتمك ایچون ادم اولدورمك
ایله یهودیلردن برخلقك دولتجه مطلوب
اولان اعانه‌یی ویرمدكلری ایچون ادم اولد.
ورملری اراسنده نه‌قدر بیوك فرق واردر؟
بر مسئله كه ایچنده مسیحیلكك ادی بیله یوق
باخصوص اعدام دخی عمومی اولمیوب
مورخ قانتو قتل اولنانلری ونفی ایدیلانلری
اسم ورسمیله خبر ویریور . تفصیلدن
احترازاً یازمدق .

روما ایمپراطوردن تراژان دخی
پاپالر طرفندن خرستیانلغك ظلمه‌سی صره.
سنه قونلمشدر . بز مومی الیهك اینیاس نام
عزیزی محضا پولتیقه اهمیتندن طولایی
قتل ایلمش اولدیغنی بوندن مقدم ذكر ایلمش
ایدك . اوخبری شمدی ایضاحات حقیقیه.
سیله اثبات ایده‌لم :

اوائلنده یهودیلرك اغفالاتیله روما
دولتی یهودی ملتندن مسیحی نامنی الان
برفرقه‌نك مخفیاً عبادت ایتدكلری یرلرده
انسان اتی اكل ایتدیكنی واره‌لرنده هردرلو
فحشیات موجود اولدیغنی ومسیح نامنده
برآدمه طپارق روماليلرك بونجه اصنام
و بتلرینی تحقیر ایلدكلرینی و باخصوص
یقینده هرطرفه آتش و یروب كندیلری دخی
دولت علیهنه عصیان ایده‌جكلرینی ظن
قوی ایله ظن ایلدیكندن و بوجماعت ایسه
اكثر یتله اناطولی طرفنده بولندیغندن حقیقت
حاللرینی بالتحقیق اقتضای حالك اجراسی
حكیم مشهور پلینك اوغلی دیكر پلینه‌یه
حواله ایدلمشیدی كه بوذات اوزمان اناطولی
اوزرنده برقاچ ایالتك والیسی بولنور

ایدی . بو مسئله یه دائر پلین طرفندن تراژانه
تقدیم اولنان بر لایحه روما دولتی دفترخانه
لرندن تاریخك یدمهنو یسنه چکمش والیوم
هر تاریخ عمومیده مندرج اولدیغی کبی قانتو
تاریخی دخی بشنجی جلدك ٢٦ بابنه درج
ایلمشدر . دیمك اولیورکه لایحهٔ مذکوره بزه
بو بابده معلومات صحیحهٔ لازمه یی اعطا
ایده جکدر . ایشته ترجمه سی :

پلین بو مسیحیلری مجرد مسیحی اولدقلری
ایچون می جزا ایتمك یوقسه جرم سیاسیلرینی
تحقیق ایله می مجازات ایلمك لازم کله جکنی
وجزانك هانکی صنف اهالی یه قدر تعمیم
ایدیله جکنی استفسار یولنده بعض معلومات
سرد ایلدکدن صکره دیور که :

« بن انلره مسیحی اولوب اولمدقلرینی

صوردم و مسيحى اولدقلرينى اقرار ايدنلره
برقاچ دفعه تهديد ايله خبرو يردم و انلرك
دين و مذهبى نه اولور ايسه اولسون اطا.
عتسزلكاريني و دولته قارشو كوستردكارى
خصومتلرينى شايان مجازات اولمق اوزره
حكم ايده جكمى اكلاتدم . برقاچ دانه سنى
رومايه كوندرمك ايچون توقيف ايلدم .
زيرا انلر روماولردر . بونلره اسناد اولنان
جرم نشر مذهبله انتشار ايتمكده در . بكا
بلا امضا برلايحه و يرلدى . انك ايچنده
برطاقم كيمسه لرك خرستيان اولدقلرى خبر
و يريليور ايسه ده انلر بونى انكار ايله اصلا
خرستيان اولمدقلرينى بيان ايديورلر و دليل
اوله رق دخى بزمعبودلرمزك اسمنى ياد ايله
سنك رسمكه اداره اقداح عبوديت ايليورلر

نضاله اوله‌رق قرستوسه لعنتلر ایتدیلر . خالص مسیحی اولنلر بونی یاپمیه‌جقلر ینی امید ایدرم . مسیحی اولدقلری خبرو یرلان‌سائر برچوق آدملر اول امرده مسیحی اولدقلر ینی اقرار ایتدیلر ایسه‌ده درحال کیمیسی اوچ سنه‌دنبری و بعضیسی یکرمی سنه‌دنبری بومذهبی ترك ایتمش اولدقلر ینی قطعیاً سویلدیلر . باخصوص هپسی صنك رسمکی ومعبودلرك بتلر ینی تبجیل ایله سجده ایتدیلر وقرستوس نامنه لعنتلر اوقودیلر . انلرك سهو وکناهی یالکز بعض ایام مخصوصه‌ده شفقله برابر قالقوب قرستوس نامنه مدیحه‌لر اوقومقدن وزنا کبی جور وجفا کبی کناهلر ایتمامکه وقرستوسی ترك ایتمامکه یمین ایلمکدن وبعده برعمومی سفردیه اوتو-

روب اوراده ناموسكارانه وقت كچورمكدن
عبارت اولديغنى دخى خبر صحيح اولمق
اوزره بيلديرديلر . حقيقتى مطلقا ميدانه
چيقارمق ايچون بو مذهبك رئيسنه منسوب
ايكى جاريه يى اشكنجه التنه الدم . لكن
بونلرك و يرديكى معلومات دخى معلومات
سابقه دن عبارت اولوب دوانجه جرم وجنا.
يتدن معدود اوله جق برشيئه دسترس اوله.
مديغمدن سنك امرلريكى انتظاراً ايشى
تعطيل ايلدم . صنوف شتايه منسوب
اهالىدن كرك چوجق وكرك بيوك برخيلى
خلق بو مذهبه كيرمشدرلر . حتى بو فكر
سارى يالكز شهرلره دكل كويلره قدر ده
سرايت ايتمشدر »

ايشته پلينك لايحه سى شوندن عبارت

ولوب بر کره ده ایمپراطورك بوكا جواباً
یازدیغی مکتوبی کوره لم که شودر :

« عزیزم پلین سکا حواله اولنان مسیحیلر
ایشنده پك کوزل بر یول طوتمشسك .
چونکه بوکبی ایشلرده برقاعدهٔ عمومیه
وضعیله اکا تبعیت ممکن دکلدر . بونلری
تکرار تدقیق و تضییقه لزوم کورمم . فقط
اکر برتهمتله متهم اولورلر ایسه جزا کور
ملیدرلر . اکر متهم انکار ایدر و معبودلرمز
نامنه یمین ایلر ایسه بوندامتی قبول ایتملی
واندن هرنه شبهه ایدلمکده ایسه جمله سنی
دخی عفو ایتملی . و بر یلان قاراکلق خبرلره
امنیت ایتماملی . بوظالمانه بر مثالدر .
اومثاله امتثالی ترویج ایسه امالمزدن دکلدر »

هایدی باقه لم . شمدی کرك پلینك

لایحه‌سنه وکرلك ایمپراطورك جوابنامه‌سنه نظراً بوتدقیقات وتضییقاتك خرستیانلق دینی محو ایچون اولدیغنه برحکم ویرمك ممکنمیدر کوره‌لم .

نه حاجت الیوم قدر سرآمدان ارباب قلمك اتفاقیله وجوده کتورلمش اولان قونورساسیون نام اثر معتبرده وخرستیانلره ایدیلان مظالم بحثنده اوندردنجی جلدك ۳۹۳ صحیفه‌سنده دخی شویله دینلمش :

« فلسطینده ایلك ظهوری مروی بولنان مظالم عمومیه بو ناحیه‌ده ویرمك خطادر . مسیحیلردن برقاچ رئیس قتل اولنمقله ایش بتمشدر . بونلر ایسه سن آتیه‌ن وکوچك یوك یعقوبلر درکه الك صکره‌سی ٦۲ سنهٔ میلادیه‌سنده شهید ایدلمشدر .

ما بونلرك شهادتنده روما حكومتی ذبمدخل
. كلـدر . قلوديهو نيلر اراسـنده ظهور
بدن بر منازعه اوزرینه (يهوديلردن مراد
وسو يلرله مسيحيلر اوله جقـدر) بونلردن
مضلر بنی اعدام ايلدی ايسه‌ده بوكا خر-
ـتيانلری محودیمكه اصلا مساعده يوقدر!
نه‌رونك رومايه كنـدی طرفنـدن
آتش ويرلسنی خرستيانلره عزو ايله برخيلی
خرستيانلری اهالینـك يد انتقـامنه اتمسی
واقعا خرستيانلر ايچون برظلم ايدی . بوكا
.خی خرستيانلغك محوی و ياعـدم قبولی
عناسی ويريله‌مز . ميلادك ۹۵ سنه‌سنده
.ومسيه‌نبر خيلی خرستيان اولدوردی .
قط خرستيانلغك محوی ايچون دكل بلكه
نلر مسيح مصلوبی قرال طانيدقلرندن وروما.

اولرك امرينه اطاعت ايتمك ايستمه‌مه‌لرندن
نشأت ايتمشدر . مظالم عموميه‌نك اوچنجيسي
تراژانك زماننده خرستيان جمعيتلرينه اسناد
اولنان جرم سياسي اوزرينه وقوعبولديغي
روايت اولنور . فقط تاريخجه مثبتدر كه
بودخي خرستيانلغك محوى ايچون اوليوب
خرستيانلرك كنديلريني سائر كافهٔ مذاهبدن
آييره‌رق رومالولرك ديني ودولتي عليهنه
حاضرلامقده اولدقلرينه دائر يهوديلر طر.
فندن ايديلان افترا اوزرينه سياسةً وقوع
بولمشدر . اوزمان خرستيانلر خلقك الك
مسكين صنفدن عبارت ايدي .

ايشته بودخي خرستيانلرجه ده رد
اولنه‌ميه‌جق برروايت صحيحه‌در .

الحاصل شو اوچ اولكي مظالك

خرستیان دینی علیهنه اولمدیغنی حق شناس
ولان کلیسا محررلری دخی یازمشلردر ۰

بوارالق ینه یهودیلرك اغواسیله احاد
اس کروهی مسیحیلری بولدقجه جاننه
قصدهقیام ایلدکلری واقع اولمش ایسهده
روما دولتی والیلرینك مسیحیلری شر خلقدن
محافظهده قصور ایتدکلرینی تاریخ تسلیم
یدر ۰ مورخ قانتو دخی اعتراف ایلر ۰

مظالم عمومیهنك دردنجیسی ایمپراطور
آدریهن طرفندن ایقاع ایدلمش ایسهدهبونك
خرستیانلق دکل خرستیانلر علیهنه دخی
اولمیوب سحر بازلقله متهم اولان یهودیلر
علیهنه اولدیغنی واوزمان هنوز خرستیانلرله
یهودیلر روما دولتی نظرندهمساوی اولمسیله
بونند طولایی بر قاچ خرستیانكده تلف

ایلدیکنی مورخ نرتوللیه‌دن وقانتو وقونور
ساسیون وسائر جمله تاریخجیلر اعتراف ایدرلر .
بو آرالق مسیحیلره خصومت ذاتیه‌سی اولان
برقاچ والینڭ برقاچ آدمی اولدورمه‌سنی
مظالم عمومیه‌دن عد ایتمکه امکان یوقدر .
بشنجی مظالمی امر ایدن مارق اورەل اولوب
حالبوکه امپراطور مومی الیهڭ مسیحیلك
علیهنده بولنان بعض فیلسوفلره قاپلدیغنی
ومسیحیلری خرستیان اولدقلری ایچون دکل
کرك روما دولتنه ! . . . . . وکرك رومالو
دیننه خصومت کوسترد کلری ایچون براز
شدت معامله‌یه چار بمشر ایدوکنی مورخ
قانتو بشنجی جلدڭ ٤٨٢ صحیفه‌سنده
یازار .

مظالم عمومیه‌نڭ التنجیسی قومود

واسلافی و باخصوص سه‌ور طرفندن امر
اولنان ظلم اولوب قاتو ینه سالف الذکر
صحیفه‌ده بوظلم دخی خرستیانلر علیهنده
اولدیغنی و خرستیانلر مجرد دولتجه یارامز.
لقلرندن طولایی جزاکورن یهودیلرله مشترکاً
شدت کوردکلرینی اعتراف ایدر •

قونورساون سه‌ورلك الك صکره‌امر
ایلدیکی ظلمك سببنی شویله حکایه‌ایدیور :
« دیکر طرفدن خرستیانلرك عددی
آرتەرق جمعیتلری بیوسی دولتجه وملتجه
متعهد اولدقلری وظیفه‌یی ایفا ایتمامکه باشلا.
دیلر • براز وقتدنبری روما اردولرنده
خدمت ایدرلر ایکن عسکرلری « بزك
عسکرکزه شیطانلر قوماندە ایدیور » دیه
خدمت ایتمامك وجبراً النانلر دخی صداقت

ایچون یمین و یرماملك خصوصنده عناد ایلدیلر . بناء علیه ١٩٢ سنه‌سنده روماولرك پسپایه صنفی خرستیانلرك علیهنه قیام ایلدیلر . بونده سه‌ورك دخی رأیی وار ایدی . حتی ٢٠٢ سنه‌سنده یهودیلری مسیحی مذهبنه کیرمکدن منع ایلدی . بو ارالق بك چوق مسیحیلر ترك مذهبله ینه یهودی اولمشلردر .

کوریلیورکه میلادك ایکی عصر مدتنی ایچوردك حالا خرستیانلغك محوی ایچون بر کونه جبر جسیم ایدلدیکی کولیور .

بو مظالمده خرستیانلرك وفیاتنی پاپاسلر کمال مبالغه‌لر بله برابر انجق بیکلر درجه‌سنه واردیره‌بیلورلر . مورخینه‌دن اوریژه‌ن کتاب ثالثنده دیرکه دینلری ایچون فدای

جان ایدن خرستیانلر اول قدر آزدرکه بر بر
صایمق دخی ممکندر .

انکلیز مشاهیر فضلاسندن ژ بیونك
خرستیانلغك حقایق معلومات تاریخیه سنی
حاوی اولمق اوزره یازدیغی تاریخك بر
روایته کوره فرانسه قرالی اون التنجی لوئی
طرفندن بالذات فرانسزجه یه ترجمه ایدیلان
وله قلر نامنه نشر اولنوب مؤخرا قانتوه ل
ودمونیه و پولارق وکیزو کبی ینه سرآمدان
ارباب قلمك علاوه لری وحاشیه لریله طولد.
یر یله رق اون اوچ جلد اوزرینه طبع ایدیلان
نسخه نك مقدمه سنده ده خرستیانلق تاریخنك
حقایقنه مراقلی اولانلر نه پاپاسلر طرفندن
ایدیلان روایته نه ده انلرك خلافکیرانی
طرفندن یازیلان ردیه لره قولاق و یرما.

مامليدر • فن تاريخ وحقايق ميدانه‌ده قو يمقدن
عاجز دكلدر • زيرا اولبابده نيجه سندات
و براهين كنديسنه ياور ومعين اولور •
ديدكدن صكره دين ايچون شهيداً فداى جان
ايدن خرستيانلرك مقدارى يوزدن زياده‌يه
واردير يله‌مامشدر •

سوزى اوزاتمغه نه حاجت؟ خرستيا .
نلغك ايلك عصرى ايچنده كيسه
محو ينه‌يوروممشدر والسلام • اندن صكره
سنه كلنجه :

تواريخ عموميه بالاتفاق روايت ايدرلر
وكليسا تاريخلرى دخى انكار ايتمزلر كه
سه‌وردن صكره قاره‌قاللا وماقرن وهليو
غابال وعلكساندر سه‌ور زمانلرنده‌يعنى
(٢١١) سنهٔ ميلاديه‌سندن (٢٣٥) سنهٔ

میلادیه سنه قدر خرستیانلق دیننه تعرض
ایدلمك شویله طورسون ، بونلر کندی
حاللرنده جماعتدرلر ، انسانلرك اخلاق
حسنه ایله تخلقندن بشقه برشیئه خدمت
ایتیورلردیه بك چوق مساعداته دخی مظهریت
حاصل اولمشیدی ، نهایت علکساندرسه‌ور
برقاچ خرستیان پاپاسنی فقط پاپاس دکل
فیلسوف صفتیله دائره سنه دخی قبول
ایلمشیدی ، ایشه بدایتندن بری کیمسه
طرفندن امحاسنه سعی ایدلمیان خرستیانلق
شو مدت ظرفنده دخی بوقدر مساعده کورمکدن
صکره نهایت علکساندر زماننده
خرستیانلغك الزیاده انتشار ایلدیکی یرلرده
اهالینك یوزده سکزی ونهایت اونی خرستیان
اولمش بولندی ، پاپاسلرك روایتنه باقیلور

ایسه یوزده یکرمی بشی خرستیان اولمشیدی .
بونلرك علیهنده سویلیانلر یوزده بشی ده قبول
ایتمزلر . بزژیبونك حساب متوسط اولرق
اوزره ویردیکی معلوماتی تصویب
وقبول ایتمکده یز . شو قدر وارکه بو یوزده
اون نسبتنده قالان نفوس دخی خلقك الك
پس پایه صنفندن اولوب حتی وولترکبی
باشی آچیق معترضلرك تزییفندن قطع نظر
ژیبون کبی اولدقجه انصافلی معترضلرك
وباخصوص قانتوکبی خرستیانلق طرفدار.
لرینك دخی روایت ایلدکلری وجهله بونلرك
خرستیانلغی قبول ایدیشلری بو مذهبك یك
حق بر مذهب اولدیغی موازنه دن دکل
محضا صدقه سی واعانه سی چوق بر مذهب
اولمق اوزره کورملرندن نشأت ایلمشدر .

نه حاجت دولتك لسان رسميسيله بونلر كندى
حالنده آدملردر » دينلمسى دخى محض افترا
ومسكنتلرندن نشأت ايلديكنه اصلا شبهه
يوقدر . زيرا برازقانلر يته قوت كلدكدن
صكره خرستيانلرك كندى حاللرنده آدملر
اولدقلرى ونه قدر خونريز آدملر اولدقلرى
كورلدى . آره دن كليدا تاريخلرينك هربرينى
برظلم عظيم عد ايلدكلرى بعض منازعات
جزئيه مرور ايلدكدن صكره نهايت ميلادك
۲٤۹ سنه سنده مقام ايمپراطورى يه كلان
دس نام ايمپراطورك زمان حكومتنده بر
شاعر اوزمانلر برربنى تعاقب ايدن حركت
ارض وباو قحط وصو باصمسى كبى آفات
سماويه سبب اسكى دين اصنامى ترك ايتمكده
ودين مسيحه كيرمكده بولنملرندن نشأت

ایلدیکنی خلق میاننده نشر ایتمسندن خرستیانلق علیهنه بر هیجان حاصل اولمش وایشته بوزماندرکه دین نصارا علیهنه ایچه برشدتله قیام اولنمشدر .

پاپالر بوراده دخی بر اثر جهالت اورته یه قویارلر دیرلرکه ذکر اولنان آفات سماویه محضا دین مسیح علیهنه کوستریلان شدتلر ایچون مجازات سماویه دن عبارت بر معجزهٔ باهره در . انجق حساب ایتمزلرکه بونلردن برچوغی هنوز خرستیانلغك نظر التفاتنده بولنمدیغی برزمانده وقوعه کلمش و بر طاقم آفات ایچنده خرستیانلردن دخی بك چوغی قضازده اولمشدر .

تاریخ عمومی سالف الذکر ظلمی مظالم عمومیه نك سکز نجیسی عد ایتدکدن صکره

طقوزنجیسی اولمق اوزره دخی امپراطور
واله ریه نك آواخر حکومتنده خرستیانلردن
بعض کیمسه لرك قتل ایدلدیکنی خبرویرر .
انجق بومظالم یالکز برقاچ نفر پاپاسلر حقنده
ایدوکی دخی بالجمله توار یخلك اعتراف
کردهسی بولنمغله بونك مظالم جسیمه عد
اولنمسنه محل یوق دیمکدر .

اندن صکره ایجه بر زمان ظالملك اثری کو-
رلمیوب خرستیانلق ینه اقباله کلمش و پاپاسلر
راحت وحضور ایله نشر آیین ایدرك دینجه
خیلی ترقیات وجوده کلدیکی کبی پاپاسلر حکو-
متك مأموریت رسمیه لرینه دخی نائل اوله رق
حتی بوکره روما دولتنك خرستیانلغی اله المق
صورتیله بعض انتریقه لرینی چویرملك ایسته
مسی کبی حاللر دخی کورلمشدر . اما باقکز نصل؛

مورخ قانتو بشنجی جلدك ٤٠٤ صحیفه‌.
سنده حکایه ایدرکه او زمانلر خرستیانلر
حکومتده مأمور بتلر قزانورلر ایدی . پاپاسلر
نظر اعتبارده اولوب حرمت ورعایت کو.
رورلر ایدی بالخاصه یولده سامورات بو بابده
بر مثال کوستردی . خرستیانلق رومانو.
لتنك دین خصوصیسی کبی بر صورتده کو.
رونمك ایچون انجیل فکرینی براقوب ا . . .
. . . . مراسم دینیه ومقدسه یه بعض بت
پرستلك نشر بغاتی سوقفه باشلادی . (او
زمانه قدر کلیسالرده رسم فلان یوق ایکن
عادتا بت پرستلك دیمك اولان شو فنالغه بو
زمانده تخم آتلمش اولدیغنی سائر مورخلر
یازارلر) پاره یه پرستش ایلدیکندن
بیوك بیوك مأمورتلری اقچه ایله صاتار .

ایشلری طو لاشدیرره حواریلردن بریسی
کبی دکل خدعه کار صوفیلردن بریسی کبی
حرکت ایدر . دینجه بی قیدیده بولنور ایدی
نهایت طریق انکاره دوشمشدر .

قانتونك بورایه قدر نقل ایلدیکمز فقره سی
جمهور مورخین عندنده متفق علیه اولوب
یشلك بوندن صکره سی ایسه کلیسانك کرك
دوستلری وکرك دشمنلری طرفندن اضمار
یا اظهار ایدلك ایستنلمش اولمسیله برچوق
فصیلات ایچنده تستر ایدوب کیتمکده در .
تفصیلات بیهوده ومنازعات بی فائده نك
خلاصه سندن اکلاشلدیغنه کوره اوته دنبری
مضیلرینك « پك فقیر آدملر در . کندی
حاللرنده در . دیلنجی کبیدرلر . حسن
خلاقه خدمتلری واردر » دیدکلری

خرستیانلر برکره مقامات رسمیه یه یول
بولدقدن صکره پولده ساوزانك كوستر.
دیکی نمونه وجهله برطاقم ارتکابات رسمیه .
دن قطع نظر اسکی بت پرستلردن زیاده
اخلاقسزلغه باشلادقلرندن وچونکه
کندیلرنده اوته دنبری « آه ! برکره
فرصت الو یرسه ده شو بت پرستلری
قلیجدن کچورسه‌ك دونیایی برضبط ایتسه‌ك »
فکری بولنوب بوکره خرستیانلق کرکی کبی
بوزه چیقنجه پاپاس طاقی هرنه قدر بو فکری
کتمه چالشمشلر ایسه‌ده آیاق طاقی کتم
ایده‌میوب اظهاره جسارت الدقلرندن بت
پرستلکی التزام ایدن فیلسوفلر « خرستیان
دیکمز بو افندیلر ملك نقابنه بورونمش
شیطانلردن بشقه برشی دکلدر . انلر

اخلاق ملكيه سنى محافظه ايتمك ايچون
باشلرينى ازمكدن بشقه يول يوقدر • بو حالده
كيدرلر ايسه يالكز دينمزى دكل اخلاقمزى
مليتمزى دخى محو ايده جكلردر • فكريله قيام
ايلديلر •

بو وقعه ميلادك ٣٠٣ سنه سنده وديو
قلتيه نام ايمپراطورك زماننده وقوعه كلوب
كرك ازنيق شهرنده وكرك محال سائره ده
خلق طاقم طاقم خرستيانلرك عليهنه قيام
ايلديلر وتا ٣١١ سنه سنده ايمپراطور قسطنطين
خرستيان اولنجه يه قدر روماليلر خرستيانلر
عليهنده هر نوع شدتدن كيرو طورمديلر •
بر طاقم كليسالر ييقلدى • بر طاقم كتابلر
ياقلدى • ايش اول درجه يه بوالدى كه ايكى
طرفك دخى قانى سيل كبى اقدى • چونكه

خرستیانلر نزدلرده انتشار ایتمشلر ایسه غلبه‌
لری اوراده اولوب مورخلر او زمان
شهرلرك یوزده اوتوزبش نفوسی خرستیان
اولمشیدی دیدکلری خرستیان بولنان شهرلرك
نفوسنه مخصوص اولوب سائر شهرلرده
یوزده برایکی نسبتنده نصارا موجود
ایدیسه‌ده خرستیانلرك یوزده اوتوزبش
نسبتنده تکثر ایتمش اولدقلری یرلرده جرأتلری
دخی او نسبتده تکثر ایلدیکندن مقدملری
کورلدیکی وجهله اویله یا آتشده کباب
اولمقده ویاخود ارسلانلر پنجه سنده پاره
لنمکده ایکن کمال تسلیمیتلرندن ناشی ا . . . . .
ظالملرینه خیر دعا بخیوب ا . . . . . بالعکس
بوکره انلر دخی سلاحه صارلمشلر ایدی .
ایشته خرستیانلغك ایلك اوچ

عصری ایچنده کوردیکی موانع ومظالمی دسترس اوله بیله‌مدیکمز مرتبه‌ده صحتی وجهله یازدق . بر اون دفعه‌یه ایصال ایدیلان مظالمدن یالکز ایکی دفعه‌سنی بر نظر اهمیتله کوروب قصورسکزینی مبالغات واقعه‌دن آیردیغمز کبی عادتا برقاچ کیسه‌نك ازاله سندن عبارت بولنغده و بوکا ایسه هیچ بر اهمیت ویره مامکده‌یز .

بعض ارباب دقت شو میلادك اوچ عصر اولی ایچنده خرستیانلغه لطف ایدن حکمدارلر ایچون پاپاسلرك « انلره مسیح کوکدن کوروندی . بلوطلردن شویله بر سس ایشتدیلرده انك ایچون بو لطفی ایتدیلر » دیمه‌لرینه وجهلای خلق مطلقا معجزه‌ وکرامت مرویه‌ ا . . . . ایله قاندیرمق ایستملرینه

خنده استخفاف واستهزا ایله « عجبا مسیح بلوطلر ایچندن ظالمه دخی نیچون کورنمدی ؟ انلری ظلمدن نیچون منع ایتمدی ؟ بو قصه بو کاذه‌درتی کافی دکلمی ایدی ؟ » دیرلر وبو سر رشته‌یی چکوب اوزاتوب کتوررلر انجق بوکبی صدره شفا ویرمیان شیلر بزجه بحث کتورمیه جکندن وزیالکز حقیقته وصول ایله مستفید اوله‌بیله جکمزدن اراده صره‌ده وحتی اکثریرلرده تصادف ایتمکده بولندیغمز بوکبی تحفلقلری ترك ایدوب بچمکده یز .

کلیسا مورخلرینك ایلك اوج عصر میلادی ایچنده خرستیانلغی بو قدر مظلوم کوسترملری « بوبردندرکه قلیج قوتیله اقامه ایدلمیوب معجزات بی نهایه‌سی وقوت

كلام ايله اقامه ايدلمشدر . دعواسنه رواج ويرملك ايچون اولديغى بديهياتدن اولمق اوزره هركسك كوروب طورديغى بر شيدر . لكن بزم كبى هركيم تواريخ ايچنده حقيقته وصول ايچون آزبجق اتعاب فكر ايدر ايسه كوركه خرستيانلق تا قليجه ال اورمينجه يه قدر ميدانه چيقه مامش يعنى سيف وقلمك اتفاقى اولمينجه هيچ برايش كوريله ميه جكندن عبارت بولنان حقيقت بونده دخى ميدانه چيقمشدر .

مظالم عشره نك سكز اولكيسى هيچ قبيلندن اولوب يالكز ايكى الك صكره كيسى ظلمه بكز ديكى اثبات اولندقدن صكره بو حقيقتى برطرفه براقوب ده پاپالرك دعواسى كبى سكزنجى ظلمه كلنجه يه قدر اوچيوز

سنه ظرفنده تتابع ایدن سکز مظالمک سکز
ینی دخی مظالم جمیعه‌دن عد ایتمه‌لی بونده
خرستیانلق ایچون نه فائده حاصل اوله
بیلورکه شو مدت ظرفنده خرستیانلغک
اربابی ایچون مدار فخر اوله بیله‌جک قدر
تأسس وترقی ایده مامش ایدی ؟ مسیح هر
زمان کلیساسنی تأییددن وعبده‌سنی حمایه
دن کیرو طورمدی . سوزینی سویلمک ایچون
پاپاسلرده نه جرأت اوله بیلورکه مؤیدین عند
الله دیدکاری کلیسالر التلرنده کیزلی یرلردن
عبارت اولوب ایچلرنده سسلرینی چیقاره
مزلر ایدی . محمی من طرف الله اولان خر-
ستیانلر ایسه سیله‌دن طوقاددن یوم وقدن
اکسه لرینی محافظه ایده مزلر ایدی .

پاپاسلرک برلقردیسنی قبول ایدر ایسه‌ک

اولقردیلری اوزرینه بنا ایدرك سویله‌
دکاری ایکنجی لقردیی دخی قبول ایتمك
لازم کلیجه حکم بویله اولمق ایجاب ایدیور
یعنی انلرده دویدن عندالهز طوقادیرز شمار
پیرز حقارت کورورزیه دویدن عندالهزه
دیدکارندن کلیسانك تأیدی من عندالله
اولدیغی دعوالرینی قبول ایدر ایسه‌ك
اوعصرلر ایچنده کلیسانك وارباننك دوچار
اولدقلری مذلتی دخی ینه شوندن عبارت
اولمق اوزره قبول ایتمك لازم کله جکدر .
حالبوکه مقایسه‌ده مجنونانه برحکمدن
بشقه هیچ برشی یوقدر .

طقوزنجی واونجی عظالمده خرستیانلرك
عاجزانه قوهٔ قاهره لرینی شیرانه برجرأتله
صیوقه چیقاران پاپاسلر دردنجی عصر

میلادك ایچنده و ایمپراطور قسطنطین قوما
نداسی آلتنده اوله‌رق چکدکلری وحالا
قیننده قویمدقلری قلیجی ستر ایچون زدیه
قوبه‌جقلرکه اوزرنده بولنان دماء مظلومین
حالا طامله‌مقده‌در ؟ ....

بز خرستیانلغك قلیج قوتیله هم ده
نصل پارچه پارچه منه برصورتله تأیید ایدلدیکنی حقیقتی وجهله یازمق ایچون اول
امرده ایشی ایمپراطور قسطنطیندن باشلامغه مجبورز .

قسطنطین

مبحث

۸

اشبو قسطنطین تاریخك اول قدر بیوك
برنقطه منده بولنمشدرکه شمدی کندیسی

کاوب ده کندی حقنده یازیلان وسویلنان
شیلری کورسه وایشتسه وله درجه سنده
متعجب اولماسی ممکن دکلدر .

انك بولندیغی نقطه بر کره خرستیانلغك
پاپالر تعبیر نجه ملکیتدن ومعترضلر تعبیر-
نجه مسکنتدن ینه پاپالر تعبیر نجه جسمانیته
ومعترضلر تعبیر نجه باربارلغه انتقال ایلد.
یکی نقطهٔ انتقال وانقلابدر . ثانیاً یکپاره
برروما دولتندن روم شرقی قسمنك تجدد
ایتمك اوزه آیرلغه باشلادیغی وروم غربی
قسمنك ایسه منقرض ومحو اولمق ایچون
برنده قالدیغی سیاسی بر نقطه اولق
اوزره کوریلور . ایشته بوسببه مبنیدرکه
ژولیه ن وزوزیم وسوزه ن و یقتور کبی
محررلر تاریخلرنده قسطنطینی بر کره بربیوك

حکمدار کبی و آنی متعاقب عمومی علناً صو.
یار بر خرسز کبی و درجهٔ ثالثه ده اوله رق
دخی شهوته اسیر اولمش بر شهوت پرست
کبی تصویر ایدرلر . اکر اوزهب وغیره.
فوار ولاقستانس مثلا و کلیسانک الک غیرتلی
مورخلرینه صور یله جق اولسه دنیاده
قسطنطیندن بیوک حکمدار اولمدیغنی وحتی
کندیسنه وحی الهی دخی شرفورود ایلدی.
یکنی ! .... روایت ایدرلر .
ایکی سقیدن بر مستقیم چیقارمق تاریخک
الک مقبول هنرلرندن بر یسی اولدیغنه کوره
جمهور مورخین قسطنطین حقنده دخی
معلومات صحیحه اعطاسنده عاجز قالمشلر -
در . فقط و یریلان معلوماتی حسن تلقی یه
مدار اولمق اوزره اوزمان روما دولتنک

احوال خصوصيه سنه وروما دولتى ايچنده خرستيانلغك درجه سنه سرىعا برنظر عطف ايتمك لازم كلور :

قسطنطين زماننده شمديكى عثمانلى مما. لككنك عربستاندن ماعدا كافه سنى وروسيه. نك جنوب غربيسى واوستريا پروسيا والب نهرينه قدر بقيهٔ المانيا وايتالياو فرنسه اسپا. نيا واسقوچيانك نصفى وافريقانك صحراى كبيرينه قدر قسم شماليسى و بحر محيط اطلا. سده قناريا آطه لرى كاملاً روما دولتنى تشكيل ايدر ايدى . انجق برخيلى زماندنبرى روما . لولرك اخلاقنه عارض اولان فنالق مناسبتيله طرف طرف عصيانلر اختلاللر داخلى صدا. حب خروجلر وخارجى باربارلر روما دولتنى زياده سيله بيزار ايتمكدن خالى قالمزلر ايدى .

بو هیئت عمومیه نك ایچنده خرستیانلغك
درجه سنه کلنجه واقعا کلیسا اولیاسندن
ژوستن « یونان اولسون بار بار اولسون
برخلق قالمدی . بر ملت قالمدی . اسمی واخلاقی
نه اولور ایسه اولسون زراعت وصنایعجه
نه قدر جاهل بولنور ایسه بولنسون کرك
چادرنشین اولسون کرك قپالی عربه لرایله
کزسون هیچ بر جماعت یوقدرکه انلر نزدنده
مسیح مصلوب نامنه وخالق کل اولان بابا
نامنه عبادت ایدلسون » دیه باغرمش وبو
سوزینی کلیسالر بابنه قبول ایتدیرمش ایسه
ده عقلای زمانی دها وقتیله کندیسنه
کوسترديکی کبی الی قیام الساعه دخی کو .
لدیره جکی درکار بولنمقدر . بز خرستیانلرك
کثرتلی اولدیغی برلرده روما نفوسنه نسبتلری

یوزده اوتوز بش درجه‌سنده اولدیغنی خبر
ویرمش ایدك • مورخ ژیبون دیمشدرکه
« اوزمان خرستیان نفوسی عموم روما مما.
لکنه تعمیماً نسبت ایدلمش اولسه ایدی انجق
یوزده بش درجه‌سنده قالور ایدی » خر.
ستیانلغك اك زیاده انتشار ایلدیکی یر مصر
اولوب اندن صکره اناطولینك ازمیر وبرو.
سه حوالیسیله برده ایتالیانك شمال وفرانسه.
نك جنوب وسطیسی خرستیانلغجه بالنسبه
غلبه‌لك ایدی •

ایشته قسطنطین ایمپراطور اولدیغی
زمان رومانك اجمال احوالی شوندن عبارت
اولوب شمدی بوذاتك صورت تسلطنه
کلنجه :

بونك باباسی قونسطانس قلور انکلتره

طرفنده بولنوب بر قاچ آیه مخصوص اولمق اوزره اوراده ایمپراطور نامنی دخی المش ایدی . چونکه اوارالق روما ایچنده بش آلتی ذات بونامی قهراً وجبراً طاقنوب مقام ایمپراطوری یه کوز دیکمشلر ایدی . قسطنطین ایسه استانبول قارشوسنده واقع ایزنیق شهر - نده واصل ایمپراطور بولنان غالریه نك نزدنده اولوب پدرینك انکلترهده ایمپراطورلق عنوانی الدیغی یعنی دولت علیهسنه قیام ایلدیکی قسطنطیندن بشقه کیمسهنك معلومی اولمیوب بوخبرله برابر پدرینك اولوم در- جهسنده خسته اولدیغی وکندی فامیلیالری ایچون برایش بجرمك مطلوب ایسه سربعاً وعاجلاً انکلترهیه کلسی لازم کلهجکی خبر- ینی دخی الش اولان قسطنطین ایمپراطور

فارِیه‌نك حضورینه چیقوب « افندم! بدر قرالكزیك آغر خسته ایمش . فامیلیاجه بر مصیبت قربه‌نك وقوعندن اول بر تبدیل هوایه كیتمكلكم لازم كلیور . بونك ایچون مساعدهٔ امپراطورانه‌كزی نیاز ایدرم » طرزنده بر افاده ایله رخصت لازمه‌یی استحصال ایدوب ازنیقدن ییتمشیدی . قرادن منزیل حیوانلر یله یوله چیقوب كیدر ایكن ایلك منزلده كلدیكنی اورایه قدر كتورمش اولان منزل باركیرلرینك ایاقلرینی كسدی . یاننده بولنانلر بونك وجهنی بیلمدكلری جهتله شاشمشلر ایدی . ایكنجی اوچنجی الی آخره هپ منزلخانه‌لره ایندكجه حیوانلرك ایاقلرینی كسمسنی مراق ایدرك صوران اصدقاسنه تا فرانسه‌یه داخل اولدقدن

صکره دیدی که « پدرمك ایمپراطورلغی بنم نه امل اوزر بنـه انکلتره‌یه کیتدیکمی غالر یه‌ن خبر الور ایسه آرقه‌مدن آدم یتشدیره بیلمسنه امکان قالمدی . زیرا چکدیکمز یوللرك منزللرینی محو ایتدك »

مع هذا غالر یه‌ن ایله قسطنطینك باباسی قونسطانس اتفاق ایتمشلر واراده بولنان دیوقلتیه‌ن وماقسیمیه‌ن کبی سائر جباره‌یی امانه دوشوره‌رك مملکتی بینلرنده تقسیم ایلمشلر ایدی .

شمدی اوزمانك روما ایمپراطورلرینی طانیمق وازجمله غالر یه‌نك نصل برآدم اولدیغنی کورمك ایچون شونی بیلیدر که غالر یه‌ن کنجلکنده بر چوبان اولوب صکره نفرلکله عسکره یازلدیغی حالده

ابراز شجاعت ایتمش وجنراللق رتبه‌سنه
نائل اولمش والث عسکره دیو قلتیه‌نك قزینی
اله رق ایمپراطورلغه قدر یول بولمش بربد
اصلدر قونسطانس دخی طبقی بونك کبی اولوب
ارالرنده شو فرق واردر که غالریه‌ن دیو .
قلتیه‌نك سایه‌سنده آدم اولدیغی حالده قو .
نسطانس ماقسیمیه‌نك سایه‌سنده آدم او .
لمشدر ٭ غالریه‌ن ایله قونسطانس مستقل
ایمپراطور قالدقدن برقاچ آی صکره قونسطا .
نسك وقوع وفاتی اوزرینه رومه‌ده سناتورلر
وسائر کبار سرآمدان ینه اسکی خاندانندن
ماقسیمیه‌ن هرکولك اوغلی ماقسانس
نام بر پرنسی اوچیوز التی سنهٔ میلاد .
سنده ایمپراطورلق مقامنه انتخاب
ایلدیلر ٭ زیرا ایمپراطورلغك بیعت عمومیه

صورتيله انتقالى روما قوانين اساسيه سى
ايجابندن ايدى . قسطنطين بو خبرى النجه
قوهٔ جبريه يه مراجعت ايلديكى كبى ايزنيق
طرفندن غالريه نك دخى روما طرفيله هجوم
ايلمش ايسه ده روما شهرى سرآمدانى
غالريه يه براعلا غلبه چالوب دفع ايلديلر
و يالكز قسطنطينه مقابله ايچون حاضرلنوب
منتظر قالديلر .

اوزمان قسطنطينك عهدنده بديبيك قدر
روما عسكرى وار ايديسه ده غول يعنى شمديكى
فرانسه خلقى قسطنطين عليهنده قيام و سلاحه
صارلهرق راست كتوردكلرى رومالوبى
اعدام ايلدكلرندن قسطنطين اول امرده
بونلره مرام اكلاتمغه مجبور قالدى . حالبوكه
اوزمانلر غول ممالكى خرستيانلغك الك

غلبه‌لك يرلرندن بری اولمسیله قسطنطين
خرستيانلری اله الدق صورتيله تزييد قوت
ايده‌بيله‌جكنی حساب ايتدی و بو حساب
اوزرينه بعض معتبر پاپالر ايله ال التندن سوزه
كيريشدی . حالبوكه مبحث سابقده كوستر.
الديكی وجهله اوزمان خرستيانلق مظالم
عشره‌نك اونجيسی ايچنده بولنديغندن
قسطنطين كبی بر صاحب خروجك تكليف
ايلديكی اتفاقه اجابت جوابنی و يرمكده
مجبور ايديلر . بو جوابی و يرديلر و قسطنطين
اردوسنك اون اون بش مثلی خرستيانلر دخی
التحاق ايدرك كلديلر نيجه خونريزانه
محاربه‌لر و نيجه وحشيانه جزالر ظلملر ايله
يالكز رومانی دكل بتون رومادولتی
ممالكنی استيلا ايلديلر .

بورایه قدر و بردیکمز معلوماتده توا.
ریخك جمله‌سی و حتی کلیسا مورخلری بیله
متفقدرلر . شوقدر وارکه انلر هرشیده
خرستیانلغك بر معجزه‌سنی کورمك ایستد.
کلری کبی جانب سمادن بر معجزه‌یی دخی
قسطنطینه کوستررلر . دیرلر که قسطنطین
غول ممالکی ایچنده‌ن کچر ایکن بلو طلر
درونده بارون دنیلان ورما ایمپراطورلر.
ینه مخصوص اولان بر بایراق کوردی که
اوزرنده ایستاوروس رسمی و بر (پ)
حرفی و یونان لسانیله دخی « سن بونکله
غلبه ایده‌جکسـك » عباره‌سی منقوش
ایدی . بو معجزه‌یی بتون اردو خلقی کور.
دیلر . قسطنطین دخی بایراغنی اول صورتله
تبدیل ایله نائل ظفر اولدی .

شوروایت خرستیانلغك مبنی علیهی
اولان معجزاتك الك بیوكنی مبین و بتون بر
اردو خلقنك مشهودی بولنمش اولدیغنه
نظراً بوقدر آدملك بر نقطهٔ حقیقت اوزرنده
اتفاقی لازم كلور ایدی یا ؟ اویله ایسه باقكز
وولتر نه دییور :

« كلیسا اولیاسی حضراتندن كلیسانك
هپ معجزات وكراماتدن عبارت اولان
وقوعات مقدسه سنی كشیدهٔ سلك حقیقت
ایدن ذوات كرامدن بعضیسی قسطنطینه
بوعلامت سماویه نك بزانسون طرفلرنده
و بعضیسی قولونیا جوارنده و بعضیسی
ترووده و بعضیسی ترویسده ظهور ایلد -
یكنی خبر ویررلر . بز غایت مؤمن بر خر -
ستیان اولدیغمزدن بو خبرلرك جمله سنه صحیح
اولمق اوزه ایمان ایده جكز ! »

فتأمل !

هرنه حال ایسه ایشته دنیا جنلك وجدانی ملعنت درجه‌سنده کریه کورن دیانت مسیحیه اربابی قسطنطینك قومانداسی التنده چکمش اولدقلری قلبجی تاعصرمزه قدر قینده قویمامشلردر . اول قسطنطینك که بر قاتل پدری وارایدی . حریفی کندی کندیسنی صلب اتمکه مجبور ایلدی . برقادین برادری وارایدی بوغدی . اون ایکی یاشنده بر یکنی وارایدی قفاسنی کسدی . بر یوجنی اوغلی وار ایدی قویون ذبح ایدر کبی ذبح ایتدی . برقاریسی وارایدی حمام ایچنه حبس ایدرك وآتشی وبر دیکه‌وبره‌رك شواشد عقوبات ایچنده اولدوردی .

قسطنطینك بوظالمی کندی فامیلیاسی

خلقنه مخصوص اولاندر . خارجدن
اولدوردیغی آدملر و باخصوص اکنجه
اولمق اوزره او یون محللرنده قربان ایتدیکی
بیچارهلر یقدیغی عرضلر شهوت اغورنده
یاقدیغی جانلر قید وتحریره باشلانسه جلدلر
طولار .

ایشته خرستیانلغك مسیحی بوله بوله
بوذاتی بولمش ده امرینی اکا ویرمش !..
جانب سمادن بوذاتك موفقیتنی تأیید ایلمش !
حتی روماولر بونك اللندن صوك درجهیه
قدر مأیوس اولوب ده قسطنطین پای تختنی
ترك ایتمکه مجبوریت صحیحه کوردیکی زمان
بنه اللهك وحیله کیتمش استانبولی بنا
ایدرك شرق کلیساسنی قورمش .

قسطنطینی الی قلیجلی بر مسیح ثانی ایدن

باپالر کندی دینجه دعوالر یله دنیاجه حرکتلرینی موازنه‌ده عجبا هیچ یوزلری قزارمیورمی ؟ عجبا کندی یالانلر یله برده تاریخك طوغریلرینی یان یکا کتوردکلری زمان بویله اساسی یالان فروعاتی یالان بردینه سالك اولمقدن قطع نظر مدنیتی اودیندن عبارتدر دیه کوسترمك غیرتنی برغریبه عظمی کورمیورلرمی ؟

غرابت اندر غرابت اولمق و قسطنطین حکایه‌سنه خاتمه اتخاذ ایلمك اوزره شو فقره‌یی ده علاوه ایده‌لم که قسطنطین خرستیانلغی برمنوال محرر قلیجله احیا ایتدیکی زمان هنوز واقتیله کورمامش یعنی خرستیان اولمامش ایدی ایتدیکی بونجه مظالمدن طولایی کندی عقلنجه عند الله نائل مغفرت

اولمق ایچون بت پرست پاپاسلری
چاغروب بو گناهلردن برانك چارەسنی
صوردقده او طاشلره طوپراقلره طاپان
والوهیتك تعددینه قائل اولان كافر بی دین
بت پرستلر « ای ایمپراطور دنیاجه هرنه
امرکز وار ایسه المزدن کلدیکی قدر اجرا
سنده کی مجبور یتمز درکاردر . حالبوکه شو
امرکز محالا تدندر . زیرا کندی اولادکزه
زوجه کزه وارنجه یه قدر رحم ایتمیوب ظلم
ایتدیکز . دینك حکمتك تأویلنده بیله
عاجز قالدیغی مظالم وفحشیاتی ایشلدیکز .
بوکا دینجه چاره قالدیغنی بزدن اعلا
بیلورسکز » جوابنی ویرەشلر ایکن خرس
ستیان پاپاسلری « افندم وافتیز صویی
بوکناهلرك جملەسنی یقار تمیزلر » دیمشلر

وقسطنطین دخی بوكا قانع اولدیغندن اول
چركابی بوصورتله تعبیرله‌مشلردر ....

﴿ مبحث ﴾

- ۹ -

قسطنطین زماننده وانی متعاقباً خر-
ستیانلغك قزاندیغی قوت

کلیسا مورخلرندن حمیت خرستیانیه‌یی
افراطده بولنان بعضلری عالمك نه دینه جكارینه
باقیه‌رق وكندی وجدانلرندن دخی اوتانمیه‌رق
خرستیانلغك قسطنطین سایه‌سنده تأیید وتأ-
سس ایلدیکنی انكار ایله بالعكس قسطنطینك
خرستیانلق سایه‌سنده تأیید ایلدیکنی دعوا
ایدرلر .

«باقلسه بودعواده حقلری واردره‌می
دیدیكز؟ حسابجه اویله اولمق لازم كلور .

زیرا یوقاروده خبر ویردیکی وجهله انکلترهدن غول ممالکنه کیرن واورادن روما اوزرینه یورویان قسطنطین اردوسی خرستیانلر چوغالتمش وخونخوارلق امرنده اول ظالمك آلت اجراسی اولمش ایدی . انجق کلیسا مورخلرینك مقصدی بودکلدر . انلر دیمك ایسترلرکه قسطنطیندن ایچون هیچ برخدمت کورمامشدر . یعنی اسکی بت پرستلر دینی یاتوروب برینه خرستیان دینی اقامه ایتمکه چالشمامشدر . محضا دادل برایمپراطور کبی حرکت ایلدیکنی خبر ویررلر ودلیل اولمق اوزره دخی قسطنطینك بعض موفقیات واقعهسی اوزرینه اسکی بت پرستلرك آپولون دیدکلری معبوده بالتشکر برچوق قربانلر عرض ایلدیکنی وکدی

فامیلیاسی اعضاسندن انواع عقوبات ایچنده اولدوردیکی بیچارکانك بعضیسی ده خرستیان ایدوکنی ایراد ایدرلر .

بوروایتلر اول براهیندرلر که انلرك علیهنه براهین قاطعه اقامه ایدیله‌رك بطلانلری اثبات ایدیله‌بیلور . مورخ اوزوب که قسطنطینك تاریخ خصوصیسنی یازمشدر . ایکنجی کتابك اللی التنجی بابنده شویله دیور :

« قسطنطین آریوسه شو مکتوبی یازدی : اکر بتون خالق اول الهه ایمان ایتدیره بیلور ایسه‌م کندیمی بختیار عد ایده‌جکم لکن بو ایشده تلاشسزجه وکورلد. یسزجه طوراغق وایشی بجرملك لازمدر » مورخ قانتو اوزه‌بك شوفقره‌سنی انکار ایده.

مدیکی کبی بو ایشلك ایچنده‌کی حقایق سائره‌یی دخی کتمه بردرلو مقتدر اوله‌میه‌رق و فقط کلیسا مورخلری بنك یازدیغی کبی آچیقدن آچیغه دخی یالان سویلیه میه‌رك کو یا خرستیانلغی حکیمانه بر یولده مدافعه ایچون بشنجی جلدینك ٥٢٧ صحیفه سنده دیورکه:

« ایمپراطورك خرستیانلغه کوستردیکی توجه تشکر اولنه‌جق موادندر هیچ اولمز ایسه دین صحیح جدیده اسکی بت پرستلك دینیله مساوات شرفنی ویردی و حکومتی الت اوست ایتمامك ایچون بردن بره تبدیل مذهب صورتنه مسارعت کوسترمدی.

مع هذا افکار عمومیه‌یی بو دین جدیده آلشدیرمق ایچون بت پرست مذاهبندن

بعضیلرینی نظر اعتباردن دوشوردی .

میلادك ٣١٤ تاریخنده سکولودینلان
بیوك بیرامی یاپدی . یالکز قاپیته ـ ولینی بیرا
منی یاپمدی . حالبوکه اجدادینك دینیله
خرستیانلغی مساوی طوتدیغی ایچون خلقك
غضبی آرتدقجه آرتار ایدی ـ مع هذا
قسطنطین افکار عمومیه‌یی خرستیانلغه بنا ـ
شدیرمق اوزره معبودلری تعظیمدن عبارت
اولان بعض بورطیلری ده منع ایلدی .
هله ایمپراطور لقده کندیسنه اشتراك ایدن
سائر بعض صاحب خروجلری اورته‌دن
قالدیردقدن صکره خرستیانلره اولان توجهنی
آچیقدن آچیغه میدانه قویدی . کلیسالره
هدیه‌لر یاغدیردی . بعض کیسه‌لر بت
پرستلك دیننك بسبتون لغوینه واربابنك

جزا کوره جککنه دائر قسطنطین بر قانون
قویمش اولدیغنی دخی روایت ایدرلر . . . .
. . . . . . لکن بو قانون بعض خصوصی
خانه‌لرده ایدیلان یولسز عبادتلرک و عرض
اولنان قربانلرک منعی ایچون ایدی ! . . . .
یوقسه بت پرستلکک باطل و یالانجی بر
دین اولدیغنی لسان رسمی ایله سویلمش
و قلم رسمی ایله یازمش اولدیغی حالده کیمدن
چکینه بیلور ایدی ؟ واقعا جبل لبنان
و سوریه‌نک هلیو پولیس طرفلرنده واقع
و معبوده ونوسه منسوب عبادتخانه‌لری قپا
تدی ایسه‌ده درونلرنده بعض مرتبه ایدیلان
چاپقنلقلری منع ایچون قپاتدی .

وقوع حال قانتو طرفندن شو یولده
حکایه قلندیغی و وواتر طرفندن ایسه

» اوچ یوز اون دردت سنه سندن صکره
وقسطنطینـك یکی انشـا ایلدیکی
قسطنطینیه(استانبول)شهر ینه نقلندن مقدم
اوزمانه قدر خرستیانلری نیجه مظالم ایله
قتل ایدن ظلمه بو کره خرستیانلر طرفندن
قتل ایدلمکه باشلاندی . خرستیانلرماقسیمیه
نك قاریسنی اورونت نهر ینه آتدیلر . بتون
چوجقلر ینی بربرر بوغازلادیلر . مصرده
فلسطینده مقدما خرستیانلق علیهنه حرکتده
بولنـان نه قـدر مأمـورلر وار ایسـه
جمله سنی صلب ویا قتل ایلدیلر . دیوقلثیه
نك قار یسیله قزی تسالونیقده اختفـا ایتمش،
اولدقلری حالده بولنوب وکیم بیلـور خر.
ستیانلغك اصلا تجویز ایتمیه جـکی نه قدر
فنالقلردن صکره ابوغولوب نعشلرینی دکزه

آتديلر . بوركمزايسترايديكه خرستيانلرفكر
انتقامده بوقدر قاپلسونلر . انجق پاپاس افندي
يلر مزلك روايتلرينه كوره جزا وعقوباتنده
كندي عدل آلهيسندن بشقه برشيئه قولاق
ويرميان جناب حق خرستيانلرك اللريني
كنديلرينه ظلم ايدنلرك قانيله قب قرمزي
بويانمش اولديغني كورمك آرزو ايلمش ايمش
! . . . . . دهديه هم ده حقيقت محضه اولمق
اوزره تصوير قلنديغي حالده ارتق خر .
ستيانلغك قسطنطين سايه سنده هم ده سايهٔ
جبارانه سنده تأسس ايلديكني انكاره مجالي
قالور ؟

قسطنطين قاچ نفر رقيبيله جنك ايلد .
يسه انلرك جملهسي خرستيانلغه حقارت
ايتمش آدملر اولديغي هر تاريخك هر صحيفه

سنده کوریله بیله جکندن و بو جبار ستمکارلك
پاپالر نصیحتلرندن بشقه نصیحت قبول ایلمه.
یکی معلوم و مسلم اتام اولدیغندن ایتدیکی
محارباتك جمله سی دین بولنده غزادیمك
اولدیغنی انکاره مجال بوقدر . مکرکه منکرین
پاپالر قدر معند و بك یوزلی اوله لر .

بونك زماننده خرستیانلرك قزاندیغی
قوت یالکز روما بت پرستلرینك اونجی
مظالمندن قورتلدیغی دکلدر . انلری محوایتمکه
یوروبه بیلدیکندن و برچوق موفقیتلر کورد-
ملرندن ده عبارت دکلدر . اصل قزاندقلری
قوت فلسطین طرفلرینی و بالخاصه قدس
شریفی اله الملریدر .

بوندن مقدم خرستیانلغك مبادیٔ انتشار
رنده فلسطین طرفلرینك احول سیاسیه

سنی ذکر ایلمدیکمز صره‌ده خبر ویرمش
اولدیغمز وجهله یهودیلر روماولرك پنجه‌ٔ
قهری آلتنده زبون اولوب ده اطراف ممالکه
پراکنده پریشان نفی وتبعید ایدلدکدن
صکره کندیلرنجه فریضه‌دن اولان حج
ایچون برچوق پاره‌لر صرف ایدرك روما
دولتندن رخصت آلمنجه قدسه گیده‌مز
اولمشلر ایدی . قسطنطین خرستیانلغی دو.
لت دینی صورتنه قویدقدن صکره قدس
شریفی گویا دیانت حقیقیه‌ٔ موسویه‌نك
تجددندن عبارت اولمسی مناسبتیله خر.
ستیانلرك النه ویرمش وبوصورتله خر
ستیانلق اول مقام مقدسی کندیسنه قبله گاه
اتخاذ ایلمشیدی . ایشته بوموفقیت نصارا
ایچون اسلامك فتح مکه موفقیتی قدر بیوك
برظفردر .

نصرانیت کلیساسی میدانه چیقوب ده
ترقی یه دخی باشلادقدن صکره مسیحیتـك
ایلك نظاماتنه بسبتون بر تغیر کلدی . مقدما
مسیحیلر بربرینك مالنه مشترکاً قرنداش
کبی یاشارلر ایکن امـوال واشیانك تفریق
اولندی ، خرستیانلرك عیساسی طرفنـدن
« ایاغکزده پابوج صرتکزده جبه بلکزده
قوشاق اولمسـون دیه همـان جاس
جاولاق کزملری امر اولنان حواریلر (خر-
ستیانلقجه پاپالر حواریلرك وارثیدرلر روح
القدس بونلره ارثاً انتقال ایدر ایمش) مکلف
اونیفورمه لر بچندیلر وعیسا طرفندن « ایچکز
ده اولکی وصکره کی باش قیچ اولمسـون »
دیه جمله سنك مساوی اولمسی امر اولندیغی
حالده پاپالـقك مراتبنی تفریق ایلدیلر

باشلرینه تاج کیدیلر . مجوهرلره مستغرق اولدیلر . حتی روما شهرینک پاپاسی سائر پاپالر اوزرینه رسماً تفوق داعیه‌سنه چیقیشوب بونزاع اوزرنده پاپاسلر عالمی هرج ومرج ایتدیلر . پاپاسلر کندیلرینی مرتبهٔ الوهیته چیقارتمق اوزره اولاجناب مسیحه انسانلغك فوقنده بر رتبه وثانیاً وثالثاً والحاصل انجامکار طوغریدن طوغریه الوهیتنه حکم ایتمك ایچون نیجه منازعاته چیقدیلر واکثریا موفق دخی اولدیلر . بوقدر قوت از قوتمیدر ؟

صکره‌لری قوتلرینی دها زیاده توسیع ایلدیلریا ! پاپا بولنانلر قرال عزل ایدوب قرال نصب ایتمکه قدر واردیلریا ! لکن سلسلهٔ حکایات هنوز

اوراده وار مدیغندن بز شمدیلك خرستیانلغك اسرار روحانیه‌سی حركات جسمانیه‌یه منقلب اولدقدن صكره اوزمانه قدر هپ توءما كیزلی برصورتده دوام ایدن وماهیت وكیفیتی یوقاروده محلی مخصوصنده خبر ویریلان منازعاتك دخی میدانه چیقیشنه برنظر ایده‌لم .

﴿ مبحث ﴾

ــ ۱۰ ــ

(قسطنطین زماننده خرستیانلق روحانیتدن جسمانیته انتقال ایلدیكی كبی منازعاتك دخی روحانیتدن جسمانیته كیفیت انتقالی)

اوته‌دنبری مسیحیتك مذاهب متنوعه‌سی اره‌سنده جریان ایدن منازعاتك بوكره

میدانه چیقمسی حقنده بو مجلده ویره جکمز
معلومات پك اجمالی برشی اوله جقدر .
زیرا منازعات مذکوره مسیحك الوهیتی
وکلیسالرده موجود بتلره عبادت وروما پاپا-
لقنك سائرلرینه تقدمی و پاپا بولنان ذاتك
خطادن وسائر انسانلره مخصوص بوکبی
معایبدن معصومیتی مثللو پك بیوك یعنی
خرستیانلغی هیئت اولاسندن بتون بتون
بالاخراج عادتا بر بت پرست انسان پرست
اوهام پرست دیندن عبارت براقش اولان
مسائلك هیئت عمومیه سندن عبارت اولوب
بزانسه مسائل مذکوره‌یی یری کلدکجه
ایضاحاتیله محاکماتیله اطرافیله درج ایده .
جکمزدن بوراده ایشـك یالکز اجمالیسنی
هم ده حکایهٔ وقعه یوللی عرض ایتمکله

اکتفا ایده‌جکز . بوندن مقدم نصرانیتك
بدایت انتشارنده انقسام ایلدیکی بعض
مذاهبی خبرویرمشیدك . بودفعه میدانه
چیقان منازعات عظیمه‌یی تولید ایدنلر دخی
زمان کچدکجه بیومش اولان اختلافات سابقه
اولدیغی جمله عندنده متفق ومسلمدر .
منازعاتك اصل منبعی آرایان مدققلر دیرلرکه
حضرت مسیح هیچ برکفتاریني قلمه الماممش
حضرت موسی وسائر انبیای بنی اسرائیل
وحضرت محمد علیهم السلام کبی امتنه برکتاب
براقامش وخرستیانلغك سندات اساسیه
ومؤسسه‌سی اولان کتب واوراق هپ شونك
بونك طرفندن قلمه النمش اولمسیله وکتب
واوراق مذکوره‌یی تصور ایدن فکرلر
منطق وحکمت طبیعیه وسائر علوم مادیه

ایله پرورش بولیه‌رق منافزبق یعنی ماوورای طبیعته متعلق اوهام ایچنده پروش بولوب بوحالده فکرلرك تلون وتخالف وتضادلری ینه ایسه نهایت اولهمیه جغی درکار بولنمسیله ایشته شوحال سبب اولمشدرکه دها خرستیاه نلغك مبادیٔ انتشارنده دینجه ودینك دخی الك بیوك والك مهم نقطه لرنجه میدانه چیقان منازعات نهایت سیل کبی قانلر آقمغه سببیت کوسترمشدر ۰

خلاصه ایتمش اولدیغمز شو فقره بالجمله کلیسامورخلری طرفندن دخی تسلیم ایدلمش برشی اولوب فقط فقره‌نك صوکی برازدها ایضاحه محتاج قالمشدر ۰ شویله‌که :

اکر قسطنطینك قلیجی قوتیله خرستیاه نلق تأسیس ایدلدکدن صکره اسکی فقر

ودرویشی اولدیغی قناعت ونواضع باقی
قالمش اولسه ایدی منازعات واقعه اول قدر
شدت پیدا ایلمزایدی . ایشلك ایچنه پاپالری
حرص وآزی کیرمسیله مجرد ملکت وثروت
دنیویه ایچون بربرینی بوغازلامق درجه .
سنه قدر کوزه آلدیرمشلردر . زیرا برروایته
کوره قسطنطین برخسته لکدن شفایاب
اولدقدن صکره بوشفایی کویا سیلوه ستر نام
پاپانك علاج روحانیسندن بیلمسیله کرك آکا
وکرك اخلافنه روما وایتالیا وغربك سائر
بعض ایالتلرینی تملیك ایلمشدر . بعض
مورخلر بوروایتك ضعفنه قائل اوله رق
بوحالك پاپالره حکومت روحانیه یه قناعت
ایده میوب ده برده حکومت جسمانیه حرص
وطمعی کلدکدن صکره وقوعنی اثبات ایتمك

ایمتر لر ایسه ده قسطنطینك شو عنایتنده
منفقلردرکه قسطنطین رومانك یالکز برکلیسا
سنه (تابر ناقل) دینلان برباركاه احسـان
ایدوب اوزرنده ایکی بیك یکرمی بش لیرا
کوموش وار ایمش . برده استاوروس احسان
ایتمش که برمتر والتمش سانتی متر وارتفاعنده
اولوب یوز یکرمی لیرا اسیم خالصدن یاپلمش
ایمش . بونلردن ماعدا اون ایکی حواریلرك
مخطره سنی بهری طقسان لیرا کوموشدن
اعمال ایتدیرمش . بو احسـانك شـو زمانه
کوره قیمتی بر بجق میلیون فرانق چکر ایمش
بوندن ماعداسنوی سکسان بیك فرانق ایراد
کتوره جك سرمایه دخی وضـع ایلمش .
هله خانه ودکان واراضی وباغچـه اولمق
اوزره سن پطرس وسن پولوس وسن ژان

کلیسالرینه وقف ایلدیکی اشیانك ایرادی یکرمی ایکی بیك التونه بالغ اولـورایمش که اوزمان ایچون برثروت انجـق ایمپراطورلغه مخصوص ایمش ٠

کوردیکزمی برکره اس الاساسی فقر وضرورت اوزرینه مبنی بولنان خرستیانلق نه حاله کلمش ٠ انجق خرستیانلغك بوکونکی حالی بوندن ده عبارت دکلدر ٠ حسـاب ومقیاسه صیغار برد رجـه ده ده دکلدر ٠ بز سماوآنك ملکوتی ارضك ملکوتنه ایلك متحول اولدیغی زمانی حکایه ایدیـورز ٠ دیلنجیلکدن ومسـکنتدن وسـیله التندن قورتیلان پاپالر برکره بوثروت ویساره مالك اونجه نصل چیلدیراسی یه برحب ماسوایه دوچار اوله جقلری قیاس ایدلکه محتاج برشیدر ٠

هله ایشك شوراسی الك زیاده دقت
واهمیته شایاندرکه قسطنطین مجرد برمقصد
سیاسینك تسهیل حصولی ایچون خرستیا-
نلرله اتفاق ایلدیکی زمانه‌حتی خرستیانلغك
ماهیتنی بیلمز ایدی که بودینك منازعات ومخا-
لفات خصوصیه‌سندن خبردار اولسون .
اوت! بوندن خبردار اولمدیغی بداهةً معلو-
مدر . ز یرا آریوس مذهبی میدان منازعه‌یه
چیقوب ده خصماسنی قهر ایتمکه باشلادیغی
زمان قسطنطین الك صادق وموثوق الکلام بر
آدمنی ایلك خرستیانلغك ماهیت و او ماهیت
اوزرینه ترتب ایدن منازعات مذهبیه‌سی
نه‌دن عبارت اولدیغنی تحقیقه مأمور ایدوب
انك واسطه‌سیله الدیغی معلومات اوزرینه
اشاغیده مبحث مخصوصنده کوریله‌جکی

وجهله مجلس عمومیلر عقد ایلمش وایشی
تسویه‌یه بالذات چالشمشدر . اگر دین
یسوعك ماهیتنی بیلمش اولسه ایدی انی
تکرار تحقیق ایله اوگرنمکه لزومی کورر
ایدی ؟

شمدی قسطنطینك علی الاطلاق خرستیا-
نلق نامنه احسان ایتمش اولدیغی بونجه
عطیه‌لره هانکی مذهب اربابنك مالك اوله-
جغی قضیه‌سی بونلرك منازعات سابقه‌سنی
بر محاربهٔ مادیه وجسمانیه‌یه تحویل ایدر
ایسه بجا کوریله‌مزمی ؟

مؤخراً قاتولیك نامیله تفرد ایدن روما
پاپاسلری کندی تصنیع ایلدکلری مذهبك
مذاهب سائره‌یه رجحانی اثبات ایچون
دکل حتی انلرك بالکلیه بطلانی ایله عیسویت

یالکز کندی مذهبلرندن عبارت اولدیغنی
واو حالده دخی نفس رومامشهرنده اولان کلیسا
ایله او کلیسانك دسپوطی دیمك اولان پاپانك
سائر کلیسالره وسائر پاپالره تفوقی لازم کله‌
جکنی اثبات ایچون اول قدر یالانلر سویله‌
مشلر اول قدر غدرلرده ظلمرده بولنمشلر
درکه پاپالردن ماعدا قاتولیك اولان ارباب
انصاف بیله بوحقیقتی انکاردن حیا ایدر
و ینه اعترافی دخی یوزی قزارارق ایلر .
بومسئله‌ده سویلنان یالانلر صکره کوریله
جکدر . شمدیلك روا کوریلان وحشیانه
مظالمدن برنمونه‌جك کوسترملك و بوصو
رتله مسائل ومباحثات آتیه حقنده ارباب
مطالعه‌نك دقت نظرلرینی شمدیدن قزانمق
ایچون شونلری خبر ویرهلم که :

قسطنطین تاریخ خصوصیسنك دردنجی
کتابنك یکرمی برنجی فقره سنده بیان اولندیغی
وجهله ایزنیقلی اوزەب نام پاپاسك وقوع
وفاتیله استانبول دسپوطلغی محلول قالدیغی
زمان بو کلیسانك ثروتی آر یوس مذهبنه
سالك ما کەدونیوس ایله قاتولیك مذهبنه
سالك پول اراسنده منازع فیه اولوب بونلر
بر برینه « سنك مذهبك باطلدر سن بورایه
دسپوط اوله‌مزسك که » کبی برچوق منا ـ
زعات لفظیه‌دن صکره کلیسا ایچنده بر مضا ـ
ربه ودرحال محاربه چیقاروب کرك قلیج ایله
قتل اولنان وکرك غلبه‌لك اراسنده ازیلوب
بوغولان آدملرك مقداری اوچ بیکی تجاوز
ایلمشدر . غلبه ما کەدونیوس طرفنده
قالمسیله مرقوم دسپوط اولدقدن

صکره نه قدر کلیسا وار ایسه جمله سنی
کندی اداره سی ! ... الننه الوب کرك
قاتولیك وکرك سائر مذهب سالك بالجمله
پاپاسلری قتل عام ایلمشدر .

کذلك آر یوس مذهبنك مخالفی اولان
آتاناس نام قاتولیك پاپاسنك وقوع وفاتی اوزرینه
یرینه خلف اوله جق پطرس اسمنده‌ ر پاپاسی
آر یوس طرفی یقه الهدقلری کبی تپه‌ ورده
اورمشلر وصکره اولدورمشلردر . هله
آر یوس مذهبنك اسکندریه شهرینی کویا
بردشمندن هجومله ضبط ایلشلر کبی کلیسا-
لرینی ومواقع جسیمه سنی یغما وهدم وخرابه
قدر وارملری پك تحفدر .

کذلك تئودوس تاریخ خصوصینك
اوچنجی کتابنك اوتوز اوچ ورق دردنجی

فقره‌لرنده حکایه ایتدیکی وجهله استانبول
کلیساسنده مذاهب مختلفه‌یه تعلق اولان بر
قاچ کلمه‌جک تلفظ اولنمسی مناسبتیله اهالی
بوغاز بوغازه کله‌رك برچوق قان دوکدکدن
ماعدا شهری دخی آتشه ویرمشلردر .
الحاصل هر بری شو نمونه‌لردن اکلا.
شیله‌جق اولان یوزلرجه وقوعات طرف
طرف خرستیانلغك چهره معصومنه قان
لکه‌لری سورمش، اولدیغنی کیم انکار ایتسه
تاریخ انکار ایده‌مز . بواراق شو معلومات
جمله‌یی بورایه صیقشدیرمقلغمز خرستیانلغك
اویله اسلام کبی قلیج قوتیله تأسیس
ایدلمامش و بلکه یالکز کلام قوتیله تأسیس
اولنمش ایدوکنی دعوا ایدن پاپاسلره قارشو
قسطنطینك قلیجنده اولان قوتی بت پرستلر

علیهنه نصل صرف ایلدیکنی کوستردکدن
صکره برده کندی کندیلرینه نه صورتله
قلیج اتمش اولدقلرینک دخی برنمونه‌جکنی
کوسترمک ایچوندر .

واقعا اسلامک مبادیٔ انتشارنده دخی
راز قاریشقلقلر ظهور ایتمش اولدیغی ده
اریخجه معلوم اولان برکیفیتدر . انجق
اریخجه شوده معلومدرکه اومعارضه‌لرده
ینجه هیچ برقید اولمیوب صرف سیاسی
مسائلدن عبارت ایدی . بز بوکیفیتی بوندن
ل دخی اخطار ایلمش اولدیغمز کبی افتکار
ریئنی مجرای حقیقتدن ایرماق ایچون
راده دخی اخطار ایلدک . هله ایلروده
ی کلنجه مسئله‌نک بوجهتنی ده اطرافیله
ناکه ایده‌جکز .

❋ مبحث ❋

- ١١ -

مذاهب مسيحيه نك الڭ غربى اولان قاتوليك مذهبنك سائرلرينه غلبه سى

امپراطور قسطنطينك قوهٔ قاهره سى
سايه سنده خرستيانلغك ميدانه چيقمسى كبى
بودينك منازعات خفيه سى دخى ميدانه
چيقوب اولكى مذاهب شتى اربابيله برابر
مانيشه ئن و سابلليه ن و دوناتيست و آريه ن
ونستوريه ن وسائر برطاقم مذاهب اربابى
دخى اورته يه آتلمش و بونلرك بوقاروكى
مبحثده ئونه سى كورلديكى وجه و صورتده كى
منازعاتى يوزلرجه سنه لر دوام ايلمشيدى

بومذهبلرك اساس دعوالرى ايلرود
خرستيانلغك ايلك اساسندن نصل چيقارلديا

اسكى خرستيانلقدن شمديكى خرستيانلغك
عمل وجوده كتورلديكى بحثلرنده محاكمه
يله جك برشى اولوب بوراده يالكز شوقدر
ق برخبر ويره لم كه مذاهب مذكوره نك
ئله سنده اصل خرستيانلقدن برشمه اوله سون
وجود اولوب يالكز قاتوليك مذهبنده بنه
ندى للرنده بولنان انجيللرك دلالت ايلدى .
خرستيانلقدن دخى شمه بيله قالمامش
الديغى و بومذهبك يالكز ارباب دين ايچون
ل حق دولتلر ايچون دخى بربلاى مبرم
عظم اوله جغى كوريلوب طورمقده بولند.
حالده مجرد ايمپراطورلره چاتمق ايچون
بولمش اولان قاتوليك پاپالرينك ايمپرا
رلرى بالاغفال انلرك قوهٔ قاهرهلرينى
عمال ايتملرى صورتيله ساير مذاهبك

جمله‌سی مغلوب اولمش ویالکز اروته‌ده
قاتولیك مذهبی قالمشدر .

واقعا مذاهب اراسنده‌کی دعوالر اول
امرده « قونسیل » نعبیر اولنور مجالس
عمومیهٔ قسیسینده حل اولندیغندن قاتولیك
مذهبنه مخالف اولان ازجمله ریه‌ن مذهبی
اربابی برازالق دعوالرینی قازاندقلری کبی
مؤخرا مغلوب اولدقدن صکره دخی بر
برزمان کاوب ده‌دعوالرینی اثبات وقاتولیك
مذهبینی امحا ایده بیله جکلرینی امید ایلمش
ایدیسه‌ده قاتولیکلر امپراطور تئودوسك
آتی الذکر فرمانی استحصال ایلدکدن صکره
ارتق انلره غلبه امیدلری بتون بتون منقطع
اولمشدر .

ایشته‌ا فرمان شوندن عبارت ایدی :

قانتو تاریخ عمومیسنك التنجی جلدنده اون
برنجی بابده مندرجدر :

« ارادهٔ ایمپراطورانه مز شو درکه سایهٔ »
« عدالت و مرحمتمزده یاشایان خلقك کافه سی »
« سن پطرسك روما لیلره نشر ایتمش »
« اولدیغی روایت اولنان و کذلك روایت »
« واقعه یه کوره شمدی یه قدر آغزدن »
« آغزه نقل ایدیله رك الیوم داماسی »
« و اسکندریه دسپوطی پطرس مثللو متقی »
« آدملر طرفندن نشر ایدیلان مذهبی قبول »
« ایتسونلر . بزدخی ایمان ایدیورزکه »
« اب و ابن و روح القدس اوچی یالکز برتك »
« الوهیت اولوب اوچنك دخی شان »
« الوهیتی مساویدر و بو اوچ اقانیم ثلثه‌ »
« در . بو مذهبه ذاهب اولانلرك قاتولیك »

« عنوانی الملری اراده و فرمانمز اقتضـا »
« سندن اولوب شو حالده خرستیانلفك »
« قاتولیکلکـدن ماعدا مذاهبنه ذاهـب »
« اولان خلقه بز احمق وعقلسز نظریله »
« باقه رق انلری رافض اسم قبیحـیله یاد »
« ایدرز . و بونلرك كفر والحادی خرستیان »
« نلغك حكم اتدكده اولدیغی یرلرده بعدما »
« دوام و انتشار ایتمسی صورتنـك منع »
« اولنمسی دخی فرمانمزك احکامی جمله . »
« سندندر . انلر بریاندن جزای الهی یه »
« انتظار ایتدکده اولسونلر دیگر طرفدن »
« دخی بنه مجرد ارادهٔ الهیه ایله حرکت »
« ایدن حکومتمز دخی بو ملحدلر حقنده عقو »
« بت شدیده اجرا ایلسنون ! »

بو فرمان قاتولیکلرك انه بجد کدن صکره

ارتق كندیلر بنه حكومت دینیه و دنیویه سنه و خزینه‌لر طولوسی ثروت و سامانه سائر رقیبلرك نظر طمع و حسدلرینی كسمك ایچون نه‌لر یاپامشلردر؟ حالبوكه بو فرمان (۳۸۰) سنۀ میلادیه سنده ویریلوب اندن صكره دخی قاتولیكار اوزرندن ایمپراطورلرك حمایه‌سی اكسك اولمدیغی جهتله آز وقت ظرفنده خرستیانلغك سائر مذهبلری بسبتون محو اولمق درجه‌سنی بولدی . اوته‌ده بریده بعض معترضلر قالمش ایدیسه‌ده انلر دخی میدانه چیقارلدقجه اعدام ایدیلورایدی . زیرا بو زمانه قدر اغراض دنیویه قاریشان اغراض دینیه ایچون قان دوكمك یالكز محاربه صورتیله و قارشو قارشویه بوغاز بوغازه وقوع بولور ایكن بعدما كلیسا حكو

متنك صورت مخصوصده دجلادلری نصب
اولندی ٠ الی اياغی باغلی اولنلری دهشتلی بر
عقوبتله اولدورملك ايچون عقلای نصارا يوللر
وصورتلر ايجاد ايلديلر ٠ اشاغيده باشلیجه بر
بند مخصوص تشكيلی ايچون الده سرمايه من
دينك اولان « انكيزيسيون » جمعيتنك
تخمی بوزمان اكلدی ٠ بو جمعيت كوشنده
بوجاقده خرستيانلغك صور جديده سنه
اعتراض ايدن وكليسا اصطلاحنجه « رافضی »
تعبير اولنان بيچاره لری خبر الدقجه همان
جلادلره تسليم ايدر ايدی ٠ حالبوكه جمعيت
مأمورلری ايچون مدار تحسين وآفرين مطلقا
مجرملری بولوب چيقارمقدن عبارت اولديغنه
ومجرم ايسه ارتق بولندماغز باشلا ديغنه بنی
نيجه بيكناهلر وخالص ومخلص خرستيانلر

دخی بو جمعیتك پنجهٔ جورنده قتل ایدیلور
ایدی . هله خرستیانلغی دنیادن دین بتون
بتون خلقك قانی اموب ایلکنی قورتمق
ایچون بر سپر اولهرق عالمك مالی جانی
عرضی ! پاپالرك کیفنه خدمت ایچون
اجرای لازمه بر بنه قائم اولدقدن صکره ارتق
بوانکیز یسوعین جمعیتك اول قدر شدائدی
کورلدی که جهانه قان اغلاتدیغی کبی الیوم
دخی حکایه سنی اوقویانلری اغلاتهجق
مرتبه یه بولدی .

اوبله مسلمانلر کبی قلیج قوتی و اوروم
قورقوسیله نشر ایدلمیه رك مجرد معجزه و قوت
کلام ایله نشر ایدلمش بولنان دین نصارا-
نك صورت انتشار و تأییدینه دقت بیور-
یلیورمی ؟

واقعا بنه خرستیانلق معترضلرندن بر
چوغی بو نقطه‌ده دخی اعتراضی اچمشلر
وه بودینك عن اصل درمه‌ده چاتمه بر قاچ
بالقجی مقوله سنك ویردیکی یالان یاکاش
ویر بنه اویمز خبرلر اوزرینه قورلمش
اولمسی یتشمز ایمش کبی برده مؤخراً مجرد
عالمی کندیلرینه اسیر ایتمك ایچون اتفاق
ایدن ظالملرك ارادهٔ کیفیه سنه ایمان ایتمیانلری
انواع اذا وجفالرله اعدام ایتمکدن
بیوك خرستیانلق ایچون عیب می اوله بیلور ؟ »
یوللو آتشلر بو مکور مثللر ایسه‌ده بزاو قدر
شدتلی معترضلرك حتی دائرهٔ ادبی دخی
تجاوز ایدن سوزلرینه بر اهمیت ویرمیه‌رك
دیرز که :

اورته‌ده حجت و برهان اولمق اوزره

موجود اولان اللی درت وحتی دها زیاده انجیللرك هپسی برماهیتده اولدیغی ومیدان جداله چیقان مذاهب اربابنك جمله سی بر برندن دها باطل بولندیغی حالده عجبا شمدی یکی خرستیانلر بوقدر انجیللر میاننده کندی انجیللرینك حق وبوقدر مذهبلر ایچنده کندی مذهبلرینك صواب اولدیغنه نصل قناعت کامله حاصل ایده بیلمشلردر؟

اگر روما امپراطورلری قاتولیك مذهبنی خاله ایتمیوب ده آریوس ویاخود بر مذهبی حمایه ایتمش اولسه ایدیلر بوکون حالا قاتولیك مذهبی حق اولدیغنی کوروب ده ایمی میدانه چیقاره بیلورلرمی ایدی؟ قاتولیك کلیساسنك استعمال ایلدیکی قوهٔ جبریه نی هرکسله برابر کندیلری ده تعییب ایدرلر

عجبا بر آدمدن دین حقی اثبات ایچون «یابوکا
بنم دیدیکم کبی اینانمیسك و یاخود سنك
قفاکی کسرم و یا آتشلره یاقارم صکره ده مالکی
ملککی یغما ایدرك چولغکی چوجغکی سوقاقلر-
ده براقورم» دیمك کفایت ایدرمی؟ بو ملعنتی
خرستیانلغك قبول و تجویز ایتمش اولدیغی
مفرداتی و جهله وقوعاتی صحایف تواریخده
موجود ایکن بونی اسلامه عزو و افترا ایتمك
دها بیوك حقسزلق اولدیغی حسب الانصاف
اعتراف ایتمزلرمی؟ اسلام علیهنه بویله بر
افترایی ایتمك ایچون تاریخده بر وقعه جق
اولسون بوله بیلورلرمی؟

❊ مبحث ❊

— ١٢ —

قانولیکلرك غلبه سندن صکره خرستیانلرك
دین اغورنده ایتدکلری جنکلر

دیانت نصارانك خلاصهٔ تاریخ انتشارندن
بورایه قدر اعطا ایتمش اولدیغمز معلومات
نظر محاکه‌ده اجمال ایدیلورایسه کوریلورکه
کرك حواریلر وکرك انلرك توابعی نشر
دین ایچون وعظ ونصیحت بولنده جانلرینی
فدا ایدنجه‌یه قدر چالشمش اولدقلری حالده
پك آز بر موفقیته مظهر اوله بیلمشلردر . بونك
سببی ایسه جناب مسیحدن کرچك انجیل
اولمق اوزره بر کتاب قالمیوب اوته کی
بریکی یعنی هر راست کلانلر طرفندن
یازیلان اوراق پریشان اوزرینه
تأسیس ایدلمکه چالیشلان مذهبه بنه کندی
ایچندن بوزلرجه معترضلر چیقه‌رق وهربری
طرفندن دخی یکیدن یکی‌یه بوزلرجه حکملر
چیقاریله‌رق خرستیانلغك کندیلکنجه بیله

تأیید ایده‌مامش ایدی • هله دینك تأخر
انتشارینه جمله‌دن زیاده سببیت کوستن
شی برآدمی الله عد ایتمکدن وسائر بر طاقم
آدملری دخی الوهیته مشترك کوسترمکدن
عبارت بولنان الك باطل شعبه‌نك سائرلری
اوزرینه حکم سوردیرملك ایستنامسی اولوب
شاید (نصرانی) اسمیله آریلان واصل
خرستیانلق اولمق اوزره جهت وکیفیت
قبولی محل مخصوصنده کوستریلان مذهبك
اقامه‌سنه چالشلمش اولسه ایدی چونکه
اومذهبه عقل دها تیزودها قولای یاتمجغی
مناسبتیله‌دن دخی دهاتیزودهاقولای تأسس
ایده‌بیلور ایدی • نه‌ایسه میلادك ایلك اوچ
عصری ایچنده خرستیانلق یا اسلامك دعواسی
خلافنه اوله‌رق یك آغر و یك مسکینانه

بو صورتده کیدوب دردنجی عصرک ایچنده
باشلایان ترقیسی ایسه محضا قسطنطینک واندن
صکره دخی سائر ایمپراطورلرک قوه قاهره
سی سایه سنده میسر اولمش ایدوکنه تاریخجه
اصلا شبهه قالمامقده در .

بو قاروکی مباحثده کوسترلدیکی وجهله
قاتولیک مذهبی قوراً وجبراً مذاهب سائره
اوزرینه غلبه چالدقدن صکره واقعا مذا-
هب سائره‌یی بتون بتون محو وکنام ایده‌جک
و بونکله برابر روما پاپالغی مادتا قیام الو-
هیت مثللو بر صورتده طاتدیره‌جق اسباب
ووسائله توسلدن کیرو قالمامش ایسه‌ده
بو تدارکار بو احتیاطلر بو تشبثلر هپ خرستیا-
نلغه کیرمش اولان خلقه مخصوص اولوب
بوقسه اوزمانلر حالا بت پرستلکک نفس

روما شهرنده بيله حكمى خرستيانلق قدر
جارى اولمديغى مثللو هله اطراف ممالك كاملاً
بت پرست اولديغندن بونلرى دهدينه كتورمك
مجبوريتى برطرف اولهمامشدر پاپاسلرك دعوا
سى قليچ قوتيله اقامه ايديلان دين بزم دين اسلام
اولـوب انلرك دينى يالكز معجزات باهره
و بى نهايه وقوهٔ كلام ايله تأسيس ايدلمامش
اولمقدن عبارت دكلمى ايدى؟ ايشته بوفقره‌
دهدخى قاتوليكلك تأسسندن صكره اديان
سـائره اربابنى نه كبى معجزه‌لر ايله دينـه
كتوردكلرينى حكايه ايده‌جكز . برهانمز
ايسه دائما تاريخدر .

قسطنطين وتئودوسـدن ماعدا دهـا
برچوق وبلكـه بالجمله ايمپراطـورلر دخى
خرستيانلغك تأيدينه همت وخدمتدن كيرو

طورمامشلر ایسه‌ده توار یخلك بالا تفاق روایتلرینه کوره میلادك ۵۲۷ سنه‌سنده استانبولده ایمپراطورلق مقامنه قائم اولان ژوستنیه‌ن ایله زوجه‌سی تئودورا بوهمتده اسلافنی فرسخ فرسخ کچمشلردر .

بز بوراده ژوستنیه‌نه دائر و یردیکمز معلوماتی قونوساسیونك اون برنجی جلدینك ۷۳۱ صحیفه‌سیله قانتو تاریخنك یدنجی جلدینك ۸۳ صحیفه‌سندن اخذله‌و برمکده‌یز . زیرا انلردخی پروتوب واواغرییوس وآغانیاس وژان زونوراکبی ژوستنیه‌نك زمانی و یاخود زمانه یقین زمانلر مورخلرندن اخذ معلومات ایله بزه نقل ایتمکده اولدقلرندن شو حالده و یردیکمز معلوماتی طوغریدن طوغری‌یه زمانی مو-

رخلرندن اخذ واعطا ایتمش اولبورزکه بو
بو برهانك مقبولیتنه قارشو دیه جك هیچ بر
سوز بولنه مز .

الك اول شو ژوستنیه ن ایله قاریسی
تئودورانك اصل ونسلنه باقهلم : کلیسا
تاریخلرینك روایتلرینه کوره اغزی بر (دهن
الوهیت ! ...) وقوه یدیجی نظامات (وحی
الهی به مستند ! ...) وعلك الموتك پنچه .
سندن امین اولوب وفاتنه یقین عطلا قابیله
برابر کوکه عروج ایده جکنه جمله ایله برابر
کندیسی دخی قانع اولمش ایمان کتورمش
اولان ژوستنیه ن جنابلرینك اصلی بر اسلاو بار .
باری اولوب حتی اسمی ده (ویروده) ایدی .
عجمیه سی ژوستی او زمان روما دولتنك خد .
متنده بولنمسی مناسبتیله و دخی اباغنك چرغیله

کلمش و فقط طالع کرك کندیسنه و کرك عمجه سنه یاور لك ایدرك عمجه سی ایمپرا طورلغه قدر یول بولدیغی مثللو اودخی اکا خلف اولمشدر ٠

تئو دورا جنابلری ایسه غایت کوزل بر قاری اولوب تیاترو ده اوبونجیلق ایدر و چرچپلاق اولدیغی حالده ساحهٔ تماشایه چیقدیغی زمان اندامنك حسننه عالمی حیران ایلر ایدی ٠ ژوستنیه‌ن بوقاری یه عاشق اوله‌رق المق ایسته‌دکده واقعا بك چوق طر- فدن معذرتلر کوسترلمش ایسه‌ده کیسه‌یی دیکله‌مه‌یوب الدی ٠ کلیسا مورخلری دیورلرکه تئو دورا برکره پاپاسلره اسکی کناهلرینی چیقارتدقدن صکره صرمه کومو. شی کبی پاك ایدلمش وبقیهٔ عمرینی دین حق

مسیحی تقویه‌ده پك چوق مشدر . تاریخلر
هم‌ده بالاتفاق دیورلرکه تئودورانك ایمپرا-
طوریچه اولدقدن صکره ایتدیکی فحشیاتنه
و بوبولده دوکدیکی قانلره نهایت یوقدر . هله
ژوستنیه‌نك شهوت پرستلك سائقه‌سیله
اولدیردیکی آدملر بی حدوبی حسابدر .

مع هذا بوایکی مقدس حکمدارلرك
خرستیانلغه ایتدکلری خدمتی دخی بالاتفاق
تحسین ایدیورلر . ایاصوفیه جامعنی یاپان
بوذاتلر . حتی بوندن ماعدا برقاچ وزاننیه
عالیه وجسیمه انشاسی ایچون خلقی صویمش
صوغانه چویرمشلر .

دیورلرکه دنیاده قاتولیك اولانلردن
ماعدا هر دین و مذهب اربابی قتل عام ایدر
ایمش . حتی استانبولده انك شدت مظالم

تعصبكارانه سندن ارتق بيزار قالانلر سلاحه
صاريله رق بو يوزدن بيكلرجه آدملك خون
مظلومیتی دره لركبی آقدلمشدر ٭ بويله ده
اولق لازم كلزمی یا ؟ غرضكار پاپاسلردنی
ماعدا كیمسه نك سوزینی دیكله مییان و كنده
یعنی محضا دین یسوعی تأیید واحیا ایچون
یارادلمش حالدتا بر مسیح ثانی عد ایدرك
بودنیاده موت جسمانی ایله وفات
ایتمیه جكنده و وفاتنده قریب مطلقا
كوكاره چكیله جكنده اعتقاد تامی اولان
و بونجه فیوضاتی محضا خرستیانلق یوزندن
بیلان ذاته بوقدر شدت تعصبدن واو تعصبك
ایجاب ایلدیكی ظالمدن بشقه نه یاقیشور ؟
ژوستنیه نه كلنجه یه قدر بو طاقم پاپاسلر
ارمنستان ایچنده یایلوب ارمنی حكمدارلرینك

محرملرينه صوقوله‌رق وخرستیانلغك نه قدر
معجزه‌سی وقوهٔ کلامیه‌سی وار ایسه جمله
سنی قاریلره کوستره‌رك وصرف ایدرك
بونلرك وساطتیله اله کتوردکاری حکمدار.
لری خلقه خرستیانلغی جبراً وقهراً قبول
ایتدیرمکه راضی ایتمشلر وایشته بوصورتله
ارمنستان ایچنده دیانت نصارایی برازنشر
ایتمکه موفق اولمشلر ایدی . اوزمان ایرانده
فرمانفرما اولان ساسانیان ملوکندن کیقباد
جالس تخت اجداد اولدقده ارمنستان طرفلری
اهالیسی رومك اول طرفه تسلطلرندن
وبت پرستلك آیینی قهراً جبراً وهدم ایتمکه
چالشدقلرندن بحثله شکایت ایتلریله وقباد
ایسه اولدقجه متعصب بربت پرست بولنمسیله
ارمنستان ایچنده بولنان پاپاسلری طرد ایلمشیدی .

بوخبر استانبوله وژوستنیه‌نن جنابلرینه واصل اولدقده درحال وسائل لازمه‌یه بالتشبث خرستیان ارمنیلره قوة الظهر اولمش وارمنستانده نه‌قدر بت پرست پاپاس وعبادتخانه‌لری وار ایسه جمله‌سنی قتل وهدم ایتدیرمشدر !

(ینه خرستیانلق قوهٔ جبریه ایله تأیید ایدلامش اولدیغنه اینانیورسکز یا؟)

بو عربده‌ده پاپاسلر اول قدر شدتکو-ستردیلر وخلقی بردرجه تشجیع ایلدیلرکه خرستیان ارمنیلر تا قبادی دردستله برحبسه القا ایتمکده‌ده موفق اولدیلر . انجق قبادك غایت کوزل برقاریسی وار ایدی . حبسخانه مأمورینه عرض جمال ایدرك هربنی کندیسنه عاشق ایلدکدن

صکره بیچاره قوجه‌سنک یانه کیرمکه فر.
صتیاب اولدی و کندیسی الده‌سنی قوجه-
سنه کیدیروب انی قورتاردی •

بوندن صکره قبادهون اقوام وحشیانه
سیله بالاتفاق ایستدیکی کبی اخذثاردن
کیرو طورمدی •

بو وقایع هر بیره‌یی مفرداتی وجهله
یازمق اصل مقصددن چیقوب بر روم شرقی
تاریخی و یاخود بر ژوستنیه‌ن ترجمهٔ حالی
یازمغه باشلامش اولمقدر • یالکز قونورسما-
سیونلک شو نتیجهٔ موازنه‌سیله اکتفا ایده‌م که
« ژوستنیه‌نک مجرد بر غیرت جاهلانه‌دن نیه
ایله روم شرقینک بر عشر اهالیسنی واوچ
یوز بیکه قریب جنکاوران نوجوانانی عجملره
قیردیرمسی ملتی ایچون فائده‌دن قطع نظر
پک بیوک مضرتی موجب اولمشدر » دیور •

ایشته بو غوغانك دین غوغاسی اولدیغی اعتراف ایدیلییور !

کندی آغزی دهن الوهیت اولدیغنه وهر قو یدیغی قانون وحی الهیدن عبارت بولندیغنه وحین وفاتنده حضرت عیسا طرفندن قابیله کوکاره چیقه جغنه تماميله ایمانی بولنان ژوستنیه ن جنابلری آخر عمرنده بالمأیوسیه خرستیانلغی همان بالکلیه انکار درجه سنه وارارق نامنی نهایت کلیسا تاریخنده « رافضی ! » دیه قید ایتمشلر ایسه تعجب ایدرسکز یا ؟ وارسون تعجبکزی موجب اولان غرائبدن بریسی ده بو اولسون !

ژوستنیه ندن صکره مقام حکومته کلان ایکنجی ژوستن ایله قاریسی صوفی دخی طبق ژوستنیه ن ایله قاریسی تئودورا کبی ایدیلر .

حتى صوفى كندى قوجه سنه دها زياده
تغلب ايلمش اولديغندن يكنى ژوسنى مطلقا
اولدوره سنى طلب ايلديكى زمان قوجه
ايمپراطور مخالفته مقتدر اوله مامش . بو
بيچاره كنج برنسلك ميدانه قونيلان قباحتى
نه ايمش بيلورميسكز؟ اسكندريه اهاليسنك
كنديسنى بكز يادسومسى ايمش . حالبوكه
مسئله اودكلدر . چوجغك قارى يه رام
اولمامسيدر . زيرا قوجه سى بولنان
ايمپراطور منزول برشى اولوب دها حال
حياتنده ايكن يرينه انتخاب ايلديكى ايكنجى
تيبر ايله دخى مرجكى فرونه ويرمكه چالشمش
و برارالق ويرمش ايديسه ده صكره تيبر
اناسطاس اسمنده برقارى ايله ازدواج ايدنجه
صوفى فنا حالده مأيوس اوله رق اهالى يى

نبر علهنه قيام ايتديرمكه چالشمش وموفق
اوله‌مديغنجه تبر كنديسنى پريشان ايلمشدر ·
هانيا بوكبى تفصيلاتى اعطادن مقصد
نصرانيت كليساى مقدسه‌سنه حسن خدمتى
مناسبتيله اوليالر درجه‌سنه واردير يلان
ذواتك ماهيتلرينى دخى براز خبرويرمكدر ·
ايمپراطورلر تبدلاتندن پاپالر انتريقه
لرينه برضرر كلمه‌جكنى حساب ايدرسكزيا؟
چونكه ايمپراطورلك سراپى بونلرك الندهبر
قپانجه ديمك اولديغندن اوراپه هركيم كيرر
ايسه پاپالرك دامنه دوشمش اولور ايدى ·
بناءً عليه بونلر ارمنستان مسئله‌سنه ايكنجى
زوستنى دخى صوقديلر ° واو طرفلردن
بت پرستلكى بالكليه تميزلمكه تشويق
ايلديلر ° واقعا اول امرده روميلر

مغلوب اولمشلر ایدی . انجق روملر
قومانه‌ابی سالف الذکر ایکنجی تیبره
ویردکدن صکره غلبه‌یه باشلادیلر . هله
موریس زماننده طرفینجه دین غوغالری
کرچکدن بر عبادت یرینه چکمشیدی . لکن
عجملره بردرلو غلبهٔ کامله میسر اوله‌مدیغندن
ایمپراطورلق تاجی هراقلیوسك باشنه قو.
نلدیغی زمان مرقوم محاربه‌دن عادتا بیلمش
وغلبه‌دن مأیوس اولمشیدی . اوزمانلر ایسه
ساسانیلر تاجی نوشیروان ثانی‌یه انتقال
ایلمشیدی . الحاصل مورخ قانتونك ایدنجی
جلدك ١٥٠ صحیفه سنده دیدیکی وجهله
« ایمپراطور جنابلری عادتا استانبولی ترك
ایدرك قارتاج طرفلرینه چکلمکی دوشونوز ایکن
بردن بره بردین غیرتی کاوب محبت وطنیه‌سنی

دايلدى . پطريق جنابلرى ايمپراطورى
صوفيه به دعوت ايدرك دين اغورنده
سيله برابر جان ويرمك وياخود ينه
سيله برابر يشامق خصوصنده ايمپرا
وره يمين ايتديردى ! (دين ايچون محاربه
نيان ملته دقت ايسترز) ونوشيروان
نيه بركره صلح تكليف ايدلدكدن
(ايمپراطورلر ارامزده اصلا اتفاق اولهمز
كر كنديسى وتبعه سى برمصلوب الهك
بادتندن وازكچه رك ايرانك الله اكبرى
لان كونشه طاپه لر) جوابنى المسيله جنكه
شلاندى .

شو سوز قانونك سوزيدر . اما اول
انونك سوزيدر كه بومسئله نك بدايتنده
خرستيانلرى ايرانيلره معترض كوستر ديكى

حالده بورادینه غیرت دینیه سی تبرمشدرلر
ایرانیلری معترض کوسترملک ایستیورز.
کندیسنده بوقدرجق برتعصب اثرینی تحریر
ایدرز .

اشبو هراقلیوسك عجملر اوزرینه
قزاندیغی غلبانه نهایت یوقدر . تاریخلر
دیورلرکه « زەیەواردیسه بت پرستلر
عبادتخانه لرینی یاقدی یقدی ! پاپاسلرینی
کندی اهرطرفی نورهدانیله طولدیردی ! »

بوخبره مقابل خرستیانلر حالادیورلرکه
« بزم دیکز قلیج قوتیله قورلدی . معجزه
وکلام قوتیله قورلدی ! . . . .

حتی برارالق تنزیه سنده یازه‌تو.
کنکله استانبول پطریقی کلیسالرده التونه
کوموشه متعلق نه قدر مقدس اشیا وار

ـنه جمله سنی ایمپراطوره تقدیم ایدوب
بونلر امر جهاده صرف اولنمق لازم
کن بیهوده یره حبس ایدلمك روامیدر؟ »
یدی !

تاریخك نتیجهٔ محاکاتندن آکلاشلدیغنه
نه کوره نوشیروان ثانی بنه جنکدن یوز
دوندیروب الی نهایه دوام ایده‌جك ایدی
چق کندیسنك پك سوکیلیسی بولنان
وجه‌سی شیرینی پاپالر اله‌الوب خرستیان
لمکانندن ایشته مجرد مزبوره‌نك الاکو.
لری خاطری ایچون نوشیروان دخی مغلو
نه برصورتله عقد اولنان مصالحه‌نامه‌یه
ضاسنی وضع ایلمشدر .

شرق طرفنده خلقه خرستیانلغی
وزله نشر ایتمك ایچون کوزه الدیریلان

بو کلفت حربیه غرب طرفنجه دها صکره لری
کوزه الدیریلوب ایشلك اوائلنده دها بشقه
بریولی بولنمشدر . میلادك ایلك اوچیوز
سنه‌سی ایچنده هب خلقه وعظ ونصیحت
اغورنده فدای جان درجه لر نده واران
پاپاسلر مؤخراً برقسطنطینی بوله کتورنجه
چندسنه ظرفنده اوچیوز سنه الث ایشدن
دهابك چوق زیاده ایش کورلدیکنی مشا
هده ایدنجه ارتق آحاد ناسه بیهوده چکه
چالمقدن ایسه حکمدارلری اله کتورمکی
وصکره بونلر واسطه سیله ایشی یوروتمکی
موافق حال ومصلحت بولمشلر ایدی . هم ده
پاپاسلرك بوتدبیری پك ایی برتدبیر ایدی .
چونکه بونارك دینه کتورمکه سعی ایلد
کاری آدملر اوزمان هنوز حال وحشتده

..لان جرمانلر ولو مباردلر وفرانقلروسا .
..بونلر یعنی انکلیزلر اولوب . کائنات سمر
..رحه سیله یازمقده اولدیغمز کتبخانهٔ تاریخده
..وسترلدیکی وجهله . بوملل و حشیه‌نك
..حکمدارلری ایسه کندیلرینی خلقك
..اسکی زماندنبری طابدقلری الٰهلرك سلاله
..سندن طوتەرق حکومتلرینی دخی عادتا
..نمرودك وفرعونك حکومتلری کبی الٰهانه بر
..صورتده اجرا ایلدکلرینه بناءً بونلر بوله کلدکدن
..صکره خلقك دخی بونلره تبعیتی بدیهی
..وآشکار ایدی .

امابو درجه مستقل وجبار وباربار اولا
..حکمدارلرك بوله کتورلمسی پك مشکل
..اوله‌جغی حساب ایدر ایسه‌کز بو حسابکز
..یاکلش اولور . پاپاسلر اوکبی باربارلری

بوله كتورملك صورتنى بك اعلا اوكرنمشلر
ايدى . تكليف ايده‌جكلرى دين عجملركى
عاقل اولان بر ملت عندنده اصلا قبول اولنه
میه‌جق اولديغى كبى باربار بولنان خلق
عندنده دخى قبول اولنه میه‌جكنى پاپاسلر ده
بیلدكلرندن بونلر حكمدارلرى ضعيف
طرفلرندن يقالامق ايچون اول امرده قادينلر
ينه مراجعت ايدرلر . واك اول اوناقص
عقلليلرى هم بوقاريبى الداتمق ايچون نه قدر
صورتلره مراجعت لازم ايسه ! . . . . ايدرك
الهالورلر وايشته انلر واسطه‌سيله ايشى
يورودرلر ايدى .

مسئله‌نك بو جهتنى ايضاح ايتمك ايچون
برقاچ مثال ايراد ايده‌لم :

ميلادك التنجى عصرى منتهاسيله يدنجى

عصری ابتداسنده لومبارد دینلان ملت
وحشیه نك ایتالیانك شمال طرفلرینه تا المانیا
ایچنده طوغری یایلمش اولوب بو ملتك
وزرینه سالف الذکر ژوستنیدن برقاچ
ردوسوق ایلدیکی زمان اوته ده برو ده انشا
یتدردیکی قلعه شکلنده مناسترلر مأمورلری
لك آز کیمسه لری دینه کتوره بیلمشلر ایدی .
وقتاکه بو ملتك اوتاری نام قرالی اسکی
نار بالدخاندانندن تئودولیند نام قزی الدی
وقز خرستیان اولدیغی و یانی صره برقاچ نفر
اپاس دخی کتورمش بولندیغی جهتله
اپاسلر لومباردیالولری کاملاً دینه کتوره .
جکلرینی امید ایلمشلر ایدی .
بر آرالق بو امیدلری منقطع اولمق
رجه سنه کلدی . زیرا وحشی

قرال اوزه‌نوب بزه‌نوب المش اولدیغی
قاری یه او یله هر امر کز باش اوستنه دیه‌
بیله‌جك قدر یوز و برمامش ایدی . حتی
کلیسالر بخلر ینك مجرد یاپدیردیغی خیراته
نظراً اولیالر درجه‌سنه چیقاردقلری
تئودولیندك قوجه‌سیله حفاظ لازمه‌یی
استیفا ایده‌میه‌رك بویوزدن صقندیلر چکدیکی
دخی مرو بدر . نهایت بو وحشی قرال وفات
ایلدکده پاپالرك نیجه انتریقه‌لری ثمره‌سیله
بار بار اهالی « قرالیچه‌مز هرکیمی بکنورده
قوجه‌سی اولمق اوزره قبول ایدر ایسه بزده
انی قرالمز دیه قبول ایدرز واسکی قرالزه
اولان اطاعتدن اصلا واز کچمیز » دیدیلر .
تئودولیندك انتخابی تورن دوقه‌سی آژیلولفه
واقع اولدی . زیرا بك کوربوزیك

یاقیشقلی بر دلاور ایدی ٠ سرقومی بر ضیافته
دعوت ایدرك تمام قفالو كرما كرم اولدقدن
صكره تنه دولینه برقدحی شراب ایله طولد.
روب یار یسنی كندیسی ایچـه رك نصف
دیكر بنی دخی آژیلمولفه صوندی ٠ حریف
بو التفاته تشـكراً قرالیچه نك النی او پمـه
طوراندی ٠ زیرا اوزمان موده بویله ایدی ٠
انجق قرالیچـه كمال ناز وادا وجلوه ایله
« آغزندن او پمك الكزده اولان برقاری بی
نیچون الندن او پرسكز ؟ » دینجه چونكه
برقاری بی آغزندن او پمك اكمالك اولمق
دیمك اوله جغنـدن اژیلمولف دخی همـان
قرالیچه یه صارلدی ٠

ایشته بو صورتله لومبار دلره قرال اولان
ذاتك یولاری پاپاسلر الندہ قالدقدن صكره

ارتق لومباردلر ایچنده یوزلرجه کلیسا
اویاندیرمغه مانع اوله جق کیمسه قالمدی .
کوردیکزمی معجزه‌یی ؟ اولسه‌ده بوقدر
اولور !

مورخ قانتو بوحکایه‌یی بویلجه
یازدقدن صکره خرستیانلغك جبراً وقهراً
نشر ایدلدیکی دعواسنك الت طرفجغنده
شوفقره‌یی یازمقدن کیرو طورمز . دیرکه:

« بواراليق هنوز بت پرست بولنان
روماليلرك دیانت قدیمه‌سی بتون محو
و بی‌نام ایدلمك ایچون عبادتخانه‌لری ییقلمق
و پاپاسلری تنکیل ایدلمك ایشنه اولکیدن
زیاده رواج ویرلدیکی جهتله حریفلر صولك
قوتلریله سلاحه صارلدیلر . ایش بیودکجه
بیودی . حتی هنوز تماميله خرستیان

اولمامش بولنان لومبارد لر دخی ایشه قارشدی ؛
ینه درهلر کبی قانلر آقدی »

اولمز افندم اولمز ! مادام که پاپاسلر
جنابلری خرستیانلغك قلیج ایله قورلدیغنی
دعوی ایدییورلر ، اکا بویله ایناتمق لازم
گله جکدر ....

بار بارلری نه یولده دینه گتوردکلرینه
دائر بر مثال دها کوره لم :

شمدیکی فرانسز ملتنك اساسنی قورمش
اولان اسکی فرانقلر هنوز عظیم بر قوم
وحشی اوله رق جرمانیا طرفندن غول
مملکتنك قسم شمالیسنه کچدکلری و نیجه
دلیرانه محاربه لر ایله ارباب مدنیت و دیانتی
صوصتا طوردیردقلری اثناده بونلرك قرالر-
ندن قلوویس بر متمدن پرنسسك صفای نوشا

نوشنه هوس ایدرك قلوتیلـد نام پرنسسی
الدی . مز بوره ایله برابر بردە « رمی »
اسمنده پاپاس کلدی . بونلر قلوویی خرستیان
ایتمکه نه قدر چالشمشلر ایدیسه‌ده موفق
اوله‌مامشلر ایدی . نهـایت قلوویی المـانلر
ایله ایده‌جکی بر محاربه‌یه زیاده‌جه اهمیت
و یره‌رك « اکر بو محاربه‌ده موفق چیقار
ایسه‌م قاریمك و پاپاس رمینك طاپدیغی اللهه
طاپارم » دیمش . حالبوکه پاپاس مرقوم
دائما کندیسنه « بن سکا کوکلرك قراللغنی
ویره‌جکم » دیرایمش . راست کله محاربه‌ده
موفق چیقدقدن صکره قلوویی « پاپاسك
سوزی طوغری چیقدی دیمك اولیور که
بکا کوکلرك قراللغنی ویره‌جکی حقنده‌کی وعدی
دخی طوغری چیقه‌جقدر » دیه‌وافتیزی قبول

ایتمش . حتی قانتو بدنجی جلدك ۲۱۹ صحیفه-
سنده حکایه ایدر که واقنیرا ایچون رمی قرالك
باشنه صو دوکر ایکن قرال « باپاس! سنك
بکا وعد ایلدیککك سموات قراللغی بو میدر؟ »
دیمش!

شمدی دنیایی و مافیهایی بیلمیان بربار بار
قرال بو صورتده دینه کلدکدن صکره
کندیسنی الله قدر مستقل طانیان عسکرینك
دخی اکا تابع اوله جغنه شبهه قالور می؟ بشته
خرستیانلرك کوستردیکی معجزه قوتلرندن
بریسی ده بودر .

سوزی بر طاقم مفردات امورله اوزاتوب
کوتورمکه نه حاجت قانتو تاریخ عمومیسنك
بدنجی جلدینك ۳۸٤ و ۳٦٦ صحیفه‌لرنده
صراحت لازمه ایله اقرار ایدلدیکی وجهله

ه اوزمان پاپاس کروهی قو یون کبی کندی کوسه منلری دیمك اولان قرالرینك ارقه . سندن آیرلمیان بر طاقم وحشیلری دینه کتورمك محال اولدیغنی کوره رك یالکز قرالری جلب ایتمکه قطعیاً قرار و یرمش اولدقلرندن « وقرالری جلب ایتمك ایچون دخی الده بر کونه دلیل وحجتلری اولمیوب مجرد قار یلرك اغفالیله قاتونك دخی اقراری وجهله « بر کونه دلیل عقلی وحجت فکریه ایرادینه حاجت اولمیان بو دینی قرالره یالکز اللهه ایناتملیسکز دینك حق اولدیغنی اودینه کیردکدن صکره کوره جکسکز • برنجی وظیفهٔ دینیه ایسه بت پرست عبادتخانه لرینی ییقمق وقاتولیك پاپاسلرندن ماعدا پاپاسلردن و افتیرالمش اولان خرستیانلر وار ایسه انلری دخی بو مذهبدن

چیقاروب قاتولیك مذهبنه ادخال ایتدکلر
یوللو تکلیفاتی طوغریدن طوغری‌یه عرض
ایلدکلرندن « ایشته بو صورتله اسپانیا
وانکلتره والمانیا طرفلرندن برطاقم خلق
خرستیان ایتمك معجزه‌سنی کوسترمشلردر .
واقعا بار بارلر بعینه قویون کبی کوسه‌
منلری آرقه‌سندن آیرلمیان برطاقم خلقلر ایمش که
برکره قرالارینك دلالتیله خرستیانلق
بیوندرغنی بوغازلرینه طاقدقدن صکره ینه
قرالارینك دلالتیله پاپاسلره اسیر اولمقدن
کیرو طورمدقلری کبی ینه قرالارینك دلالتیله
مؤخرا کلیسانك علیهنه قیامدن دخی کیرو
طورمدیلر .
قرالارینك دلالتیله پاپاسلرك اسارتی
التنه کیرملری اللرنده کی انجیللر حکمنجه

بو دنیاده حکومت سورمامك ایچون قو-
رلمامش اولان و قیصریه عائد خصوصات
حکمرانی بی بنه قیصریه یعنی حکمداره ترك
ایتمکله مأمور اولوب کندیلری بالین آیاق
باشی قباق جبه‌سز چاس جاولاق کزمکه
مأمور بولنان خرستیانلق عادتا بر حکومت
شکلنه کیرمك ایچون بیچاره بار بارجقلرك
عشر محصولنی کلیسالر حسابنه بر و یرکو
صورتیله تحصیله دخی موفق اولدی .
مورخ قانتو دیر که : « بو صدقه کبی بر شی
اولمیوب مجبوری بولنمسیله هر کیم ویرمز ایسه
یالکز کلیسانك آفاروزینه دوچار اولمیوب حکمدا
رك جزای جسمانیسنه دخی دوچار اولور ایدی »
زیرا ینه قانتونك محاکمه‌سنه کوره « بو صو-
رت صکره‌دن و خرستیانلغك خلافنه اوله‌رق

ابداع ایدلمش بر بدعت اولیوب شریعت
موسویه ده دخی حکمی جاری ایمش .
اول شریعت موسویه ده که خرستیانلق
آنی بوزمغه کلمامش ! بالعکس ! کمال ایتمکه
کلمش ! فقط خرستیانلغك خلاصهٔ تاریخ
انتشارینه دائر بورایه قدر ویرمش اولد.
یغمز معلومات صحیحه دن قارئین کرامزك
اکلامش اوله جقلری وجهله (اول شریعت
موسویه ده که خرستیانلغك آندن آیرلمش
اولسنی دخی ینه قانتو کبی مورخلر برموفقیت
عظیمه عد ایدرك فی الحقیقه خرستیانلغك
اکا بکزر بر یری ده قالمامشدر !) سوزلك
طوغریسی خلتی بیلدکاری کبی صو یمقدن
بشقه برسبب دکلدر که جرستیانلره بوفریضهٔ
موسویه یی قبول ایتدیرمش اولسون .

بو عشرك قويون كبی اهالیبی صویمق
ایچون قورلدیغی حقنده و یردیكمز حكمی
غرضكارانه بر حكم اولمق اوزره تلقی ایتمكه
محل یوقدر . زیرا بزم هیچ برروایتی كندی
طرفمزدن ایتمامكده اولدیغمز هرروایتك
یرینی خبر و یرمكلكمزله كورلدیكی
مثللو هرحكمی دخی مأخذلرمزك كوستر .
دیكی سررشته اوزرینه و یر ییورز . مورخ
قانتو یدنجی جلدك ٤٠٠ صحیفه سنده
خلقدن النان بو عشر كلیسا مالی اوله رق
الغیوب مجرد پاپاسلرك كندیلری ایچون
الندیغنی خبرو یردكدن صكره ٥٨٩ سنهٔ
میلادیه سنده طولد شهرنده عقد اولنان بر
مجلس عمومی قسیمنده شو یله برقرارو یرلمش
اولدیغنی دخی روایت ایدیور :

«خبر الدق كه پاپاسلر كنديادارەلری»
« التنده بولنان اهالی یه باباجەسنه معامله »
« ایتیوب ظالمانه معامله ایدیورلر وهرنه »
« قدر (اسینورك وراثتی اوزرینه صاحب »
« كبی معامله ایتمیكز بلكه قویونلره (یعنی »
« خرستیانلره) سز كنديكزی برنمونه »
« اولمق اوزره عرض ایدیكز) دیه یازلمش »
« ایسه ده انلر اهالی یه برطاقم و یركولر »
« وتضییقلر التنده ازیورلر . ايمدی اسكی »
« تنسيقات موجبنجه پاپاسلرك كنديلرینه »
« تعیین اولنان مقداردن ماعدا زیاده برشیئه »
مالك اولملری یساق ایدلسون . بوحالده »
« ستمدیده اولان اهالی دها بيوك پاپاسلره »
« مراجعت ایلسون . بيوك پاپاسلر بو »
« ظلملرندن طولایی ديكرینی منع وتوبیخ »

« ایده‌جکدر »

اصل دیانت جلیله و حقیقیهٔ مسیحیه معلوم اوله‌مدیغی جهتله اندن قطع نظر فقط خرستیانلرك النده اولان انجیلی باشه‌دن باشه اوقو یکز . عجبا انلرده اولسون بو مجلس عمومی طرفندن بوقدر شدتله لسان قوللانمغی ایجاب ایدن احوالك جواز بنه دائر بر صراحت کوره‌بیلورمیسکز ؟

واقعا بو عشر مسئله‌سی و بت پرستلرك معبدلرینی ییقمق صورتی بزم دیانت جلیلهٔ اسلامیه‌ده دخی اولدیغی جهتله خصمامز بوکبی مسائلده بزه انلری ایراد ایده‌بیلور . لکن حق قزانه‌مزلر !

بو کیفیتی ایلروده دها اطرافیله محاکمه ایلدیکمز زمان تفصیلات و ایضاحات لازمه

سیله کوریله جکی وجهله بزم اعتراضمز
بونلرك عیب شیلر اولدیغنه دکلدر . بلکه
خرستیانلرك اساس دعوالری بو اولدیغی
حالده کویا عالمی کندی تحت قهر اسارتلر .
بنه صوقغه کندی مسیحیلری طرفندن مأمور
ایمشلر کبی طوراتملریدر .

یادیملی که بز مسیحیمزك سوزلرندن بکندیکمزی قبول و بکنمدیکمزی رد ایدرك مسیحك
دیننده ماعدا بکندیکمز کبی بر دین یاپدق
و یاخود اثبات ایتملی که بو بدعتلر دین مسیحده
واردر .

دیانت اسلامیه ده کفری محو ایتمك
وعشر الحق صورتلری واردر اما انلر
بزجه بدعت دکلدر . شرعیدر دیه اعتقاد
ایدییورز و دلیللرینی دخی کوستریورز .

بونلر یالکز خرستیانلر ایچون شرعی دکلدرلر .
اکر بونلر وامثالی شیلر شرعی اولمقله برابر
جمعیت مدنیه ایچون لازم اولدیغی دعواسنه
قیام ایده جك اولورلر ایسه او حالده دخی
کندی دینلری بر جمعیت مدنیه ایچون کافی
اولمدیغی حالده مؤخرا اکمال ایدلمش اولمسنی
اعتراف وتسلیم ایتمك لازم کلور .

الحاصل بوکبی سوء استعمالر قوبون
کبی کوسه منلری مقامنده اولان قراللر بنه
او یه رق خرستیان اولمش بولنان باربارلری
ینه کوسه منلری بولنان قراللرینك وسائر
سرآمدلرینك دلالتیله بیرا ایدرك ازجمله
لومباردیالولر خرستیانلغه قارشو قیام ایلدی .
یلر . ایتالیایی هرج ومرج ایدوب رومایی
تیر تیر تتردیلر .

هانیا خرستیانلق مؤید من عندالله
دکلمی ایدی ؟ هانیا خرستیانلرك مسیحی
کوکدن و بلوطلر ایچندن نیجه معجزه‌لرایله
قسطنطین کبی صاحب خروجلره امرو یو-
مزمی ایدی ؟ بونلرك هپ یالاندن اویدورمه
شیلر اولدقلری ایش بر کره وقوعاتك
کونی کوننه ضبط اولنمغه باشلادیغی زمانه
انتقال ایدنجه هپ میدانه چیقدی . قانتو
سکزنجی جلدك ۲۱۷ صحیفه‌سنده پاپاسلرك
نه ایمپراطورلری اله آلمقده کی مجبور یتلرینی
حکایه ایلدکدن صکره دیورکه « پاپایوك
غره‌غوار بو بابده نه قدر نفوذی طلاقتی
پاره‌سی وحیله ! وخدعه‌سی ! ... وار
ایسه استعمال ایلدی، واخلافی دخی کندیسنه
تبعیتده مجبور قالدی « قیصرلرك ایشنه

قاریشمیه جق اولان وهر قضا و بلا ایچون مسیحی کندیلریله برابر بیلکه حسب الایمان مجبور اولمـق لازم کلان عیسـانك اللهك قائمقـامی پاپالر جنابلرینـه یانیشان بومی ایدی ؟

بردین که یالان اوزرینه قورلش وهرشیئی یالان ایله حیله ایله یوروتمکده بولنمشدر . او دینك تاریخنك هرصحیفه سی اربابنـك یوزینی قزارتمغه کفایت ایدر . باقکز غره غوار جنابلری استمدادی اللهـدن بشـقه کیمسـه دن ایتمیه جـك ونشر وتأبیـد دین ایچون معجزه دن وکلامدن بشـقه برشیئه مراجعت ایلمیه جك وانجیل قولیجه ذره قدر ایمانی وار ایسه بر طاغه « هایدی یورو! » دیه جك اولسه یورو یه جك ایکن فرانسه

زور بالرندن اولوب قوهٔ قاهره سیله فرانسه یه حکومت جبارانه سنی طاتمش واسپانیاده بولنان اهل اسلامله محاربانده شهرت قزانمش اولان شارل مارتله نصل بر مکتوب یازمش ! بو مکتوب اوزرینه بعض ملاحظاتمزی دخی بنده مکتوب درونده وقوسلر ارهسنده ایراده مجبوریت کورمکده یز :

« غره غوار طرفندن کندی علی العال اوغلی فرانسه قرال قائمقامی شارل جنابلرینه »

« بز کلیسایی محافظه ایچون فدا کارانق »
« ایتمکه بورجلو اولان اوغللرک کلیسایی »
« ترک ایلدکلرندن طولایی ایکلهمکده یز »
« (ازمان وادوارک صوکنه قدر دوام »

« ايده جكنی و هيچ بر آن و زمانده كندیلرندن »
« آیرلیه جغنی خرستیانلرك مسیحی وعد »
« ایلمش اولدیغی حالده بو وعده ایمان »
« ایتمیوبده شارل مارتلدن استمداد كفر »
« دكلمیدر ؟) كلیسامزك قندیلر ایله تزیینی »
« وفقرانك ارزاقی ایچون بكن سنه الده »
« یكانه مأخذمز اولان راون ناحیه سنی »
« اوه‌بارد قرالری لو یتپران ایله هیلد »
« بران آتشه وقانه بوغدیلر . (نه سببه مبنی »
« بلوطلر ایچندن خرستیانلرك مسیحی »
« انلره‌دخی نیچون بكا اشكنجه‌ایدیورسكز »
« دیه برندا ایتدی ؟ هم خرستیانلغك كلیسا »
« سنده قندیللر یاقق هانكی آیتله فرض »
« اولمشدر !) بوقرالر سن پطرسك ملكنی »
« خراب ایلدیلر . حیوانلرینی الدیلر . »

« روماتك اطرافنی هرج ومرج ایلەیلر »
« (سن پطرسك بر طاش اولدیغی واو طاش »
« اوزرینه کلیسانك بنا ایدیلەجکی صور. »
« تلرینك مسیح طرفندن سویلندیکی اناجیل »
« اربعەدن یالکز برینده مروی اولمسی »
« ودیکرلرندە صراحت بیله بولنماسی وسن »
« پطرسك رومایه کیتدیکی تاریخجه اثبات »
« ایدیله مامسی عجبا اورالرك سن پطرس »
« ملکی اولدیغنی اثباته کافیمیدر؟)ای »
« علی العال اوغل! بزمندن دخی هیچ بر »
« سورتله مدار تسلیت اولور برشیئه نائل »
« اوله مدق وحتی خبر الدق که بوفنالقلری »
« منع ایده جك برده بزم عرض ایلدیکمز »
« حقیقتلردن زیادەبوفنالقلری یاپان قرالرك »
« سوزلرینه اینانديك. بزجناب حقدن، عا »

« ونیاز ایدرزکه بویله برکناهدن طولایی »
« سنی جزا ایتمسون . (دعاکز قبول ایدلبه »
« جلك ایسه اصل فنالغی ایدن او مبارزلر »
« ایچون دعا تحلی ایدی) لکن سن شو »
« لقردیلری دیکله میورسلککه بزی وسزی »
استهزا ایدنلر دیورلرکه :(استمداد ایلد . »
« یکن اوشارل مارتل کیمدر ؟ هایدی »
« باقه لم میدانه چیقسون ! واو بلالی فرانقلری »
« ایله سزی بزم المزدن قورتارسون ده »
« کوره لم ! خدعه نك درجه سنه دقت »
« ایسترز ! ظالمدن قاتله قلیچی قالدیرمق »
« اساسی اوزرینه قورلمش اولدیغی دعوا »
« ایدیلان بر دینك الهنك مسیحنك وکیلی »
« بولنان ذات اقدس قلیچلری بیله دك »
« ایچون نه خدعه کارانه تحریککار ایدیور !) »

« بو لقردیلری ایشیدنجه بزی نه اضطرابلر »
« الدی ! کلیسانك سنك کبی مقتدر بر »
« اوغلی کلیسایی مدافعه ایتمك و دشمنلرینی »
« قهر ایله انتقام المق ایچون پارمغنی بیله »
« قیلداتمدیغنی کورمك بزم ایچون نه بیوك »
« اضطرابدر ! (مسیح دشمنلری طرفندن »
« طوتلدیغی زمان قاچه طورانلر اصحابنی »
« تحریص می ایتدی ؟ یوقسه انتقامه می »
« سوق ایتدی ؟ الك صکره دشمنلر ایچون »
« اللهدن عفو می ایستدی انتقامی ؟ خرستیا . »
« نلره یالکز بو ایکی سؤالی صورمق کفایت »
« ایدر !) حواریلرك پرنسی (یعنی »
« سن پطرس) کندی قوتی الهادیغی کبی »
« کلیساسنی محافظه ایده بیلور ! (اویله ایسه »
« فرانقلرك قراللندن استمداده نه حاجت ؟) »

« لكن بويله بر اضطراب زماننده كندى »
« اوغللر بنك يوركلرينى امتحان ايتمك »
« ايستيور (يا! . . . . . .) ايمدى او قرالرك »
« يالانلرينه قولاق و يرمه ! انلر سپولد »
« دوقه سنى وينه وان دوقه سنى اتهام ايتمك »
« ايستيورلر ايسه انلرك قباحتى چكن سنه »
« بزم طوغرى ايمانمز اوزرينه هجوم ايتمك »
« ايسته ماملر يدر . مع مافيه قرالرينه »
« كماليله اطاعت ايديورلر (تناقض وار . »
« لايخطى اولان پاپا تناقض يعنى ايكى باشلى »
« خطا ايتدى . اطاعت ايديورلر ايسه »
« نيچون هجوم ايتديلر؟ هجوم ايتديلر ايسه »
« اطاعت ايتيورلر نه ديمكدر ؟) انلرى »
« موقعلرندن دوشورمك نفيه كوندرمك »
« وكليسايى بلا مانع ازمك واسير ايتمك »
« ايچون انلرى محو ايلمك ايستيورلر »

«بزه بر صادق ادمی کوندرکه هدیه‌لر»
«تهدیدلر و عدلرله الدانمز اولسون .»
«دوچار اولدیغمز اشکنجه‌لری کندی»
«کوزلریله کورسون . کلیسانک کوردیکی»
«حقارتلرینی وزوارک کوز یاشلرینی»
«اهالیمزک حال خرابیسنی مشاهده»
«ایلسونده سکا طوغری معلومات»
«کوتورسون !»
«الهک حکمی وکندی جانکک»
«سلامتی ایچون سن پطرسک کلیساسنه»
«امداد ایتمکه انک تبعه‌سنی قورتارمغه»
«شو خائن وغدار قراللری طرد ایتمکه»
«سنی مجبور ایدیورز . واجبارمز الله»
«حیلک اسمنه وعلامت حکومت اولمق»
«وزره سکا کوندردیکمز اناختارلرک»

» خرمننه‌در (اناختار كيفيتى جمله‌نك «
» معلوميدر • بونلر برى التون برى «
» كوموش اناختارلر اولوب كوكلر قپو- «
» سنك اناختاريدر كه هر كيم بونلره «
» مالك اولور ايسه سمواته مالك اولور • «
» ديمك اوليوركه پاپا حضرتلرى بر حكومتى
» يعنى سلطنت دنيويه ايچون كوك «
» حكومتندن واز كچيور • چونكه ايشته
» او حكومتك اناختارلرينى شارلمارتله
» كوندريور • فقط بو اناختارلر بالقجى
» پطرسده وارمى ايدى يوقمى ايدى ؟ بونى
» كيمسه حكم ايدەمز) بزه ياردیم ايچون
» مسارعت ايت ! كندى ايمانكه غليان
» وير • دنياده قزانديغك شهرتى آرتدير •
» تا كه حال اضطرابكده الله دخى سنك

رجاکی قبول ایتسون • یعقوب اللهی «
نامی سنی محافظه ایتسون • تاکه بزدخی «
کیجه وکوندوز کرك سنك ایچون «
وکرك تبعه‌ك ایچون سن پطرس وسن پولو «
سلك مزاری اوزرنده جناب حقه راحتجه «
دعا ایده‌لم »

ایشته مکتوب بندی شمدی اورته‌ده شو
کتوب وار ایکن خرستیانلره نه سوز قالور؟
بزم دیگز دخی قلبجمز تأیید ایده‌مامشدر «
الی یاخود « بزه دین قلبجی منع ایتیور
بادله مأمورز هر دینده بو بله‌در ! «دیه
دی دینلو ینه عزو یاتده بولنملی • چونکه
ری لاف اقچه ایتیه‌جکدر •

لکن نه ظن ایدرسکز ؟ بو مکتوب
زر ینه شارل مارتل کلدی یاردیم ایتدیکی

قياس ايدرسكز؟ او يله ايسه ظنكز باطلدر .
كلدى . برآز صكره وفات ايتدى . غره غوار
دخى كوكاره قارشـدى ! ...... نهايت
يرينه يكن ذات بارِ بارلرك دامن امانـنه
صـار يلوب يالواره رق ياقاره رق براز
تسكينلرينه موفق اولدى اما پاپا سابقيه نك
كبى ملعنتلره ارتق مشـاهده اولنميـه جغى
وعديله بوقدر بر موفقيته مظهر اوله بيلدى .

بو مبحثى بتورمه دن اول پاپا سابقيه نك
ملعنتنى ده خبرويره لم . بو ذات بغـداى
اخذ واعطاسنى يد انحصارينه الوب خلقده
نه قدر بغداى وار ايسه كنـديسى مبـايعه
ايلدكدن صكره غايت فاحش فيئاتلر ايله ينه
خلقه صاتار احتكار ايدر ايدى . اهالى
يوزدن دوچار بلاى قحط اولدقجه سوينو

ر استفادەسی آرتدقجە ممنون اولور ایدی ٠
حتی بر کرە اهالی قوناغنك اطرافنه یغلوب دە
« جانم بو سنك ایتدیكك نه در؟ سندن اولكی
پاپالر بزە بو معاملەیی می ایتدیلر ؟ بزی بو
تضییق التنه المق ایچونمی خرستیان ایلدیلر؟»
دیدكاری حالدە پاپا حضرتلری كمال تهورله
« صوصكز ادبسزلر! انلر سزە عنایتلر ایلدیسه
مجرد سزلك مدحكزە توجهكرە مظهر اولمق
ایچون ایلدی ٠ بنم ایسە سزی بوفیئاته
طیورمق امورمدە كلدر » جوابنی ویرمشدر ٠
متعصب و خالص خرستیان قاتنو دخی بو
مسئلەیی و بوجوابی انكا ایدەمیەرك
مكزنجی جلدك ٢١٨ صحیفەسندە اقرار
ایلمشدر ٠ ایشته بوكبی معاملات ایدی كه
بار بار بولنان خلقی خرستیانلقدن بیزار

ایلمشیدی . واقعا بعدما بوکبی حاللرك وقوعه
کلیه جکی تأمین ایدلمسی اوزرینه لومباردلر
براز تسکین ایدلدیسه ده بوکبی حاللرك آردی
آراسی کسیلمك شویله طورسون کیتدکجه
آزدیرلدیغندن لومباردلر دخی تضییقات
واقعه یی آرتدیردیلر . نهایت مجرد معجزهٔ
سماویه اوله‌رق اوزره خرستیانلغك دور
شوکت قهارانه‌سی کلدی یتشدی ده مسیحك
محافظه وسن پطرسك حمایه‌سی !.....
سایه‌سنده کلیسا دخی بوبلیه‌لردن قورتلدی . .

❋ مبحث ❋

- ١٣ -

(خرستیانلغك دورشوکت قهارانه‌سی)

خرستیانلغك درشو کتنی برمعجزهٔ
سماویه اولرق اوزره خبرویریشیزی سهو

خطـا اولمق اوزره تلقی ایدر ایسه‌کز بز
بزی معذور کوره‌جکمز کبی سز ده بزی
وسهو و خطاده معذور کورملیسکز .
را کلیسا مورخلرینك ارقه‌لرنده یورطه
وفه‌سی اولدیغی جهتله هر جهتده دونه
یلکده بك ماهر اولدقلرندن خرستیانلغك
کسه‌سنه شمار اولدقجه بك درلو تأو .
بلات غرضکارانه ایله محاکه‌یه مسارعت
کوستردکاری مثللو برازقانلر بنه رنك وقوت
کلدکجه درحال استکبارى تکرار ایدرك
وموفقیتی معجزات باهره‌یه اسناد ایتمکدن
وناغیورلر . بزمده بوفقره‌ده ولوکه سهواً
ولسون انلرك تعبیرینی استعمال ایدیشمز
وکبی یالانلری چوقجه ایشتمکده اولدیغمزدن
نشأت ایتمشدر .

مع هذا بوكره تصادفات خرستیانلره
کرچکدن پك بیوك یاردیم ایتمشر
ایدی . زیرا (کیفیتك بو جهتی « کائنات
سرلوحه سیله هر دولت ایچون برتار
خصوصی یازارق اورته یه مکمل بر کتبخانه
تاریخ عرض ایتمکده اولان دیکر اثرمز
« فرانسه » تاریخی سرلوحه لی جزؤند
دخی کوریله جکی وجهله) میلادك سکزنجی
عصری اواسطنده فرانسه ده مرووژیه
خاندانی منقرض اوله رق برینه قارلوونژیه
خاندانی تأسیس ایدن په پن له برف نام صاحب
خروج قوهٔ جبارانه وقهارانه سیله خلق
کندی خاندانه اطاعت ایتدیردکدن صکره
برده وجداناً دخی تبعیت واطاعتلرینی تأ
وتحکیم ایچون پاپالق مقامنی اله المغه لزو

كورمشيدى . واقعا اوزمان لومبارديالولر
الندە بيرار اولان وسائر شريعت مفقودە
ديسو يەنك حرام عدايدەجكى بيلك قدر آمال
دنيويە حرصى آتشيلە يانوب قاورلقدە
بولنان پاپالق مقامنى بوامللە خدمتە طوغريدن
طوغرى يە دعوت ايتمە ايدى مقامذ كورلك
رحال اجابتە مسارعت كوستردجكى
ركار ايدى . آنجق اسلافندن شارل مارتلە
ومقام اقدسدن كلمش وصورت مترجمەسى
دا كەسيلە براير بوقاروكى مبحثدە درج ايدلمش
لان مكتوب اوزرينە هيچ برجواب بيلە
رلمامش اولمسى يەپن مانع عدايدرك اول
ردە پاپالق مقامنە خوش كورونمك ايچون
ض خدمتلردە بولنمغە لزوم كوردى .
جملە اوروپانك جهات وسطيەسندە بولنان

راوزمانه قدر پك آز برمقداری خرستیان ایدلمش اولان فریزون قومی؛ؤخراً پاپاسلرك بودیانت عیسو یه دن اهالی‌ی خلق کندی اسارتلری التنه المق اولدیغی درك وتیقن ایدنجه سن بونیفاج نام کلیسا اولیاسنی اعدام ونه قدر کلیسا اربابی وار ایسه جمله سنی تنکیل وبدنام ایلمش اولدقلرینی وسیله ایدینه‌رك قوهٔ قهریه‌یه اعتمادتامی اولان اول جبار بونلره براعلا قلیج آتدی وحربفلری خرابه کسدکدن ماعدا خرستیانلغی قبوله دخی مجبور ایلدی .

بونك بو حرکتی وهنوز خرستیانلغه کیرمامش اولان اقوام جرمانیه‌یی دخی قهر وجبراً خرستیانلغه ادخال ایچون جرمانیا ایچنه مأمورلر اعزام ایدیشی (قانتوارینك

سکزنجی جلدینک ۲۳۵ صحیفه سی)
رومایه عکس ایدنجه ارتق پهپنك
رومایه مراجعتنه حاجت قالمسزین
روما یعنی اوچنجی اینون نام پاپالومبارد یا
اولر اوزرنده کی آمالنك حصولی ایچون
بالذات پهپنه مراجعتده دکل حتی بالذات
فرانسه یه عزیمته لزوم کوردی . بوایسه
پهپنك جانه منت ایدی . اوغلی اولوب
مؤخراً شارلمان دیه خرستیانلغه خدمتیله
شهرت بولان شارلی تاسن موریسه قدر
استقباله کوندردی کندیسی دخی پونیتون
حصارنده پاپایی قارشولایوب حتی پاپانك
عربه سی اوکنده پیاده یورویه رك پاپا
عربه سندن اینرایکن هیئت و کلاسیله برابر
سجده یه دخی قاپاندی ! .....

ایمدی طرفین بربرینه بوقدر محتاج ومشتاق اولور وبریسنده قلیج ودیکرنده انتریقه قوتی برکمال بولنور ایسه دنیاده‌نه‌لر اولمز؟ یاپاپادخی دیانت موسویه‌یی قوهٔ سیفیه الله احیا ایدن بر حضرت داود اولدیغی کبی دیانت عیسویه‌نك (حاشا) داودی دخی پاپ اولدیغنی خلقه اعلان ایدرك مرووانیژیه‌ن خاندانی‌نك حکومتدن سقوطیله قارلووانیژیه‌ن خاندانندن پپن‌نك قراللغی مسجلك ایسن پطرسلك حاصلی اللهلك کلیسانك هرکسدن مقبول اولدیغنی اکلاتدی واول داود جدیدی تقدیس ایلدی . همده (قانتو سزکنجی جلدك ۲۳٦ صحیفه‌سی) هرکیم بوقراله ازجان ودل اطاعت ایتمز ایسه آفاروزلنه‌رق سعادت دنیویه واخرویه‌دن محروم وعذاب

ابدی به دوچار اوله جغی حکمیله خلقی تهدید دخی ! . . . . . ایلدی .

نه دیرسکز ؟ فانتو کبی غیرتلی بر خرستیان بیله بو حالده بهپن خرستیانلق کلیساسنك حامیسی اولدیغنی قاله الیور ! اول کلیسانك که حامیسی مسیح اولدیغنی انجیللر وعد ایدییور .

بز بوکا شاشمقدن زیاده بهپنك کندیسنی کرچکدن داود برینه قویمش اولدیغنه شاشارز . اوت ! مرقوم کندیسنی کرچکدن داود ظن ایلمشیدی . با قکز فانتو مرقومك وفاتنی خبر ویردکدن صکره محاکمهٔ احوال عمومیه سی صره سنده نه دییور . (جلد ۷ صحیفه ۲٤٥و۲٤٦)

* کندیسنه برف لقبی (قیصه و مختصر

دیمکدر) دخی وبرلمش اولمسی جهتیله قیصه
بویلی نحیف برجثه‌ده اولان پهپنی بعض
سرآمدان استخفاف ایدرلر ایدی • برکون
براوبون محلنده براسلان ایله براوکوزی
جنکلشدیردی • ارسلان اوکوزی پاره‌لاد
کدن صکره یاننده بولنانلره دیدی که: شمدی
ایچکزدن بوارسلانك اوزرینه کیده‌جك
کیم واردر؟ هرکس سکوتده واردی •نهایت
ینه بن وارم دیه قالقدی قلیجله ارسلانه
هجوم وقتل ایلدی • صکره کلوبده ینه
اوتورر ایکن دیدی که: داود دخی کوچك
جثه‌لی ایدی اما غولیاته غلبه ایلدی •
کوردیکزمی افندم پهپن کندیسنی داوده بکزه
قویمش می قویمامش می؟

ایشته پاپا اوچنجی اینه‌ون جنابلری

خرستیانلغك شوکت قهارانه
وجبارانه‌سی اساسنی بوصورتله قوردقدن
صکره یرینه کلوب بعده قرال مقدس وداود
ثانی اولان یه‌ین اردولری لومباردیالولر
اوزرینه چکدی وحریفلره براعلا قلیج
آته‌رق ویکرمی بر سنجاقلق یری الرندن
اله‌رق پاپایه هدیه ایلدی .

بوندن صکره پاپالق مقامی نه‌صورت
کسب ایلدیکنی حساب ایدیورمیسکز ؟
نه‌قدر حساب ایتسه‌کز بومسئله‌ده فکرکزه
دلالت ایتمکلکمز لازم کلیور . هانیا ایمپراطور
قسطنطینك روما پاپالغنه تکمیل ایتالیانی
تملیك ایلش اولدیغنه دائر برخبروار ایدی .
ایشته او خبری مورخلر قبول وتصدیق
ایده‌میه‌رك بودفعه کی مالکیتی ایسه جملة

تصدیق ایدیورلر . اکرچه کلیسا اورخلری
دنیاجه هیچ بر آلیشی و یریشی اولمیان و مجرد
سمواتك اناختارلرینه مالك اوله رق اول حکو.
مت سماویه نك حکمداری اولان پاپا
جنابلرینه بویله بر حکومت دنیویه یی لایق
کوره میانلری الزام ایچون بیك قدر یالانجی
تأویلاته مسارعت کوستریورلر ایسه ده
قانونك دخی انکار ایده مدیکی وجهله
حقیقت هر حالده شوندن عبارت قالیورکه
دنیاجه هیچ بر حکومت جسمانیه سی اولمیان
پاپالق مقامنك حکومت جسمانیه سی بو
زماندن باشلامشدر . اشکنجه و اذانك
علیهنده بولنان خرستیانلق دیننك و دها طو.
غریسی حکومتنك بو زماندن بدأ ایله و الیلری
حبسخانه لری جلادلری میدانه چیقمشدر .

اطرافه سفيرلر كوندرمشدر . هم ده اول
اطرافه كه برطرفی روم شرقی ايمپراطورلغی
و برطرفی لومباردلر اولوب همان يكديكری
عليهنه جنكدن خالی قالمزلر ايدی . هرشيدن
قطع نظر بوزمانده پاپالق مقامنك برده اردو.
سی اولمشدر اردوسی ! .... الله ايچون
انصاف ايديكز . جنكی ملعنت عدايدن
و بودنياجه هيچ برايشی و برشی اوليه‌ان
دينك براردوسی اولمشدر ! ....

اوت! اسلامك ده اردوسی وارايدی .
جهاد بزه فرضدر . لكن بزيالكز يالانجيلغی
قبول ايدمامكده يز . دينمزده اولميان برشيئ
ياپمیز . اولانی ايسه تأويلات كاذبه ايله
تحريف وتبديل ايتمیز . خرستيانلق ايچون
عيب كورديكمزشی هم كندی دينلری دنيوی

اولمیوب سماوی واخروی اولدیغنی دعوا
ایتمك هم ده پاپالق مقامنك حبسخانه‌لی
جلادلی اردولر! .... تأسیسنی موافق
دیانت اولمق اوزره کوسترمك ایسته‌مکدر .

کلیسا مورخلری و متعصب خرستیانلر
پاپانك شو پادشاهلغنی! حقلی و لازم کوستر.
مك ایچون کویا بذ کور یکرمی بر سنه‌لق
اهالیسی خالص خرستیان اولدقلرندن کنند.
یلرینی لومباردلر تسلطلرندن قورتارمق و پاپا
جنابلرینك جناح لطف و عاطفتلرینه صغنمق
آرزو سنده بولندقلرینی حکایه ایدرلر . تاریخ
ایسه بوخلقك لومبارد اولدیغی حالده
لومباردلر تسلطندن بیزار قالدقلرینه هیچ رمضا
ویرمز . باخصوص که بونلر بهینك فرنسه‌یه
چودتی عقبنده عصیان ایلدکلرینی و لومبار

دیاقرالی آستولقدن بالاستمداد اودخی کلدکدن صکره جمله‌سی بالاتفاق روما اوزرینه هجوم ایلدکلرینی خبر ویرر .

تاریخك اصح صحیح معلوماتدن اولمق اوزره خبرویریشنه کوره بومحاربه‌ده پاپا جنابلری یالکز کندی اردوسیله قانجه عقلی باشندن کیتمش . زیرا روماشهرندن ماعدا جوارندن هیچ برخلق کندیسنه معاونته قیام ایتمامش . نهایت نه‌یاپمش اولسه بکنور سکز ؟ یدی سکز عصر مقدم وفات ایدن سن پطرس کویا مزارندن برکاغد چیقاروب بوکاغد یه پنه اولدیغی جمله‌انی مرقومه کوندرمش . المزده اولان کتابلرده بوکاغدك صورتنی کوره مدك که عیناً ترجمه ایده‌لم . زیرا پك غریب ونحیف

اوله‌جغنه شبهه یوقدر . انجق بونی مورخلر غایة الغـایه کیزلی طوتارلر . هرنه‌حال ایسه یه‌بن اوته طرفدن بدیوز سنه‌اول وفات ایدن سن پطرسدن الدیغی امرنامه اوزرینه لومباردیالولر ممالکنه هجوم ایدرك بوصورتله حریفلره روما محاصره‌سنی ترك ایتدیردی .

خرستیانلغك معجزات باهره‌سندن بریسی دخی مقدس کلیسایه بوقدر فنالقلری ایدن لومبارد یاقرالی استولفك آتدن دوشه‌رك وفات ایتمسی ایدوکنی حکم ایلیان مورخلری تخطئه ایتمز سکز ظن ایدرز . شوقدروارکه بو معجزه پاپا جنابلرینی اول قدر اوزدکدن صکره وقوعه کله جکنـه دها اول کلمش اولسه‌ایدی کلیسا حقنده دها بیوك برعنایت اوله‌جغنی ملاحظه ایدر سکز .

استولف وفات ایلدیکی زمان نوبت
حکومت قرادشی راشی یه کلمش ولومباردلر
دخی موصی الیهی انتخاب ایلمش ایدی .
انجق اوته طرفدن دیدیه نامنده برحریف
پاپاجنابلرینه « اکربنی قبول ایدرایسه‌کز
سزه بش اون مملکت دها ویریرم » دیمش
وپاپا ایسه حکومت روحانیه‌سی کبی
حکومت جسمانیه‌سی حدودینی دخی
توسیع املندن حسب البشریه وازکچه‌مامکده
بولنمش اولدیغندن دیدیه‌نك بوتکلیفنی قبول
ایدرك لومباردلری « اکر راشی‌یی شمدی‌یه
قدر محبوس اولدیغی مناستره تکرار حبسله
برینه دیدیه‌یی قرار نصب اتمز ایسه‌کز
فرانسه وپاپالق عسکر یله کلوب سزی
قهرایدرم! ... » دیه تهدیدایدرك دیدیه‌یی
نصب اتدیرمشدر .

كوريورز ميسكز خرستيانلغك شوكت
قهارانه‌سی نه درجه یه وارمقده در ؟

فقط دیدیه وعدینی ایفا ایده جك یرده
بالعکس استانبول ایمپراطوریله مخابره ایدرك
ینه پاپا علیهنه قیام ایلدی وپاپا دخی قلیجنی
چکوب جنکه حاضرلاندی واقعا ....!
بارەلق ایشه صلحاً نتیجه ویرلدی ایسه ده
صکره سائر بعض انقلابات اوزرینه دیدیه
ینه وعدینی ایفا ایتمدی .

انقلابات سائره دیکمز احوالك اك
بیوکی فرانسه قرالی یه پنك وفاتیله ملکی
قارلومان وشارلمان اسمنده ایکی اوغلی اره
سنده تقسیم ایدلمسیدر . شارلمان خرستیانلغه
دها صادق وبالخصوص پاپالق مقامنه
مطیع اولدیغی جهتله کلیسا طرفنی التزام

ایدن مورخلر مرقومڭ عقل وکیاستنی وشو
کت وعظمتنی کوکاره چیقاروب قارلومانی
ایسه ضعف وخفتله ذم ایدرلر ۰ ژیبون
دیرکه اکر شارلمان غالب چیقمامش اولسه
ایدی ده قارلومان غالب چیقه‌ جق ایدی بو
مدحلرڭ کافه‌سی انڭ حقنده سویلنور
ایدی ۰

بو ایکی قرنداش بو بر یله خصومتکارا
نه اوله‌رق برمدت اجرای حکومت ایلدی
صکره قارلومان وفات ایدنجه پاپانڭ دخی
مظاهرتیله شارلمان انڭ ایکی اوغلنی وقار-
یسنی ایتالیا طرفلرینه قاچیرارق ملکنی
ضبط ایلدی ۰ بومعامله وقتیله خلقه پك
آغر کلمش وهرکس بونی پك بیوك مصیبتدن عد
ایلمش ایدی ۰ زیرا اوزمانلرمللڭ موروثك

مطلقا اولاده انتقالی قوانین الهیه دن اولمق
کبی بر اهمیت مخصوصه ایله تلقی ایدیلور
ایدی . انجق پاپالق مقامنده بزبویله بر قانون
آلهی کورمامکده بز . حکم غلبه ایدنکدر
دیه خلقی یکه آفاروز ایله بالتهدید ایشی بولنه
قویدی . اما پاپانك بوسوزده حقی وار ایدی
خرستیانلقده بوکبی امور عظیمه یی فصل
وحسم ایده جك هانکی قانون الهی وار .
درکه بوده بولنسون . باالقطعی مقوله سندن
آدملرك بوکبی بیوك ایشلره عقللری ایرمسه
عیب دکلدر .

پاپانك شارلمانه اولان نفوذینك درجه
سنی اولچمکه میزان اولمق اوزره شو فقره
یی ده حکایه ایدهلمکه :

اومبارد لرك قرالی مشهود دیدیه پاپانك

امر بله شارلمانك لومباردلرى قهر ايده جكنى بيلديكى جهتله بوكا بر مقابلهٔ دوستانه اولمق اوزره كندى قزى دز يردبى شارلمانه عرض ايلمش وشارلمانك همشيره سى ژيللابى دخى كندى اوغلى وولى عهدى آداشى ايچون طلب ايلمشيدى . بو اخذ واعطايه پاپا جنابلرى درحال اعتراض ايلدى . هم ده نصل اعتراض يا؟ قانتونك سكزنجى جلدك ٢٤٨ صحيفه سنده سو يلديكى وجهله پاپا جنابلرى بوايشى حكومت جسمانيه سى پولتيقه سنه مضر كورديكندن (چونكه لومباردلرى كندى تحت قهرينه المق عزمندن واز كچمز ايدى) شارلمانه غايت معندانه جوسورانه بر مكتوب يازوب ديديكه : « اللهك عندنده منفور و بدنام اولان بر قومدن زنهار قز اليه.

جقسلك! وكايسه هيچ بر فائده‌سی اولمیوب
یالکز کندی ذوقی فائده‌سی ایچون حکو-
مت سورن بر ملعونه دخی همشیره‌کی و یر-
میه‌جکسلك ! » اما تمام دیدیه پاپا جنابلرینه
وعد ایلدیکی برقاچ مملکتی اعطا ایدنجه
ارتق عنداه منفور اولمدی . امر ازدواج
قرارلشدی ایسه‌ده پاپانی بوقدرجق قزمش
اولمری جزاسی اوله‌رق نکاح دخی اوغور
سز چیقدی .

فقط حقیقتده ایش بوندن عبارت اولمد-
یغنی اخطاره بیله حاجت یوقدر .
پاپالق مقامی حیله وخدعه‌ده نه قدر
مهارتی وار ایسه جمله‌سنی صرف ایدرك
خرستیانلقده قاری بوشامق و بوشادیغی
قاری اوزرینه قاری المق یوق ایکن پاپالق

مقامی شارلمانه دیدبه‌نك قزبنی یوشاندی . بشقه برقاری الدیردی . اندن صکره شار-لمانی براردو ایله ایتالیه‌یه دعوت ایدرك اورایه صیغنمش اولان کندی ینکه‌سی یعنی برادرینك قاریسی ایله چوجقلرینه وارنجه‌یه قدر کرك فرانسه وکرك پاپا پولتیقه-سنه الویرمیان رؤسایی یوق ایدرك عموم لومباردیایی فتح ایلدی . بوغنیمتدن پاپانك حصه‌سنه افراز اولنان یرلواسکی ملکی ایله قاریشجه‌ عادتا قوص‌قوجه‌مان برالکا اولمش وحکومت دنیویه ایله برابرلیشکی اونیان دینك رئیسی عادتا برپادشاه اولوب تختنه جلوس ایلمشدر .

بوعظمت اوزرینه ایدی که شارلمان رومادە پاپایی (هم ده ایاقلرینی اوپمك

درجه‌سنده بر تواضعله) زیارت ایدرك
بعده خرستیانلق نامنه قلیجنی چكدی ·
اللی درت محار بهٔ عظیمه ایدوب بونلردن
اون سكزی هنوز خرستیانلغی بروجهله
قبول ایتمیان ساقسون ودردی آوار وایكیسی
برتون ودردی اسلاو واوچی دانوز اقوامی
اوزرینه ایدی · بو محار بهلرك تفصیلاتنه
شو خلاصه‌نك تحملی یوقدر · اوروپانك
نصف شمالیسنی استیلا ایدن بو بیچاره بار-
بارلره خرستیانلغی نه قدر جبر واكراه ایله
قبول ایتدیرمكه چالشمش اولدیغنی اكلاتمق
ایچون فردان قتل عامنی بر مثال اوله‌رق
ایراد ایدهلم و بونی « قانتو »نك سكزنجی جلدك
٢٦٩ صحیفه‌سنده‌اك خفیف بر صورتده اولمق
اوزره خبر و یردیكی وجهله نقل ایدهلم :

خرستیانلغی مطلقا قبول ایتمامك ایچون
بار بارلرك بر عصیانی دها حکایه ایلدیکی
صره‌ده دیورکه : « بوده حالا زادکانك
بر تحریکی ایدی . زیرا احاد ناس آلونه‌زی
اوزرنده واقع فردان نام محله قدر
بیلدیرم کبی ایلرولمش اولان شارلك
اوکنده باشلو ینی اکشلو وساقه‌ونلردن
عبارت اوله‌رق طوپلادیغی مجلسده شو
عصیان ایدن زادکانی تسلیم ایتملرینی امر
ایلدیکی زمان اطاعتده قصور ایتمامشلردر .
کرك اصیل زادکاندن ، کرك انلرك طرفکیرا -
نندن درتبیك ۴۰۰۰ بشیوز ۴۵۰۰ آدمی
الی باغلی اوله‌رق تسلیم ایلدیلر . بونلر هرنه
قدر استعفای قصورله یالوردیلر یالواردیلر
ایسه‌ده شو ایمان یأسلری قبول اولنمیه‌رق

خیانت واقعه‌لرینك جزاسی اولمق اوزره

جمله‌سنك قفاسی قلیجدن کچورلدی ! ...

خرستیانلر حالا کندی دینلرینك قلیج

قوتیله نشر وتأیید ایدلدیکنی دعواده

اصرار ایده‌جکلرمی ؟ حالا خرستیانلغك

نیجه معجزات باهره وقوهٔ کلامیه ایله نشر ایدل‌

دیکنی بزلره ایناندیرمغه چالیشه‌جقلرمی ؟ ...

انلر وارسونلر نه سویلرلر ایسه سویلسونلر .

بز خبر صحیح و مجمل اولمق اوزره حکایه ایده‌لم که

شارلمانه کلنجه‌یه قدر شمدیکی المانیا

وبلچیقا وهولاندا ودانیمارقه وپروسیا

واوستریا طرفلرنده خرستیانلق عادتا هیچ

یوق دیمك کبی بر درجه‌ده ایکن قلیجك

قوهٔ قاهره‌سیله اوراره قدر انتشارینه دخی

شارلمان موفق اولمشدر . تفصیلاتنی مراق

ایدنلر تواریخ عمومیه یه مراجعت ایده بیلورلر فقط شارلمانك كائنه تكاليف امیریه دن مستثنا اولمق اوزره هر كلیسایه وقف ایلدیكی ناحیه لرك قضالرك ایرادینی و عموم اهالیدن برصورت مجبوره ایله (قانتو سكزنجی جلد ۳۲۱ صحیفه) الثان عشر حاصلاتك واردا-تنی و كلیسانك بوزمانده قزاندیغی ثروتك درجاتنی زه یه مراجعت ایتسه لر حساب ایده مزلر . اوپاپالق مقامی برمقام اولدیكه قراللر اورانك بنده كانی اولمقله افتخار ایلدی . اما خرستیانلغك رذالتنی دخی بودرجهٔ عالی العال اقبالی میدانه چیقاردی .

❋ مبحث ❋

- ١٤ -

خرستیانلغك غایت اقبالنده میدانه چیقمغه باشلایان رذالتلر

بو قاروكی مبحث ارباب مطالعه یه خر-

ستیانلغك درجهٔ عال العالی اقبالنك اسباب
حصولی اولان شوکت قاهره‌یی کوسترمش
اوله‌جغی مجزوم ایسه‌ده بو اقبالك صورت
وکیفیتنی ایضاح ایده‌میه‌جکندن بوراده
کیفیتك شو جهتنی دخی مختصر اوله‌رق
ایضاح ایده‌لم :

بو ذالت احوال میلادك بیك سنه‌سندن
صکره میدانه چیقمغه باشلایوب اوعصر
لرده ایسه جبابرهٔ دنیا یوزنده کندی قلیجلر
ندن بشقه برقوت وار ایسه اوده کلیسانك
ظالمانه انتریقه‌لری قوتی اوله‌بیله جکندن
و بو قوتك آرتمسی کندیلری طرفندن پاپاس
کروهنه لزومی قدر یوز و یرمکله حاصل
اوله‌جغی کبی کندی قوتلرینك آرتمسی دخی
پاپاس کروهنك خلقی لزومی وجهله اغفال

ایده بیلمرینه متوقف اولدیغنی کوردکلرندن
عالمی تحت قهر اسارتلرینه المغه بالوجوه
مقتدر اولان بو ایکی قوت یالکز برلك قوت
اولمق مرتبه سنده اتحاد ایلمشیدی .

مثلا دین دینلان شی عالمی بر امنیت دائمه
و عمومیه ایچنده طوته جق ایکن پاپاسلر دره
بکار ینك حظوظات شهوانیه لری یولنده
هر کسك عرضنی پامال ایتملرینه و طمع ملعو
نانه لری یولنده دخی عمومك مال و جاننی
هدر ایتمکده بولنملرینه اصلا لاسس چیقاره
یوب شوقدر وارکه کندیلری ایچون نه خی
رباب استفاده اولمق اوزره هرکیم کلیسایه
مخالفت ایدر ایسه برکیسه نك پنجه غدری
کاایلیشه مامکده ایدی .

مور خلرك هیچ بریسی بو ملعنتلری واشا

غیده حکایه ایده جکمز صاغر ذاتلری انکار
ایدهمامکده در . نصل انکاره مجال بوله
بیلسونلرکه ایش عامه نك پیش نظر اطلاعنده
جریان ایدر ایدی . بر دره بکی زیر اداره
سنده بولنان مظلومینی ایستدیکی کبی
ازدکدن صکره انك پنجه سندن شکایت
ایده جك اولانلرك باب شکایتی کلیسا
قاله جغندن برده اوراده ازیلور ایدی .
بر حیدود نه قدر فنالق ایده جك اولسه
وحتی دره بکی دخی آنی تعیب ایلسه
مرقوم کلیسایه دخالت ایلدیکی کبی هرشیدن
امین اولور ایدی . بونك ایچون کلیساحو-
یلری ایچنده مخصوص صالونلر بولنوب
انلردن ماعدا امر دخالتی دها زیاده تهوین
وتسهل ایچون کلیسانك خارجی دیوارلرینه

حلقه‌لر چاقلمش اولدیغندن بو حلقه‌لره
هرکیم یاپشور ایسه بر امنیت نامه‌یه نائل
اولمش اولور ایدی . هانکی امنیت نامه
اولدیغنی حساب ایدیورسکز با ؟ پاپاسلرك
اسارتندن عبارت بر امنیت نامه ! ....

ایش بو درجه‌یی بولدقدن صکره عالم
فلوس اجره محتاج قاله‌رق پاپاسلرك خزینه
ری آلتون وکوموش ایله مالامال اولدیغنی
خبر و برایسه‌ك اینانمزمیسکز ؟ اینانمز
یسه‌کز ایشته سزه برده نمونه کوستره‌لم .

قانتو طقوزنجی جلدك ۲۹٤ صحیفه
سنده خبر و یرکه میلان شهرینك دسپوطی
ارنولف پاپا طرفندن بر مأمور ریت سفارتله
استانبول ایمپراطورلغی نزدینه کیدر ایدی .
معیتنده حده حسابه صیغمز سفارت خلق

بولنوب ازجمله ایچلرنده اوچ نفر دوقـه
ایله برچوق دخی شـوالیه دینلان زادکان
مجاهدیندین بولنور ایدی . بونلرك جمله سنه
سمور وسائر بومقوله قیمتدار کورکلر احسان
ایلمشدر . سفیرك بنديكی آتك طاقلرینه قیمـت
تقدیر ایتمك محـالدر . نصل محال اولمسونکه
آتك نعللری التون و میخلری کوموشدن ایدی .
نصل سفیری بکندیکزمی ؟ سـائر توا.
ریخك روایتنه کوره اوزمانلر بر دسپوطك
تاجیله البسه سی اوزرنده بوکونکی قیمتجه
بش میلیون فرانقلق مجوهرات وار ایمش
برحیوان طاقی دخی بوندن اشـاغی یه اولماز
ایمش . انجیللرك روایتنه کوره ینه جکی آتك
اوزرینه خرقه جمفنی قویوب ده بنمش اولان
مسیحك قائمقاملری نك قائمقاملرینی ذهنلرده

وزجه تصور ایتمیدر . اوت بونلر قائمقا
لر ینك قائمقاملریدر . زیرا اصل قائمقاملر
بالر اولدیغنه کوره بر صغیر ایله برده حکمدا
ینك اره سنده کی فرقی ملاحظه ایتمك لازم
لور .

شمدی بر دسپوط اولمق بویله دنیایه
مافیهایه مالك اولمق دیمك اولنجه
رتق عن اصل چارقجی ویاپك اصبلزا
وسی دیلنجی اولان پاپاسلرك بودرجه
امانه نصل برنظر حرص وطمعله باقه
قلرینی اکلارسکز وبو بولده جانلرینی
نی فدا ایده جکلرینی تسلیم ایدرسکز .
یه جك اولسه کز بیله تاریخ انسانه ایستر
سته مز تسلیم ایتدیر . زیرا ده سن سالوس
یسا سنه پهرده بادی نام دسپوط طرفندن

مسلح پاپاسلر هجوم ایتدیریله‌رك ایچنده‌نه
قدر پاپاس وخدمه وار ایسه جمله
سنك قلیجدن پچورلمش واوانیٔ مقدسه‌یه
وارنجه‌یه قدر هرشیئك یغما ایدلمش اولمسی
کبی یوزلرجه مثال کوستره بیلورز · بزسزه
مثاللرك اغربندن اولمق اوزره شونی ده عرض
ایده‌لم‌که :

قانتونك طقوزنجی جلدینك ۲۶۹
صحیفه‌سنده حکایه ایدرکه : بوعصر اول
عصر ایدی‌که ایتالیا پاپاسلری المانیا حکمدار
لرنده بولنان ایمپراطوراق تاجنی ایتالیالر
حصر ایتمك ایسترلر ایدی · چونکه شارلمانك
قفاسنه قونلمش اولان غرب ایمپراطورلغی تاجی
انك وفاتندنصکره قارلوویژیه‌ن خاندانك
المان وایتالیان شعبه‌لری میاننده منازع فیه

لمشیدی بناءً علیه اوزمانلر هرشی بر مسئله
یده رنکنی الور ایدی . مؤخراً کلیسانك
نجه رذالتلرینی موجب اولان خصو
ماتی دخی بوحاله عطف ایتمك ممکندر .
رنه حال ایسه پوترودمپیوطی فورموس
لم وپاك حسن اخلاق صاحبی برآدم
لوب بلغارلر نزدینه کوندرلمش وحسن
دمتی دخی کورلمشیدی . فرانق حکمدار
ینه انتسابی اولان پاپا سکزنجی ژان
فورموسی المانیا امپراطورلرینه منسوبیتله
هام ایدرك عزل ایلدی . ایکنجی مارتن
قومی بنه یرینه نصب ایلمش ایدیسه ده
قومك خصمانندن بولنان کمی دهسپوات
الیانلرك مظاهرتیله اقباله کلنجه ینه قهر
لدی . بشنجی اتیه‌نك وفاتنده

فورموس روما مقامنه قدر یول بولوب
لکن کندی خصماسی هر حالده غالب کله‌رك
بیچاره آدمجکز ازیلدی . التنجی بونیفاجك
یك آز بر زمان پاپالقندن صکره التنجی
اتیه‌ن بنه ایتالیان طرفگیرانك انتریغه
لریله مقام اقباله چیقدی . بو پاپا کلیسایه
یکی بر فسادویره‌رك فورموسك نعشنی
مزاردن چیقار دیلر . و پاپالق البسه‌مقد .
سه‌سی اوزرنده‌اولدیغی حالده تخت اوزر.
ینه اوتورتدیلر ! . . . وایلك قاریسنی
ایکنجی برقاری ایچون ترك ایتمك قبیلندن
اوله‌رق ایلك مأموریتی اولان پوترودسپو.
طلغنی روماپاپالغی ایچون ترك ایلدیکی
بهانه سیله ! . . . بالعکس کمه، قفاسنی واستو.
روز چیقارمقده اولدیغی اوچ پارمغنی

کسدیلر !.... وجودینی ده تبریر ینه آتدیلر !...

غریب دکلمی ؟ برنجی قاری دیمکدن مراد برنجی دسپوطلق دیمك اوله جق . نەشلك قفاسنی کسمك کندیسی ایچون بر جزا اوله جغنی اعتقاد ایلکه هر کیم اولسه جنت نظر یله باقار . باری پاپالق البسه‌سنه اولسون رعایت یوقمی ؟ اول البسه‌که اتکنه سور ینانلره جهنم یوزی یوقدر !.. ایشته انسانلره بر طبیعت ملکیه بخش ایده‌جك اولان خرستیانلغی موازنه ایچون بونك کبی مثالرکلیسا تاریخنده یوزلرجه کچمکده‌در

اشبو دور رذالتده بر دسپوطه یالکز دسپوطلق سنجاق کفایت ایتمز ایدی . زیرا مقصدنه دین مقصدی نه ایمان مقصدی

اولیوب خلق صویق مقصدی اولدیغندن
نه کلیسایه دسپوط ونه ده دسپوطه کلیسا
لازم دکل ایدی . بلکه بر جبار حیدوده
صویق ایچون برقاچ قضا لازم ایدی .
مثلا داناسدس اثناسنده بویله بر جبار آرل
ومیلان وماتو وترنت وورون کبی بش
سنجاغک دسپوطلغنی هپ کندی به قهر
جبارانه سنده جمع ایلمشدر . چونکه ماتا
سلک پاپاسلردن وکنج طلبه‌دن عبارت
مسلح براردوسی وار ایدی ! ......
بو دور رذالتده کلیسایه بر دسپوط
ودسپوطه کلیسا لازم دکل ایدی دیدک .
ایشته قانتو اعتراف ایدیور که (جلد ۹
صحیفه ۲۹۳) ایتالیاده اون یاشنده بر دسپوط
وطقوز ونهایت اون ایکی یاشنده پاپالر

كورلدى • بوخبيثلر حاشا ثم حاشا كرچكدن
بر مسيح اولسه‌لرده والده‌لرينك قرنـنـده
تكلم ايتمك مرتبه‌سـنده معجزه اصحـابندن
بولنسه‌لر بيله هيچ اولمزايسه اوتوز ياشندن
صكره امر دينه مباشرت ايتملرى لازم كلور
ايدى • لكن بونى بويله دوشونه‌جك وقتلر
كچمشدر • ملاحظه ايديكز كه طقوز ياشنده
بر چوجق نه كبى مقصدلر اوزرينه پاپالق
يعنى عيساالق يعنى خرستيانلرك اعتقادنجه
الالهلق مقامنه كتور يلور ! • • • • • • • •
• •
• • • • • • •

ازمان پاپاس كروهى امر ديندن هيچ
برشيئى بيلمدكلرى مجالس عموميهٔ قسيسينك
مضبطه‌لرنده مقيددر • وروندسپوطى راتر

پاپاس کروهنك رذائل شهوت پرستانه‌سندن شکایتله کوبابوفنالغی منع ایچون برقونسیل یعنی مجلس عمومی قسیسین جمع ایتمش ایسه‌ده پاپاسلردن هیچ بر یسنك دها شرائط ایمانه واقف اولمدقلری قونسیل تاریخنك طقوزنجی جلدینك التی صولك فقره‌سنده مندرج بولنمشدر . اوزمانلر پاپاسلر سلاح استعمالنی تعلیم ایدرلر و بونك ایچون دخی صید وشکاره دوام ایدوب قصور وقتلری یعنی ایسه حکمدارلرك سرایلرنده انتریغه‌لر ایشلرنده امرار ایلرلر ایدی .

پیه‌ر دامیه‌ن نام پاپاس اولدقجه عالم وظریف بر آدم اولدیغی حالده اورته‌لغك یغماسی برطاقم جهلا النده قالدیغنی وکندیسنك هرشیدن محروم اولدیغنی کورنجه

احوال زمانه علیهنه بر کتاب بازوبانك
اوتوز برنجی مقاله سنده دیرکه ٭ پاپالرمزك
ـه ـده طمعـلری آلتون ایچـون پك زیاده
تجیقمش ایدی ٭ زیرا هرزه‌یه وارسه‌لر
بکن ایده جکلری دائره‌لرك شاهانه بر صورتله
فریش ایدلمسنی ایسترلر ایدی ٭ صدرلر
وزرینه غایت عالی وغالی خالیلر سررلر ایدی که
وزرنده تصاویر عجیبه مصـور ایدی ٭
لواندن توز دو کولمامك ایچون غایت کوزل
اشلری طوانلره کررلر ایدی ٭ کلیسانك
رکاه اقدسندن انلرك یتاقلری وجبینلمکلری
ها بهالی ایدی ٭ سوس جهتیـله پاپالرك
رایلرینه دخی فائق ایدیلر ٭ قراللرك خلعتی
کز رنك واحددن اولدیغی ایچون انلره
ایت اتمز ایدی ٭ یاصدقلرینك الك بارلاق

رنكارلەمزين اولمسى لازم ايدى • مملكتك مصنوعات داخليەسى عندلرنده شانسز وحقير اولديغندن پك غالى فيئاتلرله ممالك بعيدەدن كلە كوركلرەواشياى سائرەيە رغبت ايدرلر ايدى • تلكى وسمور وفارەدريلرى مقبوللرى ايدى • خلقك خندۂ استهزاسنى تهييج ايدن بوكبى مسخره لقلردن نفرت ايلدم • چونكه اول خندۂ استهزايى تهييج ايدر ايدى كه انسانك كوزلرندن سرشك تألم كتورر ايدى • چونكه او باپاس البسەلرى التون وجوهر ايچنده پارل پارل پارلار ايدى »

پەردامەنك نفرتنه نه معنا ويررسكز؟ قاميون وهيلدن بران نامنده بويله ايكى متنفر دها وار ايدى كه صكره ايكيسى بالاتفاق

آرفا نام محلده پاپاس بولنان ذاتی زهرله
تسمیم واعدام ایلدکدن صکره قامیون اورایه
پاپاس اولمش ایکن رفیقی هیلدبران اهالی یی
قامیون علیهنه عصیان ایتدیره رك کلوب
قامیونی قوغمش و کلیسایی ضبط ایتمش ایدی .
حالبوکه قامیون وار قوتی کیسه یه ویره رك
دها بیوك براردو تشکیل ایلدکدن صکره
کلمش والحق اسکندرانه برمحاربه ایله
خصمنه غلبه چالوب ینه کلیسایی ضبط
ایلمشدر .

نصل؟ کندیلری ایچون فقروضرورتی
پیشه وسلامت عامه یی اندیشه ایدنه رك
معجزه و کلام قوتلرندن ماعدا هیچ برقوت
استعمال ایتمیان دینك اربابنی کوریه‌ورز
سکز یا ؟ بوکبی مثاللر یوزلری کچر

دیورز یوزلری ! جمله سنی یازمغه شو مختصرك حجمی کفایت ایتمیه جکدر .

فانتو دیرکه اوزمان پاپاسلر دها یوکاری طرفندن کندیلری علیهنده ایدیلان آفاروز-لردن دخی قورقز اولمشلر ایدی . زیرا او آفاروزلری ایدن بیوکلرك کندیلرندن اول آفاروزه شایان اولدقلرینی یوزلرینه قارشو سویلمکدن کیرو طورمزلر ایدی .

سوزی دها زیاده اوزاتمغه نه حاجت؟ کویا زمانك فنالقلرینی اصلاح ایچون صیق صیق عقد اولنان مجالس عمومیهٔ قسیسین پاپاسلری بروجه آتی فنالقلردن منع ایتمکه اتفاق آرا ایله قرار ویردکلرینی مورخ فانتو هم یازار هم ده بو قرارلرك پك بوش اولدیغنی چونکه قراری ویرنلرك دخی

خصوصاتده کوره‌دن منعی لازم کله‌جکنی اعتراف ایلر :

« کلیسایه منسوب اولانلر چنلک آدمی اولیوب صالح آدمی اوله قلرندن سلاح قو-للانمیه‌جقلر ! »

« سرخوشلق وزنا ...... حرام اولدیغندن بونلردن توقی ایده‌جکلر ! ... »

« سرقت کبی واکسیلک اولیچی ومیزان کبی صورتلرله مال قزانمغه چالشمیه‌جقلر ! »

پرنسلرک سکبانلرینه عائد اولان آوجیلق وسلاح اندازلق کبی خدمتلره کله‌جک پاپاسلر هوس اتمیه‌جکلر و یالان شهادتی و یاخود غرضکارانه حاکملک ایله کیسه‌نک پاره‌سنی المیه‌جقلردر »

« آدم اولدورن پاپاسلر قاچ ادم اولدر

ورمشلر ایسه اول قدر قر کون کابسا
قپولرنده ابراز مذلتله کناهلرندن توبه ایتمز
ایسه مأمور بتلرنده باقی اولهمیه جقلردر .
اکر قاچ ادم اولدوردکلری بیلنرلر ایسه
مدت عمرلرنده بر هفته بر کون اوروج
طوته جقلردر «

« راهبه اولان کنج قزلر وقاریلر راهبلرك
مناسترلرینه مسافرلکه کیتمیه جکلر ! ...
وکندی اراولرینه دخی ارککدن مسافر قبول
ایتمیه جکلردر ! .... اکر بونلر ارکك قیا
فتنده طوتیلورلر ایسه کلیسالرندن طرد او
لنه جقلردر «

« زنا ایله متهم اولان برقاری پاپاسلره
قاچار والتجا ایدر ایسه پاپاس افندیلر او
قاری یی اولدورمیه جکنه دائر قوجه سندن

بر وعد انجهیه قدر انی حمایه ایده جکلر
وبو وعدی له مزلر ایسه قاری یی ویرمیوب
محافظه ایده جکلردر »

« تحت محافظه لرنده بولنان قاریلری
اوطه اق کبی استفراش ایتمك وغلامباره لك
ایلمك پاپاسلر ایچون قطعیا ممنوعدر »

عقل وادراکی اولانلر دوشونمزلرمی که
برشی امر اولنمز ویانهی ایدلمز الا امثالی ساحهٔ
وقوعه کلور ایسه منع اولنور ویا امر
ایدیلور . بناء علیه حکم ایدلمك لازمدرکه
بالاده مندرج احوالك امثالی وقوعبولمشدرده
انك اوزرینه بونلر ممنوعیت تحتنه الینمشلردر .

بو رذالتلری بالکز غرب طرفنه اسناداً
حکایه ایلمش اولدیغمزه کوره شرق طرفجه
خرستیانلغك بوندن اعلا بر حالده اولدیغنی خلیا

ایتمکه محل بوقدر . اوراسی بش قات دها رباد
ایدی . قسططین مونوماق کبی بر روسپینك
مفتونی اولدیغی حالده حق حکومت
کندیلرینه ارثاً انتقال ایدن ایکی همشیره دن
بریسنی ازدواج و روسپی یی دخی اکا شریك
ایدرك هیچ بر دین و مذهبه چیقمیان احوال
ایله ینه کلیسا طرفندن تقدیس کورمش ایمپرا.
طورلر اورته ده ایکن شرقلك احوالنه نصل
ایدر دیه حکم و یریله بیلور ؟ استانبول
ایمپراطورلغنك سرایی قناره اولمش و بو
سرك کلیدی ایسه استانبول بطریقخانه سندن
عبارت قالمشیدی .

اورته ده بو رذالتلرك دوامیله برابر
دخرستیانلق بوندن عبارت دکلدر . مسیح
بویله یاپمز ایدی ! ..... » دیه تجدید

احکام دینه قیام ایدن بعض اجقلری کفر ورفضله بالاتهام اتشلر اوزرنده یاقلر بنه نه معنا ویررسکز ؟ .....

﴿ مبحث ﴾

- ١٥ -

خرستیانلقده جهالتك تعصبله امتزاجندن حاصل اولان جنت

شریعت حقیقیهٔ عیسویه دن الده قالان جزؤی قواعدك - ولو که یاکلش ما کلش اولسون - اجتماعندن عبارت اولان ایلك خرستیانلق مؤخراً نیجه آمال واغراض الجاسیله بتون تأویل وطرز آخره تحریف وتحویل ایدیلدرك مثلا اصنام وتصاویره عبادت خرستیانلقده بالکلیه ممنوع ایکن کلیسالو بتلر وتصویرلرله طو-

لدیرلمش و بر فقر اختیـاری ملـتزم ایکن
پاپالر دنیا مالی حرصیله مالك قانی امکه
باشلایوب اراضی واملاکك مادتا اوچده
ایکیسنی کلیسالره وقف ایتدیرمش وسلاحه
ال صونمق ملعنت درجه‌سنده منفور ایکن
کلیسانك اردولری وجوده کلمش وخرستیا۔
نلغك حکومت دنیویه ایله هیچ برآلیشی
ویریشی اولمدیغی حالده بر ده (حکومت
دنیویه وجسمانیهٔ خرستیانیه) میدانه
چیقمش اولدیغی کبی متی انجیلنك یکرمی
اوچنجی بابنك ۲۹ آیتنده « وای سزه ای
سقیرپلر فریسیلر مرایلر که پیغمبرلره تربه‌لر
یاپارسکز وعادللرك اثارینی تزیین ایدرسکز »
دیه‌موتالرك اوزرینه تربه یاپمق وتربه‌لری
تزیین ایتمك صورتی دخی کلیاً منع ایدلمش

اولدیغی حالده کو یا دینلرینك الك کوچك قیوداتنی دخی تحریف ایتمك دینجه فریضه ـ دن ایمش کبی طوراتان خرستیانلر یواش یواش کلیسانك اولیا و شهید طانیدیغی ذوات مشهورەنك قبرلری اوزرینه مزین تربه‌لر انشاسندن باشلایه‌رق کیت کیده مثلا فلسطینده وفات ایتمش اولان بر ذاتك کمیکاریی آوروپا ایچلرینه قدر کوتورمکه وارمشلر ایدی .

انجق کلیسانك بو دنیا ومافیهایه محبتی ارتق وله درجه‌سنده ارتدقدن و بوقاروکی مبحثده کوستردیکی وجهله حرص وآز وطمعله قان طولمش اولان کوزلر حقیقتی دکل جهانی بیله کوره‌میه‌رك ازجمله یوترو باش پاپاسی فورفوسی بعد وفاته مزارندن

چیقاروب قفاسنی و پرمقلرینی کسمك کبی
آثار جنت دخی باش کوستردکدن صکره
اولیایه و بونلرك کمکلرینه ایتدکلری رعایت
دکل بلکه عبادت دخی جنت درجه‌سنده
بعض حاللر ایقاع ایلمشدر .

واقعا هر دین ومذهبده بر حسن نظرله
کوریلان و بناء علیه عظائم کرام درجه‌سنه
ایصال ایدیلان وذاته بر حرمت مخصوصه‌ده
بولنمق بت پرستلر زمانندنبری مشاهده اولنه‌
کلمش بر کیفیتدر . حتی بونلرك تربه‌لرنجه
بعض خوارق غریبه‌نك ظهوری دخی روایت
ایدلمك امثالی نامشهود دکلدر . انجق برینی
فرض ایدیکز که اربابندن باشنی اوکنده
اکوب ده عاقلانه دوشونمك اقتداری
قالمدقدن بشقه بو اقتدار اودینك رؤساسی

طرفندن بالكليه محو ايدلمك يولنه دخى
كيدلمشدر . بناءً عليه پاپاسلرك اغزندن نه
چيقار ايسه حقيقت محضه اولوق اوزره
قبول ايديلور . هم ده نصل ؟ بر ولينك ايكى
پرده قفاكيكى موجود اولديغى و بونك
ايكيسى دخى او ولينك قفاسى ايدوكى خبر
ويرلنجه درحال قبول و بو محالك امكانه
ايمان ايديلور . شايد بركيمسه ده جانم بو نصل
اقردى ؟ بر آدمك ايكى قفاسى اولورمى ؟ ه
ديه جك اولور ايسه ده واى سن نه ايمانسز
كافر ايمشيسك ! او اوليانك بركره قفاسى
كسيلدكدن صكره فلانجه دها بيوك ولى
اكا بر اعادهٔ حيات ايتديردى . بعده
بركره دها قفاسى كسيلدى ! ايشته
بو صورتده بنيه‌در كه اليوم المزده اولك

ایکی دانه ققا کیکی وار در » دینلور و بیچاره
عاقل شاید بونی دخی ذهننده صغدیره میه
جق اولور ایسه « معاذالله ! بو آدمی
شیطانلر استیلا ایلش » دینله رك شیطانلك
دست تسخیرنده بولنان آدمدن شیطانلری
طرد ایتمك قوتی عیسادن پاپاسلره انتقال
ایلدیکی انجیللرده مندرج ایسه ده پاپاسلر
او بیچاره نك شیطانلرینی بشقه درلو طرد
ایده میه رك بنچه عقوبات طاقت کدازایله
اولدورملك ایچون انکیزیسیون جلادلری
النه تسلیم ایدیلور . ایشته خرستیانلق
عالمك وجدانی بویله برزنجیر اسارتله باغلا
مش اولدیغی حالده اولیایه و بونلرك کرامتـ
نه عبادتده نه کبی مجنونلقلره زواج ویر
یله جکی ملاحظه یه محتاج قالور .

قانتـونك اوننجى جلـدك ايلك بابنـده
وولترك قاموس حكمياتنك بشنجى جلدينك
١٦١ صحيفه سنده وآنسيقلوپدينك ايكنجى
جلدنده اوليا وشهدانك كميكار ينه مالك
اولمق ايچون كبار نصارانك ايتـدكلرى محا.
رباته وبو كميكار يوزندن ظهـوره كلان
معجزاته وارباننـك بوبابده كوسـترديكى
حيله كارلقلره دائر اول قدر غرائب حكايه
ايديلوركه شمدى عاقل خرسـتيانلرك بوكبى
احواله نصل اولوب ده اينانديقلرينى ووجود
ويردكلرينى درينجه مطـالعه ايده جـك
اولسه حيرتندن انسانك چيلديره جغى كلور ٠
بونلرى تماميله نقل ايتمـكى بيهوده يره تكثير
سوادى موجب اوله جـغى جهتـله لازم
كورمدك ٠ يالكز بر نمونه جك عرضـيله
اكتفا ايتمك ايستدك ٠

وولتر دييوركه :

« ايمپراطـور تيبر قسطنطينك قزى وعموريسك قاريسى قسطنطينا نام پرنسس سن پولوس نامنه بر كليسـا بنا ايدوب ده بو كليسانك قدر وشرفنى ارتديرمق ايچون رومادهمدفون اولان حوارى سن پولوسك قفاكميككنى مزارندن چيقاروب كليسـاى مذكور ايچنه قويمسنى سن غره غوار نام پاپايه امر ايلدكده موى اليهـك ويرديكى جـواب دخى شايان استغراب خصوصات عجيبهدن كوريلور « سن غره غوار پرنسس موى اليهايه يازاركه: اولياى كرامك تربه لرنده اول قـدر معجزهلر كورلمشدركه انسان مجرد دعا ايتمك ايچون دخى اوراوه برخوف معنوينك تأثيراتيله اودى

قوپارجه‌سنه ترتیردمه‌دن کیردمز! کندی
خلفی پلاژ ثانی سن پطرسك مزاری اوزر.
نه بولنان بر کوه‌وشی قالدیرمق و درت قدم
اوزاغه قویمق ایچون النی اوزاتمغه مجبـا.
سر اولدقده اوبله بر معجزهٔ مخوفه واقع
اولمش که اودی پاطلامه‌سنه رمق قالمش.
کندیسی سن پولوسك مزارینی تعمیر ایتدیرر
ایکن عمله‌دن بریسی مزاره دها زیاده تقرب
ایدرك اوراده بولنان بعض کمیکلره الیله
دکدیکی آنده مزار ایچندن چیقان آلورجه‌سنه
بر چفلق چیقمش و حریف درحال وفات
ایلمش! و خلفی زماننده‌سن اوران ام ولینك
تربه‌سی تعمیر اولنمق لازم کلوب امر
تعمیرنده یالکز پاپاسلر و بیوك ضابطلر ایشلمه.
کاری حالده بیله ولی حضرتلرینك تابوتنك

اوجی کوریله جک قدر تقرب ایلدیکی
جهتله عمله مرقومه نك جمله سی اون کون
ظرفنده هلاك اولمش ! اکر بو مزارلردن
لاجل التبرك برجزء اعطاسی مطلوب ایسه
اوراده قونیلان ترلردن بر مقدار جمعنی بر بزبن
قوطی ایچنه قویارلر . اولیانك کندیسنده
نه قوت وار ایسه بو برده دخی اول قدر قوت
واردر . بزه دخی احیای اموات قدر معجزه لر
کوسترر . حتی بو فقره یی بر نسدس قسطنطینایه
اثبات ایچون پاپا جنابلری شونی ده
علاوه مقال ایدرکه بعض روملر ده بو بز پار-
چه لرنده نه معجزه اوله بیلور ؟ دیه شبهه یه
واردقلرندن اثنون نام پاپا بر مقراض کتورتمش
و بز پارچه سنی مقراض ایله کسنجه کسدیکی
یردن قان طاملامغه باشلامش . الحاصل

اولیانك وجودینه طوقنمق قدر بیوك بر كناه
اولیوب بوكا جسارت الانلره طلقا جزاسنی
كوره جكلر ایمش ٠ واقعا بعض رومالی بر طا.
قم اولیانك كمیكلرینی سرقت صورتیله مزار.
لرندن قالدیروب كندی مملكتلرینه كوتور.
مشلر وهیچ بر معجزه لرینی كوردمامشلر
ایسه ده پاپا جنابلری ذاتاً بوقبیل عظام
مسروقه نك كلیسا نظرنده هیچ برقدسیتی
قالمیه جغنی دخی بر نسخه خبرویریور
و دیورکه «واقعا شرق خرستیانلری سن
پطرس ایله سن پولوسك كمیكلری انلرك
مالی اولمق لازم كله جكی دعواسیله رومایه
كلمشلر ایسه ده تمام مزارلره تقرب ایدیجه
مزار ایچنده شمشكلر چاقغه كوكلر كورله
مكه باشلایوب حریفلر منهزماً فرار ایتمشلر »

بو خبرلرین غره غوار کبی ینه کندیسی
دخی کلیسا اولیاسندن وبالخصوص پاپا
بولنمقدن ناشی لساندن هر نه صدور ایدر
ایسه طوغری اولدیغنه ایمان ایدیلان بر ذاتك
اغزندن چیقمش ورومی الیهك مخابراتنی حاوی
اولان جلدده مندرج وکلیسا تاریخلری طر-
فندن دخی منقول بولنمش ایدوکی مناسبتیله
هیچ بر خرستیان بونك صحتنده شبهه یه
دوشه من .

هایدی بز دخی خرستیانلرك بو بابده کی
اعتقادلرینی اخلال ایتمیه لم و بو یالانلرك یالان
اولدیغنی اورته یه قویمیه لم . لکن بو بابده
بعض ملاحظات ایراد ایده اولسون صلاحیتمز
واردریا ؟ ملاحظاتمز ایسه پك ساده شیلردر .
بو حواریلرك وبو شهیدلرك پك بیوك

عذاب وعقوبت ایله اولدوقلرینی
ینه کلیسا مورخلری روایت ایدرلر . عجبا
شمدی بونلرك مزارلرینه تقرب ایتمك کندیلرینی اولدوقلری قدر جانلرینی یاقمقدەمیدر ؟
بو ذاتلرك مزارلری حالا موجود وقوت
اعجازکارانەلری ایسە حالا باقیدر . بوکون
پاپالر برآدمە مساعدە ایتسەلر اوآدم دخی
اولیای مرقومەدن بریسنك مزارینی آچسە
ایچندن کمیکلری چیقارسە حتی انلردن
برردە قاشق وچتال صاپی اعمال ایتسە بزدە
بوعملیاتی مشاهدە ایلسەك ! عجبا کوکلر
کورلەدیکنی شمشکلر چاقدیغنی کورجکمی
یز ؟ امانیلەجك کە بز مطلقا وفات ایدرز .
بزدخی دیرزکە اولمکسە راضی اولدق تك
شو معجزەیی کورەلم دە بویولدە اولەلم .

هیچ اولمز ایسه پاپا جنابلری کمال مرحمت وشفقتندن بزه آجیسون ۰ اولدورمسون ۰ فقط او مزارلردن بر یسنه بر پارچه بز صوقه رق چیقاره رق بعده انی مقراض ایله کسسون ده شو بزدن قان اقدیغی معجزه سنی بزه کوسترسون ۰ لکن بوسقو کبی قوتلی بر حقه باز بو معجزه یی یاپار ایسه ا کاده و یره جك جواب حاضرلاسون ۰۰۰۰۰

قانتو ! هانیا شو دیندار قانتو یوقمی؟ ایشته اودخی شو وقعه یی بردرلو کتم ایده میه رك وقایع سائره صره سنده حکایه ایدیور :

فلورانسه اولو سنت ر پارت نام ولیه نك برقولنی تئانو کلیساسندن جبراً وقهراً الارق عظیم الایلر ایله خلقك معرض زیا

رتلر ینه عرض ایلمدیلر . نیجه خسته لر بو
کیکك معجزاتی برکاتیله شفایاب اولمشلر و نیجه
آدملر بونك معجزات سائره سنی کورمشلر
ایدی . برزمان صکره کیکی التون والماس
ایله تزیین ایتمك ایستدکلرنده کیکك اغاج
اوزرینه آلچی دوندیریله رق اعمال ایدلمش
برعظم ساخته اولدیغی میدانه چیقمشدر !
... موسیو و یللانی نام محرر اوچنجی
کتابنك اون بشنجی واون التنجی صحیفه لر.
نده دیرکه بو حیله یی تئانو کلیساسنده ولیه ـ
نك کیکلرینی محافظه به مأمور اولان راهبه
قزلر یاپمشلردر .

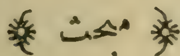
او بله ایسه ساخته بر کیك یوزندن
نصل اولورده معجزه لر کورینور ؟ خوش
اصل کیکدن دخی معجزلر کورینه بیله جکنی

خرستیانلر بوکره کندیلرینه ایناندیره بیلورلر
ایسه صکره طالبی ده ایناندیره بیله جکلرندن
طولایی کندیلرینی بختیار عد ایدسونلر .
شو قدر وارکه انکیز یسیون جمعیتنك قب
قرمزی قزدیرلمش زنجیرلری وسائر تیمورلری
باقی قالدیغی مدت بو معجزه لره ایناملق
کیمسه اولمدیغی وقوعات صحیحه دندر .

ایشته شو ایکی مثال خلقك اولیایه
وکیکلرینه نه قدر مجنونانه بر رغبتله پرستش
ایدرك اوابابده روایت اولنان معجزه لره
اصل چلغنجه سنه بر حسن قبول ایله ایناند.
قلرینی اعلامه کافی اولوب مورخ فانتونك
روایتنه کوره اوزمانلر نعش اولور ایسه
اولسون بر اولوکیکنه مالك اولمق قوجه
بر مملکت ایچون شرف اعظم اولمسیله

تاریخجه اسملری آزچوق طانمش اولان ذوا.
نك کیکلری خرستیانلق عالمنك چار اقطارینه
انتشار ایدرلك ارتق یکیـدن ظهور ایدن
طلبکارلره و برلهجك کمیك قالمامش و بناء
علیه اوزمانلره قدر اسمی قاله بیله انعیـان
برطاقم آدملره یکیدن اولیالق اسمی و بریله.
رك کمیکلری میدانه چیقارلمشدر ۰ حتی یك
یقین زمانلرده الهچکن وروما عساکرینك
نفرات موجوده زورنالی اولدیغنه هیچ بر
آنتیقهجینـلك شبهسی قالمیـان بودفترلردتا
اسکی اولیادن هنوز اسملری معلوم اولهمیان
بر بلوك ذوات مقدسهنك اسـامیسی اولمق
وزره قبول ایدلمش وطبق بونك کبی بر وقعه
دخی اسپانیاده کورلمشدر ۰ یا میدانهچیقا.
ریلان کمیکلر فی الحقیقه اسفاداولنان ذواتك

کمیکاری اولدیغنی کیم اثبات ایده‌بیلور که
بونلر کویا بعض صحابه رؤیالرنده کورونمك
صورتیله میدانه چیقارلمقدن بشقه بر سنده
مستند دکلدرلر . بیك مسئله‌ده غرضی
حیله‌سی مشهود اولان مفسدلرك کوردیکی
رؤیالرك حقیقتنه اینانمقده اولان مشکلاتی
ارباب مطالعه بشقه‌جه ملاحظه ایده‌طور .
سونلر . بز عظامه اولان پرستش اوزرینه
ترتب ایدن مسائل اتیهٔ مجنونانه‌یی موازنه
ایده‌لم :

- ١٦ -

زیارت وحجك صورمجنونانه‌سی

کمیکاره ایدیلان بودرجه پرستش وانلر
حقنده روایت اولنان بونجه معجزات محضا

خلقی بونلری زیارت خصوصنده مجبور
ایلمك غرضندن نشأت ایلدیکنی هیچ بر
مورخ انکار ایده‌میور . اشبو زیارتلر
وحتی قدس شریفه قدر کیدوب حج ایتمك
صورتی بك چوق جهلا طرفندن ازجان ودل
رعایت ایدیلور برشی ایدیسه‌ده برقسم خلق
وباخصوص کبار کروهی بو مسئله ایچنده
کی بالانلره واقف اولدقلری جهتله زیارته
اصلا میلی ایتمزلر ایدی . بونلر ایچون دخی
زیارت وحج عادتا بر صورت مجبوره‌یه
قونلمشیدی .

تاریخلرك اتفاق عمومی ایله روایت ایلد.
کلری وجهله برآدمك ادنا برکناهی ولوکه
افترا صورتیله اولسون روایت ایدیلور
ایسه او کناهندن تطهر ایتمسی فرض اولور

و بو قطعه ایسه فرانسزلر ایچون تور شهر .
نده بولنان سن مارتن واسپانیولر ایچون
غالیسده موجود سن ژاق ده قومپوستللو
ولومبارلر ایچون - اوزرنده میکائیل علیه
السلامك كورلمش اولدیغی مروی بولنان -
غارغان طاغی وایتالیانلر ایچون قاسن طا .
غنده موجود سن بنوا کمیکاربلك زیارتیله
ممکن اوله جغی جهتله کنهکارلری بویرلره
قدر کیدوب زیارت ایتمکه مجبور ایدرلر
ایدی ۰ اکر کنهکار زیاده جه زنکین برآدم
اولور ایسه مطلقا رومایی ! ۰۰۰ زیارتله
محکوم ایدیلوب کناهی پك بیوك اولدیغی
تقدیرده ایسه تاقدسی زیارته قدر مجبوریت
کورر ایدی .

هر زیارتك اربابنه مالی قاچه اوتوره .

جغی کیسه حساب ایدەمز . ایشـلك
جنت جهتی شوکه کنهکار کندی مملکتندن
قالقوب دە تازیارت محلنه وحتی قدسه وار-
نجه یه قدر یالین ایاق باشی قباق چرچیلاق
یوننده لاله ایاغنـده پرانغـه بش یاره مز
دیلنـه رك اغلایه رق صزلایه رق کیتمکـه
مجبور ایدی . جنت اختیاریه اولق اوزره
شونیده اخطـار ایدلمکه بو ذلتی بعض
ارباب تعصب اختیـاری اوله رق قبـول
ایدرلر ایدی ! اکر کناهدن تطهر پاپاسـلر
طرفندن برصورت جبارانه ده اجرا اولنمش
ایسه او حالده بو مری قبول ایتمیانلرك عرفا
وجبراً پرانغه یه آتلمسی وتاامره اطـاعت
ایدنجه یه قدر کافهٔ ثروت و اردانندن محروم
قالمسی ! . . . دخی حکم قانون مقتضاسندن
یدی .

فقط بر آدمك مالى چوق اولوبده
تعيين اولنان زيارت محلنه كيتمك ايستهمز
وكناهنى كليسايه مناسب برمقدار صدقه!
... ويرمك صورتيله تطهير ايتمك ايسترلر
ايسه پاپاحضرتلرى كمال مرحمتلرندن طولايى
بونىده مقبول ايدرلر ايدى . لكن مناسب
اوله بيله جك مقدار اوكناهكارك لااقل
ثلثان ثروتى نسبتنده اوله بيلور ايدى!..
(قليج قوتى وسائر صورت اكراهله
تأسس وتأييد ايدلمامش اولان دينك وكيى
احوالنى كمال دقتله مطالعه ايديور سكز
ياǃ؟)

هيلدرادده قوماچونامنده برزنكين
كناهكار پاپانك اجباريله اعلا برمناستر
انشاسى وبونى فريخ فخوراداره ايدهبيله-

جك ابراد وقفی صورتیله کناهندن تطهیر
ایتمشدرکه بو مسائلك الك خفیف مثالی بو
اولغله هر متعصب خرستیان طرفندن کمال
مدح وستایش ایله ذکر ایدیلورده واقعا
حریف بو مناسکی کرهاً وجبوراً انشا
ایلدیسه ده وفاتندن صکره مجرد بو عمل
خیرندن طولایی نائل غفران اولدیغی مناً
ستره ده مقیم صلحادن راهبلر رؤیالرنده کور.
دیلر ! » دینلور .

برده پاپاس کروهی استفاده لرینی در.
جهٔ کماله قدر ارتدیر مغه مدار اولمق اوزره
میلادك تمام بیك سنه سنده قیامت قوپه جغنی
وحضرت مسیح « برقوز ینك مؤخراً بر
ارسلان کلسی قبیلندن بر شکوه ایله »
کوکدن اینه رك کندی عسکری باشنده چه.

جگنی اعلان ایتمسونلرمی ؟ زیرا رؤیالرده بویله کورلمش ومزارلردن بوکا دائرسوزلر ایشیدلمشیدی ! ...

تمام خلق بوحوادثك صحتنه کرك حسب الجهاله ایسته‌یه‌ایسته‌یه وکرك بالمجبوریه ایته‌مه‌یه ایسته‌مه‌یه اینانوبده هرکسی دهشت بورودکدن صکره پاپاس کروهی « ارتق نه طوریورسکز ؟ مالکزی ملککز اوجوز بهالی صاتکزده قدس شریفه کیدیکز مسیح سزی اوراده حاضر بولسون » دیه خلقی اضلال واقناعه باشلایوب فی الواقع پك چوق مجنونلر اللرنده‌کی املاکی اوجوزه بهالی‌یه باقمه‌مز بن صاتمشلر وقدس جانبنه عزیمت ایتمشلر ایدی . احاد ناس کروهی ایسه فوج فوج یالین ایاق یوللره دوشدیلر .

قانتونك روايتنه كوره قابره دسپوطی ليتبر
اوچ بيكدن زياده بومقوله مجانين ايله بوله
دوشوب مجارستان و بلغارستاندن كچرايكن
برطاقم بيچاركانی اول طرفلرك (خرستيان
اولدقلری حالده بيك سنهٔ ميلاديه سنده قيامت
قوپه جغی حقنده مزارلردن ايشيديلان
سوزلره ايمان ايتديان) حيدودلوبنه قيردیردقدن
صكره قصوريني شخی اناطولی ايچنده فقر
وضرورت وصالغن خسته لكلرك تأثير اتيله
هلاك ايلمش وهله هيچ برنفرينك واصل
سر منزل مقصود اوله مدقلری معلومات
صحيحه دن اولمق اوزره صحايف تواريخه
يازلمشدر •

ماينس آرشه وقنك يعنی باش دسپوطك
رياستی وسپيرو بامبرغ وقولونيا واوترش

دسپوطلرينك سوقى ايله سكز بيك قدر مجنون
دخى بشقه برقولدن يورو يوب بونلرده
بعينه ليتبر قافله سنك كورديكى بلايى كوروب
يالكز ايكى بيك قدرى قدسه واصل اوله‌
بيلمشلردر ٠

شمدى ميلادك بيك سنه‌سى حلول
ايدوب ده قيامت قوپمديغنى كورنجه خرستيا
نلرك نصل برحيرته دوچار اولمش بولندقلرينى
حساب ايتمليدر ٠ انجق كليسا كروهى بونى
دخى حسن صورتله تأويل ايده‌بيلديلر ٠
«جناب مسيح بوقدر مؤمن قوللرينك بونجه
مهالك ومشكلاتى كوزه الديره‌رق قدسه قدر
كلملرينه مرحمت ايلدى ده قيامتى قوپارتمدى» ا
ديديلر و بوسوزلرينى دخى طوغرى اولمق
اوزره قبول ايتديرديلر ٠

ایشکه بر کره خلقی هر سویلنان سوزی
قبوله مجبور ایده جك قوت الده اوله . اندن
صکره نه سویلنورده قبول ایدلمز ؟

بز بوراده خصوصات مجنونانه نك
باشلوجه لرندن برر مثال کوستر مکده یز .
یازدیغمز شی خرستیانلغك (خلاصهٔ) تاریخ
انتشار وتأسسی اولدیغی جهتله مفردات
اموره قدر وارمامقده یز . واقعا کوستر-
دیکمز مثالر ارباب مطالعه یه اعطاسی آرزو
سنده بولندیغمز فکری اعطا ایده بیله جکنده
امین اولدیغمزدن بوبابده سوزی دها زیاده
اوزاتمغه مجبوریتمز یوق ایسه ده دنیاجه هیچ
بر آلیش و بریشی اولمیان وجنك اوزرینه
قورلمیوب صلح اوزرینه قورلمش بولنان
خرستیانلغك « وقعهٔ اهل صلیب » کبی الك

بیوك بر چلغنلغی حقنده دخی بر قاچ کلمه جك یازمقدن قلمزی بر درلو منع ایده مدك .

﴿ مبحث ﴾

- ١٧ -

وقعهٔ اهل صلیب چلغنلغی

سرلوحه مزدن دخی معلوم اوله جغی وجهله بو مبحثده بز اهل صلیب وقعه سنی مفرداتی وجهله ذکر ایتمیه جکز . زیرا بو بر وقعه در که اهل اسلام عندنده همان تمامیله معلوم اولمشدر . بز یالکز وقعه نك جهات مجنونانه سنه بر نظرله دنیاده صلح و مسالمتی تأییددن بشقه بر مقصد اوزرینه قورلمدیغی دعوا ایدیلان بر دینك اربابی نصل چلغنجه سنه جنکلر ایلدیکنه لایقیله استغراب یولنی آچه جغز .

فن تاریخ ملت ناجیهٔ اسلامیه ایچون
تعدادو اعلان ایده جك نیجه حسنات بولد .
یغی صره ده حضرت عمر رضی الله عنه
افندیمزك قدس شریفی تعلیم الدقلری زمان
خرستیانلغك اساسندن قلع وقمعی بولنه
کیتمك یداختیار غالبانه سنده ایکن اسلامك
اهل کتابه - ولوکه اصللر ندن بتون بتون
چیقمش اولسونلر - برکونه خصومت دینیه
سی اولمدیغنی یعنی خرستیانلغك محوی
مطلوب اولمیوب یالکز کندیلرینه حکو.
مت سیاسیهٔ اسلامیه یی (شریعتی) قبول
ایتدیرمکله اکتفا اولنه جغنی کوسترمك
ایچون خرستیانلرك امتیازات دینیه ومذ.
هبیه سنه اصلامداخله اولنماسنی دخی ایراد
ایتمکده در .

واقعا بعض جهانکیرلرك بنجه
غالبیتلرنده زبون اولان ملتلره پك رذيلا .
نه واسیرانه بعض مساعده جکاروپرمش
اولدقلرینه دائر تواریخده برقاچ مثال
کوستره بیلمك مشکل دکلدر . هله دست
غالبیتلرنده مقهور و مغلوب اولان ملتلری محو
و بی‌نشان ایتمك صفتنده خرستیانلرقدر
موفق اولمش هیچ برملت بولنه‌میه‌جغی دخی
تاریخجه بدیهیاتدندر . انجق حضرت عمرك
مساعدات واقعه‌سی هیچ برشیئه مقیس
اولمیوب کلیسالرك ایرادو عقارینه وارنجه‌یه
قدر ممتازانه نظاملر قویه‌رق جمله سنی محـا .
فظه و تأمین و قدس معظم‌ك بیت‌الله اولمسنه
لایق اولان معامله‌یی بحق اجرا ایتمش
اولمسندن صکره سائر دول اسلامیه طرفندن

دخی امتیازات مذکوره‌یه رعایت ایدلمه‌سی
ومجدداً برقاچ کلیسا انشاسندن ماعدا خصته
خانه مثللو برمملکت اجنبیه‌ده انشاسنه
شمدیکی زمانده بیله برازنازله مساعده اولنان
انشاآته کمال ممنونیتله رخصت ویرلمه‌سی
تواریخک بالاتفاق مدح وستایش ایلدکاری
وقوعات مشکوره ونادره دندر .

حال بومرکزده ایکن مورخ قانتونک
آچیقدن آچیغه اعتراف ایلدیکی وجهله
جانب مسلمیندن قدس شریفده انشا ایدیلان
برجامع شریفی خرستیانلرک چکه‌مامه‌سی
غریب دکلیدر ؟

منارده‌ده صورت بلندایله « الله اکبر
الله اکبر » الفاظ شریفه‌سی ندا ایدیلور
ایکن خرستیانلرک کوسترد کاری حقارت

علنیه به اهل اسلام هرنه قدر اینجینور
اندیشه ده « بونلر بزم دینمزك اساسنی بیلمد-
كاری جهتله بومعامل غیر لایقه یی عن جهل
روا كوربیورلر » اكر بزم تقدیس ایلدیكمز
ذاتك كیم اولدیغنی بیلسه لر یاپمزلرایدی »
دیه علمای نصارایه مراما كلا تمغه قالقیشورلر
و« اكبر صفتیله یاد ایلدیكمز ذات احدیت
خالق سموات وزمین اولان اول رب كبریادركه
مریم البتولدن مجرد روح الله اولمق اوزره
حضرت مسیح علیه السلامی خلق بیور-
مشدر » سز دخی اهل كتاب و دیندار
اولدیغكز حالده بو ذات عزشانه نامنه نصل
حقارت ایده بیلور سكزیا ؟ » دیرلر ایدی .
واقعا خرستیانلق ایچنده ایلك عصرك
حكمتندن برشی قالمش اولسه ایدی قدسده

واطراف سائره‌دن علمای اهل اسلام ایله
خرستیانلر اراسنده جریان ایدن مباحثه ـ
لردن ایکی طرفك بینی توحید ایدیله‌بیله‌جکی
احتمالدن بعید دکل ایدی . انجق اسلامك
ایلك وایکنجی عصری ایچنده قاتولیك
مذهبی مبادئ دور شوکتنده اولوب اسلامی
دکل حتی بنه خرستیان اولمق دعواسنده
بولنان مذاهب سائرهٔ یسوعیه‌یی بیله تکفیر
وار بابنی اله کچوردکجه قهر وتدمیر ایتمکده
بولندیغندن اسلام ایله اتحاده میلك بیله قطعاً
وقاطبةً امکانی یوق ایدی . بناءً علیه
شریعت موسویه وعیسویه‌نك تجددوا کما.
لندن بشقه فی الحقیقه هیچ برشی اولمامق
اوزره تأید ایدن اسلامی قاتولیك مذهبندن
بسبتون بشقه طوتمق ایچون حضرت

مسیحه نبوت والوهیت کبی حکملر اسنادی
دعوای باطلنده اصرار ودائمـا هر حکمی
کندی اللرنده بولنان انجیللرك بیله خلافنه
تأویل وتفسیر ایلدکلرینی اهل اسلام کو.
رنجه اهل کتاب اولمرندن طـولایی حق
شناس اولملری دخی لازم کلان برخلقـك
بویله بر کفر عنادیده بولنملری علمای اهل
اسلامی مأیوس ایلمشیدی .

قدسده اهل اسلام خرستیانلره دینلری
ایچـون حریت کامله ویردکلری حالـده
خرستیانلر اهل اسلام ایچون برجامعده اذان
اوقومق ونماز قیلمق مساعده‌سنی دخی چوق
کورمکدن نشـأت ایدن تضاد ومعاندات
بریاندن پاپاسلرك اغفالاتیله ارتمق استعدادنده
وطرف اخردن اهل اسلامك خوش کورمك

وتحمل كوسترمك صورتيله ايتدكلری معامله‌لر سایه‌سنده اكثیلك مجبور یتنده اوله‌رق هر حالده بولدیغی توازن اوزرنده برقاچ عصر دوام ایلدكدن صكره نصرا‌نیتك اسلام علیهنده بردرلو سكونت قبول ایتمیان خصومتی بهمه حال غالب چیقمش واورته‌یه وقعهٔ غریبهٔ اهل صلیبی دخی چیقارمشدر .

كلیسا تاریخلری بو وقعه‌نك هر دقیقه‌سی بیك معجزات اوزرینه وقوعبولدیغندن بحثله اول قدر ستایشكارانه برصورتده یازار كه بر مسلمان انلری اوقویه‌جق اولسه اهل اسلامك آمریقا وحشیلرندن دها بش بدتر بر حالده اولدیغنی و بیچاره خرستیانلرك اوروپادن فوج فوج كلوب قویون سوروسی

قافله‌لری مسلمان قوردلری‌نك پنجه
دندانه آتدقلرینی وبونكله برابر حضرت
مسیح بو اردونك علمداری اولمق مناسبتیله
هر حالده خرستیانلر غالب كلمش بولندقلرینی
كورر وحیرتدن نه دیه جكنی بیله‌مز ٠
لكن جمهور مورخین بویله آچیقدن آچیغه
سویلنان یالانلری هیچ بر وجهله تصویب
وتصدیق ایده‌مامكده بولندقلرندن انلر هر
حالده حقیقتی التزامله وقعهٔ اهل صلیب
خصوصنده نصارانی ایشك بدایتندن نهایتنه
قدر كمال شدتله تعقیب ایدرلر ٠

بو وقعه‌نك منشئی كویا قدس شریفده
خرستیانلغی محو ایتمك املیله اهل اسلامك
ایقاع ایلدكلری بونجه مظالمدن دیانت
مسیحیه‌یی قورتارمق املی اولوب واقعا

طوائف ملوكدن بعض شديد البطش كيمسه‌لر
بر طاقم ايستنيلميه‌جك حاللر ايقاع ايلمشلر ايسه‌ده
انلرك مظالم واقعه‌سی خرستيانلغی محو ايتمك
املندن نشأت ايتمك شويله طورسون حتی
يالكز خرستيانلره‌ده مخصوص اوليوب
اسلام بيله مظالم مذكوره ايله مظلوم
اولمشلردر . نه حاجت فرض بعيد اوله‌رق
فرض ايده‌لم كه قدسده وارض فلسطينده
خرستيانلر كرچكدن مظلوم ومقهور
اولسونلر . عجبا او وقت اوروپاده خر.
ستيانلر بر امنيت وسلامت ايچنده‌می ايديلر؟
باقلكز كيليوم ده تير نام مورخ نه ديورکه
حرفياً كلدی سوزيلدر :

« او زمانلر ارتق غرب طرفنده
نه دين قالمشيدی نه عدالت نه انتظام

نه ایمان ! کلیسالر ایله مناسترلر یغما
ایدیلیورلر ایدی . هیچ بر محلنده امنیت
بولنه‌مز ایدی . الك بیوك تعرض وستملر
جزاسز قالورلر ایدی . فامیلیالر داخلنده
اخلاق بوزلمش ورابطهٔ زوجیت ایاقلر التنه
النمش ایدی . هر یرده سرخوشلق هر یرده
شهوت پرستلك هر یرده قومار حکم سورر
ایدی . چونکه کلیسا چیفرندن چیقمش
اولوب بورذائلك جمله‌سنده و بالخاصه
معیت سفیهانه‌ده پاپاسلر جمله‌ٔ ناسه ریاست
ایدرلر ایدی .

کیلیوم شومقاله‌سنده کی هر فقره‌سنی
اثبات ایچون برقاچ حکایه یازارکه هر بری
برحکایه نویسه سرمایه اوله‌بیلور . لکن
بزم بوندن مقدمکی مبحثلرده خبرو پردیکمز

شیلرك صدق و صحتی کیلیوملك دخی بوسوء
زنده کی صدقنی ارباب مطالعه‌مزه قبول
وتصدیق ایندیره‌بیلور • ایمدی اوروپاجه
حال بومرکزده ایکن « قدس شریفده اهل
اسلام خرستیانلر علیهنه ظلم ایدییورلرمش »
دیه بتون اوروپایی آسیایه دوکه‌کدن بیوك
چلغنلقمی اوله‌بیلور ؟

وقعه‌نك صورت ترتب وتشکلنه گلنجه :

دامیه‌نلی لرمیت پیه‌ر اسمنده بر پاپاس
قدس شریفده حج ایدر ایکن گویا جناب
مسیح کندیسنه ندا ایدرك دیمش‌که « قالق
ای پیه‌ر ! کیت بنم تبعه‌مه مظالم واقعه‌نك
واصل نهایت اولمقده بولندیغنی خبرویر •
بنده‌کانم کلسونلر واراضیٔ مقدسه قورتا .
رلسون ! »

لومیت پیه‌ر دنیلان حریف اجهل
نامدن برمجنون اولوب طوغریجه رومایه
واررو پاپا بولنان ایکنجی اوربنه حضرت
مسیحك برمنوال محرر امرینی تبلیغ ایدرك
حالبوکه جهانی هرج ومرج ایتمك پاپالرك
ذاتاً پولیتقه‌لرندن خارج اولامقله پلهزانس
شهرنده ومیلادك ١٠٩٥ سنه‌سنده ایکیوز
باش دسپوط ودزتیبك دسپوط واوتوز
بیك پاپاسدن مرکب بر بیوك مجلس
عمومی عقد ایدیلور . اوراده پیه‌رلو-
میت جناب مسیحدن الدیغی امری مجلسه
تبلیغ ایدر . پاپا اوربن جنابلری دخی
غایت مفصل بر نطق ایله « هایدی قرداشلر!
خرستیانلرك یوزلرینه برلکده عیب
سورمکدن عبارت دیمك اوله‌رق الهك

دشمنی اولان مسلمانلر یوزلرجه سنه دنبری
قدس وسور یه وارمنستان طرفلرینی ضبط
ایلمشلردر . هایدی کیدیکز . اول یرلری
ترکلردن قورتارکز » دیر وحتی نطقنده
انسان ایچون یشامق پك بیوك بر سفالت
اولوب سعادت و بختیارلق اولمکده بولنه.
جغنی و بوسفرده هر نوع بت برکت خرستیان
اردوسنی بکلەدیکنی وحضرت مسیح بو
سفرده اردوسنه بالذات علمدارلق ایدەجکنی
فلانی سویلر ! . . . . .

اسلامی اعداء اه عد ایتمك وسعادت
اولمکده بولنه جغی خبر و یرلدیکی حالده
یرده بت برکت انتظارنده بولنمق وعالمده
انسانلری ملك ایتمك یعنی صلح وسلامت
ابدیه ایچنده براقق اخص املی بولنان

حضرت يسوعى براردوى مجانينه علمدار
نصب ايتمش صورتلرى اوزون اوزادى يه
ملاحظه يه شاياندر !......

كليسانار يخلر ينك خبر و بردكارى
وجهله خلق كرك پاپالك و كرك پيه رلرديتك
بوسوزلريني ايشيدر ايشتمز همان سلاحه
صارلديلرمى ظن ايدرسكز ؟ واقعا بوكبى
جنت صحيحه اربابى دخى اكسيك دكل
ايدى ۰ انجق ذاتاً عقل جزؤى اربابى
اولانلر خرستيانلغك نه ماهيتده بردين اولد
يعنى هر حكمى رؤيا كبى مزارلردن سس
چيقمق كبى و ياخود مجرد الهام ربانى ايله
سوز سويليان پاپالرك اوامرى كبى بريالان
برغرض اوزرينه مبتنى بولنديغنى ارتق
كما ايله اكلامش بولندقلرندن دين نامنه هرنه

یاپمقده ایسه‌لر مجرد یقالر یبنی پاپاه‌لرك النه
و یرمامك وانواع عذاب الیم ایچنـده قتل
اولنمقدن ماعدا کندیلرندن صکره فامیلیالرینی
دخی سوروم سوروم سورندیرماءك ایچون
پاپارلر ایدی • هله سینورلر عندنده کلیسا
کروهی کندی شریك ملعنتـلری اولمقدن
بشقه هیچ برنظرله کورلمدیکنـدن محاربهٔ
اهل صلیب ایچون ایدیلان تشو یقلربونلر
عندنده خندهٔ استهزا ایله تلقی ایدلدی •

لکن پاپا جنابلری خلقی عادتا چیلدیر-
مش بهائم کبی بومحاربه یه سوق ایده‌بیلمك
ایچون تدبیرلر بولمقـدن عاجز قالـدی •
هرطرفلك سـینورلر ینه آدمـلر کوندروب
اسلام الندن نه‌قدر مملکت الورلر ایسـه
طوغریدن طوغری یه کندیلرینه مالکانه

اولق اوزره ترك ايده‌ميه‌جكنى وعد ايلمدى .
مالكانهٔ پدره بيوك قرنداشلرى مالك اولمش
وكنديلرى پرسز قالمش اولان كوچك
قرنداشلرى تشويقى ايچون بوندن اعلا تد.
بير اولمديغى كبى حكمدارلق هوسى اغورنده
جان فدا ايدن بعض بيوك سنيورلر دخى
فلسطين وسوريه دنيلان يرلر اوجى بوجاغى
اولميان بر مملكت اولوب مياه جاريه‌سى
يارديميله هر طرفى باغلق وبوستانلق والتون
ايسه عادتا سوقاقلرده سپورلكده اولديغى
حقنده‌كى تشويقاته قاپلديلر . بركره سينورلر
اله الندقدن صكره ارتق بونلردن بعضلرينه
كوكدن مكتوبلر اينمك كبى معجزه‌لر ! . . .
ميدانه چيقدى . آحاد ناسى تشويق ايده‌جك
اولان ميسيونر پاپاسلر دخى چراد مصيبت كبى

هر طرفه طاغلەدی • اوروپا اویله بر غلیانه
کلدی که هر کسك اغزنده « عموم خرستیانلرك
بو مجاهدەده مسیحك باراغی التنده بولنمسی
ارادهٔ الهیه مقتضاسندندر • الله بویله
ایستر ! » سوزندن بشقه سوز ایشیدلمز
ایدی •

اختیار چوجق قاری قز کنج هر کس
فوج فوج طوپلاندیلر • یوز بیك نفوس
قدر بر فوج دخی لرمیت پیەرك قوماندەسی
التنده ایدی • بو مجنونلر هنوز اوروپا
ایچنده ایکن اوزاقدن بر قولبه کورەجك
اولسەلر « قدس شریف بومیدر ؟ » دیه
همان سجده یه قپانورلر ایدی • انجیلده
« ملعوندر اول آدم که سفره کیدروبر طغار -
جق اکمك تدارکنه باقار » آیتی بونلرك

ورد زبانی اولوب هیچ بر کونه تدارکات
سفریه‌ده بولنمدقلری جهتله دفع جوع ایده‌
جکلری بر لقمه اکمکی دیلنمکه مجبور او‌
لورلر ایدی . واقعا المانیا ایچندن کچدکلری
مدت کندیلرندن بو صدقه دریغ ایدلمامش
ایدیسه ده مجارستان و بلغارستانه کیر‌
دکلری زمان اکمك یرینه مجار
و بلغارلر النه‌دن اول قدر قلیچ یدیلر که
تعریف قبول ایتمز . « بز مسیحلك باراغی آلتنده
ترکلری و مسلمانلری قرمغه و اراضیٔ مقدسه‌یی
قورتارمغه کیدیورز . سزده خرستیان
دکلمیسکز ؟ نیچون بزمله برابر اولمزسکز ؟ »
دیدکلری زمان بونلرك جنتنه کولرلر ایدی .
یاکیم کولمز اول اردویه که کیده‌جکی
یرك نه طرفده اولدیغنی بیله بیلمیوب اردونك

اوکنه قاندقلری برقاز برده یچینک دلالتنه تابع اولورلر ایدی ؟......

مفرداتی تواریخ خصوصیه‌ده کوریله‌جکی وجهله استانبولده اجتماع ایدن اهل صلیب اردولری اناطولی ایچنده قحطلقدن صالغن خسته‌لکلرن دوارالقده بر باصقن ایدن ترك فرقه‌لرینك قتلندن طولایی صاپر صاپر دوکوله‌رك لاینقطع ایلرولر ایدی ۰ حتی حضرت مسیحك امرینی کندی قولاغیله ایشتمش !... اولان پیه‌رلرمیت برارالق بوایشی کوزنده بیولته‌رك وسائر برطاقم آماله‌دوشه‌رك کندینی اردودن غیب ایلدی ۰ مع هذا اردو ایلرولر ایدی ۰ توا‌ریخك بالاتفاق خبرویردکاری اوزره‌بولده راست کتوردکاری مسلمانلری یالکز اولدو‌

رمك وقاني ايجمك صورتيله تشفي ايده‌ـ
ميه‌رك حتى اتلر بني دخي يولر ايدي !...
هانكي مملكتي ضبط ايدرلر ايسه انك حكمدا.
رلغني ارالرنده پاي ايده‌ميان سينورلر قليجله
پاي ايتمـك درجه‌سـنده منازعه‌لره دخي
چيقيشه‌رق بومجنونانه حركت عموميـه‌دن
كنديلرينك اصل مقصـدي نه اولديغني ده
اورته‌يه قويمشلر ايدي . هله غود غروي
نام سينور انطاكيه شهريني ضبط وكنديسنه
مالكانه اتخاذ ايلدكدن صكره « مسيح كندي
كليسـاسني اسـلام كفره‌سندن رتارمق
خصوصنده عاجزميدركه بن قورتارمغه
كله‌يم؟ عاجز ايسه الله اوله‌مز . بنم املم كوزلجه
بر مملكته مالك اولمق ايدي . بوندن اوته براديم
اتمم وسزه دخي بنم فكرو املمده بولنمكزي توصيه

ایدرم » دیه یالکز کندی غرضنی اورته یه قویمیوب حتی اردوی اهل صلیبی دخی قدسه قدر وارمقدن منع ایتمکه قیام ایلمش ایدی .

کروه متعصبینی هیچ صورمیکز . انلر مسیحك ایاقلری سورادیکی یرلره یوزلرینی کوزلرینی سورمك سوداسندن هیچ بر وقتده واز کچمدیلر . پاپاسلر دخی یالکز بونلری قومانداری التنه الوب سفرده دوام ایلدیلر . نهایت قدس پیشکاهنه واردقلری زمان یرلره قاپانه‌رق سجده‌لر ایلدیلر و برمدت محاصرهٔ شدیده‌دن صکره بونلرك قودورمش قورد کبی کوستردکاری هجوملره تاب آور مقاومت اوله‌مامق دکل بلکه یا مسلمان اولدورمکی و یاخود بر مسلمانك قلجیله

اولدیغی درجه الڭ بیوك نعمت بیلان چلغنلری کسوب بتوره میان اهل اسلام مغلوب اولمغله قدس شریفی بونلره تسلیم ایلدیلر .

لکن خطا ایتدیلر . زیرا مملکتی تسلیم ایلدکلری دشمن برکره مدنی دکل ایدی که قواعد حربیه بی قوانین مدنیه کندیلرینه اوکرتسون . مدنی می دنیلور اول خلقه که دنیاسندن دخی بی خبردر ؟

ثانیاً تسلیم اولدقلری دشمن عاقل دکل ایدی که لازمهٔ انسانیتی عقلله بوله بیلسونلر . عاقلمی دنیلور اول خلقه که الڭ عاقلانه حرکتلرینه دیوانه‌لر دخی قهقههٔ استهزا ایله کولرلر .

ثالثاً تسلیمیت کوسترد کاری خلق دیندار دخی دکل ایدی که کندیلریله جنك ایدن دشمنلریله صلح عقد ایتمکله و بر یناقلرینه سیله

اورانلره مقابله شویله طورسون دیکر
بناقلرینی دخی چو برملرینه دائر الله طانید.
قلری ذاته اسناد ایدیلان و بناءً علیه هر
حرفنه رعایت وتمامیله توفیق حرکت ایتملری
لازم کلان انجیللرینه اطاعت ایلسونلر .
دیندارمیدینور اول حشراته که ذاتاً شونك
بونك اویدورمسوندن عبارت اولان اوراق
پریشانلرینك دخی هرحرفنك علیهنه حرکت
ایدرك انسان اتیله آدمی درجه‌سنده
ملعنتلری کوزه الدیرمشلردر؟....

الحاصل اهل اسلام بونلره تسلیم
اولدقلرنده پك بیوك خطا ایتدیلر . تسلیم
اولیوب ده بره‌قدر قرلیجه‌یه دکین جنك ایتمش
اولسه ایدیلرنه زیان کوررلر ایدی؟ چونکه
تسلیم اولدقدن صکره دخی اعدای غالبه

شرائط تسليمه رعايت ايتميه‌رك اسلام و
يهودی اولمق اوزره تمام التمش بيك نفوس
ذكوری سلخـانه‌ده قو يون بوغازلر كبی
بوغازلامشلر واندن صكره بونلرك ماللرينی
يغما وعرضلرينی هتـك ايدرك مورخ
قاتونك اوننجی جلدك ايكنجی بابنده كمال
نفرتله حكايه ايلديكی وسائر بالجمله مورخلرك
دخی ذم وتقبيحدن كيرو قالمدقلری وجهله اك
ملعون واك غدار باربارلرك اك زياده شدت
وغضبله غلبه ايلدكلری بر مملكت حقنـده
صوك درجه‌ده اولمق اوزره كوستردكلری
شدتك دها شديدينی خرستيانلر قدس شريفده
كوسترمشلردر •

ظرفادن بريسی ديركه قدس شريفده
يهودلری سلاحدن كوزوكيان وپنجـه‌لرنده

خون مظلومين هنوز قورومه‌يوب تروتازه
طامالايان پاپاه‌لری عجبا حضرت مسيح
كورسه ايدی نه دير ايدی ؟

بز بوكا جواباً حضرت مسيحك خصما
طرفندن طوتلديغی زمان قلبجه طورانمش
اولان حواريلره منع يوللو و برديكی جوابی
ويره‌بيلور ايسه‌كده انجيلك هر حكمنی
تحريف وتأويل ايدن نصارانك اوجوابه
دخی تسليميت كوستره بيله‌جكلرندن امين
دكلز. زيرا بومحاربه‌ده نصارانك هر كوچك
مساعدهٔ تصادفيه‌ی بر معجزه اولمق اوزره
بالتلقی مثلا جنك كونی هوا زياده‌جه براق
اولور ايسه « ايشته حضرت مسيح قدسی
ضبط ايتمك ايچون بزه بوكونی تخصيص
ايلمش ده انك ايچون هوايی ده بوقدر آچيق

اوله‌رق خلق ایلمش » دیدکاری حالده اشبو
عبارۀ مجنونانه ده فقط کبی و با کبی هزیمت
کلیه کبی باقلسه آب آشکار معجزاتدن عد
اولنمق لازم کلان شیلری اصلا معجزه‌دن
عد ایتمامکده ایدیلر . بناء علیه یقیناً حکم
ایتملیدرکه ارتق نصارا عندنده دین و دیانت
و معجزه و دلالت یالکز کندی خیالرندن
عبارت قالوب اندن بشقه هیچ برشیئه حواله سمع
اعتبار ایتمدکلرندن اکر مسیح بالذات کلوب ده
« سز کفر اوزرینه سعی ایدیوسکز . بنم
دینم بودکلدر » دیه جك اولسه « ایشته
بوده رافضیدر . بونی‌ده انکیزیسیونك ید
انتقامنه تسلیم ایتملیدر » دیه جکلر .

مورخ قانتو دیرکه قدس شریفك
ضبطندن صکره خرستیان سینورلرینك

فلسطين وسائر طرفلره انتشاری بعینه رومای
غربینك بار بارلر طرفندن ضبط اولنـدیغی
زمان باربارلرك صورت انتشـارینه مشابه
ایدی • زیرا بونلرك كوزنده یالكز مقدسات
نصرانیه یه اوده مجـانین خـلق قاندیرمق
ایچون رعایت اولوب بشـقه هیچ برشیئه
رعایت ایدلمزو هیچ بر كیمسه كندی زور بازو-
سندن بشقه امر دیكله مز و بناء علیه كو-
چكی بیوكنی طانیمز و بیوكی كوچكنـك
حقوقنه رعایت ایلمز ایدی • اهل اسلامی
بت پرستلردن اشدكافر عد ایلدكاری جهتله
انلره هیچ امان ویرلمیوب یهودیلر دخی اسلامله
برابر مظلوم اولورو هله مال وملك هر كیمك او-
لور ایسه اولسون یغما ایدیلور ایدی • بو هرج
ومرج عمومی اره سنده الك كوچك قصبه لره

وارنجه‌یه‌قدر بر مستقل حکومت خرستیانیه
تشکیل ایدلمش و یالکز قدس شریفده‌بر قرال
اقامه‌سنه لزوم کورینه‌رك اکا دخی یوقارو.
ده ذکر ایدلدیکی وجهله انطاکیه‌یه مالك
اولدقدن صکره محاربهٔ صلیبیه کبی بر خد.
مت مقدسه‌دن دخی واز کچن و حتی خلق ده
واز کچورمك ایستیان غود فروی مناسب
کورلمش ایدی.

نتیجهٔ کلام برنجی سفر حقنـده بورایه
قدر ویرمش اولدیغمز معلوماتدن اکلاشیله.
جغی درکار بولنان صور مجنونانه برسـنه
بش سنه یکرمی بش سـنه‌یه مخصوص بر
شی اولمیوب ایکیوز سنه قدر دوام ایتمش
اولـدیغنی نظر موازنه‌یه الـور ایسـه‌کز
اساسی عالمك صلح و مسـالمتی املی اوزرینه

بنا ایدلمش اولدیغی دعوا ایدیلان
بردینك ماهیت وحشیانه وجهان
براندازانه‌سنی کوردکدن ماعداشمدی‌یه
قدر عیسانك ندامی وقبرلر آوازه‌سی اولمق
اوزره تصنیع ونشر ایدیلان یالانلرك الك
بیوکی اولان ولرمیت پیه رطرفندن ایشیدیلان
یلان بریالان اوزرینه برطاقم معجزات
سائره‌نك دخی علاوه‌سنه قاپیلان اوروپالو.
لرك نه‌قدر ضررلره زیانلره دوچار اولد.
قلربنی کوره‌رك ساده دللك خصوصنده‌بو
درجهٔ کماللرینه دخی شاشارسکز .

اوت ! اوروپالولربك ساده دل آد-
ملردر . زیرابوکره تاریخی آچوبده
نصرانیت یوزندن عالمك کوردیکی فلا
کتلری مطالعه ایده‌جك اولسه‌لر الیوم

خرستیانلغك و پاپاسلرك متمدنلر انظارنده
دوچار اولدیغی ذلت وحقارته دها بوندن
سکز عصر مقدم دوچار اولمسی وملتلر
میاننده حقوق مدنیه‌دن ماعدا هیچ برشیئك
حکمی یوروماین بوکونکی کونده ایسه
خرستیانلغك عادتاً وعلناً ترك ومحو
ایدلمسی لازم کلور ایکن بویله اولمامسی البته
اوروپالولرك ساده‌دل اولملرندن نشأت
ایدر .

اوت ! پاپالر حضرت مسیحه اسناداً
هرنه‌که خبرویرمشلر ایسه یالاندر . زیرا
روایت ایلدکاری معجزاتك الڭ بیوکی ایمپرا-
طور قسطنطینك کوك یوزنده کوردیکی
استاو روزلی باراق اولدیغی حالده انك دخی
هانکی محلده کورلمش اولمسنه دائر اختلاف

وتناقض واردر . هله کرك عیسانك وكرك
انك طرفندن بالو كاله بابالرك محاربهٔ اهل
صلیبده ظفر خرستیانلرك اولدیغی وارتق
آسیا جهتنجه خرستیانلرك دوچار اولدیغی
ظلمك نهایت بوله جغی زمان حلول ایلمد .
یکی حقنده کی وعدلری دخی یالان چیقمشدر .
زیرا اهل صلیب سفری یالکز شو ایلمك
دفعه سنده کوریلان جزؤی موفقیتله قالوب
اندن صکره ایکیوز سنه دها دوام ایلدیکی حالده
خرستیانلر نزده علامت ظفر اولمق اوزره
استاوروزی اقامه ایتمشلر ایسه بربلای
معنوی اولمق اوزره باشلری ازیلمش واسلام
قلیجی التنده وبردكلری تلفاتدن زیاده
صالغن خستهلكلر وقحط وغلا نتیجه لرنده
تلفات ویره رك آخر العمر انبیای متقدمین

صلوات الله عليهم اجمعين افندیلرمز حضرا.
تنك ممالك مباركه ومتبـاركه‌سی ینه اهـل
اسلام الندہ قالوب خرستیانلر ارقـه‌لرینه
انظـار تحسر آته‌رق ینه كلـدكاری یرلره
دفع اولوب کیتمشلردر • شمدی ظفرتامـه
نائل اوله جقلری حقنده انلرك اعتقادنجه
مقام ربو بیتدن صادراولان وحق وصدق
محض اولدیغنه عموم خرستیانلرك اصـلا
شبهه‌سی قالمامش بولنـان بویله برمسئلهٔ
عمومیه‌ده تمامیله پریشانلق یوز کوسـترر
وتاریخك قلم قـلم مفرداتنی کوسـتردیکی
وجهله التی میلیوندن متجاوز اوروپالولر
نیجه محن ومشاق ایله سور ینه‌رك واروب
کندی نعشلر یله آسیا وافریقـا صحرالرینی
طولدیرر ایسه بووعدك دخی مواعیدسائره

کبی یالان و یاپاسلر اویدورمه‌سی اولدیغنه
شبهه قالورمی ؟

اهل اسلام ایچون تشکر ایدیله‌جك موادن
بریسی دخی شودرکه بو محاربهٔ مجنونانه‌ده
خرستیانلر « اسلام ایچون امان یوقدر نره‌ده
مسلمان کوریلور ایسه قتل ایتمك جنته طو.
غریدن طوغری یه کیرمنك موجبیدر » دیه
حایقرارق و بو عباره‌یی حتی بایراقلری
اوزرینه دخی یازه‌رق پورتکیز ممالکنده
ومایورقه مینورقه ده بلاد بربریه‌ده
فلسطینده سوریه‌ده هانکی یری ضبط
ایتمشلر ایسه اهل اسلامی قتل عام ایلدکلری
وبایرلقلرینی خونخوارلقلرینی انظار
عامه‌یه کوستروب دوچار نفرین وتلعین
اولدقلری حالده اهل اسلام ملحمهٔ کبرالی

قازانه‌رق نائل ظفر تام اولدقلری زمانلرده دخی
الارینه کچن خرستیانلر حقنده بوکبی وحشیانه
معامله‌یی اصلا تجویز ایتمامشلر و حتی
رؤسالرینه حرمت و رعایتده دخی
قصور ایلامشلردر . اکر اهل اسلام معاذالله
تعالی خرستیانلر کبی وحشی اولمش اولسه‌لر
ایدی اهل صلیبه غلبه ایدوب ده فلسطیندن
وسائر ضبط ایتمش اولدقلری یرلردن طرد
ودفع ایلدکدن صکره مصرده فلسطینده
سوریه‌ده اناطولیده هیچ برخرستیان هیچ
برکلیساسی قالور ایدی ؟ ..... حالبوکه
قدس شریف مسلمانلر طرفندن ضبط ایدلدیکی
کون خرستیانلردن ایستیانلرک ینه یرلرنده
قالمسی و ایستمیانلرک اموال و اشیالریله برابر
چیقوب کیتمسی و بر جزئی رسم مقابلنده

خرستیان زوارینه دائما مساعده اولنه جغنی
اعلان ایدلمش ایدی ٠

بونقطه برنقطه درکه بونی پك تیز
کچمیوب نقطهٔ مذکوره اوزرنده تعمیق
فکر ایدلمسنی بالکز ارباب مطالعه یه دکل
ثنا خوانلری اولدیغمز خرستیان افندیلره
دخی توصیه ایده بیلمکده حقمز واردر ٠

❊ مبحث ❊

– ١٨ –

شوالیه لریدنی مجاهدین دین نصارا

خرستیانلغك خلاصهٔ تاریخ انتشار
وتأسسندن عبارت بولنان شو (مقصد) ده
وقعهٔ اهل صلیبی متعاقباً ادارهٔ لسان ایدلمسی
لازم کلان ایکی شی اولوب بونك برنجیسی
او دینك اربابی بولنانلردن اسپانیولارك

اندلسده اهل اسلام علیهنده روا کوردکلری
معاملات وایکنجیسی دخی مجاهدین دین نامیله
اورته یه چیقان سواری اوجاقلر یدر .

اهل اسلامك حقوق بین الملل عندنده
الحق برحق غالبیت اوزره قبول ایدیلان
حق غالبیتله اسپانیا ایچنه دخول ایدیشلری
کبی عالمده هیچ برطالبلك بر یره کیرملرینه
دائر تاریخده برمثال وار ایسه کوسترلسون .
بو ملت مبارزه که اسپانیوللرك هیچ برکونه
حقوق ملیه ودینیه لرینه تعرض ایتمدکدن
ماعدا اکمال سعادت مادیه ومعنویه لری
یولنده عمرلرینی بذل ایلدکلری و بناءً علیه
بریاندن پاپاس کروهی دیونلر سزلك کلیسالر-
کزی ییقه جقلر دینکزی هدم ایده جکلر
اختیارلرکزی اعدام وکنجلرکزی اسیر

ایلیەجكلر بونلری نزەدە كورر ایسەكز
جانلر ینە قصد ایتملیسكز ۰ هلە بونلر ایلە
عموماًمحاربەدن اصلا كیرو طوومامیلسكز! »
دیە بار بار باغرملریلە برابر یرایلر اسلامك
بوكبی حركتلرە تصدی ایتملری دكل حتی
شرف اسلام ایلە مشرف اولەجق اولانلری
دخی یك استغنا ایلە قبول ایتملرینی كور۔
نجە ملت مسلمەیە ازجان ودل محبت ایدرك
ینە انلر طرفندن وقوعبولان دعوت وكو۔
ستریلان معاونت ودلالت اوزرینە مسلمان
قهرمانلری تافرانسەاورتەلرینە طوغری
جولانلر ایدرك خلق درەبكلرینك مظالم
ملعونانەسندن محافظە وحمایە ایتدكلری
حالدە مؤخراً یعنی درت بش عصر صكرە
اهل اسلام مغلوب اولنجە پاپاسلرك تاقاریلرە

وصبیانه وارنجه‌یه قدر حتی لوازم عرض وناموسه دخی رعایت ایتمیه‌رك كوستردكاری ملعونلقلرك دخی تاریخده امثالی وار ایسه ارائه اولنسون ٠

خرستیانلق تاریخنده شیطانك علم مظفریتی ركز ایده‌جكی امریقا كشفیاتی وسائره‌مثللو الك بیوك نقطه‌لردن بریسی دخی اشبو اندلس مظالمی اولوب كرك شیطان پاپاسلری وانلره اویان خرستیانلری الی یوم القیام انسانلر نظرنده رذیل وبدنام ایده‌جك اولان بومظفریتندن وكرك خرستیانلق طریق ظلم وملعنتده شیطانه دخی حیرت ویره‌جك اولان بوموفقیتندن طولایی نه قدر مفتخر اولسه یری واردر ٠ بناءً علیه بزم كبی خر- ستیانلغك ماهیتی نه‌دن عبارت اولدیغنی

انظار ارباب انصافه عرض ایتمکی حیث
دینیه و مدنیه لوازمندن عدایدنلرك بو بحثده
صحیفه‌لرد کل جلدلر طولدیرمسی لازم کلور
ایسه ده عصرمزك ال بیوك ارباب اقتدارندن
بر ذاتك جمع و ترتیب ایلدیکی « اندلس »
تاریخی بو بابده افکار اذکیایه دلالت
ایده‌جك ال بیوك نقطه‌لری ارائه‌یه کفایت
ایده‌جکندن ارباب مطالعه‌یه انك مطالعه‌سنی
توصیه ایدرز . بو تاریخك نظرمزده ال بیوك
مزیتی مسلمانلغه اصلا یاقشمیان تعصب و غرضدن
بری اوله‌رق مسلمانلغك مزیات مخصوصه‌سندن
دیمك اولان طوغری سوزلیلك و طوغری
اوزلیلك کبی بر خصلت ممدوحه‌نك سوقیله
محا کمانه کیریشلمش اولمسیدر . استشهاد
ایلدیکی مورخلرك دخی مثلا و یاردو کبی

اوروپاجه وهم ده اغرباشلی و طالب حقیقت
اولان زمرهٔ عقلا عندنده دخی مقبول الکلام
ذواتدن اولملری قدرینی برقات دها اعلایه
خدمت ایده بیلور . حتی بز دخی مورخین
سائره میاننده قانتو بی خرستیانلق غیرتکشی
اولمق و عصبیت دینیه ایله مفتخر بولنمقله برابر
مجرد محاکمه خصوصنده طوغری بی
طوغری و یالانی یالان اولمق اوزره ـ اماغایت
ظریفانه و مجازگویانه اولسون ـ محاکمهٔ
ایتمکله مشتهر و بناءً علیه هر عاقل عندنده
مقبول اولدیغی ایچون انتخاب ایتمك صورتنی
اندلس تاریخی محررندن اوکرندك .

الحاصل خرستیانلرك اسپانیاده اهل
اسلام علیهنه کوستردکلری مظالم رذیلانه نك
غایت ناموسکارانه بر یولده محاکمه سی

اندلس تاریخنده کوریله جك برشی اولوب
اندن صکره ایسه نوبت کلام شوالیه
دینلان مجاهدین دینه انتقال ایده جکی
مناسبتیله بروجه آتی موقع بحثه چکه جکز .
ذاتاً اسپانیا مظالمی ایچنده اشبو شوالیه لرك دخی
ملعنتجه پك بیوك خدمتلری واردر .

شوالیه جمعیتلری یالکز تاریخ نصرا.
نیتده کورلمش برشی دکلدر . حتی تاریخ
بوجمعیتك اساسنی عجملر وعربلروانسکی
جرمنلر عنلدنده دخی بولمقده در . زیرا
ملل مرقومه عندنده بر طاقم جنکاورلر وار
ایدی که جنك وجدالی کندیلرینه صنعت
اتخاذ ایدرك عمرینی کوننی اوبولده چوررلر
ایدی . انجق خرستیانلرك شوالیه لری
بونلر کبی پراکنده اولمیوب صورت منتظمه ده

تشكيل وتأسيس ايدلمش جمعيتلره منسوب
ايديلر . هم ده بونلرده برقارینك هوا وهوسی
اوغرنده فدای جان ایتمك دعواسی دخی
وار ایدی . اول اعتقادده ایدیلرکه برآدم
خرستیان اولور وشوالیه جمعیتلرندن
برینه کیرر . برقارینك ده هوا وهوسنی
یورکنه یرلشدیرر ایسه طاغلری اساسندن
قلع ایتمك انك ایچون حلوا طوپنی تکرله‌
مك قدرده اهمیتی موجب اولمز . مشهور
سروانتسك تصویر ایلمش اولدیغی یته
مشهور دون کیشوت حکایه‌سی بو شوالیه‌
لرك احوال خصوصیه‌سنی ولوکه مزیفانه
اولسون کمالیله تجسم ایتدیرر برحکایه‌در .

شوالیه‌لر تاریخنده خبرو یرلدیکنه
کوره بونلرك ایلك وظیفه‌لری خرستیانلغی

خرستيانلغك كليساسنى وكليسانك ناظرلر
ينى يعنى پاپاسلرينى واملاك واموالنى محافظه
ايتمك ايدى .

امادبه جكسكزكه خرستيانلرك اللرنده
بولنان انجيللرده حضرت عيسانك قيامته
قدر كنديلريله برابر بولنه جغنى وكليساسنى
محافظه وحمايه دن عاجز قالميه جغنى وعد
ايدلمش اولديغى حالده خرستيانلرك بونلرى
بالذات حمايه قيدنده اولملرى خطادر .

واقعا خطادر . لكن خرستيانلر انجيللرك
يعنى خرستيانلغك ماهيتى نه دن عبارت
اولديغنى اوچيوز سنه مدت طوقاتسيله
يومروق تكمه التندن قورتيله مامقلريله
(حقيقت بو يله دكل يا ! كنديلرى بويله
سويلر) اكلامش اولدقلرندن دينى پالكز

حالمك قانني امرکه وجهانی الت اوست ایدرك
انقاضیله کندیلر بنه مخصوص برجهان
تشکیل ایلکه خدمت ایتدیرمك ایچون
طوتارلر ایدی . بوقسه جنك وجدالی منع
ایدن حضرت عیسانك امتی اولمق خلیای
خاممنده بولنان خرستیانلرك نه قدر ملعونانه
قانلر دوکدکلرینی اعلان ایچون دکلیدرکه
بوخلاصهٔ تاریخ انتشار وتأسسی یازمقده یز .
دقت ایدیله جك برانور ایسه شوکا
دقت ایتملیدرکه خرستیانلر بوشواليه
جمعیتلرینی کلیسانی بنه کندیلرندن محافظه
ایچون دکل بلکه المانیانك شمال طرفلرنده ورو-
سیه ایچلرنده حالا خرستیان اولمامش بولنان بر
طاقم اقوامی قهرأ وجبرأ وکرهأ خرستیا-
نلغه صوقمق واسپانیاده بولنان اهل اسلامی

محو ایلمك واهل صلیب محاربه‌لرنده دخی
قلیج صاللامق یعنی مادتا جهانی تحت قهر
جبارانه‌لرینه المق ایچون تشکیل ایلمشلر
ایدی . ایشته شو نقطه‌یه دقت ایدلیدرده
بویله برامل اوزرینه تشکل ایدن جمعیتلره
منسوب اولان وحالبوکه عن اصل حیدود.
لقدن وجبارلندن کلان ادملرك نه‌قدر ملعونا.
نه‌مظالمده بولنه جقلرینی خلیا ایلملیدر .

بونلردن الك منتظمی تامپلیه دینلان
صنف ایدی زیرا شوالیه جمعیتلری وصنفلری
اوتوزی تجاوز ایتمکده اولوب انجق الك
چوغی یادوامنك آزلغی ویاخود افرادینك
قلتی مناسبتیله اول‌قدر اهمیت الهمامشدر .
تامپلیه جمعیتی اکثریتله زادکان وهانیاشو
ازمنهٔ متوسطه‌نك هربری برعلیٔ حیدود

دیمك اولان زادكانی طرفندن تشكیل
ایدلمش اولدیغی جهتله كرك دواججه و كرك
كثرت وانتظامجه سائر جمعیتلرك پك چوغنه
فائق ایدی لكن باقكز تاریخ بو جمعیتك
احوالنی نصل محاكمه ایدیور . بز محاكمهٔ
مذكوره یی قونوهٔ رساسیونك اون التنجی
جلدینك (٥٠٠) صحیفه سندن بدأ ایله خلا.
صه ایلدیكی صورتله اوزرینه بنا ایلكده یز
باخصوص كه قونوه رساسیون جمعیت مذ.
كوره یی التزام ایله انی نفرین وتلعیندن
قورتارمق ایستیانلرك طرفنی طوتمقده اولد.
یغندن صورت محاكمه هركسك مقبولی
اولمق لازم كله جكدر .

التیوزدن زیاده محررلرك خلاصهٔ
معلومات وافكاری دیمك اولان بو كتاب

تاءپلیه جمعیتنی برچوق ثنا ایلدکدن وفقط
بك فنا اوبك ملدونانه افترالر ایله اتهام
ایلدیکنی دخی متأسفانه برلسانله درمیان
ایتدکدن صکره شویولده اداره لسان
ایدیور که :

« بو جمعیت اساساً فقر اوزر ینه مبنی
ایدی . یعنی اول اصیلزادکان افرادی برفقر
اختیاری یی کندیلر ینه شرف بیلمشلرایدی .
صکره لری بونلرك اعدای دین یسوعه
(یعنی مسلمانلره) آتدقلری قلیجلرك مکافاتی
اولمق اوزره کرك اوروپادن وکرك فلسطین
وسوریه دن طرف کندیلر ینه مالکانه
نه لر اهدا اولنمغه باشلادی . بودرجه یه
کادی که یالکز طقوزیك پارچه مالکانه لری
اولوب الك کوچکی اوفارق برناحیه تشکیل

ایدرایدی . ثروت سائره‌نك ایسه حدی
حسابی یوقدر . زیراهانکی طرفده مسلمانلرك
اللرندن برمملکت الورلر ایسه یغماسی کند-
یلرینه عائدایدی . نهایت (فقراختیاری
اوزرینه مؤسس اولان‌اوجمعیت)صرافلق
وبانقه جیلق منافعنی هپ کندی‌یدانحصار-
لرینه الدیلر . هله پاپاعلکساندر ثالث
المانیا ایمپراطوری برنجی فره دریق ایله
بوزوشوبده (دنیاجه هیچ برالیش
ویریشی اولمدیغی حالده) ایمپراطور
مومی الیه ایله محاربه آچدیغی زمان
تامپلیه شوالیه لرینك المانلره قارشو
کوستردکاری بارزلق‌با اوزرینه بونلری
خرستیانلغك کافهٔ قیود مزعجه‌سندن عفو
ایلدی . جمعیت طوغریدن‌طوغری‌یه پاپانك

رحمت وغفرانی التنه کیردی ٠ اندن صکره
کلان پاپالر دخی بو جمعیتك زور بازوسنی
دشمنلری (که مطلقا ایمپراطورلر اوله جقدر)
علیهنه استعمال ایچون هرزمان حاضر
وآماده بولندیرمق مجبور یتنده بولندقلرندن
بونلرك غران مترلرینی (الك بیوك رئیس
الرؤسالری دیمك) التفاتلر یله چیقارته
چیقارته عادتا پاپالق مرتبه سنه قدر چیقار.
دیلر ٠ غران مترلر دخی پاپالر کبی وبردکلری
امرلری الله طرفندن ویررلر ایدی ٠ ایشته
بوقدر مساعدات سایه سنده جمعیتك ارتدقجه
آرتان نفوذ وقوتی میلادك اون اوچنجی
عصری نهایتیله اون دردنجی عصری ابتدا.
لرنده فرانسه قرالی فلیپ له بلی اندیشه یه
دوشوردی ٠ زیرا قرال مومی الیه پاپالق

مقامیله خوش کچینه میوب او یغون شهرنده
بشنجی قله‌مان نام پاپایی کندی نفوذی التنده
اولمق اوزره انتخاب ایتدیره‌رك بعده انك
دخی انضمام معاونتیله تامپلیه شوالیه‌لری
علیهنه اولمدق افترالری نشر اتمکه باشلادی ·
کویا بونلر کندی غران متر لریله بر ده پاپادن
بشقه الله طانیمزلر ایمش · کویا بونلر حضرت
مسیحه ده عالم اوزرنده انك نامیله حکومت
سورمك ایچون بر وسیله‌دن عبارتدر دیه
مشار الیهك ابن الله وبالذات دخی الله اولدیغنی
یغنی انکار ایدرلر ایمش · کویا بونلر قاریلره
ر نظر شهوتله باقیه‌جقلرینه دائر ایتدکلری
یمینك حکمنی محافظه ایلمك ایچون محبوب
دوستلق کبی خلاف طبیعت ملعنتی ارتکاب
ایدرلر ایمش · حاصل طرف بونلرك

ما كه‌سنه ابتدار اولندی ٠

واقعا برطاقلری كندیلرینه افترا ایدیلان جرملری اقرار ایلمدیلر ایسه‌ده محضا وردكاری اشكنجه‌لردن طولایی اقرار یلمدیلر ٠ بونلر درحال آتشلرده یاقیلور یدی ٠ دیكرلری دخی اشكنجه آلتنه آلندقده عذاب الیمه طیانه‌میه‌رق اعتراف جرم ایدنجه نواع عفو بالله اعدام ایدیلورلر ایدی ٠ بو ایشده فرانسه جمله‌دن زیاده شدت كوستردی ٠ واقعا انكلتره واسقوچیا ایرلانده‌ده دخی تامپلیه شوالیه‌لری حبس وتسجین و برطاقی اعدام وتبعید ایدلدی ایسه‌ده بالنسبه فرانسه قدر شدت كوستر- لمامشدر ٠ ایتالیاده اسپانیاده پورتكیزده بونلر علیهنه دها آز شدت كوسترلمشدر ٠

زیرا تامپلیه‌لرك او مملكتلرده عربلره قارشو ایتدكلری محاربه‌لرده كوستردكلری یارارلق منكر دكل ایدی . المانیا بونلره كوستریلان شدت خصوصنده اك كبیر و قالان ممالكدندر »

قونوه‌ر ساسیونك خلاصۀ محاكمه‌سی شوندن عبارت اولوب تاریخده « فلان یرده پاپا جنابلری المانیا ایمپراطورلغنی تدمیر ایتمك ایچون اهالی‌یی عصیانه تشویق ایلدیكی زمان اهالینك پاپا حضرتلرینك یالكز امور روحانیه‌یه قاریشوب ایمپراطورلق امورینه مداخله‌سی اولمیه‌جغنه دائر ویردكلری جواب و بونك ایچون كلام مسیحدن ایراد ایلدكلری دلائل اوزرینه تامپلیه‌لرك مسیح دنیلان برمصلوب حریف اولوب انك قدرینی بو قدر اعلا ایدنلر پاپالر

لـدقلری کبی تنزیل دخی انلرك اللرنده
لدیغنه دائر جواب و بردکاری مقیددر »
یه تعیین اولنان موادی ومحبوب دوستلغه
جبراً هتك عرضه واهالیٔ خرستیانیه‌یی
خی اسلامدن بدتر عد ایدرك « پاپایه تابع
لمـدقدن صـکره وارسـون خرستیـان
لسون ینه کافردر ینه قتلی واجبدر! » دیه
وستردکاری شـدتلره دائر ارائه اولنـان
ثالی دفعه مجالی اولمیان قونوه‌رسـاسیون
بونلر جمعیتك بعض فرقـه‌لری طرفنـدن
تکاب ایدلمش جرائمه بوقسه اصل جمعیت
چون بو حاللر صرف بهتان وافترادر » دیه
جزانه جوابلر تدارکنه چالیشور ٠

هر بری بزم صحیفه‌لرمز ایله بشر التیشر
حیفه ایدن بش بچوق بیوك صحیفه اوزرنده

قونوه رساسیونك مجرد نزاکت حسبیله بو
جمعیتی لعنتـدن قورتارمق ایچون ایتدیکی
محاکاتی عیناً نقل و ترجمه ایتسه‌ك صورت
محاکه‌سنده اولان ضعفه و عجزه شاشارسکز
مع هذا بر منوال محرر ایتدیکمز خلاصه دخی
اصلنه حکماً موافقدر . ایمدی بو خلاصه
پیش نظر ملاحظـه‌یه النورده « جمعیتك
دشمنی فرانسه قرالی فلیب لو بل ایسه نیچون
جمعیت علیهنده کی مظالم دخی فرانسـه‌یه
مخصوص قالمدی ده انکلتره اسقوچیا ایرلاند
ایتالیا اسپانیا پورتکیز والمانیاده دخی بونلرك
محونه قیام ایله‌لدی؟ » سؤالی ایراد اولنور
سه خوشـلك یاغی کسیلور ظن ایدرز ،
جداً ثم شکر آخرتیانلق ایچنده بوز آثارته‌ج
هیچ برشی یوقدر واوله‌مز که حتی الیبولشمابا

فتخارلری اولان بوجمعیت دخی یوزآغار۔
ـمون ! » برشیئك كه اس الاساسی بوش
یالان اولور ایسه انك اوزرینه بنا ایدیلر۔
رك دخی چوروك چیقه جغی دركاردر . بو
جمعیتك اس الاساسی دیمك اولان خرستیا۔
ق دخی بوش اولدیغی واوده برفقراختیار ۔
ی اوزرینه مبنی ایكن عالمی تحكمی آلتنه
ش وتأییـد صلحـه مبتنی ایكن جهـانی
نلره بولامش والحاصل هرنه اساس اوز۔
ینه قورلمش ایسه هپ انلرك عكسنه معا۔
ه لر ایله عالمه رذیل اولمش بولندیغی حالده
صل اولوركه تاملیـه جمعیتی دخی فقر
ختیاریسنی وشهوتدن مجانبت خصوصنده كی
ینی وسائر شرائطنی محافظه ایده بیلور ؟
بتد بانقه جیلغـه وارنجـه یه قـدر طمعلره

دوشر . البته طبیعتك خلافنه چیقه جق
قدر ملعنتلری ارتکاب ایلر .

اهمیتجه تامپلیه‌لر درجه‌سنه وارمق
دکل بلکه انی ده یکچمك صورتیله تاریخك
بر بیوك بابنی اشغال ایدر بر جمعیت دخی
توتونیق جمعیتیدر . زیرا بو جمعیت محاربهٔ
اهل صلیب اثناسنده قدس شریفده تشکل
ایدوب ده همان عقیب تشکللرنده بر برینك
دخی علیهنه قیام ایدن سائر اخوان دین
نصارانك عادتا قائجقجه‌سنه یعنی مقتولی
خبردار ایتمدن خنجرله‌مك ویاخود زهرله‌مك
کبی ملعنتلر تجویز ایدملکه باشلامسی اوزرینه
اوراده دیکیش طوتدیره‌میجه‌ه والمانیه
ایچرولرنده یعنی شمدیکی پروسیا ممالکیله
روسیه‌نك غرب طرفلرنده هنوز خرستیان

ایدلامش بولنان وکندیلرینی قهراً وجبراً
دینه صوقغه چالیشان سائر مجاهدلری قلبجدن
کچورمش اولان باربارلری دینه کتوررلر
ایسه بونلرك ممالکنی کندیلرینه مالکانه
اوله‌رق ترك ایدیله جکی حقنده پاپا والمانیا
ایمپراطورلری طرفندن برده وعد کلنجه
همان اوروپانك شمدیکی المانیانك
ربعنه مساوی وبلکه ثلثی قدر یرلری
هب ضبط واستیلا ایدرك تاریخ نظرنده
برجمعیت کبی دکل بلکه بردولت کبی
کورونمشلردر .

اوبیچاره باربارلر علیهنده بوجمعیتك
کوستردیکی شدتلر مفرداتی وجمله حکایه
ایدلسه انسانك توکلری اورپرمامك ممکن
دکلدر . بونلر اول امرده اولوا اورته

محاربانه باربارلره قارشو كوكس كوكسه
جنك ايتمامشلر ايدى . المانيادن خرستيان
اولمش بولنان يرلرك حدودى اوزرندن
بدأ ايله اك يوكسك وصعب المرور طاغلرك
تپه سنه قلعه شكلنده حصارلر بنا ايدرك
اوراره بالتحصن باربار جقلر چولقلر يله
چوجقلر يله قولبه لرنده اسوده نشين ايكن
بغتةً هجوم ايدرلر وكويلره آتش ويررلر
ايدى .

حالبوكه باربارلر ايچون ارتق خرستيانلغى
قبول ايتمش اولدقلرينى شواليه لره وپاپاسلره
اينانديرمق دخى محال درجه سنده مشكل
اولمشيدى . زيرا بونلر خرستيان اولنجه
اسكى حريتلرينى كاليله وتماميله غيب ايدرك
پاپاسلرك وشواليه لرك اسيرى اولوب انواع

عقوباتله الك اغر ایشلرده قوللانلدقلرندن
ویونکله برابر البااس واتفاقلرینه اصلا
اهمیت ویرلمیه‌رك حیوانات بقیه‌سنك الك
حقیرلرندن دها زیاده حقارت کوردکلرندن
بو ذلت و مشقت جانلرینه کار ایدوب ده
افندیلرینی بغتةً اولدیره‌رك قاچانلر دخی
بولنمشیدی . ایشته بو سببه مبنی ایدی که
مغلوب ایدیلان باربارلرك اختیارلری ذاتاً
بر ایشه یارامیه‌جقلری جهتله اولدوریلور
وکنجلری ایسه بر منوال محرر تملکه‌لرك
اوکی النمق ایچون هلاك ایدیلور ویالکز
چوجقلر الیقونیلوب انلر دخی توتونیق
جمعیتنك جمله آثار ممدوحه و مشکوره‌سندن
اولمق اوزره خرستیانلر طرفلرندن مدح
ایدیله ایدیله بتوربله میان مکتبلره قونیلوب

اوراده طوغمه قوپمه خرستیان ایمشلرکبی
تربیه ایدیلور ایدی !..

بو صورت وحشیانه ایله توتونیق جمعیتی
شمدیکی پروسیا ممالکنی تماميله چکنه‌یه‌رك
موسقوف ولهستان ایچلرینه طوغری
انتشار ایلمش وکچدیکی یرلری قلیج قوتیله
بوم بوش براقلری جهتله اکرچه برزمانه
قدر راحتجه وقت کچورمش ایسه‌ده صکره‌
دن اورالری‌ینه خرستیانلق تربیه‌سی
التنده اوله‌رق غلبه‌لکلشدیکی زمان بو اشقیای
نوع بشرك حکومت جبارانه‌سنه بر درلو
تحمل ایده‌میه‌رك لهستانك تشویق و مظا-
هرتیله عصیان ایتمشلر وممالك مذکوره‌نك
یاریسنی توتونیق جمعیتندن آیروب له
دولتنه ربط ایلمشلردر . بو حالده جمعیتك

ز بر ضبط جبارانه‌سنده قالان نصف
دیکری حالا بر جمعیت مجاهدین دین اوله‌رق
دوام ایده‌میه‌جکنی قطعیاً کلامسیله مجاهد
ین دین صفت دینیه‌سندن واز کچمش ودو -
قه‌لق صورتیله بر حکومت جمعانیه تشکیل
ایلمشدر .

ایشته حب دنیا ومافیها ایله هیچ بر
ایش و بر یشی اولمیان وجنك وجدالك
علیهنده بولنوب یالکز معجزه و کلام ایله
نشر دین ایدن وهم ده معجزهٔ باهره اولمق
وزره پك آز بر زمان ایچنده بتون عالمی استیلا
ایلیان و بر فقر اختیاری ایله افتخار وانسا
لری دائما بر بریله قرنداش ایتمکله اعتزارده
والنان خرستیانلغك بویله برده (توتونیق
جمعیت مجاهدین دینی) وار ایدی !...

بز بورازه اوتوز قرق قدر شواليه‌لر
جمعيتندن يالكز ايكی دانه‌سنی ذكر ايله
اكتفا ايده‌جكز . واقعا پورتكيز ده اسپا.
نياده (يكی عسكر) و(فالاتروا) وسائر شوا.
ليه‌لر جمعيتلر ينك اسلام عليهنه ايتدكاری
مظالم توتونيق جمعيتنك بار بارلره
ايتدكارندن پك چوق زياده اولديغندن
مثال اولمق اوزره انلری عرض ايتمك مقصده
دها موافق كبی كورينور ايسه‌ده بز ايشك
بوجهتنی انداس تاريخنه حواله ايتمش
بولنديغمزدن ارباب مطالعه‌يه تاريخ مذ.
كورده كوره‌جكاری نمونه‌دن فضله نمونه‌لر
كوسترمك ايچون تامپليه‌لر ايله توتونيقلری
ترجيح ايلدك .

❊ مبحث ❊

– ٢٠ –

انكیزیسیون جمعیت تفتیشیه‌سی

خرستیانلغك خلاصهٔ تاریخ انتشار وتأسیسی حقنده بورایه قدر ویرمش اولدیغمز معلومات تکرار نظر محاکه‌ده اجمال ایدیلور ایسه کوریلور که میلادك ایلك اوچ عصری ایچنده عادتا یهودیلکدن هیچ برفرقی اولمیه‌رق باته چیقه کوچ حالده دوام ایده‌بیلمش اولان خرستیانلق قسطنطین کبی ژوستنیه‌ن کبی شارلمان کبی جبابرهٔ حکمدارانی اتحاد منفعت صورتیله الده‌ قدن صکره بونلرك قلیجلری قوتیله کرکی کبی تأیید ایلمش ایسه‌ده پاپالر وانلرك تحت اداره‌سنده بولنان سائر مأمورین روحانیه سولوك کبی

يواش يواش وحتى نازله بدن انسانده يا پشه رق
قانى امكه باشلادقدن صكره ارتق حكمدارلره
دخى بيون اكيه رك حالده هم وجدانلره هم
فعل وحركتلرهده مداخله ايتمك ايچون
روحانيتله جسمانيتى توحيد ايدرك جهانك
طاقت كتوره ميه جكى بوجبر وتسلطك
اكنى بللى ايتاملك ايچون دخى ارايه اهل
صليب وقعه سنى صوقشلر واو وقعه مناسبتيله
تشكيل ايلدكلرى شواليه يعنى مجاهدين
دين جمعيتلر ينى مؤخراً پاپالق مقامندن
بشقه هركيم اولورايسه اولسون انك عليهنده
و پاپالق مقامنى مدافعه ومحافظه يولنده
استخدام ايلمشلردر . تاريخ شؤنى دخى
حقايق وقايعدن اولمق اوزره خبرو يرركه
ميلادك الف اولندن صكره يعنى ازمنهٔ متوسطه

ایچنده کلیسا حمایه‌سی التنده بولنان حکمدارلر خلقی چابر چابر اتشلره یاقش اولسه‌لر بیله کیسه بونلره سسنی چیقاره‌میوب کلیسا حمایه‌سی التنده اولمیان حکمدارلر ایسه کمال عدل وشفقتله مشار بالبنان اولسه‌لر دخی پاپا طرفندن ایدیلان بر آفاروز تبعه‌سنی حکمداران موحی الیهم علیهنده قیام ایتدیرمکه کفایت ایدر ایدی .

کلیسانك بوقدر قوتی اول امرده خلقك جهالت تامه‌سندن نشأت ایلدیکنده شبهه یوقدر . ذاتاً خرستیانلقده انجیللردن وکلیسا مؤلفلرینك محامد نصرانیه‌یه دائر یازدقلری کتابلردن ماعدا کتاب اوقومق حرام وهم ده مرتکبلری اتشلره یاقیله‌جغی تهدیدیله حرام اولدیغندن خرستیانلرده وجدانه وسعت

ویره‌جك عادتا هیچ بر علمك انتشارینه میدان
ویرلمز ایدی که خلقی ظلمت جهالتدن نور هدایته
یول بوله بیلسونلر • ثانیا حکمدارلر فامیلیا-
لرینه وارنجه‌یه قدر اصیلزادگانك الك
بیوك قسمی شوالیه اولوب بونلر ایسه پاپالق
مقامنه صدق وخلوصدن آیرلمیه‌جقلرینه
دائر یمین وعهد ایلدکلرندن وشوالیه‌لرك
عموم قوتی یوزیکاره وارنجه‌یه قدر ارتدقجه
آرتدیغندن پاپالر تاریخده اوزیکرمیشر
امثالی اکسیك اولمدیغی اوزره المانیا امپرا-
طورلرینه وارنجه‌یه قدر کوزلرینه کسد-
یروب جنك ایده‌بیلورلر ایدی • ازمنهٔ
متوسطه‌ده اوروپاجه المانیا امپراطورلرندن
دها قوتلی هیچ بر حکمدار اولمیوب پاپالر بونلری
دخی ایوالله ایتدکاری حالده انلرك پنجه‌لرندن
بشقه کیم خلاص اوله‌بیلور ؟

الحاصل جهلهٔ ناس كناهلر ینی چیقار.
تمق ایچون هر بیلدكاربنی ایشتدكارینی
پاپاس كروهنه اعتراف ایلدكارندن شو
جهتله كلیسانك بر قوهٔ خفیه‌سی بولندیغی كبی
شواليه‌لر اردولری دخی بر قوهٔ ظاهره دیمك
ایدیسه ده كلیسا خفیلكله جلیلكی جامع اولمق
و پولیس مقامنده استخدام ایدمك ایچون
براوچنجی قوته دها لزوم كوردی كه اوده
انكیزیسیون دنیلان جمعیت تفتیشیه‌در .

بو جمعیت تفتیشیه خفی و جلی بر طاقم
مأمورلر استخدام ایدوب هله بونلرك جمله -
سنك جلادلقده مهارت فوق العاده‌لری مسلم
ایدی . جمعیتك اساس مقصدی كویا یهودیلر
و عربلری خرستیان ایتمك اولوب انجق
خرستیان اولدیغی حالده اللهك قائمقامی

بولنان پاپا جنابلرینك كافهٔ اوامر ونواهیسنه
حرفیاً اطاعت ایتمیانلر كافردن بدتر اولد.
یغندن انلری قهر وتدمیر دخی جمعیتك وظائفی
جمله سنده داخل ایدی .

په نیا نام محرر دیركه « معاذاه تعالی
مقدس ومعزز پاپا حضرتلرینك اوامرندن بر
حرفه اللهك امری كبی اطاعت ایتمامك صور-
تیله كفر والحاده صاپان برآدمی درحال
قتل ایتمكدن احق واعدل عالمده برشیی
اوله بیلور ؟ حتی بو كافرلر ایچون اولوم
جزاسی آزدر بیله بونلر ایچون بحق جزا
برینه قائم اوله بیله جك براولوم بولمق
لازمدر »

شمدی په نیانك شو فقره سنی دقتله مطالعه
ایتملیدرده انكیزیسیون جمعیتنك جزابخشنده

نه قدر اهميتلى طورانمش اولديغنى خليا
ايمليدر .

واقعا آلفونس ده قاسترو انكيزيسيون
احوالنه دائر تنظيم ايتمش اولديغى جلدك
كتاب ثانيسنده وجزا بحثنده خرستيان
رافضيلرى ايچون برازمر وتليجه طورانه‌رق
« رافضيلر اعدام ايديله‌جك اولديغنه كوره
ها باشنى كسمك ها آتشه ياقق و ياصو يه
بوغمق مساو يدر . فقط تكلفدن ازاده اولمق
ايچون آتمق الك قولاى يولدر » ديمش ،
ايسه ده هوستيانس وغودفره دى سن غودار
و پاس وسيمانقاس وروقساس وسائر
برچوق انكيزيتورلر آلفونسه شدتله
اعتراض ايدرك رافضيلرك مطلقا آتشه
ياقلمرينى رأى ايتمشلر و بونى ده كتابلرينه

یازمشلردر . لکن انکلیز یسیون جزا
خصوصنده یالکز مرقوملرك رأیی درجه‌
سنده دخی قالمیوب نیجه انواع عذاب وعقو‌
بات ایجاد ایلمشلر ایدی که بروجه آتی ذکر
ایده‌جکمز خلاصه‌سنده البته شاشه‌جغکزه
شبهه‌مز یوقدر .

بوجمعیت عندنده جزانك الك خفیفی
(اصلاح) و (تطهیر) ایدی . اگر بر
کیمسه بك عادی بر قصورده بولنوب ده
درحال ندامت کوستره‌جك اولور ایسه‌ انی
ایکی سنه‌دن اون سنه‌یه قدر حبس ایدوب
بومدت ظرفنده هر یورطی و پازار کونلری
بیچاره‌یی کلیسا حوایسنه کتوررلر و اوراده
عموم خلق مواجهه‌سنده چپلاق وجودینه
بایلنجه‌یه قدر قامچی اوررلر ایدی . بوندن ماعدا

هر كون كليسا قپوسی اوكنده دیلنـدیرملك وبو صورتله رسوای عالم ایتمك دخی وار ایدی ٠

بوندن صكره ناپولیون غالوا نام محرر انكیزیسیون جمعیتنك مجـازاتنی اوچ نوعه تقسیم ایلمشدر ٠

نوع اول ایپ ایله ایدیلان مجـازات اولوب بو جزایه دوچار اولان بیچاره‌نك اللرینی ارقه‌سنه باغلارلر و بو ایپك اوجنی طوانه و یاخود قبـه‌یه مربوط اولان بر مقارادن كچوروب بیچاره‌یی بو قارویه قدر چكرلر قالدیررلر ٠ تمـام وجودینك تكمیل ثقلتی یالكز ایكی قوللری اوزرنده قالنجـه ایپی بردن بر كوشه‌دیرلر ودرحال ینه طارطارلر ایدی كه بو حالده زواللی مجرمك قوللری چاتر چاتر قرلمسنه قارشو اوپولاد یوركلی

جلادلر قهقهه‌لرله کوله‌رك پاپا جنابلر-
ینك تقدیسنه دائر اولان نغمه‌اتله تغنی
ایدرلر ایدی . انکیزیسیون جمعیتجه
اصل مطلوب اولان شی مجرمی بردن بره
اولدورمیوب مدت عذابنی تمدید ایتمك
اولدیغی جهتله ایپ مجرمك قول اتلرینی
کسوب ده تاکمیکلره طایاندقدن صکره ایندیررلر
وکمال دقتله تداوینه چالیشه‌رق ایی اولدقدن
صکره بو عذابی تکرار ایدرلر ایدی . بیچاره
مجرم بوقدر کافر عذابنه طیانه‌میه‌رق حر-
یفلری قزدیرمق وموتنی تعجیل ایتمك
ایچون اغزینه کلان کفر وشتمی سویلر
ایدیسه‌ده جلادلر و پاپاسلر بو مأیوسانه
شتملردن اصلا حدتلنمزلر ایدی . اکر
مذنبك اقربا واحبابی بك چوق رجالر

ایدوب ده ایلك عذابده تمام بیچاره نك قوللری
قرلدقدن صکره جلادلرك اللرنده بولنان
مچلر وشیشلر وقلیچلر ایله بیچاره نك سینه سی
دلینه رك اولدورلمسنه موفق اولورلر ایسه
متشکر قالورلر ایدی .

نوع ثانی صو جزاسی اولوب بونك ایچون
مجرمی تشنیر کبی برشیئك اوزرینه ارقه سی
اوستی یاتیره رق باش طرفی دها اشاغیده
براقیلوب بووجهله صیم صیقی باغلنوب
برکره نفسنی تصعیب ایدرلر ایدی . بوندن
صکره ایپلر اوزرینه صو دخی دوکرلر
ایدی . صو ایله ایپلر کریلنجه حریفك
اتلرینه کومولور ایدی . لکن جزا بوندن
عبارت دکل ایدی . بیچاره شو حالده
ایکن جلادلر برون دلیکلرینی بز ایله صیم

صیق طیقه‌ایوب اغزینه دخی بر یاش بز
صوقارلر و بو بزك اوزرینه یواش یواش
صو دوکوب بیچاره‌یی نفس الـمق مجبوریتیله
بوقوجه یاش بزی خرقلاغیله امدیرمکه
مجبور ایدرلر ایدی . اکر بیچاره نفس المق
مجبوریتیله بو یاش پاچاوره‌یی یوتمغه
قدر وارر ایدیسه‌ده اکثریسی دخی بوکا
موفق اوله‌میوب مرمردن اولان یورکلرك
دخی طایانه‌میه‌جغی بر عذاب الیم ایچنده
قیورانه قیورانه تسلیم روح ایدر وتمام
جانور بر ایکن بوغازندن قان فرلار ایدی .
یا بوکا قارشو پاپاسلر نه یاپار ایدی بیلور
میسکز ؟ بو عذابی حضرت مسیحك
انتقامی الدیغنه حمل ایدرك درحال سجدهٔ
شکره واررلر ایدی . اول مسیحك که کندی

اعتقادلرنجه آخر نفسنی قیامته قدر عموم ظالملرینی عفوله چیقارمشدر !....

نوع ثالث آتش جزاسی اولوب بونك کندیلمکنجـه ایکی صـورتی وار ایدی . بریسی متهمی طـوغریدن طـوغری یه بریانار آتش اوزرینه قویوب یاقمقدر که بوصورت پك عادی برشی اولدیغی ایچون تفصیلنه حاجت یوقدر . ایکنجی صورته کلنجه : متهمك اللرینی ایاقلرینی باغلایه رق ووجودینه زیتون یاغی سـوره رك غایت شدتلی برآتشك قارشوسنه قورلر واورادہ زواللی بیچار چابوق یاقق دکل یواش یواش چویره چویره عادتا پشوررلر کباب ایدرلر ایدی .

شوراسی معلوم اولملیدر که بو باشلو .

جه اوچ نوع جزا و دیری دیری انسانی صو
قویوسنه اتمق و وجودینه بال کبی طاتلی
شیلر سوره‌رك یاز بن کونشه قارشو باغلا .
یوب سینکاره یدیره‌رك قوروتمق هپ اهون
مجازات اولمق اوزره خرستیان رافضیلرینه
مخصوص اولوب یوقسه بر کون بر کوزینی
وایرتسی کونی اوته کیسنی ونهایت صره .
سیله اللرینی ایاقلرینی هم ده اولا کیکارینی
قرارق بعده کسمك صورتیله اولدورمك
واغزندن وقولاغندن ایچرو یه قزغش
قورشون آقتمق وچار میخه کرمك ودیری
دیری مزاره کومك اسلام ایله یهودیلره
تجویز ایدیلور مجازاتدن ایدی .

برده بوقدر عقوبات شدیده‌یی مستلزم
اولان قباحتلرك نه کبی شیلر اولدقلرینی

کورملك لازم کلوریا ؟ او یله ایسه معلومکز اولسون که « عجبا المانیا ایمپراطوری بوقدر بوقسه پاپامی ؟ کبی برمسئله ده شاید ایمپراطور بوکدر دیه حکم ایتملك و یاخود پاپا حضرتلرینه « مالم جانم سنك اولسون سن بنی عفو ایدر ایسه‌ك جنته کیررم والا جهنمده مخلد قالورم » دیه ایمان ایتملك کبی عفو اولنمز قباحتلر شو طرفه قالسون حتی بر پاپاس بر کنج قزدن مطلوبنی استیفا !.... ایتمك ایستیوبده قرنداشی و یاخود باباسی « امان الله عشقنه مرحمت ایدیکز پاپا حضرتلرینك شفقت پدرانه‌سی بوکا راضی اولورمی ؟ » دیه شکوا ایده‌جك اولسه « وای بوکا فرپاپاس افندی‌یه فحش افترا ایدیور » دیه درحال بوجزایه دوچار اولور ایدی .

مبالغه ایتمیورز ای قارئین کرام! دها
اول خبرو یردك که بو اثرده مبالغه یه‌ده
تنزل ایتمیه‌جکز . حقیقت حال بوندن عبا-
رتدر . بلکه جانکز ایسترایسه انکیزیسیونك
ملعنتلری مفرداتنی بکان بکان خبر
ویرن کتابلری مطالعه ایدیکز . اویله
فقره‌لر کوررسکز که بالله اغلارسکز . نیجه
معصوم قاریلر خانملر بنی غیب ایتمشلر نیجه
عفیف قزلر رسوای عالم اولمشلردر که قاله
المسی سوء ادب اولور .

شوده بیلنه‌جك موادندر که بر انکیز-
یسیون مأموری برآدمك تهمتنی خبرویردیمی؟
ارتق انك صحت وعدم صحتنی تکرارارامغه
احتیاج کورلمز ایدی . برده بر انکیزیسیون
مأموری متهمك اوموزینه النی قویدیمی؟

ارتق انك الندن او بیچاره‌یی قورتارمغه
هیچ بر کیمسه حتی حکمدار بیله مقتدر اوله‌مز
ایدی ۰ نصل ممکن اوله‌بیلور که اگر بر کیمسه
مظلومه طرفدار چیقه‌جق اولسه انکیز .
یسیون انی ده اشکنجه‌یه الور ایدی ۰ اگر
حکمدار مداخله ایده‌جك اولسه «شریعتك
ایجاباتی علیهنه قیام ایدیور!» دیه بر آفاروز
فرلاتیلور و یك ده ایلرویه وارر ایسه
بودنیاجه هیچ بر ایشی و یریشی اولمیان
پاپا حضرتلرینك اردولری حرکت ایدرلك
مجاربه‌یه قدر کوزه الدیریلور ایدی ۰

یا بو انکیزیسیون جمعیتی نه‌لره قارشمز
ایدی ؟ دولتلرك امور سیاسیه‌سیی بونلرك
نفوذی التنده دونمز ایدی ؟ فامیلیالرك احوال
داخلیه‌سیی بونلرك کیفی کبی جریان ایتمز

ایدی ؟ سوزی اوزاتمغه نه حاجت ؟ خر-
ستیانلق ایچون هیچ برعیب اولمیوب ده
بالکز بوانکیز یسیون جمعیتی بولنسه کافی
دکل آرتار بیله ! حالبوکه شمدی یه قدر
دفعاتله بوسوزی تکرار ایلمش اولدیغمزدن
کورلمشدر که کلیسانک هر عیبی بو یله سائر
بشقه برعیبی اولمسه یالکز انک وجودی
کفایت ایده جک معایبدندر ۰

ایشته اوروپاجه پروتستانلق مذهبنی
او یاندیران ودها صکره لری افکار جدیده
اربابنی بتون بتون خرستیانلقدن متنفرایدن
وبوقدر جهالت وتعصبله شهرتشعار اولان
دینی التزام ایلیان حکمدارلری برنظر
ملعنتله کوستروب نهایت هم دینی هم ده
حکومت علیهنه خلقی سلاحه صارلمغه مجبور

ایدن و بو یولده کرچکدن درەلر کبی قانلر
آقوب کوللر کبی بریکمسنه سببیت کوسترن
هپ خرستیانلق ملعنتلری ینك بوانکیزیسیون
جمعیتی الندە قوەدن تمامیٔ فعله چیقمسی
مسئلەسیدرکه بواحوال تاریخ شناس اولانلر
عندنده یقینیات بدیهیەدن اولمق اوزره
معلوم ومسلمدر ．

❋ مبحث ❋

— ٢٠ —

پروتستانلغك ظهوری

پاپالق مقامنك خفی وجلی پیدا واکمال
ایلدیکی قوهٔ جبریەلرك ثمرەسی اولەرق
افکار عمومیه ارتق تمامیله بر بقهٔ قویه
التنه الندقدن صکره رومادە پاپالق دنیلان
مقام الوهیتدن بدأ ایله تامادی کوی پاپا ـ

سلفنه وارنجه یه قدر هر مقـام روحانینك
بر نقطه‌ده اجتماع ایدن منفعتلری پاپا جنا.
بلری یبنی دیله‌دیکی آدمی مؤبداً جهنمه آتار
ومؤبداً جهنملك اولان ادمی دخی مرجمت
ایدر ایسـه کمال غفرانیـله مغفرت ایدرك
جنته‌قویاروکندیسی جناب حقك بر یوزنده
الچیسی ووکیلی وهرکسك خفایاسنه واقف
وعمومك مالنه جاننه عرضنه کرك روحانیهٔ
وکرك جسمانیهٔ مالك بر سلطان علی الاطلاق
اولمق اوزره طانتدیرمشیدی .

واقعا پاپالرك بوصورتله فرعون ونمرود
قدر دکل انلردن دها بك چـوق بیوملی
وحتی پاپا بولنان ذاتك امر شفاهیسی اناجیل
اربعه وحواریلر رسائلندن دها زیاده‌قوت
بولمسی عقللره بعیـد برشی کبی کورینور

ایسه‌ده بونلر اول حقایق بدیهیه‌دندر که
یالکز روایات عادیه ایله مروی اولمیوب
جهانی هرج ومرج ایدن برچوق وقایع
عظیمه دخی بونك اوزرینه ابتنا ایلمش اولد.
یغندن صحت محضه اولمق اوزره قبوللری
خصوصنده ادنا شبهه‌یه بیله محل یوقدر .

اکر پاپالق مقامی هیچ اولمز ایسه
حکمدارلر حقنده اولسون باری تواضع
جملیه وریاکارانه‌سنی بر کبر وعظمت نمرو.
دانه‌یه تحویل ایتمامش اولسه ایدی ذکری
ایچون بو مبحثی تشکیل ایلدیکمز پروتستا.
نلق مسئله‌سی کبی بر مسئله‌نك ظهوریله
عالمه قارشو تاریخ نظرنده الی الابد رذیل
ورسوای عالم اولوب قالمز ایدی . لکن جهانی
کندی مقامنه منقاد وفرمانبر کورن پاپالر

اول امرده خلقه اكر حكمدارلركزه صدا.
قت ایچون يمين ايدر ویاخود وعد و یر
ایسه‌کز خرستیانلقدن چیقارسکز . جنت
يوزنى كوره مزسكز . شيطانلر كبى جهنمده
مخلد قالورسکز . زیرا اللهدن و پاپادن
ماعدا اطاعته لايق كيمسه يوقدر » ديه
حكمدارلر بنه اطاعتدن منع ایتمکده وثانياً
حكمدارلرى پاپالق مقامنه قبول ایتمك ایچون
خلقى آچيقدن آچيغه عصيانه دعوت ايلكه
باشلاينجه المانيا وفرانسه حكمدارلرى ایچنده
پاپالق مقامنه خصومت كوسترنلر وحتى
آچيقدن آچيغه محاربه ايدنلردخى بولنمشدر .
فصل كه بوقاروكى فقره‌ده بوجهته دائر
بعض ايضاحات ويرلمشيدى .

نظرمزده بنى بشرك حريت طبيعيه

سندن بشقه هیچ برشی اولیوب بناءً علیه
انسانلری طاپدقلری دینلك ماهیت حكمیه‌.
سنی بیلەرك اولوجهله طاپار كورمكله
مفتخراولدیغمزدن (چونكه لله الحمد بردینه
تابعزكه دینك ماهیتنی بیلیەرك مجردسائرلر.
ینی تقلید ایله ایمان ایدنلری مقلد عد ایله
انك ایمانی دینی بیلەرك ایمان ایدنلر قدر
صحیح وسالم كورمامكدەدر) كوكمز ایستر
ایدی كه اورو پالولر پاپالق مقامی علیهنه
ایدەجكلری قیامی « بو نه رذالت ! پاپا
دنیلان حریف جكری درت پاره ایتمز
بر پاپاس اولدیغی حالده بزه آلهانه حكو.
مت ایتمك صلاحیتنی كیمدن المشدر ؟ »
دیه بنه حریت پرورانه برصورتده ایتسو.
نلر . چونكه انسانلرك حریت طبیعیەسنی

الحق تأمين ایتمك اوزره المزده بولنان قرآن
عظیم الشانده ﴿ فذكر انما انت مذكر ٭
لست عليهم بمصيطر الا من تولى و كفر ٭
فيعذبه الله العذاب الاكبر ﴾ سند صحيحيله
ايمان ودين يعنى وجدان خصوصنده پيغمبران
ذيشانك بيله انسانه مسلط اولهميه جقلريني
ومأموريت نبويه انجق تبليغ وتذكيرو
بردهتذيردن عبارت اولوب يوقسه حقى
قبولدن يوز چويرنلرى وكفرى اختيار
ايدنلرى انجق جناب الله عذاب اليم ايله
عذاب ايدهجكنى چونكه انسانلرك مرجعى
الله ذوالجلال اولوب حسابى دخى اول الله
واحد اوزرينه راجع بولنديغنى كورديكمزدن
وحكمانك كافهسنى انسانله الله ارهسنده كى
رابطهيى بوصورتله تصوير ايدر بولديغمز

کبی طبیعت ایجابی دخی بونی تأیید
ایلدیکندن ایسترایدك که هرحالده انسانیتجه
بزمله مشترك اولان خرستیانلر دخی او یله
غفرانی رحمتی عذابی هم‌ده کرك بودنیاده
کرك آخرتده عذاب الیمی ینه کندیلری کبی
عاجز اولان و بلکه کندیلری کبی ابی
اولمیوب ظلم وجور وغدر وامثاله متصف
بولنان برآدم اولادندن بکله مسونلر ٭

لکن تأسف ایدرز که پاپالق مقامنك
بوعظمت جبروتیه‌سنه قارشو بر فکر احرا
رانه و بر سودای حقیقت جویانه و بر
عشق مدنیت پرستانه ایله قیام ایدلمیوب
مجرد بر کوچك غرض خودسرانه سبب
اولمش وتاریخجه کل معایبندن قطع نظر
هرحالده دریغ ایدلمیان کوچك برآفرینی

دخی اول غرض متعصبانه قزانمشدر ٠ شو یله که :

بیچارکان حقای نصارا جنته کیرمك مجرد پاپانك عفو ومرحمتیله اوله جغنه اینجه قناعت ایلدکاری زمان پاره دنیلان وپك چوق ادملرك کبرینی قیروب جبین تواضعنی بر اوزرینه سوردیرن اول معدن معلوم پاپا جنابلری حضورنده انکیزیسیونك شدتلرینی بیله تخفیف ایتمکده باشلامش اولدیغندن ارتق بوکا نسبتله پارهی وبرنلرك جنتی باس یاغی صاتون الهبیلملرینه هیچ برمانع قالما- مشیدی ٠ ایش بردرجه‌یی بولمشیدی که پاپا طرفندن بعث اولنان مأمورلر اولکالری ایالتلری طولاشوب عفو وغفرانی عادتا بالمزایده صاتارلر وبو یوزدن پیدا ایلدکاری

خزینه‌لری هرکسك حصه‌سی ایرلمق اوزره رومایه کوندررلرایدی ٠

واقعا هیچ برزمانده اکسیك اولمیان واکسیك اولماسی ایچون هیئت عمومیهٔ بشریه‌نك کیجه کوندوز دعا ایتملری لازم کلان عقلا بوزمانده دخی اکسیك اولیوب کلیسانك رذالتی شودرجه‌یه واردیرمش او لسه‌ نه شاشارلرایدیسه‌ده انکیزیسیون جمعیتنك شدت طاقت کدازی عقلای مرقومه‌یه اغز اچدیرمغه مجال براقدیغی کبی بونلر مرتبهٔ شهادت صحیحه‌یی کوزه الدیره‌رق اغز اچه‌جق اولسه‌لر بیله احاد ناس اوکار- یه عرض اولنان حقیقتی حسن تلقی‌یه ممکن دکل مقتدر اوله‌مزایدی ٠

الله یاپه‌جق : اونبجی لئون نام پاپا

همشیره‌سی بولنان مارکه‌ریتی مادتا پرنسلر
کبی تجهیز ایتمك حرص وآزیله بر بیوك
خزینه‌یه محتاج اولوب دەینه غفران ورحمت
صاتمق ایچون اطرافه آدملر چیقاردیغی
اثناده لوتر نامنده بر پاپاس دخی ویتامبرغ
شهرنده غفران صاتار ایدی . بر ده صاتدیغی
غفرانه مقابل خلقدن ایستدیکی پاره‌یی اهالی
استکثار ایتمسونلرمی ؟ « اوته طرفده پاپاس
تەزل وارکه دها اوجوزیاپیور » دیمسونلرمی؟
ایشته بوصورتله لوتر ایله تەزل اره .
سنده بر منازعه درقو پدی ولوترك زیاده سیله
حدت مزاجی ایشلك اوکنی اشەلیه‌رك
« نه خلط ایدر ! اکر انجیل احکامنه باقار
ایسه‌کز پاپانك بویله عفو غفران صاتمغـه
هیچ بیله حقی یوقدر ! » سوزی برکره لوترك

آغزندن چیقدی . سائر پاپالر پاپانك عفوه عذابه بك اعلا حق اولدیغنی اثبات ایچون دعواده شدتی ارتدیر دقجه اوتر دخی عنادی آرتدیردی . بو بابده کلیسا قپولرینه اعلاننامه یاپشدیرمغه وارنجهیه قدر اعلان کیفیت ایلدی .

اکر اوارهلق پاپا جنابلری اوتردن لزومی قدر پارهیی دریغ ایتمیهرك حربنی حضرت پارهیه سجده ایتدیرمش اولسه ابدی ایش اورت باص اولهبیلور ایدی . انجق تهزل والك وسیلوستر کبی قلملرندهکی قوته اعتمادلری اولان پاپالر مطلقا اوتری التزام ایتملك ایچون قلمه صارلمغله وبونلرك دعواسی عقل وحکمت نظرنده ذاتاً حقسز اولدیغی کبی حق

انجیللر نظرنده دخی حقسز بولنمغله اوتوز وار قوتی بازویه و یورك میدانه آتلدی و پاپا بولنان ذاتك دینه واخرته متعلق اولان کناهلری عفو ایتمکه وهله انسانلری جنته و یا جهنمه آتمغه انجیل احکامنجه اصلاحتی اولیوب غایتی کلیسانك رئیسی بولنمق حسبیله کلیسا امورینه عائد تدبیرات خلافنه حرکت ایدنلرك قصورینی عفو ایده بیلمك ید اقتدارنده بولندیغنی اعلان ایلدی .

بو وقعه میلادك اون التنجی عصری ابتدالرنده وقوع بولوب او عصرده ایسه اوروپا اهالیسنك - شمدیکی بزم ترکیه کبی - یوزده سکزی اوقومق یازمق بیلوب هله انجیللر لاتینجه‌دن بشقه لسانه ترجمه ایدلمامش بولندیغندن خلقی بونلرك مزایا .

سنی بیلز و پاپاسلرك و یردیکی تعلیمـاتدن
بشقه دینجه معلومانه مالك اومزلرایدی .
بناءً علیه جنت وجهنم پاپانك النده اولد .
یغنه قاپمش اولان خلق برده لوترك بودعوا.
سنی ایشیدنجه و پاپا طرفنی التزام ایدن
پاپاسلرك بودعوایه شرعاً مقابلهدن عاجز
قالدقلرینیده کورنجـه ارتق لوترك حقی
آحاد ناس عندنده دخی تسلیم ایدلمکـه
باشلادی .

لوتر ایشك هرجهتنی باغلامق ایچون
« واوکه پاپا جنابلرنده یو یله برقوهٔ الوهیه
بولنسون تسلیم ایدهلمکه جنت و جهنمك انا .
ختارلری انك ید استقلالنده اولسون بو
مرحمت وعنایتی بلااستثنا هرکسه وهم ده

پاره‌سز اوله‌رق ویرمکمی لازمدر ؟ بوقسه
صاتقمی ؟ » کبی بر حرفنده اعتراض
ایدیله‌میه‌جك اولان سوزلری سویله‌د.
بجه پاپا طرفدارلری نك جواب اوله‌رق
« انجیلده یازلمشدرکه پاپالر برده هرنه‌یی
باغلارلر ایسه کوکده دخی باغلانه‌جقدر
ومسیح پاپالری انسان اولایجی ایتمشدر »
جوابندن بشقه سوز بوله‌مالری خلقك
اول مقام حقنده بونجه یللق اعتقادلری نی
نصل کوکندن زیر وزبر ایده‌جکی ملا.
حظه‌یه محتاج قالور .
برچوق ذکی وفطین پاپالر دخی لوترك
فکرینه اشتراك ایلمدیلر . « انجیللردن بشقه
هیچ برکیسه‌نك امرینه تابع دکلز » دعوا.
سی میدان الدی . لوتر (المانیا ملتخرستیا.

نیه‌سی اصیلز ادکانه) سرلوحه‌سیله قوجه بر
مقاله نشر ایدوب بونده پاپالق مقامنك
ریاکارانه بر تعصبله جهانه تحکم ایتملك
ایسته‌مسی احکام انجیله مغایر اولدیغنی و
قیصره یعنی حکمداره عائد اولان خصوصاً
تك ینه حکمداره ترك ایدلمسی حقنده‌کی نص
انجیلی حکمدن دوشوره‌جك هیچ بر حجت
اولمدیغنی و بناءً علیه بویله بر اسارت اختیا
ر به‌یه دها چوق وقت تحمل ایتمك لازم
کلیه‌جکنی و اول مقامدن کندیلری بی بسبتون
آیره‌لری زمانی حلول ایلدیکنی غایت شدتلی
بر لسان ایله اعلان ایلدیکی کبی بر ده (کلیسا
نك بابل اسارتی) سرلوحه‌سیله دیکر بر
مقاله نشر ایدوب بونده دخی انجیلده نص
دکل اثر و دلالت بیله بولنمدیغی حالده مجرد

خلقی اغفال ایچون پاپاسلر طرفندن تصنیع
ایدلمش بولنان بر طاقم فرائض کاذبه وقیود
مصنوعه دین ایچون بر اسارت اولدیغندن
کلیسایی ارتق بو اسارتدن خلاص ایلمك
لازم کله جکنی پاپاس کروهنه اعلان ایلدی .
تمام افکار عمومیه نك غلیان تام حالنده بو-
لندیغی برزمانده شو ایکی مقاله نك کوستر-
دیکی تأثیرات اولچوایله میزانه صیغار در-
جه ده دکلدر . کلیسالرده کی رسملر پارچه
پارچه ایدلدی . موزیقه لر قالدیرلدی .
مناسترلر اچیلوب راهب وراهبه لره
ازدواج ایچون رخصت و یرلدی !....
کلیساده کوندوز موملر یاقلمق بدعتی ترك
اولندی . شفاهاً اعتراف کناه مسئله سی
قاریلر ایله پاپاسلر میانده پك چوق فنالقلری !

..... موجب اولدیغندن منع اولندی . حاصلی دینك آلتی اوستنه وایچی طیشنه چور یر یلوب ایش بر درجه یی بولدی که آحاد ناس کروهی هانکی یوله کیده جکاریی دخی شاشیروب (سن) یعنی حضرت عنوانیله کلیسانك تقدیس ایلدیکی اولیالردن هیچ بریسنه و باخصوص انلرك کمیکارینه طاپلیه جغی ممنوعاتك الك بیوکلرندن بولنمسی مناسبتیله خلق « عجبا حضرت ! ..... مسیحه ده طاپلق کناهمیدر ؟ » دیه پاپاسلردن استیضاح مرامه باشلادیلر .

« رهفورماسیون » یعنی تجددات دینیه تاریخنی مطالعه ایدنلر ایچون کوردیکی عجائب وغرائبه شاشمامق حیرانه اولمامق ممکن دکلدر . مسیح « بزله برابر اولمق ایستیانلر

آنالرینی بابالرینی خصم اقربالرینی ترك ایتمالیدرلر وكوكلرك ملكوتنه استحقاق كسب ایتمك ایچون چوجقلر كبی اولملیدر » دیمش اولد. یغندن هرشیئی ترك ایدرك مناسترلره قاپانمش وهرشیئی ترك ایلدیكی حالده یالكز براحتیاج حیوانی‌یی ترك ایتمك محال اولدیغنی یینه او. راده اكلامش اولان بیچاره راهب وراهبه‌لر تزوج رخصتنی الدقلری كبی اول قدر تهالك كوسترمشلردركه مناستردن قور. تیلان قاریلر همان راسب كلدكلری اركك‌لره تكلیف ازدواجدن اول عرض وصال ایلمش اولدقلری مقیددر !.....

ایمدی خرستیانلر مسیحك سن پطرسدن عبارت بر طاش اوزرینه قوردیغی قاتولیك كلیساسی بو صورتله پالدیر كولدیر یقلدیغی

زمان اوروپا و بالخصوص المانیا ایچنده
ظهور ایدن شورش ورذائل حده حسابه
صیغمیه جق درجه‌ده بولمش اولدیغندن
اوزمانلر المانیا وایتالیا واسپانیا حکومتلرینی
یدواحدنده جمع ایتمش اولان مشهور شارلکن
بو رذالتلرك دفعی ایچون پاپا طرفندن
ایدیلان ریاکارانه ورذیلانه استدعالرك
قبولنی پولتیقه‌سنه موافق بولمش و ١٥٢١
سنه‌سی نیسانك یکرمی ایکنجی کونی وورم
شهرنده برمجلس عمومی عقدیله لوتری
دعواسی نه ایسه عرض وحقنی اثبات
ایتمك ایچون اورایه دعوت ایلمش ایدی ٭

لوتر دعوته اجابت کوستردی واو
زمانه قدر وقوعبولان نشریاتی حکم
انجیله تمامیله موافق اولدیغی دعواسنده

اصرار ایدوب دلائل شرعیه سنی دخی اتیان
ایلمدی . واقعا پاپاس طرفدارلری بوکا علماً
وشرعاً غلبه ایده مدیلر . مع هذا شارلکن
پاپا طرفنی التزام ایلمش اولدیغی جهتله
اوترك حقنی تسلیم ایده میه رك حربنی
پرانغه یه آتدی . حالبوکه اوزمانلر قوت
وشوکتده همان شارلکن ایله دخی اوموز
اوپوشه بیلان ساقس القتوراس فره دریق
کندیسنه «عاقل» عنوانی ویرلمش اولمسندن
دخی معلوم اوله جغی وجهله محب عقل
وحکمت بر آدم اولوب لوترك زروه یی
تأویل قبیلندن اولمق اوزره ایتدیکی تأو.
یلاتی قاتولیك مذهبنه نسبتله بر درجه یه قدر
عقله یقین کورمش اولدیغندن مومی الیه مذهب
جدیدینی التزام ایدرك پرانغه دن قورتاردی

اندن صکره المانیا وسائره‌دن برطاقم
پرنسلر و حکمدارلر دخی ساقیس القتوراس ایله
مذهب جدید لهنده اتفاق ایلدیلر ۰ لکن
مذهب جدید رؤساسی کندی ارەلرنده
بر اتفاق عقد ایده‌مامشلر ایدی ۰ زیرا
بونلر انجیللردن بشقه هیچ بر کیمسه‌نك
سوزینی قبول ایتمامك اساسی اوزرنده ثابت
اولوب انجیلی دخی (عقل ایله و یا بشقه
برشیله دکل) ینه کندیسیله تفسیر ایتمك
دعواسنه دوشدکلرندن واو یله برقاچ
بالقجینك روایتیله ینه برقاچ جهله‌نك قلمندن
چیقمش اولان و بیکارجه تناقضلری
و بیکارجه اباطیلی حاوی بولنان شیلر
کندیلر ینی کندیلر یله تفسیر ا ۰۰۰ ایچون
چکوب اوزاتمغه دخی کله‌میه‌جکندن

ایشته شو نقطـه اوزرنده اوتز وزوه نغـل وقالون کبی باش پاپاسلر مجادله یه باشلامشلر وهر بری بر طرفه چکـوب پروتستانلغی دخی فرق متعدده ضاله یه آیرمشلردر .

واقعا خرستیانلغك فقـه وفر تحنی محاکمه ایده جـك بر بوراسی دکل ایسه ده شو مذهب جدید رؤساسنك منازعه ایلد کلری مباحث نه قـدر مهم نه کبی شـیلر اولدیغنه دائر بر نمونه جك اولسون عرض اتمکی مناسب کوردك .

افنـدم ! حضرت عیسا طوتیله جغی کیجـه اون ایکی حواریلر یله بتك ییر ایکن اوکنده کی اکمکدن اون ایکی پارچه قوپا . روب هر برینه طاغتمش وقدحلر ینه دخی برر پارچه شراب قویمش . بوا کمك ندر

بیلورمیسکز؟ بو اللهلك ایدر! او شراب دخی
قانیدر . زیرا از جمله متی انجیلنك یکرمی
التنجی بابنك ٢٦ و ٢٧ آیتلرنده عیسا بو اککه
« جسدم » و بو شرابه دخی « قانم » دیمش
اولدیغی روایت اولنمش . عیسا ایسه
مرتبهٔ الوهیتده بولنیور . بناءً علیه او اککك
ایله شراب دخی عیسانك اتی و قانی اولمش .
قاتولیك خرستیانلر یقیناً ایمان ایدرلرکه
بو اککك پارچه‌سی طوغریدن طوغری یه
اللهلك ایدر . شراب دخی قانیدر و بونلری ییمك
و ایچمك ایله اللهك اتنی یمش و قانی ایچمش اولو-
رلر . حالبوکه اللهك اتی اتلرینه قانی قانلرینه
قاریشنجه کندیلرینه الوهیت قاریشمش دیمك
اولدیغندن انلر دخی اللهلشورلر . (حاشا
ثم حاشا ! ربنا وقنا ذلك الجهل)

ایشته مذهب جدیدرؤساسنك اختلاف
ومنازعه ایلدکاری شیلرك بر یسی ده بو
ایدی . کلیسانك هر بر عادت واصولنی
هدم ایدنلوتر بونان مقدس و بو شراب مقدس
مسئله سی انجیلده صراحةً منصوص اولدیغی
ایچون بوکا قاتولیکلرك ایمانی کبی ایمان ایتمك
لازم کله جکی دعواسنده عناد واصرار
ایلدی . سائرلری ایسه « بوایش مجازی
اولسون » و برطاقی دخی « خیر! اللهك
اتی نه مجازاً ییلور نه حقیقةً قانی دخی
ایچلمز . بوده احکام انجیلدن هنوز ا کلا.
شیله میان بیکارجه حکملر صره سنده مسکوت
عنه قالسون » دیدیلر .

کوریورمیسکز که پروتستانلق دخی
نه قدر بیوك جهالت نه یمان تعصب اوزرینه

قورلمش؟ بز انك ماهيتنى دخى فقه وفرائض
خرستيانيه‌يى محاكمه ايده‌جك اولان
مقصدده موازنه ايده‌جكز . شمديلك
شوقدرجق ديه‌لم كه پروتستانلق خرستيا-
نلقدن غايتى الك قبا وچوجقلرك بيله
كوروب كوله‌جكلرى معايبى برغاشيهٔ انكار
وتأويل ايله ستر ايده بيلدى . بوقسه‌ براز
تعميق نظر ايديلنجه بورايه قدر ويرمش
اولديغمز معلومات اوزرينه خرستيانلغك
اككلاشه‌بيله‌جك اولان رذائلى كماليله
وتماميله پروتستانلرده دخى واردر . زيرا
دفعاتله ديمش اولديغمز وجهله چوروك
اساس اوزرينه صاغلام بنا قورلمز . بر
طاقم يالانلرك حاصل جمعى دخى نه قدر تأويل
ايديله‌جك اولسه ينه يالانه مساوى اولور .

برازده بومذهب جدید دعواسیله
دوکولان قانلره برنظر نقرت فرلاته‌لم .
ذاتاً خرستیانلقده هانکی بنا واردرکه
چامورى قانله یوغورلمامش اولسون ؟
مذهب جدیدك نوعما قاتولیك
مذهبندن اهونیتنی خلق بردرلو انکار
ایده‌مه‌یه‌رك باخصوص قاتولیك مذهبنده
انجیلك خلافنه اولان بدعتلرى دخی قاتولیك
پاپاسلرى مدافعه ایده‌مینجه پروتستانلره
غلبه‌یی حیله وخدعه وملعنتده بوله‌جقلرینی
درك ایتمشلر و بعدما بو یولده دامن همتی
درمیان ایلمشلردر .
رەفورماسیون تاریخنده‌فرداتیله
کوسترلدیکی وجهله ایشك ابتدالرنده قاتو-
لیکلرك وارقوتی زهره‌ویره‌رك‌اقلیتی‌المانیاده

واکثریتی ایتالیاده اولمق اوزره بیکارجه
پروتستانلری و یاخود پروتستانلقله مظنون
بولنان پاپاسلری آخرته کوندردیلر . بوندن
صکره انکیز یسوعیون جمعیتی خلق اوزرینه
صالدیروب آتش عذابی سوندیرمامکه باشلا.
دیلر . هله اشاغیده تشکلی خبرویریله .
جك اولان جزویت جمعیتی بالتشکل قوت
دخی بولدقدن صکره پاپاجنابلرینك غفرانه
کندیلرینی حالا محتاج بیلان پرنسلری اغفال
ایدرك علناً پروتستانلری قتل ایتمکه قالقشدیلر .
پروتستانلر دخی بونلره سلاحله حسن مقابله دن
کیرو طورمامش ایدی . انجام کار پروتستان
حکمدارلرینه قاتولیك حکمدارلری ایکی
طرف تشکیل ایدرك تاریخده محاربهٔ
(سی ساله) دیه شهرت بولان محاربه یی

آچدیلرکه اوروپا ایچنی و بالخاصه المانیایی آل قانلر ایچنده براقدیلر ۰ بز بو محاربه‌یه دائر کائنات سرلوحه‌لی تاریخ عمومینك المانیا قسمنه درج ایلدیکمز بر بندده حربجه لازم کلان معلوماتی اجمال ایلمش اولدیغمزدن اوفقره‌یی بروجه آتی درج ایدرز ۰

فقره

تاریخ محاربهٔ سی ساله‌یی باشلوجه درت دوره تقسیم ایدر ۰ بونلردن برنجیسی پالاتین دوری اولوب محاربه‌نك مبدئندن ۱۶۲۳ سنه‌سنه قدر القتور پالاتین بولنان بشنجی فره‌دریقك ایتدیکی محارباتی حاویدر ۰ المانیا مشاهیر شعراسندن شیللرك اشبو محاربهٔ سی ساله ایچون مخصوصاً ترتیب ایلدیکی نادر الامثال بر تاریخ خصوصیده بیان ایدیشنه

كوره بو محاربه لرده قاتوليكلر پروتستانلره
قارشو اول قدر شدت كوستررلر ايمش كه
بر پروتستان مقتولنك قاننى ايچمكله بيله
حرارت عداوتلرينى تسكين ايده مزلر
ايمش . حتى طوتيلان اسيرلرى انواع اذا
وجفا ايله اولدورمك دخى بو محاربه ده
كورلمش بار بارلقلردندر . چونكه طرفين
بر مطلب مادى ايچون جنك ايتميوب محضا
بر برينك دنيا يوزندن كوكنى قيرمق ايچون
جنك ايدرلر . بويله اولنجه پروتستانلرك
دخى قاتوليكلره قورت كبى صالديره جقلرينى
حساب ايتمك مشكل برشى دكلدر . نتيجهٔ
كلام بو محاربه ده طرفينك بر برينه كوستر-
دكلرى شدت نه اهل صليب محاربه لرنده
كورلمشدر نه ده سنيلر ايله ايران رافضيلرى

مجار بەلرندە، حتی طوتدقلری اسیرلرك لحمنی
اكل ایدن اقـوام وحشـیە عندندە دخی
بودرجە بر برینك قانە صوصامشجەسنە
جنك ایدلدیکی بوقدر دینلسە مبالغەیە حمل
ایدلەمامیدر •

ایشـتە قاتولیکلرك بودرجە شـدتنە
دوچار اولان پروتستانلر بشنجی فردریقك
ایکنجی فردیناند النده و ١٦٢٠ سنەسندە
پراغە طرفلرندە دوچار اولدیغی مغلوبیت
اوزرینە ارتق بردرجە حقارتە و برمرتبە
شـدت جور وجفایە دوچار اولمشلردر کە
پراغە طرفلرندە واوستریا ایچلرندە همان بر
نفر پروتستان قالمیوب یافدای جانە ویاخود
تبدیل مذهبە مجبور اولمشلردر •

اودوارلر بەنك ایکنجیسی ١٦٢٥

سنه‌سندن ۱٦۲۹ سنه‌سنه قدر دوام ایدن
دانواز دوری اولوب دانیمارقه قرالی
دردنجی قرستیان دانیمارقه‌نك آلمانیا اوزرنده
حصوله کله‌جك برچوق منافعنی محاربه
سی ساله‌ده کندیسنك دخی قبول ایتمش
اولدیغی مذهب جدید طرفدارلرینك
غلبه‌سنده بولمقله بو بابده پروتستانلره
حرباً معاونته چیقمش ایسه‌ده اودخی دسو
طرفلرنده جنرال والانستاین واویتر طرفلرنده
دخی جنرال تیللی یدیله مغلوب اولدیغندن
لو یق شهرنده عقد اولنان وکندی علیهنده
صرف حقارت ومسکنتله مملو بولنان معا.
هده‌یی امضایه مجبور ایدلمشدر . بومغلوبیتك
دخی پروتستانلرك محوینه نه‌قدر سرعت وره.
جکی بشقه‌جه ملاحظه ایدلملی . اوچنجی

دوره اسوچلی دوری دینلور که ١٦٣٠
سنه سندن ١٦٣٥ سنه سنه قدر دوام ایدوب
بودورده اسوج قرالی مشهور کوستاو
آدولف ییلدیرم کبی برشدت وسرعتله المانیا
ایچنه کیرمش وایمپراطور ایکنجی فردینانك
قاتولیك اردولرینی اولا لیپسیقده وثانیاً
اوقسن نام محلده مغلوب وپریشان ایتمشدر .
اکر کوستاو بولوقسن محاربه سنده مقتول
اولمسیدی غالبیت واقعه سندن پروتستانلرك
پك زیاده استفاده ایده جکلری درکارایدی .

محاربهٔ سی ساله نك دور رابعی فرانسه
دوریدر که ١٦٣٥ سنه سنده باشلامش
ومسئله بی انجامنه قدر ایصال ایلمشدر .
فرانسز ملتی دها ایمپراطور ماقسیملیه دن
زماننده المانیا ایله پیدا اولان منافعنی محافظه

ذكره اولدیغی مثللو اندن صکره شارل
کنك برنجی فرانسوایه ایتدیکی ایشلر
اوزرینه خصومتلرینی برقات دها تقویه
ایتمکده بولنمسیله واو زمان فرانسه پولتیقه
سنی پرمغی اوجنده چویرمکده بولنان
قاردینال ریشهلیو اوستریاخاندانك نفوذینی
قیرمق پروتستانلرك غلبهسیله حاصل اوله
جغنی کورمکله بومحاربهیی آچمغه لزوم
کورلمشدر . ایمدی بومحاربهده بارووقونده
وتوررن نامفرانسزجنراللرینك قوهٔ قاهرهٔ
غالبیتلرینه قارشو ایمپراطور وپاپالق اردو
لری عاجز قالدقلری کبی ۱٦۲۷ تاریخنده
ایکنجی فردیناند دخی وفات ایدرك یرینه اوغلی
اوچنجی فردیناند ایمپراطور اولمش وچندسنه
دها مهاجمه ومخاصمه دوام ایلدکدن صکره فرا.

نسرلره غلبه ممكن اولمدیغی کوریلنجه وستفالی
قصبه سنده برمعاهده عقدینه و بو معاهده
موجبنجه المانیاده مذهب جدید اربابنك
حرمطلق براقلمرینه موافقت حاصل اولمشدر •

شیلمر دیرکه اشبو اوتوز سنه محاربه‌
سنده کرك پروتستانلردن وکرك قاتولیکلردن
وقوعبولان وفیاتك مقداری المانیا نفوسنی
نصفندن اشاغی‌یه اینديره جك درجه‌ده ایدی •
ایشته یالکز مدت امتدادی جهتیله دکل
بلکه قوجه بر اقلیمك یاری نفوسنی هلاك
ایده جك مرتبه وفیاتلی بولنمق حسبیله
تاریخك الك مهم اولمق اوزره طانیدیغی
محاربانده الك مهملرندن بریسی بو محاربه
نی ساله عد اولنسه بالوجوه بجاوسزادر •

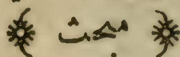
انتهى

شو فقره نك مطالعه سيله فرانسزلرك
پروتستانلری محاربه سی ساله قتل عامندن
قورتارمش اولملرینی فرانسه ملتنك پروتستان
مذهبنه محبت مخصوصه سی اولدیغنه حمل
ایتمك ایجاب ایتمز . بو مجرد بر منفعت سیاسیه
دن نشأت ایلمش بر معاونت ایدی . یوقسه
كائناتك فرانسه قسمنده پروتستانلره ایدیلان
جور وجفا مطالعه ایدیلور ایسه سن بارته
لیمی قتل عامنده بر كیجه ایچنده فرانسه نك
هر طرفنجه التمش بیك قدر پروتستانلرك بتا
قلری ایچنده باصدیریله رق بوغازلانمش او
لملری كبی وقعه لر كوریلور .
وولتر دیر كه :
« خرستیانلق قدر اربابی عندنده مخا
لفتلر مجادله لر محاربه لر مقاتله لر كورلمش هیچ

بردین یوقدر . بناءً علیه خرستیانلغی محاکمه
ایدنلر شویله محاکمه ایلرلرکه : اشبو فرق
متخالفه ایچنده یا بریسی حق اوله‌بیله‌جکدر
و یاخود جمله‌سی باطل . اکر بریسی حق
اوله‌جق ایسه سائرلرینک اوحق علیهنه
سلاحله قیامی بار بارلقدر . جمله‌سی باطل
ایسه ابنای نوعمزک باطل اوزرینه بر بر بنی
بوغازلامسی دها بیوک باربارلقدر . مادامکه
خرستیانلغک منازعاتی حتی کرک حق وکرک
باطل دینجه بردعوا ایچون اولمیوب محضا
دنیاجه مال ونفوذ وتغلب دعواسی ایچون
وقوعه کلمشدر . جمله‌سی بار بارلقدر
والسلام »

بزه قالور ایسه بز مسئله‌یی بویله محاکمه
ایتمز ایدک . « خرستیانلق بار بارلقدر » دیه

سوزی قیصره کسر ایدك . انشاالله یری
کلنجه بو دعوامزی اثبات ایده جکز .

- ٢٢ -

جزوئیتلر جمعیتی

قاتولیك کلیساسی ایچون بو دفعه ظهور
ایدن مذهب جدید اربابندن عبارت بر دشمن
او یله اولور اولمز قوتلر ایله دفع ایدیله
بیله جك اعدادن اولمدیغی کوریلنجه پارس
طلبه سندن اینیاس لوایولا نام کسنه نك
ریاستی التنده اوله رق قاتولیك مذهبی
منفعتنه خدمت ایچون کندیلرینی عرض
وتقدیم ایلیان یدی نفر طلبه نك استدعالرینه
پاپالق طرفندن مساعده اولندی و بونلر طرفندن
دخی اومشهور جزوئیتلر جمعیتی تشکیل
ایدلدی .

پروتستانلر ایچون قاتولیك كلیساسنك
اویله اولور اولمز قوتلرله دفع ایدیله جك
اعدادن اولمدقلرینی حكم ایلمدك . زیرا او
عصرده شوالیه‌لر جمعیتنك قوتی قالمامش
و پاپالق مقامی حكمدارلر نزدنده اولان اسكی
حیثیت الوهیه‌سنی دخی اكثریسی نزدنده
غیب ایلمش اولدیغندن والده یالكز انكیز .
یسیون جمعیتی قالمش ایسه‌ده انلرك پرو .
تستانلر كثرتله بولندیغی یرلرده و بالـ
خصوص پروتستانلغی قبول ایدن حكمدارلر
نزدنده قوتی قالمدیغی كبی هنوز مذهب
جدیدك ایلك ظهور ایلدیكی یرلرده دخی
اربابنی درحال محو ایتمكله یورودكاری منا .
سبتیله ایشلرینی كوروب بتورمش یعنی
كوره‌جك ایشلری قالمامش ایدوكندن شمدی

پروتستانلغه غلبه ایچون یکی برقوت ایجا.
دینه حقیقةً احتیاج تام کورلمشیدی ·

جزو یتلر جمعیتی ایسه بواحتیاجی
تسویه ایده جك بر صورتده تشکیل ایدلمش
اولدیغنه شبهه یوقدر · پاپالق مقامی بونلره
اول قدر مساعده لر و برمش ایدی که دنیاده
پاپا ایله برده کندی جنرالرندن یعنی
رئیسلرندن بشقه هیچ بر کیمسه نك حکمنه
تابع دکل ایدیلر · بیوکلر وکوچکلر حضو.
رنده دیلمك وکناهلری چیقارمق وخلقه
وعظ ونصیحت ایلمك ونورسیدکان اطفالی
تعلیم ایتمك کبی بیوك بیوك ایشلر خصو
صنده سائر پاپالر صنوفنك نه قدر امتیازلری
ومساعده لری وار ایسه بونلرك جمله سی
جزو یتلره و یرلدکدن ماعدا جزو یتلر

بولنه جقلری یرلرك وخلقك مزاجنه واهمیتنه
کوره عبادت زمانلرینی تحویل وتبدیل
وصدقه‌نك واوروجك مقداریني تکثیر ویا
تقلیل ایتمکه وایجابنه کوره سائر پاپاسلرك
جنته قویدقلرینی اورادن چیقاروب جهنمه
وجهنمه قویدقلرینی جنته ادخال ایده .
بیلمکه وانکیز یسیون النّدن آدم قورتامق
کیسه‌نك حدینه دوشمامش ایکن بونلرك
لزومنه کوره اوجلادلردن آدم قورتارمغه
وینه لزومنه کوره النه اشکنجه ویاقتل
ایچون آدم تسلیم ایلمکه والحاصل عالمك
سیاسی ودینی هرایشنه وفامیلیا وباخصوص
حکمدارلر سرایی امورینه وارنجه‌یه قدر
هرشیئه صوقوله‌رق هرحالك ایجابی وجهله
حرکتنه دخی مأذون اولدیلر .

لكن بو احوال و احوال مذكوره نك دلالت ایده بیله جکی آمال غایت کیزلی اولوب صورت ظاهرده بونلر مسیحك عسکرلری اولوب انك عدل و مرحمت و شفقتی درجاتنی خلقه تفهیم ایدرك عالمك محبت قلبیه سنی مسیح طرفنه جلب ایتمکه و باخصوص اقطار بعیده ده هنوز نور نصرانیتله تنویر قلب ایتمامش اولان بت پرستلری و مسلمانلری دینه کتورمکه مأمور وفقر و ضرورتله قانع و مفتخر و مدت العمر قاریلره ال سورمامکله !۰۰۰۰۰۰۰ مجبور درویش سیرت آدملر اولمق اوزره اعلان ایدلمشلر ایدی ۰

برجزو یتك تمامیله جزو یتلك حالنی کورمك ایستر ایسه کز تمامیله شو اصافه دقت ایدیکز !۰ دینیلور که ؛

« سز کندیکزی تسخیره مأمور اولان
جزو یتی هنوز طانیه‌دن او سزك احوا-
لکزی اطوار کزی افکارکزی او کزنوب
حضور کزده اول وجهله اثبات وجود
ایلر . خبیثك هرحال وقال وفکر ینی
کندیکزکی به تماميله موافق بولورسکز .
اول صورتده کویا سز کندیکز جزویت
اونیفورمه سنه کیرمشمسکزده ینه کندی حضو-
رکز کلمشمسکز . متعصب ایسه‌کز جزو یت
بر تعصب مجسمدر . دینسز ایسه‌کز جزویتده
دینه دائر هیچ برشئه بوله‌مزسکز . دینه دائر اولان
قیودانك هپسی یالان وجمله‌سی افکار جهلابی
الداتمق ایچون ترتیب اولنمش برطاقم طولابلر
اولدیغندن بحث ایدر . حکومت طرفداری
ایسه‌کز جزو یتی قرالك اوز قرنداشندن

دها یقین اقرباسی ظن ایدرسکز . جمهور -
ریت فکرینه مالك ایسه کز حریت مجسمه
جزویت اولور . اهل عرض برآدم ایسه کز
جزویت دخی اولمکدر . سفاهت مشربکز
وار ایسه عالمده الک بیوك الک ظریف خوار-
ده بی جزویتده بولورسکز . الحاصل
جزویت سزك هیچ بر فکرکزه اعتراض
ایتمز . حتی دینی ناموسنی جانی بیله سزه
موافقتده فدا ایدر .

بوراده ناموسی الك صکره ذکر ایتدم .
یکمزه وجانی فدا ایدوبده ناموسنی صکره
فدا ایتمش اولمق ایچون محافظه ایلدیکنی
عرض ایلدیککزه اعتراض ایتمیکز . واقعا
ارباب ناموس ایچون الك صکره فدا ایدیله-
جك شی ناموسدر . فقط جزویت ایچون

الك اول فدا ایدیله‌جك بر شی وار ایسه
انك ده ناموس اولمسنده هیچ بر بأس یوقدر .
زیرا کندیسنده بولنیان بر شیئی فدا ایده‌جك
دکلدر .

شیمدی سز سؤال ایدرسکز که جزویت
هر شیئی بنم ایچون فدا ایده‌جك اولدیغی
حالده بنم یوزمدن استفاده ایده‌جکی نه امل
قاله بیلور .

هاه ! ایشته جزویتك بر املی وار
ایسه او ده سزه بولقردیی سویلتمه بیله
جك قدر اعتمادکزی قزانمش اولمقدر .
زیرا سز کیمسکز بیلیورمیسکز ؟ یا سرای
قرالیده غایت صاحب نفوذ بر آدم . یا
بویله بر صاحب نفوذك محرم اسراری .
یا بر والی . یا بر والینك عقل کتخداسی

ومحرمی . یا بر بیوك عسكر قوماندانی .
یا ارباب معارفدن . یا بر بیوك محرر . یا هر
صورتله نفوذینی یوروته بیله جك برقارینك
دوستی . الحاصل سز اوبله بر آدمسكزكه
سزكاه اولان محبتنده هیچ بر غرض وعو-
ضی اولمیان جزویت بیچاره سنك الهنده
سوزسویلیانلره وانلرك نه سزك كبی وسزك
قدر دوستلری میاننده دوران ایدن بر مذا-
كره یه ادنا بر یاردمكز سایه سنده برسن بار-
ته لیمی قتل عامی وقوعبولور . التمش بیك
پروتستانك باشی كسیلور . بوندن سزجه
بر ضرر وارمی ؟ . . . ویاخود آغزدن
اغزه تا برالمانیا ایمپراطورینه قدر واصل
اولان حسن شهادتكز اورته یه بر محاربهٔ
سی ساله چیقارر . سز بویله المانیانفوسنی

تنصيف ایده‌جك اولان بر محاربه‌یی نظر نفرتله کورمك شویله طورسون بالعکس پروتستانلر کبی افکار مفرطه ارباننك بو دنیادن وجودلری قالقمسنی لازم کوررسکز . چونکه یانکزده قاتولیك نزاکتنك بر مثال مجسمی واردرکه هر حالنده حیران اولمقده واول مذهبی دخی طبیعی افکارکزه موافق بولمقده‌سکز .

ایشته بورایه قدر ذکر ایلدیکمز احوالدن ماهیتی حقنده بر فکر مخصوص پیدا ایده‌جککز جزوئیتلر بدایت تأسسلرنده اول قدرمو فقیتلر کوسترمشلردرکه تعریفه صیغمز . ایتالیاده اسپانیاده همان هیچ بر پروتستان براقیوب یا محو ایتمشلر ویاخود پرتستانلغی ترك ایتدیره‌رك ینه قاتولیك ایلمشلردر .

اوستو یاده فرانسه‌ده و انکلتره‌ده واقعا مذ-
هب جدیدك محوینه قدر موفق اوله‌مامشلر.
در . انجق دوکدکاری قانلر پروتستانلر
علیهنده‌کی انتقاملرینی اله بیاش اوله‌جق
درجه‌ده ایدی . هله المانیاجه محاربهٔ
سی ساله کبی بر بیوك موفقیتله عندالله دخی
یوزاغارتمشلر والك صکره‌لری امریقاده هند-
ده ژاپونیاده چینده یوز بیکلرجه دینسزلری
دینه صوقمغه دخی موفق اولمشلردر .

اما بو موفقیتلرپك قولایلقله حاصل
اولمش ظن ایدرایسه‌کز پك بیوك خطالر-
ده بولنمش اولورسکز . باخصوص که
خرستیانلغك یوز آقی اولان بو جهتنك
اهمیت وقعه‌سنی کماهی حقها تقدیر ایده‌ما-
مش قالورسکز .

اوروپاجـه ایش بر درجـه یه کلمش
ایدیکه هرکیم و بالخاصه هانری حکمدا.
جزویت جمعیتنك منافع ملعونانه سنه موافق
بولنور ایسه کمال شوکت و اقبال ایله حکم
سوروب عکسی حالده بولنانلر اولور ایسه
درحال جزاسنی کورر ایدی . فرانسـه ده
اوچنجی هانری ینك وجودینی دلوب اولدو
رن خنجر جزویت جمعیتی قوتیله اورلمش
ودردنجی هانری ینك اغزینی یاره لیوب دیشلر-
نی دوکن خنجر طـوغریدن طـوغری یه
بر جزویت قولیـله ضرب ایدلمش ایدی .
واقعـا ذاتاً جزویتلر جمعیتـدن بروجهله
ممنون اوله مامش بولنان فرانسه هیئت علمیه
وملکیه سی بو دفعه جزویت خانه لری باصه-
رق و بو ملعونانه سوء قصدلرك انلر طرفندن

اولدیغنی اثبات ایدر اوراقه ظفر یاب اوله‌
رق برقاچ رئیس اصدیرمغه کسدیرمکه
و برطاقنی مؤبداً ویاموقتاً کورکه قویدیر-
مغه‌وقصورینی فرانسه‌دن طرد ودائره‌لرینی
هدم ایتدیرمکه موفق اولمشلر ایسه‌ده
قرال سرایجه جزویتلرك دوستلری آز
اولدیغندن و باخصوص حرم طرفی بوملك
کبی آدملری پك سودیکندن ! ... طو-
داغی یارق ودیشلری دوکوك قالمش اولان
هانری رابع جنابلری برآز صکره جزویتلره
ینه التفات ایلمش و بوحاله جهان شاشمش
قالمشدر .

اما هانری رابع بو التفاتی ایتمش اولمغله
جزویتلر نظرنده تبرئهٔ ذمت ایتمشمیدر ظن
ایدرسکز ؟ هیچ برکره جزویتلر برآدملك

بو دنیادن معدوم اولمسی لازم کله جکنی حکم ایدرلرده بردها او حکمی کیرو یه آلورلرمی؟ بیچاره قرال ینه خنجر انتقامدن سینهٔ مظلومنی قورتاره مدی . عاقبت ینه جزو یتلر بلاسنه دوچار اولدی .

واقعا بوکره دخی جزو یتخانه لر باصلدی اراندی طاراندی اما جزو یتلر اولکی درسی بك اعلا تعلم ایتمش اولدقلرندن برکوْنه اوراقه ظفریاب اوله مدقدن ماعدا سرایك حرم طرفی دخی زوالی جزو یتلری مدافعه یه قالقیشوب تبرئهٔ ذمت ایلدیلر و یالکز نیجه ملعنتلرله طوب طولو اولان کتابلرینی یاقق ومکتبلرینی قاپاتمق کبی جزوی شیلرله یقالرینی قورتاره بیلدیلر .

بونلرك ملعنتی یالکز فرانسه یی می هرج

ومرج ايلمدی ؟ پورتكيزده اسپانياده ايتا .
ليادەانكلترەده المانياده والحاصل بونلر
هانكی مملكته اياق آتديلر هانكی سرايه
كيرديلر ايسه جملەسنده نيجه ملعونانه انتر .
يقەلر ايله نيجه جانلر ياندی كه هر بری بر
رومان اولور . پورتكيز كبی بعض يرلرده
ايسه ظاپنورجەسنه تملق ايلدكاری قراللری
آز قالمشيدی كه تاج وتختلرندن محروم ايدرك
اسپانيا كبی هم جوارلر ينه خرجكذار
ايلسونلر .

واقعا بونلرك ايپلكی پازاره چيقدقجه
همان دفع وطردلر ينه مسارعت اولنور
ايدی . حتی برزمان اولمش ايدی كه نفس
پاپالق مقامی دخی بونلرك ملعنتنی جسابەدن
عاجز قالەرق جمعيتی عادتا كلياً انكار ايتمك

درجه‌لر بنه وارمشیدی . انجق پاپالق مقامی بونلری نصل کلیاً انکار ایده‌بیلور که کندیسنی مقام الوهیت اولمق اوزره ابقا ایده‌جك بوندن بشقه قوت یوق ایدی . عالمی پاپانك حکومت روحانیه وجسمانیه‌سنه دکل مادتا تسلط نمرودانه‌سنه بیون اکدیره‌جك بنه یالکز جزو بت جمعیتی ایدی . بناءً علیه پاپالر دائم ملعنه دوشو ره بیلدکلری حکمدارلر نزدنده جزو بتلری بنه ذمتلرندن تبرئه ایدرك مملکتلرینه ادخال ایلرلر ایدی . ذاتاً جزو یتلکك برشرطی‌ده سیله ایله طوقاد ایله طرد اولندقلری بر یره آیاقلر اوپه‌رك کوزیاشلری دوکه‌رك بنه کیرمك اولدیغندن بوشرطك دخی ذاتاً اعاده اقبالاری خصوصنده پك

بیوك یاردیمی كور یلـور ایدی ٠ چینـده
بونلردن نه‌قدر ینك قفـاسی كسیلمش اولد.
یعنی هركسـك بیلـدیكی مواددندر ٠ فقط
حالا چینده جزو یتلر موجـود وایشلر یله
مشغولدر ٠ بونلر بروقت مصرطرفلر ینـه
دخی یاپلمشلر و تا حبش ممالكنه قدر كیتمشلر
ایدیسه‌ده بركت و برسونكه مصر قبطیلری
بونلره اصلا التفات ایتمیه‌رك یالکز اول طر-
فلر بونلرك ملعنتندن برازامین قاله‌بیلمشلردر ٠

بو جمعیت حالا زمانمزده كمال قـوت
وشوكتله موجود و باقی ایسه‌ده درجـهٔ
ملعنتلرك هرطرفجه معین اولدیغندن شمدی
اوروپالولر نزدنده « جزو یت » لفظیـله
« شـیطان » و « ملعون » لفظلری عادتا
الفاظ مترادفه‌دن كبی برنظرله كور یلور ٠

الك صكره المانیادن بسبتون طرد اولنمشلر و بومطرودیت پرنس بسمارق طرفندن کلدیکی جهتله او بیوك آدمك جاننه قصد ایتمشلر ایسه‌ده برکت و یرسون که موفق اوله‌مامشلردر ٠

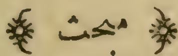
جزوئتلر المانیادن طرد اولندقدن صکره یعنی کچن سنه فرانسه‌دن دخی طرد وتبعید ایدلمشلردر ٠ فرانسه اولکامی ذاتا برقاتولیك مملکتی ایکن قاتولیکلرك دخی بونلر النده عاجز قاله‌رق نهایت دفعلرینه مجبور اولملری پك زیاده اهمیتله شاشیله‌جق احوالدندر ٠

ایشته حالا بوکونکی کونده خرستیا. نلغك سائر کافهٔ مذاهبنی باطل کوره‌رك مذهب حق کندیلرندن عبارتدر دیه

حکم ایدن ولاینخطیلك کبی بر مسئلهٔ الو-
هیه‌دن بحث ایلیان قاتولیك مذهبنك خر-
ستیانلغی نشر وتأسیس ایتمك کبی الده
بولندیردیغی قوهٔ معجزه اشبو جزویتلرجه یتی
اولوب دین نصارانك حق اولدیغنی بزه
یعنی مسلمانلره قبول ایتدیرمکه چالیشان والله
کوسترمسونکو یا قبول ایتدیردکدن صکره
وجوه حریتمزی المزدن الوب المانیا کبی
مملکتمزی دخی قانلره بویانق خیال خامنده
بولنان مدنیت دوستلری میسیونرلردن بر
فرقه‌سی دخی بونلردر .

عثمانلی تاریخنك قسم اخیری مطالعه
ایدلسه اشبو جزویتلرك ارمنیلری نه قدر
اغفال ایلدکلری واو یوزدن نه قدر بلیه‌لر
ظهور ایدوب اورته‌ده نه قدر قانلر دخی

دوكولدیغی كوریلور . الـه‌كره حاسونیست
انتی حاسونیست دیه ملتی ایكی قسم متضاده
تقسیم و برچوق باطل دعوالرله در دولتی
اشغال ایتمك خصوصلرنده دخی بونلرك بیوك
مهارتی كورلمشدر .

— ۲۳ —

خرستیانلغك آمریقا كشفیاتنده .
كوستردیكی رذالتدن برنبذه

تاریخده روایت ایدلدیكنه كوره
قرستوف قولومبك هند غربی‌یی ارار
ایكن خبری اولمقسزین عالمه بریكی دنیا
دها علاوه‌سنك مقدمه‌سی اولان آمریقایی
كشف ایتمسی مجرد كشفیات جدیده‌دن حاصل
اوله‌جق منافع ذاتیه‌سنی قدس شریفی اهل

اسلام الندن قورتارمغه صرف ایده جکی
قراریله وقوعبولمشدر ۰ تاریخ قولومبك
بوعزم دیندارانه سنی کمال تقدیر وستایشله
خبرویرر ۰ بزایسه قولومبك ترجمهٔ احوال
خصوصیه سنه دائر اوقودیغمز اوچ بش
کتابده موحی الیهك معلوممز اولان احوالنه
کوره کندیسنده بویله بر طول امل جدًّ
وحقیقةً موجود اولدیغنه احتمال ویرهمیز ۰
واقعا بو املی بعض محرراتنده یازمشدرده ۰
انجق بو امل قرستوف قولومبك کشفیات
مقررهسی ایچون قپوقپو طولاشوب اعانه
ایستدیکی زمان میدانه چیقمش ویاچیقارلمش
اولدیغندن بونك کندی ایشی حقنده بلکه ده
باور اولمیان توجهات ومعاونات عمومیه یی
جلب ایتمکه برمدار اولمق ایچون اعلان

ایدلدیکنه شبهه‌مز قالماز . ولوکه قولومبده بوامل جداً وحقیقةً موجود اولسون . اندن مقدم یانلرنده بش اون قولومب بولندیغی حالده کلمش اولان بشر اونر حکمدارلرنه قوز قیردیلرکه انلك اللرندن نه کلور ایدی . بناءً علیه محال اولانی ناموجود عد ایتمك صورتیله دنیایه بر دنیا دها قاتمش اولان قولومبی هر حالده بر بیوك آدم اولمق اوزره تلقی ایدرز .

آمریقا وآوستراليا واراضیء سائره کشفیاتنك ثروت مللجه فنون ومعارفجه وسائرهجه موجب اولدیغی ترقیاتك درجاتنی موازنه یه بوخلاصه‌نك اصلا تحملی یوقدر . غریبدرکه بوقدر منافعی دها ایشك بدایتنده کوریله بیله‌جك اولان برکشفی جمله عالمك تقدیر ایتمسی لازم کلور ایکن پاپاس کروهی

نافله چالیشیورلر . هبوط آدمدن قیامته
قدر یدی بیك سنه زمان واردر . بونك
ایسه عندالحساب التی بیك سکز یوزقرق
بش سنه سی کچدی . شونك شوراسنده یوز
اللی بش سنه قالدی . هندغربی یی کشف
ایتدیلر امانه فائده سنی کوره جکلر ؟ دیمشلر
ایدی .

بومقدس آدملره بوقدر جاهلانه سوز
سویلتان شی نه ایدی بیلورمیسکز ؟ ینه اول
نسبتده کی جهالتلری ایدی . زیرا بونلر
خط استوانك اوته طرفی مطلقا جهنم اولدیغنی
و بحر محیط اطلاسینك اوته یقه سنده ممکن
دکل برقاریش یر بولنمدیغنی واکر بولنه جق
اولسه ایدی انجیلرده بوکا دائر مطلقا صرا-
حت بولنمسی لازم کله جکنی اعتقاد ایدرلرده

عالمك كروى الشكل اولمسى و متحرك بولنمسى
كبى مسائل قوزمو غرافيه‌يى كفر محض
اولمق اوزره تلقى ايلدكلرى حكيم غاليله‌يى
بو كبى مسائلده بولنديغى ايچون اعدامه قدر
وارملريله دخى استدلال اولنه بيلور •

ايشته آمريقا قطعه‌سى بو درجه جهل
ونادانى ايچنده كوركورينه حركت ايدن
برملت متعصبه طرفندن كشف ايدلمش
اولديغى جهتله (مقدمه‌مزده دخى دينلديكى
وجهله) كشفيات مذكوره اوروپا ايچون
درجهٔ غايه‌ده پرشان وشرف اولمق لازم
كلديكى حالده خرستيانلق تعصبلرندن
طولايى درجهٔ غايه‌ده بربوز قاره‌سى اولمش
ايدوكى هرحالده برى عن الاعتراضدر •

هرهرا نام مورخك برنجى جلدينك

ایکنجی بابنده کوستردیکی وجهله اسپا-
نیولار آمریقایه آیاق آتار اتمز آلتون
طمعندن باشلایوب شهوت حرصلرینه
وارنجه‌یه قدر نیجه فناقلرك اجابیله امریقا-
لولر بونلرك اوزرینه قیام ایلدکاری حالده
اسپانیولارك آتشلی اسلحه‌سنه واسپانیاده
اهل اسلام ایله اولان محاربه‌ده الشدیر-
دقلری صید وشکار کوپکلرینك هجومنه
طاقت کتوره‌میه‌رك رئیسلرندن بریسی
قرستوف قولومبه کلمش وشو سوزلری
سویله‌مش ایدی .

« بیلیورز که سز الهلرمیسکز یوقسه
انسانلرمیسکز . لکن بزه قارشو برقوت
کوستریورسکز که اکر سزه مقاومت آرزو-
سنده بولنسه‌ق بیله اکا قیام ایتمك دلیلکدر .

ایشته کلدك کندیمزی سزه تسلیم ایدیورز ۰
اکر الله ایسه کز دخالتمزی قبول ایدرك بزه
حافظ و نکهبان اولورسکز ۰ اکر سزدخی
بزم کبی اولوم شانندن اولان انسانلردن ایسه کز
سویلمکز لازم کلور که بو حیات دنیویه دن
ماعدا بر حیات اخرت بولنوب انلك راحتی
ایسه انسانك شقاوت و سعادتنه کوره در ۰
بر کون اولوب ده وفات ایده جککزه و اوته کی
حیاته کیده جککزه ایمانکز وار ایسه اوراده کی
راحت دخی سزه فنالق ایتمیانلره سزك دخی
فنالق ایتمامکز ایله حاصل اوله جغندن بزه
هیچ بر فنالق ایتمزسکز ۰

هره را دیرکه مدنیت ایله وحشتی موازنه
ومقابله دن عاجز قالان بعض کیسه لر بر
وحشیدن بوکبی حکیمانه و دیندارانه سوز

ایشیدیله بیله جکنه امکان ویره مدیلر ایسه ده
بو سوز فی الحقیقه سویلنمش اولمیوبده
اویدورلمش اولسه بیله زمین وزمانه یك
موافق اوله‌رق او یدورلمش اولدیغنده
شبهه یوقدر . بز دیدرزکه وحشیلرك احوال
خصوصیه‌لری تدقیق اولنور ایسه بعضلری
عندنده بو سوزدن بیوك حکمتلر بولنور .
هرحالده وحشیلرك بوسوزی حرفیاً سویله‌
مامش اولدقلری تسلیم ایدلسه بیله حکماً
بوندن عبارت اولان تسلیمتلر ایله اسپانیو
للره تسلیم اولدقلری تاریخجه یقیناً معلومدر
زیرا قرستوفك محرراتنده دخی مندرجدر .

ایمدی کندیلرینی کوکدن هبوط ایتمش
ابناء الله قیاس ایدن وحشیجکلره قارشو
اسپانیوللرك ایتدکلری معاملاتك بعض نمو.

نه‌لری کورمك ایچون قانتو تاریخنی آچه‌لم :

قانتو اراضیٔ جدیده‌یه آیاق آتان اسپانیوللر بتون وحشیلری مالل ریله جانلریله کندیلرینه اسیر عد ایدرك اونلره نیجه غدارانه معاملات وحشیه‌یه مسارعت کوستردکلرینه دائر غایت اطرافلی مقدمات بسط ایلدکدن صکره اون اوچنجی جلدك ١٣٤ و١٣٥ و١٣٦ صحیفه‌لرنده شو وقوعاتی خبرویریور که :

هند غربی اهالیسی کندیلرینه اصلا باقمزین بالکز تحمیل اولنان غایت آغر ایشلر التنده محو اولوب کیدرلر ایدی • بعض حیوانات بیتیه‌دن دریغ ایدلمیان یه‌جك وایچه‌جك بونلردن دریغ ایدیلور ایدی •

اسپانیوللرك سفره‌سی اطرافنده كوپك كبی
دیز یله‌رك شاید یره بر كمیك دوشه‌جك
اولور ایسه انی قاپمق ایچون بر برینی
پاره‌لرلر ایدی .

آلونزو زانشلس یولده بر بلوك قاریلره
راست كلدی كه ارقه‌لرنده ارزاق یوكلی اولوب
بونی هدیه اولمق اوزره اسپانیوللره كتورر
لر ایدی . آلونزو ارزاقی قبول ایتدكدن
صكره قاریلری بلاسبب عموماً قتل ایتدیردی .

اسپانیول صید وشكار كوپكلرینه
ییدیره‌جك شی بوله‌مدیغندن بر قارینك قو
جاغنده‌كی چوجغی زور ایله آلدی و والده
سنك كوز یاشلرینه باقیه‌رق چوجغی پاره
له‌یوب كوپكلرك اوكنه آتدی .

بر عسكر طاقی یولده كیدر ایكن ایچلر

ندن بر یسی چکمکده اولدقلری بطاقلغه خنجر.
بنی دوشوردی . برخیلی زمان ارادیغی
حالده کیجه اولمق مناسبتیله بولەمدیغندن
اورادە بولنان برقاربنك قوجاغندەکی چوجغی
آلوب چامور ایچنه کومدی . کویا بو بر
نشانه اولەجق ایدیده ایرتسی صباح
کلوب اونشانه موجبنجه ارایەجق ایدی .
قانونابو اثنادەبر حکمدارلك آناقو نامقاریسی
اسپانیولره غایت دوستلق کوسترمش ایکن
اوواندو نام براسپانیول قاری یه تسلطله
فعلنی جبراً اجرایه قیام ایلدکده بیچاره
قادینجق شدیدهٔ مقاومت ایتمسندن بردیرکه
باغلانه رق حقلرنده نیجه لطفی سبقت ایتمش
اولان بیاضلره قارشو آتشه یاقلدی .

بوندن صکره هرطرفجه محاربه لردکل

طادتا قتل طاملر باش کوستردی . امثالی
نامشهود باربار لقلر ایله هرطرف قانه بویاندی .
آتشه یاقلدی . هم ده وحشیلر آغر آغر معذب
اولمق ایچون آتشلرده آزار آزار یاقیلیرلر
ایدی . پرمقلرندن باشلانه رق اعضاسی
یواش یواش برر برر قریلور و برچوق
دفعه لر وقوعبولمشدر که حضرت عیسا
ایله اون ایکی حوار یلرک شرفنه نائل اوله رق
اون اوچ آدم بردن آتشه یاقیلور ایدی ! . . .

(بوسوز قانتونک سوزی اولدیغنه
دقت ایدلمیدر)

اون ایکی سنه مقدم برمیلیون یرلی اهالی یی
حاوی اولان برجزیره یرلیدن همان بالکلیه
خالی قالدی . اوزمان اوواندولوقای اطه.
سندن نیجه وعدلر ایله التمش بیک قدر یرلی

جلب ایلمدی ایسه‌ده حریفلر کاور کلمزانلری دخی تحت اسارته الدی •

قانتونك حکایه ایلدیکی احوال برر مثالدن عبارتدر • امریقا کشفیاتی تاریخنده بومثاللرك نیجه صورتلر ایله تنوع ایدرك هر طرفجه تکرر ینی کوررسکز • بناء علیه بو وادیده سوزی اوزاتمقدن صرف نظر ایله شوجهتی اله المل که : امریقانك یرلی اهالیسنه خرستیانلر طرفندن ایدیلان مظالم ملعونانه ارتق خرستیانلری دخی اوتاندیره‌جق درجه‌یه کلمش و باخصوص امریقا یی خرستیانلغه صوقمق ایچون جراد مصیبت کبی انتشار ایدن دومنکنلر جزوئیتلر وسائر مغفللر وحشیلری بودرجه تضییق ایتدکله برابر خرستیانلغه دعوت ایتمك ممکن

اوله میه جغنی پاپا جنابلرینه یازمش اولدیغندن
روما مقامی بر امرنامه کوندروب « دین
اسارتی قبول ایتدکدن ماعدا طبیعت دخی
بوکا موافقت ایتمز » دیه اسارتك لغوی امر
اولنمشدر .

لایخطی اولان پاپا جنابلری نه بیوك
خطا ایتمش ! نه یمان یالان سویله مش !

اوته دنبری تکرار ایده کلمش اولدیغمز
وجهله بز جهاد وسائره کبی شیلری کریه
کورمامکده یز . خرستیانلری تعییب ایدیشمز
جهاد وسائره ده افراط ایتدکلری ایچون
دکلدر . نه دینلرنده نه دعوالرنده هیچ بر
طوتهجق صاپ ربکنیله جك تناسب اولمدیغی
ومجرد دعوالرنده مدنی کورنمك ایچون
دینلرنده وار اولان شیئی یوق ویوق اولان

شیئی وارکبی کوسترمك صورتیله یالانجیلق
و مرایبلك کوسترلدیکی ایچون تعییب
ایدیورز .

خرستیانلقده اسارت یوقیدر؟ پاپاجنا .
بلری لایخطیلك صفتیله براخطا ایتمشدر .
واردر . واقعا بوکبی مسائلی محاکمه ایده جك بر
بورامی دکل ایسه ده برشو اسارت ماده سنی
جزؤیجه محاکمه یه بورادهمجبورز . زیرا خر-
ستیانلر و بالخصوص پروتستانلر بیچاره امریقا
وحشیلری علیهنه روا کوردکلری نیجه
ملعونانه مظالمی خرستیانلق ایچون بر عیب
اولمقدن قورتاروب یالکز اسپانیوللره
و پورتکیزلره اسناد ایتمك ایسترلر و بو
دعواده برهان اولمق ایچون دخی خرستیا -
نلقده اسارت اولمدیغی ایشته پاپا طرفندن

اقرار ایدلدیکنی وسائر پاپالرك بو ملعنتی منع ایچون چالشدیغنی درمیان ایدرلر ٠

خرستیانلقده اسارت یوقیدر ؟ واردر وار ٠ ایشته متی انجیلنك اونجی بابنك یکرمی درت و یکرمی بش آیتنده شو یله یازیلور :

(شاکرد معلمدن بیوك وقول اغاسندن بیوك دکلدر ٠ یتر شاکرده که معلمی کبی وقوله که اغاسی کبی اوله) بورادهکی قول « اوشق » دکل اسیردر ٠ واقعا اوروپالولر ایچنده بعض مفسرلر بونی اوشاق دیه تفسیر ایتمشلر ایسهده یا کلشدر ٠ زیرا انجیل عصرنده بنی اسرائیل نزدنده اوشاق استخدامی یوق ایدی ٠ اسیر استخدام اولنور ایدی ٠ بو کیفت تاریخجه معلومات عادیهدندر ٠

حتی باباسی اولادینی فروخت ایدر ایدی .
عیسانك شو ایشده و یردیکی حکم بر درجه یه
قدر شریعت اسلامیه یه دخی موافقدر .
« یترکه قول اغاسی کبی اوله » سوزی
« عبد یکده ایچمکده کیمکده خانه خلقندن
بریسی کبی اوله » حکمیله متقابلدر .
اکر خرستیانلر کندی دینلرنده اسارت
بولندیغنی اعتراف ایدوب دهیالکز قولی قول کبی
بالاستخدام انساندن ادنا بر حیوان کبی
وبلکه دها اشاغی صورتده قهر وتدمیر
ایتمامش اولسه ایدیلر صفت ملعنتی
قبول ایتمامش اولورلر ایدی .

نه حاجت ؟ پاپا جنابلرینك بوامری
و یرمسی ولاس قازاس کبی امر یقانلر
خرستیانلغه صوقی مطلقا حقلرنده کی شدتی

منع ایتمکه متوقف اولدیغنی کوروب بو بابده اصرار ایتمسی نه فائده یی موجب اولدی که بو ایش حسب الانسانیه ایسه ایسانیته دها بیوك بر مضرت قپوسی آچلدی . زیرا اندن صکره افریقا طرفلرینك بیچاره زنجیلری حیوانات وحشیه کبی اولانه‌رق وکمیلره طولدیریله‌رق تادنیانك او بر اوجنه یعنی امریقایه نقل ایدلمکه باشلاندی . بونلر حیوان کبی بیع وشرا ایدیلور وحیوان کبی استخدام اولنور ایدی . شمدی خرستیانلق اسارتی منع ایتمش اولدیمی ؟ نصل منع ایده‌بیلمش اولورکه یوزلرجه سنه‌دنبری اوروپاده عرب و باربار وزنجی اسیرلر استخدامی معتاد ایدی . فتأمل !

باقکز شو اسیرتجارتی حقنده تاریخ نه دیور ؟

اوزمانك فيلسوفلری زنجيلرك انسا.
ندن اشاغی بر مخلوق اولديغنی حكم ايدرلر
ايدی . پاپاسلر ايسه توراتده حام بن نوح
اولادينك سائرلرينه من طرف الله اسير او-
لدقلرينی اوقويوب موجبنجه حركت
ايدرلر ايدی . اهالی ايسه بو مخلوقك
متاع عادی كبی النوب صاتلمق وامور شا.
قه‌ده استخدام اولنمق ايچون دريسی قالين
اوله‌رق يارادلديغنی سويلرلر ايدی .

واقعا برقاچ پاپا بو اخذ واعطانك
عليهنه قيام ايتمديلر دكلدر . لكن برزمانده
قيام ايلديلركه قانونك شوفقره‌ٔ آتيه‌سی
حكمی كاليله يرينی بولمش ايدی . قانون
ديیوركه:

« بوقستون نام محررك كتابندن الده .

یقین معلوماته کوره افریقادن آمریقایه
صاغلام اوله‌رق یوز زنجی نقل ایتمك ایچون
ایکیوز قرق بش کشی‌یی کوزه آلدیرمق
لازمدر . بونك یوز قرق بشی یولده آچلقدن
و صیقندیدن وفات ایدر .

یالکز یوزی آمریقایه واصل اولور .
حساب ایدلدیکنه کوره سنوی افریقادن درتیوز
طقسان بیك نفوس صید ایدیلوب نصفندن
زیاده‌سی تلف ایدلدکدن صکره بقیه‌سی
امریقایه وارر . الیوم آمریقاده طقوز
میلیون سکز یوز اللی بیك زنجی واردر .

بو زنجیلره ایدیلان اذا و جفالر اندن
خلق اولنمش یورکاری دکل مرمردن خلق
اولنمش یورکاری دخی پارله‌دیکندن بونلره
یومیه یکرمی بش قرباجدن زیاده اورلماسی

ایچون نظاملر قورلمشدر • مرحمته دقت
ایسترز • ایشته پاپا جنابلری زنجی اخذ
واعطاسنی منع ایتمکه قالقشدی اما ایش بو
درجه‌یی بولوبده اوروپاده بعض دینسز
ارباب مرحمت کفته کویی آرتدیردقدن
صکره وقوعبولدی • هله بواسیر تجارتنده
پروتستانلقلریله مفتخر بولنان انکلیزلرك
کوستردکاری مرحمتسزلك عقله صیغمز
درجه‌ده دکلدر • اوندره‌ده جمعیت
دینیه اجباریله دکل مجرد جمعیت مدنیه
وانسانیه اجباریله زنجی اخذ واعطاسنی
منع ایچون قومپانیالر تشکل ایلدیکی وقانونلر
قونلدیغی حالده‌ینه انکلیز بحریونك جانور
طاشور کبی کمی کمی زنجی طاشیملری منع
ایدیله‌مز ایدی •

واقعا امریقاده بعض میسیونرلر صلحاً
دخی بعض وحشیلری دینه کتوردکلری
منکردکلدر ۰ امااصل کتوردکلری بیلمك
لازمدر ۰ قانتو اون اوچنجی جلدك ٢٣٦
صحیفه سنده دیروتواریخ سائره دخی تفصیلاً
تنی شویله ویررکه میسیونرلر نهرلر ایچنده
برقایقه بنرلر و بر طاقم موزیقه ادواتی
الورلرایدی ۰ نهر اوزرنده چاغرارق چکدکلری
کاریبی کورن وحشیلر دجالی استقبال ایتمك
قبیلندن اوله رق قوشارلر پاپاسلرك اطرافنه
یغیلورلرایدی ۰ بونلر ایسه یالکز خلقك
اوزرینه برقاچ طامله واقتیز صویی
سرپمکله کندیلرینی خرستیان ایتمش صایه
قلرندن شوموفقیتلرینی تفصیلاتیله منسوب
اولدقلری یرلره یازارلر ایدی ۰

هله پروتستان میسیونرلری منتشر او-
لدقلری یرلرده خلقك ایمانی مجرد پاره و هدیه-
لر ایله صاتون المشلردر . ٥ سنی شوفوجی-
یه صوقایم وسکا شو استاوروسی ایدیره‌یم
شـو قدر اعـلا راقی ویررم . بو قـدر
قاش و ییره‌یم ٥ ذیرلر ووحشـیلر ایسـه
بو یله باد هوا هـدیه‌لری قبولـده برمانع
کورمدکاری جهتـله ممنوناً قبـول ایدرلر
ایدی . نه حاجت ؟ مادام که خرستیانلغی
نشر ایتدیلر نیچون بوزلرجه سنه صکره‌یه
قدر وحشیلردن برآدمی پاپاس ایده‌مدیلر ؟
نصل ایده‌بیلسونلرکه خرستیانلر بر زمانه قدر
بیاضلردن ماعدا آدملرك حوار یلك یعنی
پاپالق سـعادتیله مشرف اوله‌میـه‌جغنی
ادعا ایدرلر ایدی . حتی بو ایش کلیسالرجه

مبحوث عنه اولمش و نیجه مباحثات شدیده
دن صکره وحشیلرك دخی انسانلقده یاضلر
ایله مشترك اوله‌بیلملری قرارلشدیرلمشدر •
ایشته امریقایه خرستیانلق نشر ایدلمشدر
اما بو یله نشر ایدلمشدر • بونده ایسه دیانت
نصارا ایچون نه شرف اوله‌جغنی بیله‌میز •

خاتمه

شو وارالق مملکتمز ایچنده بر چوق
هذیانامه‌لر نشری ایله خلقمزی اضلال ایتمکله
چالیشان کرك قاتولیك و کرك پروتستان
اهل صلیبك علیهمزه عزو واسناد ایلدکاری
افترائره مقابله و کندی دینلرینك ماهیتنی
موازنه یعنی انلر ایله علماء و حکمهء مجاهده
ایچون باشلانیله‌جق اولان ایشده جمله‌دن
اول شو دینك خلاصهٔ تاریخ تأسس

وانتشار ینی کورمک لازم ایدی . تا که دینمزك ترجمهٔ حالی دیمك اولان تاریخنه انلر واقف اولەرق تأویل و تحریفنه قدر یورودکاری حالده بزدخی انلرك ترجمهٔ حاللرینی بیلهلم .

بورایه قدر جمع ایتدیکمز خصوصات اول قدر مجمل اولەرق یازلمشدرکه اکر ایشلك ایچنده کی ملعنتلری بحق میدانه چیقارمق مطلوب اولسه ایدی هر مبحثی بر جلد اوله جق قدر تفصیل ایتمك لازم کلور ایدی . بز ارباب مطالعه‌یه یالکز مسائلك روحنی کوستردك . انلر اوزرینه ایدیله جك مقایسه لری دخی ذکالرینه حمل ایلدك .

درون کتابده دفعاتله تکرار ایلمش اولدیغمز وجهله هر دینده مباح و بلکه

فرض اولان خصوصاتی بز نصرانیت ایچون عیب کورمامکده‌یز . کوردیکمز عیبلر شونلردر :

١ ـ نصرانیت اوچیوز سنه مظلومیت التنده قالدقدن صکره پرتو المشدر دیرلرکه بو یاندر . یالالان اولدیغنی اثبات ایلدك و یالان اوزرینه حکم بنا ایلدیکندن طولایی نصرانیتی تعییب ایلرز .

٢ ـ هم اوچیوز سنه مظلومیت التنده قالدی دیرلر هم ده ظهوریله برابر نور نصرانیتك عالمه پرشعشعه صالدیغنی بر معجزۀ مخصوصه اوله‌رق درمیان ایلرلر . بونده تناقض واردر . تناقض عیب اولدیغی ایچون کندیلرینی تعییب ایدرز .

٣ ـ هم خرستیانلق فقر ایله افتخار

ایدرلر دیرلر هم پاپالر مجوهراته غرق او-
لورلر . دعوا فعللرینه او یمدیغی ایچون
تعییب ایدرز .

٤ ـ هم نصرانیتك دنیاجه آلیش
و یریشی اولمدیغی و صرف وجدانی وروحانی برشی ایدوکنی دعوا ایدرلر هم ده
دولتلری الت اوست اتمکه وارنجه یه قدر
دنیا ایشلرینه قاریشوب جسمانی حکومتلر
تشکیل ایدرلر . بونی تعییب ایدرز .

٥ ـ هم دینلرینك دین اسلام کبی قلیج
قوتیله تأیید ایتمدیکنی و صرف معجزه و کلام
ایله تأیید ایلدیکنی دعوا ایدرلر هم ده تار-
یخلری قانله طولودر . بو یالانجیلغی و امر
مختار باتده کوستردکاری خونریزلکی
وحشیلکی تعییب ایدرز .

٦ — هم بزم بزم شريعت موسويه دن ماعدا برشى دكلدر ديرلر وهم ده موسويتى كوكندن محو ايدرلر . بونى تعييب ايدرز .

٧ — هم بت پرستلكى كفر عد ايدرلر وهم ده بت پرستلر كبى رسملره تانورلره كيكلره پرستش ايدرلر بونى تعييب ايدرز .

٨ — هم كتابلرينك تحريف ايدلديكنه دائر اهل اسلامك دعواسنى انكار ايدرلر هم ده اللى التمش انجيل توره ديكنى واك صكره بونلردن دردى طوغريه قريب اولديغى ايچون ا . . . . . انجيل صحيح اولمق اوزره ترجيح اولنديغنى اقرار ايدرلر وبونلرك دخى نه ده وهانكى لسانله نه زمان ونه صورتله يازلديغنى قطعياً خبرى بر منلر . بونى تعييب ايدرز . (بو مسئله ايلروده بر بحث مخصوص اوله جقدر)

٩ — هم مدنيت كندى دينلرينك نتيجهٔ بركزيدهسى اولديغنى دعوا ايدرلر هم ده مدنيتك ترقياتنه كماليله مانع اولدقلرينى تاريخلرنده فقره فقره يازارلر بونى تعييب ايدرز .

١٠ — الك بيوك تعييبزى صوره‌يورسكز ؟ ١٨٠٠ شوقدر سنه دنبرى اكمالنه چالشدقلرى دين وحتى كو يا اخيراً كماليله اصلاح اولنمش ظن ايتدكلرى پروتستانلق حالا برطاقم اوهام مجنونانه‌دن عبارت اولدينى عندالعقلا مسلم اولوب كندى دينلرنجه شو بطلان ايچنده بولندقلرى وحكمت اسلاميه‌دن اصلا خبردار اولمدقلرى حالده حضرت مريمك بكارتنى وحضرت عيسانك بى پدر روح الله نفخة الله كلمة الله اولديغنى

اقرار و ایمان ایدن وشریعت صحیحهٔ موسویه
وعیسویه دن اصلا آیرلمدیغنی کرك علم دینجه
وکرك تاریخجه اثباته هرزمان حاضر
وقادر اولان ملت مسلمه یی ابطال وخرستیا .
نلغه ادخال ایتمك دعواسنده بولنورلر که
بونی شاشارق تعییب ایدرز .

شمدی یه قدر اهل اسلام بونلره رد یه
اوله رق برقاچ شی قلمه الدی . انجق قلمه
النان شیلر کندی علمنی وجهلنی تقدیر ایدر
وحق قبول ایلر ارباب انصافه خطاب
ایدیلور جه سنه یازلدیغی یعنی بو مسئله ده
کندیلرینه فوق الحد نزاکت کوستریلور
لسان حال ایله « وارکز دیانت وحکمت
نه اولدیغنی بیلمیان ملل وحشیه یی هدیه لر
ایله بهیه لر ایله بعض معجزات کیمیویه ونجو.

میه ایله قاندرکز ۰ اسلامه ایلشمیکز ۰ چو-
نکه اسلامك حریت دینیه سنه مقابل سزك
اسارت دینیه کز یك آغر کور ینور ۰ اسلا-
مك حکمت باهره سنه مقابل سزك اوهام
باطله کز پك بیاغی قالور ۰ ذاتاً پارلاقلغنه
حیران قالدیغکز ونصل ایسه الکزه کچمش
اولمغله مفتخر اولدیغکز برقاچ فقرهٔ حکمیه-
ده معلمکز اولان واوزرکزده کی حق تعلیملری
حالاباقی بولنان برملت نجیبه‌یی تحریك
ایتمیکز ۰ شاکردك خواجه‌سی علیهنه بو
کبی حرکاتی موافق مروت دکلدر ۰ صکره
طارلتورسه‌کز معلمرکز قلمه صارلدقلری کبی
رزالتکزی اورته‌یه قویارلر ۰ عالمه قارشو
سزی رذیل ورسوای ایدرلر ۰ بلکه شمدی
طوغاوکرها هذیانلرکزه قولاق ویرن دینده

شلركزى دخى كنديكزدن متنفر ايتمش او-
لورسكز • سزبوكون ملت مسلمه‌يى تجارت
صناعت سياست خصوصنده كيرو قالمش
اولديغى كبى علم وحكمت خصوصنده دخى
تدنى ايتمش ظن ايديورسكز اما يك بيوك
خطالرده بولنيورسكز • زيرا علم وحكمت
هيچ بر وقتده تدنى ايتمز • ابن سينالر ابن
رشدلر رازيلر وسائر عظما اثرلريله حى اولد-
قلرى كبى علمك تجدداتى ارقه‌سى صره قو-
شانلرمز دخى صاغدرلر • جيبكزده درت
بچق شى كورمكله كنديكزى زنكين واسلا-
مى فقير ظن ايدر ايسه‌كز خزائن آچلديغى
زمان نه كورت قالديغكزى كورر محجوب
اولورسكز • بورذالتلره سببيت كوستر-
مكده معنا نه‌در؟ بز بزمك اكاذيب وابا-

طیلکزه تعرض ایدییورمی‌یز ؟ ❊ اکم دینکم ولی دین ❊ دیورز » دنیلدیکی جهتله نصارا شو سوزلری برعجز مأیوسانه‌یه حمل ایدرك ینه بیلدکارندن کیرو قالمدیلر، بناءً علیه بونلره بحق برمقابله‌یه لزوم کورن ینه‌رك مقابله‌نك برنجی طبقه‌سی اولق اوزره دینلر بنك صورت تأسس وانتشارینی کوستردك اسلامده بونلره یقین برحال کورلمش ایسه انی اورته‌یه قویملیدر . هر کسی کولدیره‌جك اولان زوزکا کار ابله . . . وقت یحورلمامليدر .

(انتهای مقصد)

